

Gemeente Delft

**Programmabegroting
2026-2029**

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
Samen werken aan Delft	7
Focus op drie opgaven: Delft-West, Innovatiedistrict Delft en Energietransitie	13
1. Delft-West.....	14
2. Innovatiedistrict Delft	19
3. Energietransitie	23
Financiële positie	27
Begroting in één oogopslag.....	28
Inkomsten en uitgaven in 2026	30
Toelichting op financiële positie	32
Financiële begroting 2026 en meerjarenbeeld 2027-2029	46
Investerings.....	48
Investerings per programma	52
Investeringsoverzicht projecten met rijkssubsidies	57
Beleidsbegroting	58
1 Raad	59
1.1 Wat willen we bereiken.....	60
1.2 Wat gaan we ervoor doen	61
1.3 Wat mag het kosten	62
2 Stad en bestuur	63
2.1 Wat willen we bereiken.....	64
2.2 Wat gaan we ervoor doen	65
2.3 Wat mag het kosten	69
3 Duurzame stad	71

3.1 Wat willen we bereiken.....	73
3.2 Wat gaan we ervoor doen	75
3.3 Wat mag het kosten	81
4 Bereikbare stad	84
4.1 Wat willen we bereiken.....	85
4.2 Wat gaan we ervoor doen	87
4.3 Wat mag het kosten	91
5 Goed wonen	94
5.1 Wat willen we bereiken.....	96
5.2 Wat gaan we ervoor doen	98
5.3 Wat mag het kosten	105
6 Schone en veilige stad	108
6.1 Wat willen we bereiken.....	110
6.2 Wat gaan we ervoor doen	113
6.3 Wat mag het kosten	119
7 Gezonde en sociale stad	124
7.1 Wat willen we bereiken.....	125
7.2 Wat gaan we ervoor doen	127
7.3 Wat mag het kosten	132
8 Samenleven, onderwijs en cultuur.....	134
8.1 Wat willen we bereiken.....	136
8.2 Wat gaan we ervoor doen	139
8.3 Wat mag het kosten	152
9 Werk en inkomen.....	158
9.1 Wat willen we bereiken.....	159
9.2 Wat gaan we ervoor doen	161

9.3 Wat mag het kosten	164
10 Economie en vastgoed	166
10.1 Wat willen we bereiken.....	168
10.2 Wat gaan we ervoor doen	170
10.3 Wat mag het kosten	173
Algemene dekkingsmiddelen en Overhead	175
Overhead.....	176
Financiën	181
Paragrafen	188
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	190
Weerstandsvermogen en financiële positie.....	190
Risicoprofiel	197
Risicomanagement: de Delftse aanpak.....	212
Lokale heffingen	217
Grondbeleid	231
Onderhoud kapitaalgoederen.....	235
Verbonden partijen en subsidies	245
Bedrijfsvoering.....	281
Wet Open Overheid.....	286
Financiering	287
Overzichten	294
Uitvoeringsinformatie.....	295
Reserves en voorzieningen.....	299
Incidentele baten en lasten	312
Bijlagen	317
Beleidsindicatoren	318

Verplichte beleidsindicatoren BBV	321
Aangenomen moties en amendementen	324

SAMEN WERKEN AAN DELFT

Voor u ligt de Programmabegroting 2026-2029. Deze is opgesteld in lijn met de Kadernota 2026 die uw raad in juli heeft vastgesteld.

Deze programmabegroting staat in het teken van uitvoeren en afmaken waarmee we zijn gestart én op het voorbereiden van de stad op de toekomst. In deze begroting borgen we de noodzakelijke voortzetting hiervan in de overgangsfase naar een nieuw college. Dat zal aantreden in 2026, na de verkiezingen voor de gemeenteraad.

Met uw raad en met partners, betrokken inwoners en ondernemers bouwen we samen aan een stad die toekomstbestendig is. Samen zetten we ons in voor het duurzaam versterken van Delft. Waarbij we de kracht van Delft als stad van techniek en innovatie ten volle benutten. En waarbij we inzetten op een evenwichtige opbouw van onze groeiende stad, met kansen voor iedereen.

Als college zijn we trots op de voortgang die we met elkaar hebben geboekt en op de zichtbare resultaten in de stad. Zo zetten we stappen om onze stad inclusiever en duurzamer te maken. Met de opening van WijWestDichtbij én het Stationshuis bij Delft Campus bieden we toegankelijke plekken voor ontmoeting, hulp en ondersteuning. Ook zijn in alle wijken wijkregisseurs aanwezig die hun buurten en de inwoners kennen en verbinding stimuleren. Verder werken we in Voorhof, Buitenhof en een deel van de TU Delft Campus aan een warmtenet, voor duurzame warmte.

Zo werken we aan zichtbare resultaten voor onze stad. Dit doen we vanuit vijf heldere accenten: een Delft dat kansrijk is voor iedereen, een stad die ruimte biedt voor wonen, een gezonde en veilige stad, een duurzame stad, en een stad met economische kracht die bruist. De focus ligt op drie grote meerjarige opgaven: Delft-West, Innovatiedistrict Delft en de energietransitie. De inzet op deze opgaven versterkt Delft als een duurzame, vitale en inclusieve stad. Deze accenten en opgaven bepalen onze bestendige koers.

We werken hieraan vanuit de wetenschap dat Delft, net als alle gemeenten in Nederland, te maken heeft met onzekerheden over de financiering door het Rijk. Dit betekent dat de financiële ruimte in de komende jaren beperkt is en blijft. We zien verder dat ontwikkelingen als toenemend elektriciteitsverbruik, netcongestie en stikstofbeperkingen, maar ook oorlogen en nieuwe geopolitieke verhoudingen, leiden tot prijsstijgingen van materialen, stijging van arbeidskosten, schaarste en nieuwe vraagstukken. Soms maken deze ontwikkelingen het noodzakelijk dat we extra uitgaven doen om taken te kunnen blijven uitvoeren. Ook blijft het lastig om tijdig en met voldoende uitvoeringskracht onze bestaande plannen uit te voeren.

Met deze begroting houden we koers, in een omgeving vol onzekerheden. Delft heeft een stevige basis om op voort te bouwen, want de financiële positie en de organisatie zijn solide. We voeren uit wat is afgesproken en waarvoor we middelen hebben ontvangen en gereserveerd. Met alle ontwikkelingen en onzekerheden voor de toekomst is het daarbij belangrijk dat we als bestuur enigszins wendbaar en flexibel blijven in onze uitgaven.

Financiële positie

De Programmabegroting 2026-2029 is het financiële kader voor de uitgaven en inkomsten van de gemeente Delft. In deze begroting hebben we rekening gehouden met de langjarige opgaven Delft-West, Innovatiedistrict Delft en de energietransitie. Ook zijn nieuwe investeringen gepland voor de instandhouding van theater De Veste, herhuisvesting van Erfgoed Delft en het verbeteren van schoolgebouwen. Veiligheid, preventie en bereikbaarheid blijven belangrijke aandachtspunten.

De begroting voor 2026 heeft een positief saldo en is structureel in evenwicht. Deze uitkomst is mede bereikt door de maatregelen uit het Handelingsperspectief 2026 e.v. en de uitkomsten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk (demping ravijn, extra middelen jeugdzorg). Omdat het Rijk in de voorjaarsnota slechts tijdelijk extra middelen heeft opgenomen, verschuift het ravijnjaar van 2026 naar 2028. Daarmee blijft de financiële situatie voor gemeenten onzeker.

In de begroting hebben we structurele en incidentele financiële ruimte gereserveerd voor noodzakelijke investeringen die samenhangen met de groei van de stad. Voor de inzet van deze middelen zijn investeringsvoorstellen geïnventariseerd in de Strategische Investeringsagenda (SIA). Ook hebben we van het Rijk subsidies ontvangen voor investeringen in woningbouw, infrastructuur, Delft-West en de energietransitie. Met de investeringen die mogelijk zijn binnen deze financiële kaders dragen we bij aan structurele verbetering van de voorzieningen voor inwoners en bedrijven en aan een duurzame en gezonde stad. Zo levert Delft en zijn we ook voorbereid op jaren waarin de structurele bekostiging van gemeenten door het Rijk afneemt.

Delft heeft een unieke ligging tussen Rotterdam en Den Haag. De stad fungeert als centrumstad voor de regio als het gaat om werk, zorg, onderwijs, detailhandel, sport en cultuur. Vanuit deze centrumrol en haar ligging heeft Delft voorzieningen voor meer dan de eigen inwoners. Voor deze centrumfunctie wordt Delft onvoldoende erkend en gecompenseerd in het gemeentefonds.

Dankzij een behoedzaam begrotingsbeleid blijft de financiële gezondheid van de gemeente Delft de komende jaren goed: naast een sluitende begroting met structureel evenwicht zijn de schulden laag en is veel dekking beschikbaar in het reservevermogen. De financiële ruimte is met name nodig voor de uitvoering van de investeringsagenda en de dekking van daarmee samenhangende kapitaallasten. Bij deze inzet zijn aandachtspunten de wendbaarheid van de begroting (veel uitgaven zijn weinig flexibel) en de beheersing van het investeringsprogramma (uitbreiding, uitvoeringskracht, financieringsbehoefte, kapitaallasten).

Bestuurlijke accenten

Samen met de gemeenteraad zet het college het komend jaar in op het uitvoeren en afmaken van projecten die voor Delft noodzakelijk zijn. De vijf accenten geven hierbij richting aan de ontwikkeling van de stad.

Delft kansrijk voor iedereen

We werken aan een sterke stad waar mensen prettig en veilig kunnen wonen en mogelijkheden hebben zich te ontwikkelen. We versterken de sociale basis vanuit de

gemeenschappen. Zo kunnen inwoners binnen hun sociale netwerk de veerkracht ervaren om in eigen regie invulling te geven aan hun leven en deel te nemen aan de samenleving.

Inwoners die dat nodig hebben, blijven we ondersteunen, zowel met jeugdhulp als met Wmo-maatwerkvoorzieningen. We zien dat de kosten hiervoor stijgen en niet in verhouding staan tot de inkomsten die we hiervoor krijgen van het Rijk. We moeten daarom zowel lokaal als regionaal nadenken over manieren om kosten te besparen. Hierbij stellen we de inhoud centraal en focussen we op de meest kwetsbare inwoners.

De nieuwe verbonden partij Delft voor Elkaar BV krijgt per 2026 de opdracht voor de integrale aanpak op het gebied van welzijn en preventie. Het gaat onder meer om maatschappelijk werk, jongerenwerk en ondersteuningsactiviteiten in de wijken. Per 1 januari 2026 wordt de Participatiewet 'In balans' in fases ingevoerd. Dit vraagt een omslag in werkwijze: naar vertrouwen en maatwerk. We blijven werken aan kansengelijkheid in Delft, samen met scholen en andere partners. Dat doen we bijvoorbeeld met de Rijke Leerdag in Delft-West, de brugfunctionaris en inzet om te komen tot inclusiever onderwijs.

We werken aan verdere verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. We streven naar een dienstverlening waarbij inwoners proactief worden geïnformeerd over diensten. En waarbij ze zo mogelijk automatisch regelingen toegekend krijgen waar zij recht op hebben.

Ruimte voor wonen

In 2026 werken we verder aan het ontwikkelen van de stad, via gebiedsontwikkelingen en bouwinitiatieven in de stad. We streven daarbij naar gemengde wijken met betaalbare en gezonde woningen. In Delft moet plek zijn voor mensen met verschillende draagkracht. We willen dat Delft een stad is voor starters, jongeren en studenten, alleenstaanden, gezinnen en ouderen, statushouders, vluchtelingen en andere kwetsbare groepen. Zo zorgen we voor nieuwbouwwoningen en woon(zorg)concepten die aansluiten bij de wensen van senioren en bevorderen we doorstroming.

Met extra geld dat het Rijk hiervoor heeft toegezegd kan de gemeente een impuls geven aan woningbouwprojecten. De rijksbijdrage is gekoppeld aan zo'n 1.860 nieuwe woningen in Delft-West. Het gaat om de projecten Kop van de Buitenhof, de Reiger, Van Hasseltlaan en Gillis/Delfia. We investeren ook in verbonden en toekomstbestendige wijken. De gelden die we krijgen als resultaat van de Woontop in december 2024, kunnen helpen het project Gillis/Delfia te versnellen.

We voeren het actieplan studentenhuisvesting uit. We geven vervolg aan de verkenning om meer woningen op en rond de Campus te realiseren en we starten met het optoppen van de woningen aan de Korvezeestraat. Daarnaast zetten we in op kleinere volumes in de rest van de stad en we spannen ons in voor uitbreidingen in de regio.

De verwachting is dat in 2026 de Wet versterking regie op de volkshuisvesting van kracht wordt. Deze geeft gemeenten meer sturingsmogelijkheden op de woningmarkt. Voor de invulling stellen we na vaststelling een volkshuisvestelijk programma op.

Een gezonde en veilige stad

Delftenaren moeten in een gezonde omgeving kunnen wonen, waarin ze prettig en actief opgroeien en ouder worden. We werken daarom aan een gezonde generatie. We gaan door met de integrale aanpak van eenzaamheid. Met de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar gezond gewicht bouwen we aan een gezonde generatie die kansrijk opgroeit. In Voorhof en Buitenhof gaan we in 2026 voor volwassenen verder met de interventies van Positieve Gezondheid in de wijk. Dat doen we samen met bewoners en maatschappelijke

partners. En met de uitvoering van de Delftse Inclusie Agenda en de nieuwe Nota Samen Thuis in Delft werken we samen verder aan een toegankelijker en inclusievere stad.

Met partners en andere gemeenten werken we aan de uitvoering van het Integraal Zorg Akkoord, in samenhang met het Gezond en Actief Leven Akkoord. We versterken de bestaande sociale structuren in de wijken door het organiseren van meer informele en formele ondersteuning dichtbij inwoners in de wijk.

We werken aan een veilige stad. We gaan in 2026 stevig door met ons programma Preventie met Gezag. Dat programma bevat een breed pakket aan inspanningen, gericht op het voorkomen, signaleren en aanpakken van jeugdcriminaliteit. Inspanningen waarmee we voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in aanraking komen met crimineel gedrag of daarin verder afglijden.

We blijven ons actief inzetten om de weerbaarheid van inwoners te vergroten tegen verschillende vormen van criminaliteit. Zo zetten we in op gerichte preventie op het gebied van gedigitaliseerde criminaliteit voor jong en oud. Samenwerking met onze partners blijft daarbij essentieel. In Delft leggen we de focus op het versterken van de interveniërende rol van het onderwijs. Om te voorkomen dat steeds meer jonge mensen in aanraking komen met georganiseerde (drugs)criminaliteit, vinden we het van belang om de weerbaarheid van jongeren te versterken. En om jongeren die in de knel zitten zo vroeg mogelijk passende hulp te bieden.

Een duurzame stad

Samen met inwoners, bedrijven en woningcorporaties werken we aan verduurzaming. In 2026 worden de eerste corporatiewoningen aangesloten op het nieuwe warmtenet dat wordt aangelegd in Voorhof en Buitenhof. We sturen erop dat de rol van de gemeente in het warmtebedrijf dat wordt opgericht duidelijk wordt. En dat we goed zicht hebben op de vorm en omvang van het vervolgtraject. Het verminderen van de effecten van netcongestie is een andere prioriteit in 2026. We werken hiervoor intensief samen met Stedin voor het versterken van het elektriciteitsnet en het inzetten van innovatieve oplossingen.

We ondersteunen en ontzorgen inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Dit doen we met het Energieloket, energiecoaches, energiehulp en energie-ambassadeurs, met een focus op isoleren. Zo brengen we snelheid in energie besparen en het verlagen van de energierekening. Met de woningcorporaties intensiveren we de samenwerking op verduurzaming. We werken daarnaast aan een plan voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. De uitvoering doen we stapsgewijs, richting energieneutraliteit in 2050.

De stad wordt steeds groener en dat zetten we voort. Meer groen versterkt de biodiversiteit, helpt bij het opvangen van piekbuien en biedt schonere lucht, meer schaduw en een fijne leefomgeving om te ontmoeten en te recreëren. We ondersteunen groene initiatieven. Vanuit het project '100 groene straten' gaan we nog meer straten onttengelen en vergroenen.

In 2026 werken we toe naar een integraal beheerplan voor civiel, wegen, groen en openbare verlichting. Hiermee kunnen we beter aansluiten bij de gemeentelijke ambities op het gebied van participatie, integraal werken, klimaatadaptatie en mobiliteit. De aanpak van integrale herinrichting zetten we voort: grootschalige werkzaamheden, zoals riolering en wegen, koppelen we aan een bredere kwaliteitsimpuls voor een wijk of buurt.

We werken aan een verbeterslag van het voetgangersnetwerk om lopen aantrekkelijker te maken. Het nieuwe autoluwplus-gebied in het zuidwestelijk deel van de binnenstad richten

we in met onder andere groen, verblijfsruimte en verbetering van fietsparkeren. De bewoners en ondernemers worden direct betrokken bij het maken van de inrichtingsplannen.

Economische kracht en bruisende stad

Voor de inwoners van onze groeiende stad willen we voldoende werkgelegenheid, op alle opleidingsniveaus. Voor de kennisintensieve economie wordt deze werkgelegenheid voornamelijk gerealiseerd door de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft. Aanvullend stimuleren we werkgelegenheid in de stadsverzorgende economie, waarbij het accent ligt op ontwikkeling in Delft-West.

Een belangrijke opgave is het behoud van bestaande bedrijfsruimte en het realiseren van meer bedrijfsruimte. In Delft zetten we het programma betaalbare bedrijfsruimte voort, onder meer met de inzet van een stadsmakelaar en instrumenten die bijdragen aan meer vierkante meters bedrijfsruimten. In de regio werken we nauw samen in diverse regioverbanden voor meer ruimte voor onze gezamenlijke opgaven.

Delft bruist van de evenementen, culturele activiteiten en tentoonstellingen met cultureel erfgoed. In 2026 wordt verder gewerkt aan de verbouwing van Museum Prinsenhof en het Rietveldtheater. Theater de Veste krijgt een opknapbeurt. Erfgoed Delft bereidt zich voor op een ingrijpende verhuizing met de teams archeologie, monumenten, archieven en educatie; we verbouwen Westvest 9 en Gantel 21 om de integrale herhuisvesting mogelijk te maken.

We gaan door met het ondersteunen van cultuuractiviteiten in Delft-West, die bijdragen aan verbinding, inclusie en talentontwikkeling. De activiteiten sluiten goed aan bij de doelen van Delft-West, de doelen van het cultuurkader, het versterken van de sociale basis en de inzet op preventie.

De stad maken we samen

Delft is een bruisende stad met een rijke historie én een innovatieve blik op de toekomst. Een broedplaats van kennis en technologie. De stad is geliefd vanwege de menselijke schaal, groene omgeving, goede bereikbaarheid en het rijke culturele aanbod. Inwoners waarderen de levendige wijken, het ondernemingsklimaat en de sterke gemeenschapszin.

De stad maken we met elkaar: mensen die hier werken, ondernemen of studeren, bedrijven, organisaties en verenigingen die hier actief zijn. Samen bepalen we hoe Delft leeft, werkt en zich ontwikkelt. We hebben elkaar hard nodig. We zien dat samenwerkingen verduurzamen, intensiveren en vruchten afwerpen. Aan het begin van onze collegeperiode lag de nadruk op het verkrijgen van cofinanciering voor de opgaven. Inmiddels zijn we met verschillende coalities van samenwerkingen volop mooie projecten aan het uitvoeren in de stad.

Zo is de samenwerking in Delft-West inmiddels stevig verankerd met de Alliantieraad. Met inzet van bewoners en partners zijn uitvoeringsplannen gemaakt, die volop in uitvoering zijn. Ook de samenwerking tussen partijen binnen het Innovatiedistrict Delft is opnieuw bekrachtigd en verstevigd. En in Voorhof en Buitenhof werken we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners aan de realisatie van het grootste geothermieproject in Nederland voor het verduurzamen van woningen.

Zo benutten we de kracht van alle inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Samen maken we de stad!

Het college van burgemeester en wethouders

FOCUS OP DRIE OPGAVEN: DELFT-WEST, INNOVATIEDISTRICT DELFT EN ENERGIETRANSITIE

Algemeen

Delft is een prachtige stad die veel te bieden heeft. De kansen die er liggen, kunnen we echter beter benutten. We hebben iedereen hard nodig voor een mooi en duurzaam Delft, ongeacht de buurt waar je woont, of de omvang van je portemonnee: iedereen moet mee kunnen doen. We brengen de basis op orde en doen wat nodig is, voor alle Delftenaren.

Om de stad te versterken en te zorgen dat iedereen daarvan profiteert en mee kan doen, focussen we onze inzet op drie grote opgaven. We geven voorrang aan investeringen in die opgaven: Delft-West, Innovatiedistrict Delft (IDD) en Energietransitie. We willen alle inwoners gelijke kansen bieden en werken daarom aan leefbaarheid en veiligheid in Delft-West. We willen met het Innovatiedistrict de stad en de regio meer laten profiteren van de kennis en innovatie in Delft. En we willen klimaatneutraal zijn in 2050, dus werken we op volle kracht verder aan de energietransitie.

In de Kadernota 2023 zijn incidentele middelen gereserveerd voor Delft-West (€ 10 miljoen) en IDD (€ 8 miljoen) en er was al € 15 miljoen voor de energietransitie. Daarnaast krijgen we voor de uitvoering middelen van het Rijk voor infrastructuur (versnellingsgelden, mobiliteitsbudget), woningbouw (woningbouwimpuls), sociale opgaven (preventie met gezag, rijke schooldag) en de energietransitie (Klimaatakkoord, aanpak energiearmoede, uitvoering isolatieplan en het Volkshuisvestingsfonds).

1. DELFT-WEST

Inleiding

Delft-West is één van de twintig gebieden in Nederland waar het Rijk samen met gemeenten en lokale partners werkt aan verbetering van leefbaarheid en veiligheid. Als gemeente nemen we actief deel aan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV), samen met bewoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere betrokken partijen. In de Alliantie Wij West bundelen we onze krachten om Delft-West tot een wijk te maken waar iedereen mee kan doen, de ruimte voelt om te ondernemen, eigen talenten kan ontwikkelen en kansen kan benutten.

De koers voor de komende twintig jaar is vastgelegd in vijf thema's die samen met bewoners en partners zijn bepaald: kansrijk opgroeien, bestaanszekerheid, fijn en veilig wonen, plek voor iedereen, en in vertrouwen samenwerken. Deze thema's vormen de kern van het gebiedsplan voor Delft-West.

Aan het gebiedsplan is een uitvoeringsagenda gekoppeld, die steeds vier jaar beslaat. Daarin staat concreet welke acties we ondernemen, welke organisatie welke rol oppakt en hoe we samen werken aan tastbare verbeteringen in de wijk. Elke partner binnen de Alliantie Wij West blijft verantwoordelijk voor de eigen inzet, maar het gezamenlijke doel staat voorop: een toekomst waarin Delft-West een sterke, veerkrachtige wijk is voor iedereen.

Uitvoeringsprogramma Wij West 2024-2028

We zijn op koers met het uitvoeringsprogramma. De partners in Wij West werken, onder leiding van de Alliantieraad en het programmabureau, aan de uitvoeringsagenda Wij West. Daarin staan concrete maatregelen die gekoppeld zijn aan de doelen in het gebiedsplan voor de aankomende vier jaar.

De vraagstukken in Delft-West vragen een stevige en langjarige aanpak. Om extra te investeren heeft de gemeente als partner via de Kadernota 2023 een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Een groot deel van deze financiële ruimte is al ingevuld met bijdragen aan het programma Langer en Weer Thuis, investeringen in schuldhulpverlening, cultuur en aanvragen cofinanciering Volkshuisvestingsfonds en Regiodeal. De overige middelen blijven gereserveerd voor aanvullende maatregelen (onder meer voor het nog op te leveren uitvoeringsprogramma en voor cofinanciering van de regiodeal). In 2026 investeren we daarnaast met dit geld extra in de buitenruimte voor ontmoeten, beweging en spelen.

Het Nationaal Programma Wij West krijgt daarnaast voor meerdere jaren geld van het Rijk, via verschillende uitkeringen (zie Financieel kader). Daarmee investeren we in de doelen in Delft-West.

Het gaat in Delft-West om een groot aantal interventies en maatregelen, zoals bijvoorbeeld extra onderwijsassistenten, jeugdboa's en brugfunctionarissen. Maar ook investeren we via de regiodeal in de Buurtfabriek, de Rijke Leerdag en de Wijkuniversiteit. Ook investeren we in de fysieke leefomgeving en fijn wonen, zoals in de Gillis-Delfia via gelden van de Woontop. En we werken aan dienstverlening dichtbij, zoals in Wij West Dichtbij. Zo zijn er op doelniveau meerdere maatregelen die we nemen. Elk jaar evalueren we met elkaar in de voortgangsrapportage welke maatregelen we doorzetten, waar extra inzet nodig is en welke maatregelen we niet meer doen. In 2026 is er extra aandacht voor het laten landen van goede voorbeelden in Delft-West in andere wijken.

Gericht investeren

Het Nationaal Programma Wij West is bedoeld om grote en structurele bewegingen in gang te zetten. Dat betekent dat we als gemeente scherper moeten kijken of we de juiste impact maken in Delft-West. De buurten en wijken in Delft-West vragen om een andere aanpak vanwege de problematiek in het gebied. In de Alliantie Wij West focussen we extra op vier buurten waar meer en andere inzet van professionals noodzakelijk is, naast de langjarige investeringen in het gebied. Zo werken we gestructureerd aan verbetering op plekken waar de leefbaarheid aantoonbaar onder druk staat.

Financieel kader

Het financieel kader geeft een overzicht van de al beschikbare middelen voor de opgave Delft-West. De eerste tabel (exploitatie) geeft een overzicht van de regulier geraamde budgetten. In de tweede tabel staat het verloop van de besteding van de reservering van € 10 miljoen die is afgesproken in de Kadernota 2023.

De aanvullende bestedingen 2025, met name cofinanciering regiodeal, zijn al in de Kadernota 2026 verwerkt (12e begrotingswijziging 2025).

In de voorliggende begroting zijn nu ook de cofinancieringsbijdragen regiodeal 2026 tot en met 2028 verwerkt. Het resterende nog niet bestemde saldo van de € 10 miljoen bedraagt ultimo 2029 circa € 0,5 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met 2 posten die qua fasering nog moeten worden toegevoegd. Dit zal bij een volgend P&C-cyclusdocument plaatsvinden.

De middelen van het Rijk (SPUK kansrijke wijken en Regiodeal) en de reservering van € 10 miljoen vanuit de gemeente zorgen tot en met 2028 voor een stevige bodem voor het uitvoeren van het Nationaal Programma Wij West in Delft. Samen met achttien andere gemeenten zijn wij doorlopend in gesprek met het Rijk over integrale en structurele financiering. We ervaren de samenwerking met het Rijk als positief. Het Rijk is met een gebiedsadviseur en rijksvertegenwoordiger, net als in alle andere gebieden, ook vertegenwoordigd in de Alliantieraad en neemt actief deel aan de alliantie Wij West.

Grondslag	bedragen x € 1.000				
	2025	2026	2027	2028	2029
Exploitatie					
Uitvoeringsbudget	1.189	667			
Programmabureau (SPUK Kansrijke Wijken)	617	pm	pm	pm	pm
Wijkversterkingsopgaven	331	338	338	338	338
	2.137	1.005	338	338	338
Verloop reservering Delft-West € 10 miljoen					
Saldo begin van het jaar	8.076	5.774	4.222	1.650	810
<u>Onttrekkingen:</u>					
Langer en weer thuis	-430	-430	-430		
Stimuleren sporten, spelen, bewegen recreëren/ontmoeten in OR	-50				
Onderwijs nieuwbouw wijkcentrum Buitengewoon	-200	-100	-1.092		
Schuldhelpverlening	-200				
Combinatiefunctie:					
- Matching Brede SPUK cultuur Voorhof en Buitenhof	-80	-80	-80		
- Inzet cultuur in Tanthof	-80	-80	-80		
- Programmabudget activiteiten Delft-West	-50	-50	-50		
Maatschappelijke diensttijd	-27	-26			
Bouwdepot dakloze jongeren	-140				
Circulaire economie		-70			
Coördinatie (ruimtelijke) ontwikkelingen in Delft-West	-48				
Project Passie met Lef	-48				
Ontmoeten, spelen en bewegen (2025: storting reserve Dekking kapitaallasten)	-310	pm	pm	pm	pm
Cofinanciering aanvraag VHF	-51	-51	pm	pm	pm
Cofinanciering Regiodeal	-589	-665	-840	-840	
Totaal onttrekkingen:	-2.303	-1.552	-2.572	-840	-
Saldo eind van het jaar	5.774	4.222	1.650	810	810
<u>Nog te faseren:</u>					
Restant cofinanciering VHF					-149
Bouwdepot dakloze jongeren					-140
Restant saldo reservering € 10 miljoen Delft-West (ultimo 2029)					521

Bijdragen van het Rijk

Het Rijk draagt bij aan het gebiedsprogramma door middel van specifieke uitkeringen (SPUK's) en fondsen. Sommige subsidies zijn geormerkt voor de nationale gebieden. Bij andere subsidiemogelijkheden geldt voor Wij West ofwel een lichtere aanvraag of een lagere drempel om budget aan te vragen.

Overzicht rijksbijdragen in relatie tot Delft-West	bedragen x € 1.000		
	Totale kosten	Bijdrage Rijk	Cofinanciering
5e tranche woningbouwimpuls (WBI)*	30.000	15.000	15.000
Versnellingsgelden (deel Kop van de Buitenhof)*	15.200	9.800	5.400
Preventie met gezag (t/m 1e halfjaar 2026)	3.800	3.800	0
Preventie met gezag (2e halfjaar 2026 t/m 2029): aangevraagd	6.400	6.400	0
SPUK Kansrijke wijk (2023-2025)	6.600	6.600	0
SPUK Kansrijke wijk (2026 t/m 2028): aan te vragen in de 2e helft 2025	pm	pm	0
Volkshuisvestingsfonds	12.600	8.800	3.800
Volkshuisvestingsfonds (aanvraag in voorbereiding)	pm	pm	pm
Regiodeal	24.600	12.300	12.300
Aanpak energiearmoede *	1.900	1.900	0
Vervolg aanpak energiearmoede *	2.300	2.300	0
	103.400	66.900	36.500

* breder dan alleen Delft-West

Toelichting

5e tranche Woningbouwimpuls: Met de toegezegde rijksmiddelen voor Woningbouwimpuls (WBI) kan de gemeente een impuls geven aan woningbouwprojecten. Voor Delft-West betreft het vier projecten: Kop van de Buitenhof, de Reiger, Van Hasseltlaan en Gillis-Delfia. De bijdrage van het Rijk voor Delft-West is gekoppeld aan zo'n 1.860 nieuwbouwwoningen.

Versnellingsgelden: Door de financiële bijdrage van het Rijk kunnen de ontsluiting en bereikbaarheid van met name de Kop van de Buitenhof mogelijk worden gemaakt. Het gaat om een scala aan maatregelen, zoals onder meer aanpassing van wegen, mobiliteitshubs en aanleg van fietsverbindingen.

Preventie met Gezag: De gemeente Delft, politie en justitie hebben medio 2025 voor de periode 2026 tot en met 2029 een nieuwe aanvraag ingediend voor rijksmiddelen om jeugdcriminaliteit tegen te gaan. Dit bedrag is bedoeld voor preventie (voorkomen dat jongeren zich op het criminele pad begeven) en voor gezag (criminele carrières in de kiem smoren). Er zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan een structurele samenwerking met informele organisaties zoals zelforganisaties, bewonerscollectieven en verenigingen.

Kansrijke Wijk: De ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben geld beschikbaar gesteld voor de SPUK Kansrijke wijk aan de twintig gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Dit voor de preventie van armoede en schulden, veerkracht en weerbaarheid, re-integratie, school en omgeving en de ontwikkeling van het jonge kind. De eerste aanvraag/toekenning betreft de periode tot en met 2025. In de 2e helft 2025 wordt een nieuwe aanvraag ingediend voor de periode 2026 tot en met 2029.

Volkshuisvestingsfonds: In Delft-West hebben sommige verenigingen van eigenaren van een aantal flats onvoldoende financiële slagkracht om de flats te verduurzamen. Met de middelen van het Volkshuisvestingsfonds geven we een financiële impuls om een aantal flats versneld te verduurzamen. Het betreft flats waar inwoners met een lager inkomen wonen.

Regiodeal: Met de Regiodeal Delft-West willen we de verbinding tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren. Dit doen we samen met bewoners en ondernemers. Door een passender aanbod aan onderwijs boren we de talenten in de stad aan. We werken eraan dat jongeren hun school afronden met een diploma. En vaker alles uit hun school- en werkcarrière kunnen halen.

Aanpak en vervolgaanpak energiearmoede: Met de middelen van het Rijk voor energiearmoede heeft Delft energiehulp opgestart. Energiehulp helpt op korte termijn het energieverbruik te verlagen door middel van energieadvies en kleine tot middelgrote energiebesparende maatregelen.

2. INNOVATIEDISTRICT DELFT

Algemeen

De regio Zuid-Holland heeft economische versterking nodig. Het Delftse innovatie-ecosysteem levert een belangrijke bijdrage aan deze versterking. Delft, ook wel de kraamkamer van de regio genoemd, is de belangrijkste leverancier van technische innovaties in de regio. In het Innovatiedistrict Delft werken de provincie Zuid-Holland, Bedrijvenkring Schieoevers, TU Delft, Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en de gemeente Delft samen om dit ecosysteem te versterken. Het ontwikkelen van een innovatietraject is een langdurig proces, de samenwerking is dan ook meerjarig.

In Delft hebben we een unieke concentratie van kennis, technologie, talent en ondernemerschap. Deze mix is vooral zichtbaar in Delft-Zuidoost. Daar is dankzij de aanwezigheid van de TU Delft een sterk ecosysteem van kennis en innovatie, van bedenken en maken. Tegelijkertijd zien we dat inwoners van de stad nog te weinig voordeel hebben van deze innovaties, dat de groei van banen in Delft achterblijft en dat er weinig betaalbare bedrijfsruimte is. Daarom ontwikkelen we Delft-Zuidoost tot een innovatiedistrict, met werkgelegenheid, wonen, onderwijs op alle niveaus. Een aantrekkelijk gebied om te werken, wonen, ontmoeten, leren en ondernemen. Het innovatiedistrict is onderdeel van de stad en goed verbonden met omliggende wijken.

In Delft-Zuidoost gaat de komende jaren veel veranderen. Vanuit het programma Schieoevers wordt Schieoevers-Noord getransformeerd tot een gemengd werk-woongebied met meer ruimte voor de innovatieve maakindustrie. In Schieoevers-Zuid liggen kansen om dit bedrijventerrein veel beter te benutten. Delftechpark groeit mee. TU Delft Campus ontwikkelt zich verder met meer voorzieningen, bedrijven, onderwijsinstellingen en studentenwoningen. Station Delft Campus wordt de poort van het Innovatiedistrict Delft.

De ontwikkeling van een gebied tot een innovatiedistrict gaat niet vanzelf. Het is de uitdaging om de aanwezige kennis, innovatie en ondernemerschap ook ten goede te laten komen voor de inwoners van Delft, de regio en de rest van Nederland. Tegelijkertijd dwingt de schaarse ruimte ons ook om keuzes te maken. Hiervoor is samenwerking tussen betrokken partijen essentieel.

Zichtbaarheid, positionering en verbinden van verschillende (regionale) netwerken en (onderwijs)organisaties met het innovatie-ecosysteem, en het maken van ruimte voor bedrijven staan in deze fase centraal. De inzet is ook gericht op het uitvoeren van concrete projecten, zoals het uitwerken van het ruimtelijk ambitiedocument Innovatiedistrict Delft en het aantrekkelijker maken van de Kruithuiswegzone als verbindingszone tussen station Delft Campus en de campus van de TU Delft. En er wordt nagedacht over hoe de schaarse ruimte beter te benutten.

Voor de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft zijn ambities en projecten geformuleerd op drie hoofddoelen:

1. Economisch: we zetten in op het sterker profileren en positioneren van het Innovatiedistrict Delft in Zuid-Holland. We maken daarbij gebruik van bestaande samenwerkingsverbanden zoals de Economic Board Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag of netwerken zoals Technet en HiDelta. We blijven inzetten op meer ruimte voor innovatieve bedrijvigheid en we zorgen daarbij voor meer werkgelegenheid op alle niveaus. We gaan de keten van innovatie versterken: onderzoek en prototyping op de campus, innovatieve productie/maakbedrijven op

Schieoevers. De stadsmakelaar is aangesteld om vraag en aanbod van bedrijfsruimten voor nu en de toekomst beter te matchen. Dit helpt ook bij het krijgen van het juiste bedrijf op de juiste plek.

2. Ruimtelijk: met de vijf partners hebben we een ruimtelijk ambitiedocument opgesteld: hoe zien we de toekomst voor ons? We gaan slim om met de beschikbare ruimte. Het programma Schieoevers is een belangrijke pijler hierin en een voorloper op het gebied van het zorgvuldig mengen van functies. Het Kabeldistrict is hier een uniek en vernieuwend voorbeeld van. Ook gaan we de verschillende gebieden beter verbinden. We werken aan nieuwe oost/west-verbindingen met veel aandacht voor groen, wandelen en fietsen. We ontwikkelen het stationsgebied rond station Delft Campus volgens de vastgestelde visie tot de poort van het Innovatiedistrict Delft. Het Stationshuis is een mooi voorbeeld van placemaking, gefinancierd door de regiodeal Delft-West. We gaan werken aan de kwaliteit van de openbare ruimte en de verduurzaming van het gebied. Daarmee dragen we ook bij aan de opgave voor de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
3. Sociaal: we maken van het gebied een plek die met het aanbod aansluit bij de behoeftes van alle Delftenaren. We creëren meer verbindingen tussen de onderwijsinstellingen onderling en tussen onderwijs en bedrijfsleven. We dragen hiermee bij aan de opgave van Delft-West. Smartmakers Delft heeft hier een belangrijke rol in. Daarnaast stimuleren we techniek onderwijs op alle niveaus met extra aandacht voor het middelbaar beroepsonderwijs. Hiervoor zijn we partner van het programma Beethoven Zuid-Holland, gericht op opleiden van extra technici in Zuid-Holland. Ook maken we meer plekken die ontmoeting stimuleren, zowel in de openbare ruimte als in de gebouwen. The Terminal is een goed voorbeeld waar ontmoeting plaatsvindt en onderwijs op alle niveaus, bedrijfsleven en kennisinstututen samenwerken.

Financieel kader

Om het innovatiedistrict Delft te ontwikkelen, moeten we investeren. Voor deze ontwikkeling is in de Kadernota 2023 € 8 miljoen gereserveerd om in de komende jaren de eerste stappen te kunnen zetten om het innovatiedistrict economisch, ruimtelijk en sociaal verder te ontwikkelen. Dit is slechts een deel van de middelen die nodig zijn om onze doelen te bereiken. Ook onze partners dragen financieel bij.

De gemeentelijke middelen kunnen ook als cofinanciering worden ingezet voor andere bijdragen (bijvoorbeeld van het Rijk). We trekken hierbij samen op met partners voor het indienen van aanvragen.

In de tabel staat het verloop van de besteding van de reservering. Nieuw (vanaf 2026) is het voorstel om het uitvoeringsbudget voor de eigen organisatie te financieren uit de reservering. De bedragen zijn aangepast aan de huidige inzichten. Zo zijn de budgetten voor gebundeld budget Visie en Strategie en het Uitvoeringsbudget ontwikkelagenda Visie en Strategie gewijzigd en het budget voor Smart Makers Delft verspreid over meer jaren.

Het is de bedoeling om flexibel en adaptief om te gaan met deze begroting. Het programma voor het Innovatiedistrict Delft maken we immers samen met onze partners en met partijen in de stad.

Grondslag	bedragen x € 1.000				
	2025	2026	2027	2028	2029
Exploitatie					
Uitvoeringsbudget IDD (intern)	203				
Verloop reservering IDD € 8 miljoen					
Saldo begin van het jaar	7.540	6.365	4.218	2.276	940
Onttrekkingen:					
Uitvoeringsbudget IDD (intern)		-240	-240	-240	-240
Programmakosten IDD (extern)	-200	-200	-200	-200	-200
Uitvoeringsbudget positionering IDD	-20	-30			
Actief werken aan de stad	-50				
Gebundeld budget Visie en Strategie	-240	-200			
Uitvoeringsbudget ontwikkelagenda Visie en Strategie	-340	-475	-800	-600	-500
Uitvoeringsbudget verbindingzone Kruithuisweg	-100	-400			
Kwalitatief openbare ruimte	-75	-300	-450	-194	
Circulaire economie		-50			
Smart Makers Delft (regiodeal)		-102	-102	-102	
Planet B.io	-150	-150	-150		
Totaal onttrekkingen:	-1.175	-2.147	-1.942	-1.336	-940
Saldo eind van het jaar	6.365	4.218	2.276	940	-

Wat gaan we doen

Om het innovatiedistrict te ontwikkelen, pakken we verschillende concrete projecten op. Een deel van deze projecten is onderdeel van de samenwerking met de vijf partners en een deel wordt uitgevoerd onder de vlag van het programma Schieoevers. De vijf partijen die samenwerken aan het Innovatiedistrict Delft hebben een jaarplan 2025 en meerjarenperspectief 2028 opgesteld.

Voor veel projecten geldt dat eerst verder onderzoek nodig is of dat een visie of strategie wordt opgesteld. Deze onderzoeken en visies leiden vervolgens tot voorstellen voor concrete maatregelen die in de jaren erna investeringen vragen. Een voorbeeld is de post Gebundeld budget Visie en Strategie of het realiseren van meer bedrijfsruimte in het gebied.

Een deel van de reservering wordt in 2026 ingezet voor uitvoering van de volgende projecten:

- Uitvoeringsbudget IDD intern: Middelen die nodig zijn voor de gemeentelijke inzet (projectmanagement, beleidsadvies, communicatie) voor de uitvoering van Innovatiedistrict Delft.
- Programmakosten IDD (samenwerkingsverband van de vijf partners): Een gezamenlijke werkorganisatie en een uitvoeringsbudget zijn randvoorwaardelijk om het Innovatiedistrict Delft stevig neer te zetten. Alle partners dragen hier naar draagkracht aan bij met middelen en capaciteit. De inzet is om komende jaren meer partners aan te laten sluiten. Naast het uitvoeren van concrete projecten worden gezamenlijke profilering en het voeren van een gezamenlijke lobby (onder meer voor externe financiering) een kerntaak van deze werkorganisatie.
- Uitvoeringsbudget positionering IDD: bijdragen aan zichtbaarheid Innovatiedistrict Delft. Daarnaast zal er via de bijdrageregeling versterking Economisch Vestigingsklimaat MRDH 2025 budget worden aangevraagd voor het versterken en verbinden van de communities. Centraal in dit voorstel is het aanstellen van een kwartiermaker ecosystemen en communities. Cofinanciering vindt plaats vanuit programmakosten IDD.

- Gebundeld budget Visie en strategie: de partners hebben een gezamenlijk ambitedocument opgesteld (gefinancierd in 2025 vanuit programmakosten IDD). Voor de deelgebieden Schieoevers-Zuid, Vulcanusweg en de Rotterdamseweg worden deelvisies opgesteld die hierop aansluiten. De genoemde deelgebieden zijn belangrijke schakels in en buiten het Innovatiedistrict Delft. Er zijn middelen gereserveerd voor de uitvoeringskracht die nodig is voor het uitvoeren van de gebiedsvisies.
- Uitvoeringsbudget ontwikkelagenda Visie en Strategie: dit budget is gereserveerd om uitvoering te geven aan de visies die voortkomen uit de vorige bullit. Tijdens het opstellen van de visies worden al kleinschalige verbeteringen toegepast.
- Uitvoeringsbudget verbindingzone Kruithuisweg: De Kruithuiswegzone is een belangrijke verbindingzone tussen station Delft Campus en TU Delft Campus. We gaan door met het verbeteren en aantrekkelijker maken van de openbare ruimte van deze verbindingzone. We bevorderen een hoger beheerniveau, maken loop- en fietsroutes aantrekkelijker en aangenamer en zetten in op een heldere bewegwijzering. Ook worden placemaking en positionerings-activiteiten voor het Innovatiedistrict Delft georganiseerd rondom de Kruithuiswegzone en station Delft Campus.
- Kwalitatief openbare ruimte: Vanuit deze post wordt bijgedragen aan een aantrekkelijke, innovatieve en veilige openbare ruimte. Zo werken we door aanpassingen in de openbare ruimte mee aan het programma Werklandschappen van de Toekomst voor onder andere Schieoevers-Zuid. Het doel van dit programma is een toekomstbestendig bedrijventerrein, gericht op een duurzame, gezonde en groene toekomst. Ook worden er Innovation Cubes geplaatst in het gebied om bezoekers en ondernemers het gevoel van innovatie te laten beleven.
- Circulair Innovatiedistrict Delft: Eén van de ambities binnen het innovatiedistrict is dat Delft het eerste circulaire innovatiedistrict van Nederland realiseert, zonder afval en met hergebruik van grondstoffen en producten. In 2026 gaan we verder met een samenwerkingsproject op het gebied van uitwisselen grondstoffen en reststromen.
- Smartmakers Delft bouwt aan een duurzaam netwerk tussen onderwijs en bedrijfsleven in Delft. Leerlingen krijgen al tijdens hun opleiding inzicht in de praktijk en welke banen aansluiten bij hun opleiding. Hiermee zorgt Smartmakers Delft ook voor verbinding tussen ondernemers, onderwijs en de opgave Innovatiedistrict Delft.
- Planet B.io: De Biotech Campus is een belangrijk onderdeel van het Delftse ecosysteem van kennis en innovatie. De plannen voor de groei van de campus bieden kansen voor onderwijs en werkgelegenheid voor zowel praktisch als academisch geschoolden en er zijn nauwe contacten met de TU Delft Campus. We geven invulling aan de gemaakte afspraak over de gemeentelijke bijdrage aan Planet B.io. Daarmee houden we gemeentelijke sturing op de ontwikkeling van de locatie, tonen we commitment aan de andere partners en maken we de verdere groei van de Biotech Campus Delft mogelijk tot de internationale hotspot op het gebied van biotechnologie. Hier zit een grote potentiële groei van werkgelegenheid voor zowel praktisch opgeleide vakspecialisten als wetenschappelijk opgeleiden. Dit is essentieel voor het Delftse ecosysteem van kennis en innovatie.

3. ENERGIETRANSITIE

Algemeen

In Delft werken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties samen aan een schone toekomst, voor onszelf én voor toekomstige generaties. We stappen over op duurzame manieren van verwarmen en wekken op steeds meer plekken schone energie op. Zo werken we aan de ambitie dat Delft in 2050 klimaatneutraal is. Om dit te bereiken, vragen we iedereen die kan om hieraan bij te dragen. En we zetten ons ervoor in dat iedereen mee kan doen in de overstap naar duurzame energie.

In de Routekaart Delft Klimaatneutraal 2050 zijn hiervoor de doelstellingen, mijlpalen en transitiepaden vastgesteld. De termijn tot 2050 is erg lang. Vandaar dat Delft als tussendoel geformuleerd heeft dat in 2030 60% reductie van de uitstoot van CO₂ ten opzichte van 1990 moet zijn bereikt. Deze routekaart geeft goed aan welke tussenresultaten op welk moment bereikt moeten worden en biedt daarmee houvast in de plannen van de gemeente en de bewoners en bedrijven in de stad. In 2025 is de routekaart uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor vier jaar.

Transitiepad Wonen

Delft heeft een aanpak staan om inwoners te ondersteunen en ontzorgen bij het verduurzamen van hun woning. Dit doen we met het Energieloket, energiecoaches, energiehulpen en energie-ambassadeurs, waarbij de focus ligt op isoleren. Zo brengen we snelheid in energiebesparen en het verlagen van de energierekening. Met de woningcorporaties intensiveren we de samenwerking op verduurzaming; zij isoleren hun woningvoorraad naar energielabel D uiterlijk in 2028.

Het inzicht geven in het handelingsperspectief voor bewoners in de overgang van gas naar hernieuwbare warmte gaat buurt voor buurt in een participatieve aanpak: het warmte-uitvoeringsplan. Bij de uitvoering wordt tegelijkertijd gewerkt aan fysieke opgaven – welke impuls kan de buitenruimte in die buurt gebruiken – en sociale opgaven in de buurt. We maken waar mogelijk de verbinding met de vervanging van het riool met haar herinrichting van de buitenruimte, en de opgave Delft-West met haar focus op leefbaarheid en veiligheid. Het proces heeft participatie als basis en de leefwereld van de bewoner staat centraal.

Meedoen aan deze participatie is laagdrempelig. De gemeente is aanwezig in de buurt én online. We ondersteunen daarbij ook nadrukkelijk initiatieven van inwoners. Zo worden met name kwetsbare buurten integraal verduurzaamd.

In het Warmteplan Delft 2021 is de basis is gelegd voor de richting van de diverse wijken om van het gas af te komen. In 2026 zal dit plan met intensieve participatie worden geactualiseerd en worden vervangen door het Warmteprogramma Delft. Hiermee krijgen bewoner meer zekerheid over het warmtealternatief voor hun wijk.

Transitiepad Industrie & commerciële dienstverlening

Om de industrie en commerciële dienstverlening te verduurzamen, volgt de gemeente het landelijke beleid. Dit betekent dat Delft geen extra ambities bovenop de landelijke regelgeving heeft gezet. Deze verplichtingen vragen actieve verduurzaming van de bedrijven en de gemeente informeert en stimuleert dit proces. Bedrijven hebben wettelijk de verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen en aan de overheid te laten zien hoe zij dat (gaan) doen. Delft brengt die verplichting actief onder hun aandacht en speelt een activerende rol met de communicatiecampagne 'Delft Doet Duurzaam', die we samen met partners in de stad invulling geven. Daarnaast voert de gemeente dialoog met industriële partijen in de stad. Steeds meer ondernemers pakken de uitdaging om te verduurzamen op, bijvoorbeeld in het Innovatiedistrict Delft. We ondersteunen initiatieven die bedrijven ontplooiën. Inmiddels is door de netcongestie de verduurzaming van bedrijven extra uitdagend geworden. Wij helpen als gemeente in samenwerking met Stedin in het versnellen van innovatieve oplossingen om stroomproblematiek te verminderen bijvoorbeeld met

energy-hubs. Zo werken we aan een energy-hub voor Bedrijvenkring Schieoevers en voor Delftechpark en samen met TU Delft aan een energy valley. We stimuleren samen met de Rabobank het midden- en kleinbedrijf door het aanbieden van gratis energie-advies voor alle Delftse bedrijven. Kennisuitwisseling faciliteren we in het bedrijvennetwerk Delft Energieneutraal 2050. Om de naleving van de energielabel-eis te kunnen waarborgen, wordt het inzicht daarop vergroot en indien mogelijk en nodig wordt toezicht en handhaving ingezet.

Transitiepad Publieke dienstverlening

Onder de publieke dienstverlening vallen alle organisaties met een maatschappelijke functie, zoals overheidsgebouwen, onderwijs, gezondheids- en welzijnszorg, cultuur, sport en recreatie. Faciliteren en subsidiëren van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed wordt al vormgegeven door de provincie en het Rijk. Ons gemeentelijk vastgoed wordt stapsgewijs verduurzaamd richting klimaatneutraal in 2050 zoals in de routekaart verduurzaming vastgoedportefeuille is weergegeven. Voor het basis- en voortgezet onderwijs maakt verduurzaming van het vastgoed onderdeel uit van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Voor sportverenigingen werken we aan een Strategie Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed Derden. Voor eigenaren van overige gebouwen zetten we in op informatievoorziening en stimuleren we dat partijen hun verantwoordelijkheid hiervoor oppakken.

Transitiepad Mobiliteit

De mobiliteitstransitie vindt haar basis in het Mobiliteitsprogramma Delft 2040, in samenhang met het Schone Lucht Akkoord en het Programma Duurzame Mobiliteit van de MRDH. We geven prioriteit aan schone en actieve vormen van verplaatsen. Deelmobiliteit en duurzaam zonerende dragen hieraan bij, net als de voetganger op één, Ruimte in de Binnenstad en fietsparkeren.

Transitiepad Energie infrastructuur

Er zullen de komende jaren flinke aanpassingen in het energiesysteem plaatsvinden. Het Rijk, de provincie en de gemeente pakken elk op hun niveau de regie om het energiesysteem te programmeren, ruimtelijk in te passen en projecten te coördineren. De prioriteiten voor Delft zijn de aanleg van het warmtenet in Voorhof en Buitenhof samen met de voorzieningen voor de geothermiebron. In 2026 zullen de eerste corporatiewoningen aangesloten worden op dit warmtenet (fase 1). Daarnaast zal duidelijk worden wat de rol van de gemeente zal zijn in het op te richten warmtebedrijf. Ook komt er duidelijkheid over de vorm en omvang van het vervoltraject (fase 2). Belangrijke andere prioriteit is het verminderen van de effecten van netcongestie door intensief samenwerken met Stedin voor het versterken van het elektriciteitsnet door Stedin en door innovatieve oplossingen in te zetten.

Meer gedetailleerde toelichting op de opgave Energietransitie is te vinden onder het programma Duurzame stad en het programma Bereikbare stad.

Financieel kader

Het financieel kader geeft een overzicht van de beschikbare middelen voor de opgave Energietransitie. In de tweede tabel staan de dekkingsmiddelen die zijn gereserveerd in bestemmingsreserves voor de energietransitie.

Dekking van de budgetten komt vanuit meerdere stromen:

- Het Rijk financiert gemeenten meerjarig voor uitvoering van het Klimaatakkoord. Deze regeling betreft de specifieke uitkering Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) en is bestemd voor personele en materiële kosten.
- Projecten voor isoleren en energiearmoede worden deels gedekt vanuit een rijksregeling (zogeheten SPUK) op deze thema's.
- Gemeente Delft draagt financieel bij aan de aanleg van het Open Warmtenet vanuit de reserve Stad. Deze subsidie heeft een revolverend karakter. Dit betekent dat we initiatieven ondersteunen, maar ook afspraken maken over het terugbetalen en/of niet uitbetalen als het niet nodig is van (een deel van) de bijdrage.
- In de reserve Energie in de wijken staan middelen (€ 5,5 miljoen) vanuit de motie 'Energie in de wijken'. Deze zullen bijdragen aan verduurzamen door inwoners van kwetsbare wijken door hen te ontzorgen, te helpen en, waar nodig, te subsidiëren. Vanaf 2025 wordt de integrale benadering van de warmteuitvoeringsplannen vormgegeven door activiteiten van Klimaatmaat in Voorhof en Buitenhof te ondersteunen vanuit deze reserve.
- In de reserve Beleid en uitvoering is € 2 miljoen gereserveerd voor het warmtenet. De aanleg van een warmtenet, gevoed door duurzame warmte vanuit Geothermie Delft, start in Voorhof en Buitenhof. In eerste instantie sluiten hier woningen van de woningcorporaties op aan. In de tweede fase van het project kunnen particulieren, verenigingen van eigenaren (VvE's), bedrijven en maatschappelijk vastgoed aansluiten. Aanleg van een warmtenet betaalt zich nog niet terug. Hier ligt een rol voor de overheid. De eenmalige aansluitkosten behoeven subsidie vanuit het Rijk. Daarnaast zijn voor het aansluiten van particulieren en VvE's aanpassingen nodig in de woning. En om volledig van het gas af te gaan, moet het gasfornuis worden vervangen door een elektrische kookplaat, wat ook om nieuwe pannen vraagt. Voor deze maatregelen zullen subsidies worden opgezet. Dit zal komende jaren snelheid brengen in de uitrol van het warmtenet fase 2.
- In de reserve Beleid en uitvoering zijn middelen (€ 7,5 miljoen) gereserveerd voor het isolatieplan. Voor een deel (€ 5,5 miljoen) gebruiken wij deze middelen als cofinanciering voor aanvragen van extra rijksmiddelen. Met behulp van toegekende aanvragen in het kader van Volkshuisvestingsfonds kunnen wij VvE's (587 woningen in Delft-West) ondersteunen bij het isoleren. Met behulp van € 3,8 miljoen cofinanciering is € 8,8 miljoen rijkssubsidie binnengehaald.
- De kosten die de gemeente maakt voor de aanleg van infrastructuur door derden, verhaalt de gemeente op de aanleggende partij. We ontvangen daarom naar verwachting in 2026 een vergoeding voor de aanleg van een hulpwarmtecentrale.

Het budget voor de energietransitie wordt grotendeels gedekt uit de specifieke uitkering CDOKE. In 2026 is dit € 4,3 miljoen.

	bedragen x € 1.000				
	2025	2026	2027	2028	2029
Exploitatie					
Energietransitie - uitvoeringskosten (SPUK CDOKE)	3.801	4.269	3.866	3.488	3.453
Warmtenet (incl. Subsidie NetVerder en uitvoeringskosten)	3.027				
Futureproof Warmtepompcentrale	4.000				
Kostenverhaal	170		120		
Aanpak energiearmoede (SPUK)	990	900	500		
Aanpak energiearmoede (bijdrage gemeentefonds)			131		
Lokale aanpak Isoleren (SPUK)	863	883	400	445	445
Advies en begeleiding bij isolatiemaatregelen bij VvE's		220	110		
Inzet reserve Beleid en uitvoering - Isolatieplan (Subsidies)		100	100	100	
Inzet reserve Beleid en uitvoering - Warmte uitvoeringsplannen	p.m.				
Inzet reserve Beleid en uitvoering - Klimaatmaat	98	98	98	98	-98
	12.949	6.470	5.324	4.131	3.801

		Uitgaven Raming		bedragen x € 1.000				Saldo
Verloop € 15 miljoen en middelen Fonds Delft 2040	Beschikbaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	ultimo 2029
Energie in de wijken								
Reserve Beleid en uitvoering - Isolatieplan (cofinanciering aanvragen VHF)	5.500	1.550	-1.407	-717	-526	-853	-211	3.336
Reserve Beleid en uitvoering - Isolatieplan	2.000		-100	-100	-100			1.700
Reserve Beleid en uitvoering - Warmtenet	2.000			-500	-500	-500	-500	0
Reserve Energie in de wijken - Warmte uitvoeringsplannen	5.500	-98	-98	-98	-98	-98	-98	4.915
Overig								0
Reserve Stad - Futureproof open warmtenet	3.784		-3.027					757
Reserve Stad - Futureproof Warmtepompcentrale	4.000		-4.000					0
Reserve Energie in de wijken - Voorbereidingskosten Warmtenet	200							200
Reserve Beleid en uitvoering - Motie STIP	430			-220	-110			100
Reserve Beleid en uitvoering - Flankerend beleid energiearmoede	343	-213			-131			0
	23.757	1.240	-8.632	-1.635	-	-	-809	11.008
					1.464	1.451		

Besteding

Dekking komt meerjarig vanuit het Rijk, dat gemeenten financiert voor uitvoering van het Klimaatakkoord. Daarnaast worden projecten op isoleren en energiearmoede deels gedekt vanuit rijksregelingen op deze thema's. De gemeente probeert optimaal gebruik te maken van deze regelingen. Daardoor komt het voor dat gedurende een jaar extra middelen beschikbaar komen.

FINANCIËLE POSITIE

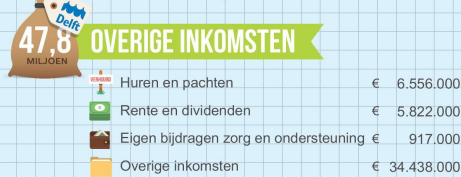
BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

BEGROTING 2026 IN ÉÉN OOGOPSLAG

De programmabegroting 2026 staat in het teken van het versterken van de stad, van aanpakken en uitvoeren. We werken aan zichtbare resultaten voor Delft en de inwoners.

Het college van burgemeester en wethouders

INKOMSTEN

UITGAVEN

De totale uitgaven voor 2026 zijn begroot op: € 537.464.000,-

Deze bedragen zijn voor dit overzicht op duizenden afgerond.

537,5 MILJOEN

HOVEEL BETAAL IK IN 2026 AAN:

- OZB**
Voor huishouden (bij gemiddelde WOZ-waarde): € 517,-
- RIOOLHEFFING**
Voor huishouden (bij gemiddelde WOZ-waarde): € 269,-
- AFVALSTOFFENHEFFING**
Voor een gezin: € 444,-
Voor alleenstaande: € 284,-

De begroting in één oogopslag geeft u een beeld van onze inkomsten en laat u zien waaraan wij het geld besteden.

De uitgebreide begroting vindt u op: www.delft.nl/begroting

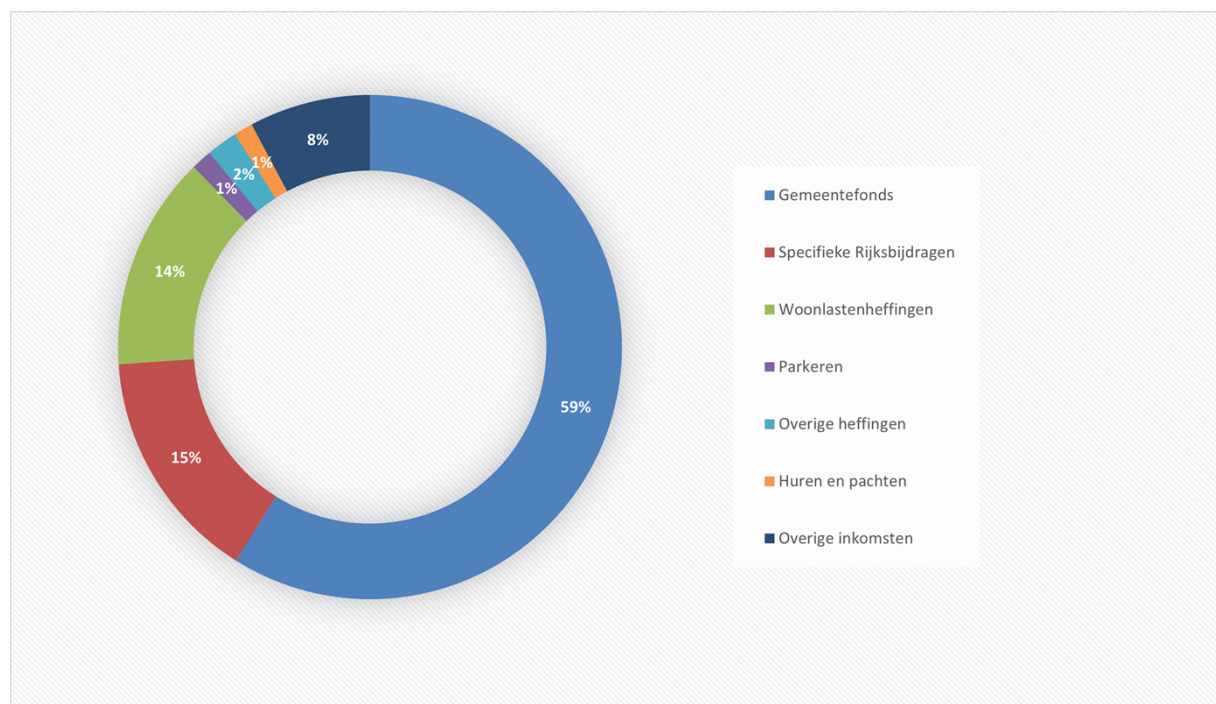
INKOMSTEN EN UITGAVEN IN 2026

Inkomsten en uitgaven in 2026

De onderstaande tabel geeft het aan hoe het positieve begrotingssaldo van € 238.000 is opgebouwd door de inkomsten en uitgaven van de Programmabegroting 2026 per inkomstensoort en per kostensoort weer te geven.

Inkomsten			Uitgaven		
Bedragen x € 1.000		%			%
Gemeentefonds	316.890	58,9%	Lonen en premies	92.930	17,3%
Specifieke Rijksbijdragen	80.543	15,0%	Personeel van derden	2.091	0,4%
Woonlastenheffingen	73.933	13,7%	Sociale tegemoetkoming	177.570	33,0%
Parkeren	7.200	1,3%	Subsidies	44.956	8,4%
Overige heffingen	10.731	2,0%	Goederen en diensten	194.498	36,2%
Huren en pachten	6.556	1,2%	Rentelasten en afschrijvingen	22.173	4,1%
Overige inkomsten	41.849	7,8%	Dotaties voorzieningen+saldo reserves	3.246	0,6%
537.702			537.464		

Inkomsten

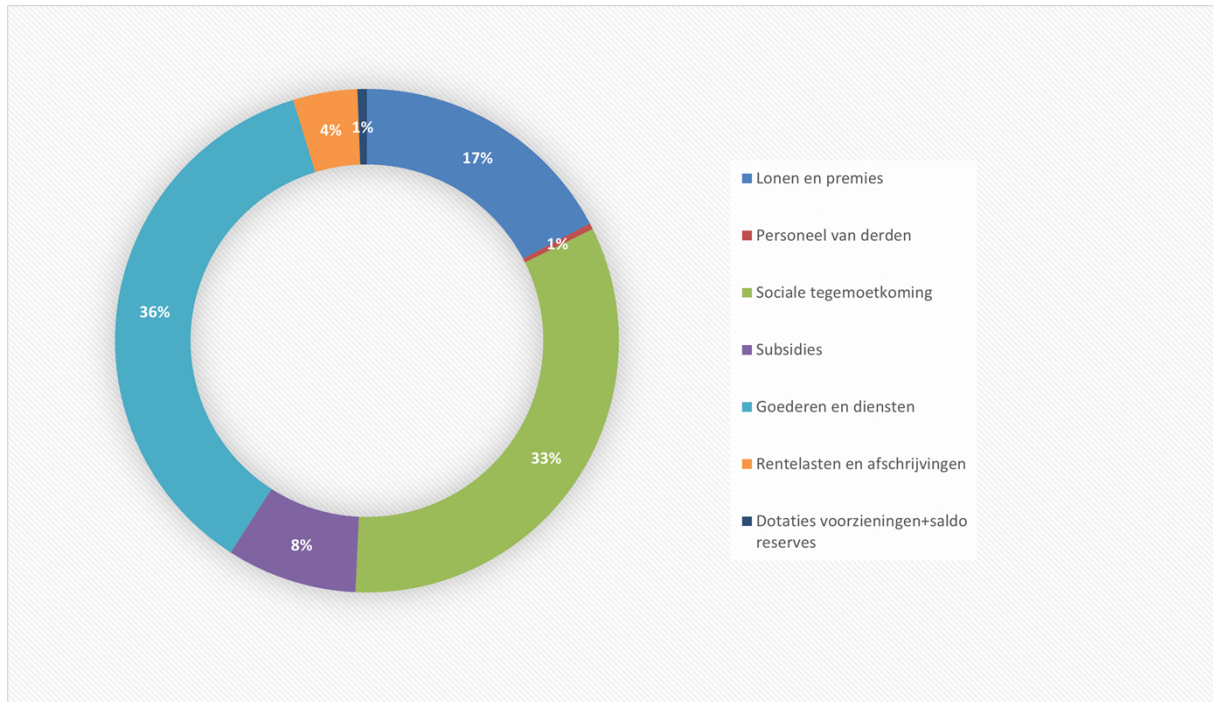

De inkomsten van de gemeente Delft kunnen worden ingedeeld in twee categorieën: inkomsten van het Rijk en de eigen inkomsten.

De inkomsten van het Rijk zijn de belangrijkste categorie en bestaan uit de uitkeringen uit het gemeentefonds en specifieke rijksbijdragen (bijvoorbeeld voor bijstandsuitkeringen). De eigen inkomsten omvatten de woonlasten (onroerendezaakbelasting (OZB), rioolheffing,

afvalstoffenheffing), parkeerinkomsten, huuropbrengsten en overige inkomsten (onder meer rente/dividend, eigen bijdragen in het sociaal domein en verkoop gronden en panden).

Uitgaven

De uitgaven zijn gebaseerd op de geraamde lasten voor de beleidsprogramma's. Daarnaast is ook budget gereserveerd voor de gemeenteraad, Overhead en Financiën (algemene dekkingsmiddelen). De uitgaven betreffen salariskosten, uitkeringen, subsidies, programmatische uitgaven, rente en afschrijving en dotaties aan voorzieningen.

TOELICHTING OP FINANCIËLE POSITIE

Begrotingssaldo

De Programmabegroting 2026-2029 is het financiële kader voor de uitgaven en inkomsten van de gemeente Delft. In deze begroting zijn de voorstellen uit de Kadernota 2026 verwerkt en worden nieuwe voorstellen gedaan voor de reguliere bouwstenen.

In de Kadernota 2026 staan de voorstellen voor het uitvoeren en afmaken van de koers die de afgelopen jaren is ingezet. Daarnaast zijn de maatregelen uit het Handelingsperspectief 2026 e.v. verwerkt en is financiële ruimte opgenomen voor nieuwe beleidskeuzes en investeringsopgaven uit de Strategische Investeringsagenda (SIA). Ook zijn de financiële effecten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk toegelicht (demping ravijnjaar, accres en compensatie tekorten jeugdzorg).

De nieuwe voorstellen in de begroting gaan over de bouwstenen:

1. Moties en toezeggingen,,
2. Gemeentefonds - meicirculaire 2025,
3. Nominale ontwikkeling (loon- en prijsontwikkeling prijspeil 2026),
4. Opgaven,
5. Bijstellingen bestaand beleid (inclusief bestuurlijke accenten),
6. Sociaal domein,
7. Actualisering investeringsprogramma (inclusief herfasering),
8. Herfasering reserves en voorzieningen,
9. Woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing).

Omdat de belangrijkste keuzes zijn gemaakt in de Kadernota 2026 is het effect van de nieuwe voorstellen op het begrotings- en meerjarenbeeld beperkt. Door meevallers bij de bouwstenen Nominale ontwikkeling en Actualisering investeringsprogramma ontstaat extra financiële ruimte voor de volgende raadsperiode. Het resultaat is een reëel sluitende begroting voor 2026 met structureel evenwicht. Ook het meerjarenbeeld is positief tot en met 2029.

Op de keuzes en de voorstellen in de begroting zijn de kortingen van het Rijk van grote invloed. Zo dalen vanaf 2026 de inkomsten van gemeenten uit het gemeentefonds structureel met € 1,9 miljard als gevolg van de gewijzigde normeringssystematiek (index op basis van de groei van het BBP in plaats van 'trap-op-trap-af'). Met de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn weliswaar extra middelen beschikbaar gekomen, maar dit is onvoldoende voor herstel van de balans tussen taken en middelen en voor de jeugdzorg slechts tijdelijk. Omdat ook nieuwe taakstellingen zijn opgelegd voor de jeugdzorg ontstaan vanaf 2028 opnieuw tekorten bij de bekostiging door het Rijk.

Door het rijksbeleid is de groei van het gemeentefonds onvoldoende voor de stijgende kosten als gevolg van de bevolkingsgroei, vergrijzing, inflatie, loonontwikkeling en toenemende druk op de gemeentelijke voorzieningen. En omdat de aangekondigde vergroting van de lokale autonomie door een groter eigen belastinggebied niet van de grond is gekomen, moeten gemeenten zelf oplossingen vinden voor de reële afname van middelen. Dit heeft in het verleden geleid tot ombuigingen, zoals het versoberen van publieke voorzieningen, het verhogen van de onroerendezaakbelasting en het uitstellen van investeringen. Dit heeft geleid tot een stad met twee gezichten; enerzijds is Delft door het prudente begrotingsbeleid financieel gezond, anderzijds staan het voorzieningenniveau en de openbare ruimte onder druk en wordt veel gevraagd van bewoners en bedrijven.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG (op 18 juni 2025) zijn de resoluties 'Onze inwoners verdienen beter!' en 'Jeugd' aangenomen. De resolutie 'Onze inwoners verdienen beter!' kondigt voorstellen aan voor de thema's bestaanszekerheid, migratie, wonen, energie en weerbaarheid. Ook blijft de inzet onverminderd groot om de financiële gaten voor gemeenten verdergaand te dichten. Dat betekent voldoende structurele middelen in het gemeentefonds en afspraken met het Rijk over herstel en borging van de balans tussen taken en middelen. Maar ook van gemeenten wordt een inspanning verwacht om bij te dragen aan de balans, onder andere door samen te werken en doelmatigheid te verbeteren. De resolutie 'Jeugd' verzoekt de VNG om een civiele procedure te starten als het demissionaire kabinet-Schoof op Prinsjesdag onvoldoende compensatie biedt voor de tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Tevens wordt gevraagd om afspraken te maken met het kabinet over compensatie voor de jaren 2025-2027 en adequate bekostiging vanaf 2028.

De onzekerheid over de structurele financiële positie van gemeenten zal op korte termijn niet opgelost zijn. Om financieel gezond te blijven, blijft een scherpe prioriteitsstelling noodzakelijk en zal tevens gezocht moeten worden naar lokale en regionale oplossingen. Met dit inzicht en ook de meerjarige reserveringen voor nieuwe beleidskeuzes en investeringen is Delft voorbereid op de toekomst.

Begrotings- en meerjarenbeeld 2025-2029

Begroting en meerjarencijfers (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Programmabegroting 2025-2028					
Programmabegroting 2025-2028	60	-4.087	-4.196	75	-3.828
Najaarsrapportage 2024 (17e begrotingswijziging 2024)	290	40	-10	-10	-10
Septembercirculaire 2024 (19e begrotingswijziging 2024)	125	2.801	682	-332	-1.070
Decembercirculaire 2024 (6e begrotingswijziging 2025)	251	1.435	2.279	2.011	2.050
MPG (7e wijziging 2025)	151	128	84	22	-4
Verbouwing theater Rietveld (8e wijziging 2025)	-1.859	-83	20	20	20
Saldo Programmabegroting 2025-2028	-982	234	-1.141	1.786	-2.842
Kadernota 2026					
I. Bouwstenen (12e begrotingswijziging)	-11.328	-9.285	-13.472	-12.485	-12.372
II. Maatregelen Handelingsperspectief 2026 e.v. (12e begrotingswijziging)	8.925	3.915	7.015	8.615	9.215
III. Voorjaarsnota 2025 - Gemeentefonds	3.500	7.653	7.778	3.599	3.880
Saldo Kadernota 2026	115	2.516	180	1.515	-2.119
Programmabegroting 2026-2029					
1. Moties en toezeggingen		-135	-5	-5	-5
2. Gemeentefonds - meicirculaire 2025	1.651	-241	-31	1.151	1.377
3. Nominale ontwikkeling 2026 (loon- en prijsontwikkeling prijspeil 2026)		400	445	126	3
4. Opgaven		-	-	-	-
5. Bijstellingen bestaand beleid (inclusief bestuurlijke accenten)		-1.268	-404	-479	1.414
6. Sociaal domein		-	-	-1.490	-1.485
7. Actualisering investeringsprogramma (inclusief herfasering)		33	190	1.616	2.253
8. Herfasering reserves en voorzieningen		-1.322	-192	-2.152	-1.152
9. Woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing)		256	256	256	256
Saldo Programmabegroting 2026-2029	1.766	238	438	537	542

De tabel laat de opbouw zien van het begrotings- en meerjarenbeeld vanaf de vastgestelde Programmabegroting 2025-2028 tot en met de Programmabegroting 2026-2029.

Over het uitvoeringsjaar 2025 volgt meer informatie in de Najaarsrapportage 2025, met name over de realisatie, afwijkingen, prognoses per begrotingsprogramma en de actuele benodigde inzet van de Algemene reserve.

Het begrotingssaldo in het nieuwe begrotingsjaar 2026 is positief en structureel in evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten). Door het positieve saldo van de Kadernota 2026 en meevallers bij de nominale ontwikkeling ontstaat extra financiële ruimte voor de volgende bestuursperiode. Deze ruimte is toegevoegd aan de stelposten Nominale ontwikkeling en Groei van de stad.

In het meerjarenbeeld 2027 tot en met 2029 is geen sprake van tekorten dankzij de maatregelen uit het Handelingsperspectief 2026 e.v. en de positieve uitkomsten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk. De middelen uit het gemeentefonds nemen weliswaar af vanaf 2028 (het 'ravijn'), maar hiervoor is voldoende compensatie beschikbaar dankzij het in Delft gevoerde begrotingsbeleid en meevallers bij enkele bouwstenen van de nieuwe begroting. De financiële ruimte als gevolg van de meevallers is toegevoegd aan de stelposten Nominale ontwikkeling en Groei van de stad.

Met de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is het ravijnjaar voor gemeenten gedeeltelijk opgelost en opgeschoven naar 2028. Over de bekostiging van gemeenten door het Rijk bestaan nog veel onzekerheden. Afgewacht moet worden welke financiële ruimte er is bij het Rijk en welke keuzes het (nieuwe) kabinet maakt, bijvoorbeeld over de compensatie van tekorten (balans taken en middelen, inflatiecorrectie, jeugdzorg, Wmo), over de overheveling van specifieke uitkeringen en over wetgeving die nodig is voor uitvoering van de hervormingsagenda jeugd. Over het financiële kader voor de jeugdzorg vanaf 2028 is opnieuw advies gevraagd aan de commissie-Van Ark. Volgens de planning is het advies beschikbaar voor de Voorjaarsnota 2027 van het Rijk.

Incidentele baten en lasten

Als randvoorwaarde vanuit het financieel toezicht door de provincie geldt dat het nieuwe begrotingsjaar 2026, of een opvolgend jaar van de meerjarenraming, structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Dit betekent dat:

1. structurele lasten worden gedekt door structurele baten,
2. ramingen volledig en realistisch zijn.

Om vast te stellen of sprake is van een structureel evenwicht, corrigeren we de begroting voor incidentele baten, lasten en reservemutaties. Na correctie is het structurele begrotingssaldo als volgt.

Begrotingsevenwicht (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo programma's				
Resultaat Programmabegroting 2026-2029	238	438	537	542
Incidentele baten en lasten programma's	12.443	4.533	3.627	1.749
Incidentele reservemutaties	-11.652	-3.512	5.803	8.173
Structureel begrotingsevenwicht	1.029	1.459	9.967	10.464

De positieve saldi betekenen dat de nieuwe begroting voor 2026 structureel in evenwicht is. Ook voor de jaren 2027 tot en met 2029 is het structureel evenwicht positief. Een overzicht van de incidentele baten en lasten in deze begroting is opgenomen bij de verzameloverzichten. Hierbij hoort ook het complete overzicht van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Voor de beoordeling van het begrotingsevenwicht schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) het gebruik van het financiële kengetal Structurele exploitatieruimte voor. Dit kengetal vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. In het begrotingsjaar 2026 is de structurele exploitatieruimte voor Delft 0,2% positief.

Toelichting bouwstenen

Hierna volgt een toelichting op de tabel met het begrotings- en meerjarenbeeld. Een toelichting op de verschillende voorstellen is opgenomen bij de beleidsprogramma's, de hoofdstukken Overhead, Financiën en/of de paragrafen.

Kadernota 2026

De Kadernota 2026 (vastgesteld op 3 juli 2025) bouwt voort op de koers die de raad en voorgaande colleges hebben ingezet en geeft de kaders voor een evenwichtige opbouw van de groeiende stad – met kansen voor iedereen. Voor de bestuurlijke accenten Delft kansrijk voor iedereen, Ruimte voor wonen, Een gezonde en veilige stad, Een duurzame stad en Economische kracht en bruisende stad en de langjarige opgaven Delft-West, Innovatiedistrict Delft en de energietransitie zijn bijstellingen verwerkt die bijdragen aan het uitvoeren en afmaken.

Omdat de financiële ruimte beperkt is, zijn in deze kadernota vooral keuzes gemaakt voor noodzakelijke uitgaven. Ook zijn voor toekomstige ambities structurele middelen gereserveerd. Tevens zijn de maatregelen uit het Handelingsperspectief 2026 e.v. verwerkt. Deze maatregelen dragen bij aan verbetering van het begrotings- en meerjarenbeeld. Dit betreft een besparing op uitvoeringskosten, een voordeel als gevolg van realistisch ramen, extra inkomsten uit het gemeentefonds en een incidentele bijdrage uit de Algemene reserve. De voorstellen in de Kadernota 2026 zijn verwerkt en toegelicht in de beleidsprogramma's.

De Strategische Investeringsagenda (SIA) geeft inzicht in de concrete investeringen die nodig zijn om de investeringsvraagstukken op de langere termijn – tot en met 2040 – te kunnen adresseren. Met dit inzicht en het afwegingskader voor investeringsbeslissingen (op

basis van urgentie, financiële ruimte en uitvoeringskracht) kunnen in de volgende bestuursperiode nadere keuzes gemaakt worden voor de langere termijn.

Ten slotte is in de Kadernota 2026 een inschatting opgenomen van de effecten van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk. Door extra middelen voor demping van het ravijn (met name het aandeel van de jeugdzorg), accres en de opvolging van het advies 'Groeipijn' van de commissie-Van Ark over de tekorten in de jeugdzorg (van 30 januari 2025) verbetert het begrotings- en meerjarenbeeld en is (incidentele) financiële ruimte beschikbaar voor de autonome groei van de kosten jeugdzorg (prijs-, volume- en intensiteitseffecten).

De beheersing van de kosten blijft voor Delft een belangrijke opgave, specifiek in de jeugdzorg door uitvoering van de hervormingsagenda en ook voor het gehele sociaal domein door uitvoering van de transitie. In de begroting van Delft zijn hiervoor taakstellende opbrengsten geraamd.

Programmabegroting 2026-2029

De nieuwe begroting kent een aantal bouwstenen. Voor zover de voorstellen bij deze bouwstenen een effect hebben in het lopende jaar 2025 zijn ze onderdeel van de Najaarsrapportage 2025.

1. Moties en toezeggingen

Bij de raadsbehandeling van de Kadernota 2026 zijn 9 moties aangenomen, waarvan 5 mogelijk financiële consequenties hebben voor de Programmabegroting 2026-2029.

De motie Onderzoek reserves (6.2.14A) verzoekt om voorafgaand aan de behandeling van de Programmabegroting 2026-2029 een analyse te delen over de reserves en de mogelijkheden voor herbestemming.

Aan de motie wordt in eerste instantie opvolging gegeven door in deze Programmabegroting 2026-2029 extra informatie op te nemen over de raadsbevoegdheden met betrekking tot instelling en inzet van reserves, een overzicht van het bestedingsdoel en een bestedingsoverzicht per bestemmingsreserve, waarmee tegelijk cijfermatig inzicht wordt geboden in de restant-saldi. Het eerste beeld is dat binnen de reserve Beleid en uitvoering enige financiële ruimte beschikbaar zal zijn, dit vergt echter nog verdere analyse. Een nadere cijfermatige duiding zal de raad voorafgaand aan de begrotingscommissie van 30 oktober 2025 ter beschikking worden gesteld.

De motie Vroeg in beeld, vooruit in kansen (6.2.19) verzoekt om in de Programmabegroting 2026-2029 aandacht te besteden aan dienstverlening voor nuggers (niet-uitkeringsgerechtigden) en bij de actualisatie van het visiedocument 'Werken is het beste medicijn' financiële ruimte op te nemen.

Voor uitvoering van de motie is een budget geraamd van € 100.000 in 2026 (zie programma Werk en inkomen).

De motie Watertappunten bij speeltuinen (6.2.29) draagt op om bij nieuwe en te renoveren speelvoorzieningen de plaatsing van watertappunten te overwegen, in de Programmabegroting 2026-2029 extra geld te reserveren voor plaatsing en onderhoud van minimaal 5 watertappunten bij speelvoorzieningen en om klimaatmaatregelen te nemen bij het vernieuwen van speeltuinen.

Voor uitvoering van de motie is een budget geraamd van € 35.000 in 2026 en € 5.000 vanaf 2027 (zie programma Schone en veilige stad).

De motie Bestem realisatiestimulans voor betaalbare woningbouw (6.2.31) draagt op om een bestemmingsreserve Fonds Betaalbaar Wonen in te stellen en hierin de te ontvangen

rijksmiddelen realisatiestimulans betaalbare woningbouw te storten.

In het raadsbesluit over de Programmabegroting 2026-2029 is een voorstel voor de instelling van een nieuwe bestemmingsreserve Betaalbaar Wonen opgenomen.

De motie Een lerende aanpak voor opkomstbevordering bij verkiezingen (6.2.32) verzoekt om een budget van € 40.000 te ramen ten behoeve van een traject gericht op het verhogen van de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Voor uitvoering van de motie wordt in de Najaarsrapportage 2025 een budget geraamd van € 40.000 (zie programma Stad en bestuur).

2. Meicirculaire 2025

De meicirculaire is op 28 mei 2025 gepubliceerd en geeft aan wat de bijstellingen zijn in de Algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Een toelichting staat in de 'Bestuurlijke reactie meicirculaire 2025' (van 24 juni 2025, zaaknummer 2526343).

De meicirculaire geeft een overzicht van de gevolgen van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk (demping ravijn, advies commissie-Van Ark, volume- en prijsaccres, afrekening BCF). Daarnaast is rekening gehouden met taakmutaties en bijstellingen van decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Bij de doorrekening van de effecten voor Delft zijn de maatstaven geactualiseerd.

De financiële effecten op basis van deze circulaire zijn aanvullend aan de inschatting die in de Kadernota 2026 is opgenomen. Ten opzichte van de kadernota verbetert het meerjarenbeeld omdat tegenover de taakstellingen voor jeugdzorg (Eigen bijdrage en Trajectduur) stelposten geraamd mogen worden. Dit is vanuit de financieel toezichthouder toegestaan omdat de verantwoordelijkheid voor de invulling bij het Rijk is belegd. De financiële ruimte die hierdoor ontstaat, is benodigd voor de autonome groei van de kosten van de jeugdzorg (zie programma Gezonde en sociale stad).

3. Nominale ontwikkelingen 2026

Op basis van de afgesproken uitgangspunten in de Kadernota 2026 zijn de middelen voor loon- en prijsbijstelling in de meicirculaire verdeeld. Hiermee is het prijspeil van de nieuwe begroting aangepast aan de verwachte ontwikkeling van lonen en prijzen in 2026. Rekening is gehouden met te betalen subsidies, bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen en de stijging van de inkomsten uit leges, parkeerinkomsten en precario:

- Voor de loonontwikkeling is rekening gehouden met de nieuwe cao die is afgesloten voor de periode 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027 (6,7% + € 35 voor 2 jaar) en het premiebeleid van het ABP. Voor de nieuwe nog af te sluiten cao in 2027 is een reservering opgenomen van € 1,5 miljoen.
- De materiële prijscompensatie betreft goederen en diensten (2,1%), Sociaal domein (5,17%), vastgoed (op basis van de uitgangspunten Vastgoedanalyse) en de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen (op basis van de ontwerp-begrotingen waarin rekening is gehouden met de taakstelling die is voorgesteld in de Kaderbrief GR'en 2026).
- Voor subsidies wordt compensatie toegevoegd op basis van een gewogen gemiddelde van de salarisontwikkeling (70% Index Prijs Overheidsconsumptie, beloning werknemers: 1,8%) en materiële kostenontwikkeling (30% Index Materiële Overheidsconsumptie: 2,1%).
- De tarieven van de Afvalstoffenheffing (2,8%) en Rioolheffing (1%) zijn gecorrigeerd om kostendekkend te blijven. Bij de OZB gebeurt dit op basis van een gewogen gemiddelde van de consumentenprijsindex (CPI: 2,6%) en de negatieve maatstaf

voor de belastingcapaciteit in het gemeentefonds (4,2%). Het gewogen gemiddelde geeft een indexatie van 3,78%.

- De overige baten (leges, precario, reclame, vastgoed) stijgen met de CPI van 2,6%. Voor de toeristenbelasting vindt geen ophoging plaats in afwachting van een evaluatie.

Voor inflatiecorrectie van toekomstige investeringen die gedekt worden met (al ontvangen) rijkssubsidies is een ophoging van de stelpost Inflatiecorrectie investeringen (€ 300.000 structureel) verwerkt. Voor het investeringsprogramma en de Strategische Investeringsagenda moet jaarlijks bepaald worden of voldoende rekening is gehouden met kostenstijging als gevolg van inflatie.

Na verwerking van de voorstellen resteert financiële ruimte die is toegevoegd aan de stelpost Nominale ontwikkeling (2026: € 3,25 miljoen, 2027 e.v.: € 1,45 miljoen, 2028 e.v.: € 1,7 miljoen). In de volgende raadsperiode kan deze ruimte worden betrokken bij de integrale afweging van nieuwe voorstellen.

4. Opgaven

In het hoofdstuk Focus op drie opgaven zijn de opgaven in samenhang met elkaar toegelicht. De invulling van de besteding van de beschikbare middelen (reserveringen Delft-West en IDD) is geactualiseerd. Ten opzichte van de Kadernota 2026 is geen sprake van wijzigingen die (cumulatief) van invloed zijn op het begrotings- en meerjarenbeeld. Aandachtspunten voor de langere termijn zijn het structurele karakter van de doelen en activiteiten, terwijl zowel de rijksmiddelen als de eigen middelen incidenteel zijn.

Voor de opgave Delft-West is de financiering van het programmabureau waarschijnlijk geborgd tot en met 2028 (via de – in de tweede helft van 2025 in te dienen – aanvraag specifieke uitkering Kansrijke wijken 2026 tot en met 2028). Er wordt daarnaast in de Alliantieraad gesproken over aanvullend benodigde middelen van de verschillende partners (waaronder de gemeente). De financiering van het programmabureau vanaf 2026 is – in afwachting van de toekenning – nog niet begroot. Het restant van de reservering van € 10 miljoen voor Delft-West is eind 2029 circa € 0,5 miljoen. In deze begroting is een voorstel opgenomen voor middelen (€ 310.000) bewegen spelen en ontmoeten Openbare Ruimte in Delft-West. Voor de cofinanciering wordt conform aanvraag regiodeal voor de jaren 2026 tot en met 2028 circa € 1,7 miljoen beschikbaar gesteld.

De reservering voor de opgave Innovatiedistrict Delft van € 8 miljoen is geactualiseerd voor wat betreft de besteding in de komende jaren. Er resteert volgens deze fasering eind 2029 geen saldo. Er wordt gewerkt aan een ontwikkelstrategie inclusief een investeringsagenda met middelen die worden geïnvesteerd en de bijdrage daarvan aan de lange termijn doelstellingen. Dit zal ook na 2029 vragen om een bijdrage vanuit de gemeente die nog niet gekwantificeerd en begroot is.

Voor de opgave Energietransitie is rekening gehouden met de inzet van de bijdrage van € 4 miljoen uit de reserve Stad voor de overdimensionering van de warmtepompcentrale ten behoeve van toekomstige aansluitingen in de wijken Voorhof en Buitenhof. De komende jaren (tot en met 2028) lijken er voldoende middelen te zijn om de eerste fase (tot en met 2030) goed te kunnen aanpakken. Om de vastgestelde doelen voor 2050 te kunnen halen, zijn ook voor de tweede fase in de periode 2030 tot 2050 middelen nodig. Voor de periode tot 2040 is dit indicatief berekend en betrokken bij de Strategische Investeringsagenda (horizon 2040), die als bijlage bij de Kadernota 2026 is opgenomen. Een voorstel voor de benodigde middelen wordt voorbereid. In de tweede helft van 2025 wordt een voorstel voor mogelijke deelname aan een Warmtebedrijf opgewerkt en aan de raad voorgelegd.

5. Bijstellingen bestaand beleid (inclusief bestuurlijke accenten)

De keuzes voor nieuw beleid zijn al gemaakt in de Kadernota 2026. In de begroting zijn voorstellen verwerkt voor de invulling van de taakstelling realistisch ramen (€ 2,5 miljoen, budgetneutraal), areaaluitbreiding in de openbare ruimte (budgetneutraal), dekking van formatie Grond en vastgoed (€ 0,68 miljoen, budgetneutraal), baten Omgevingsvergunningen (-/- € 268.000 structureel) en een beperkt aantal technische correcties (aframing stelposten, verschuiving budgetten voor Red de REV en gedenkplek koloniaal en slavernijverleden, grondexploitaties Kop van de Buitenhof, Maria Duyst, Nieuw Delft).

Tevens zijn voorstellen opgenomen voor een financiële bijdrage aan De Papaver ten behoeve van de renovatie en vergroting van de gebruiksmogelijkheden (€ 350.000, zie programma Duurzame stad) en capaciteit voor Inclusief samenleven (zie programma Samenleven, onderwijs en cultuur).

6. Sociaal domein

De uitgaven en inkomsten voor het sociaal domein zijn geraamd op basis van lokale ramingen. Ook is rekening gehouden met mutaties in de meicirculaire (taakmutaties, decentralisatie- en integratie-uitkeringen). Het actuele financiële kader op basis van de verplichte taakvelden voor het sociaal domein is nu als volgt (exclusief overhead).

.

Excel-tabel

<i>Financieel kader Sociaal domein</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Gezonde en sociale stad	129.669	142.650	139.483	135.060	134.183
6.23 -Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	18.210	20.107	19.176	18.686	17.686
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4.826	5.342	4.128	2.639	2.644
6.711 - Huishoudelijke hulp (Wmo)	399	408	558	558	560
6.712 - Begeleiding (Wmo)	1.410	2.084	1.319	1.179	1.179
6.713 - Dagbesteding (Wmo)	9.973	10.697	10.844	10.749	10.749
6.751 - Jeugdhulp ambulant lokaal	12.072	12.643	12.854	12.804	13.064
6.752 - Jeugdhulp ambulant regionaal	3.315	3.417	3.472	3.527	3.375
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.718	2.047	2.047	1.927	1.927
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	25.784	30.534	30.568	29.705	29.700
6.791 PGB Wmo	10.290	12.492	12.524	11.839	11.839
6.792 PGB Jeugd	766	923	933	965	965
6.811 - Beschermd wonen (Wmo)	954	1.028	1.034	1.034	1.034
6.812 - Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)	322	632	622	537	537
6.821 - Jeugdbescherming	19.694	20.153	19.153	19.153	19.153
6.822 - Jeugdreclassering	11.138	10.434	10.478	10.124	10.130
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	2.451	2.984	2.995	2.891	2.891
6.92 Coördinatie en beleid jeugd	356	442	452	444	444
7.1 - Volksgezondheid	5.991	6.283	6.326	6.299	6.306
Samenleven, onderwijs en cultuur	12.876	12.872	13.132	11.933	11.785
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	12.876	13	13	12	12
Schone en veilige stad	1.680	1.680	1.680	1.680	1.680
6.3 - Inkomensregelingen	1.680	2	2	2	2
Stad en bestuur	15	16	16	16	16
6.3 - Inkomensregelingen	15	0	0	0	0
Werk en inkomen	36.087	38.795	38.394	38.530	38.581
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	-2.528	0	0	1	1
6.3 - Inkomensregelingen	10.155	10	9	10	10
6.4 - WSW en beschermt werk	15.050	15	15	15	14
6.5 - Arbeidsparticipatie	13.410	14	14	14	14
	180.328	169.358	166.121	161.165	160.240

In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn vanaf 2028 taakstellingen opgenomen voor de jeugdzorg, met name Eigen bijdrage jeugdzorg (Delft: -/- €1,2 miljoen) en Sturen op trajectduur jeugdzorg (Delft: -/- € 0,3 miljoen). Na overleg tussen VNG, ministerie van BZK en provinciaal financieel toezicht is afgesproken dat voor deze taakstellingen stelposten geraamd mogen worden. Reden hiervoor is dat de verantwoordelijkheid voor invulling van de taakstellingen bij het Rijk is belegd. De financiële ruimte die ontstaat door de stelposten Eigen bijdrage en Trajectduur wordt als dekking ingezet voor de volume- en intensiteitseffecten van de autonome groei van de kosten voor de jeugdzorg.

in de Voorjaarsnota 2025 is nog geen oplossing geboden voor de tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Hiervoor heeft het demissionaire kabinet toegezegd dat uitsluitel volgt in augustus bij de besluitvorming over de Miljoenennota 2026. Over het financieel kader voor de jeugdzorg vanaf 2028 (indexatie, nieuw financieel arrangement) volgt een nieuw advies van de commissie-Van Ark ten behoeve van de Voorjaarsnota 2027.

Delft houdt rekening met een extra opbrengst (i.c. hogere baten en/of lagere lasten) van de Hervormingsagenda vanaf 2026 en met een verlaging van kosten als gevolg van investeringen in de transitie van de jeugdzorg.

7. Actualisering investeringsprogramma (herfasering)

Het bestaande investeringsprogramma is geactualiseerd. Dit betreft met name de herfasering van de investeringsprojecten. Op basis van nieuwe ramingen ontstaan incidenteel voordelen als gevolg van lagere afschrijvingslasten. Toegevoegd zijn de nieuwe investeringen die in de Kadernota 2026 zijn opgenomen en aanvullingen op de Onderwijshuisvestingsinvesteringen.

De investeringen in het kader van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs beslaan een fors deel (56%) van het huidige investeringsprogramma. Binnen deze investeringen is er een stelpost van 25% opgenomen voor extra locatiegebonden kosten. Een nadere toelichting staat in het programma Samenleven, onderwijs en cultuur (zie programma 8.3).

Rekening is gehouden met inflatiecorrectie van bestaande investeringsprojecten in mobiliteit, onderwijshuisvesting, openbare ruimte, ICT en museum Prinsenhof. De prijzen in de bouwsector zijn door marktwerking en inflatie flink gestegen. Daarom zijn bij diverse investeringen de begrote bedragen aangepast. Pas bij een aanbesteding kunnen de inschrijvingen met de ramingen van aannemers worden vergeleken met de opgenomen bedragen in de gemeentelijke begroting. Bij de investering van museum Prinsenhof zijn de eerste ramingen binnen en worden deze geanalyseerd.

In het kader van realistisch ramen is een bijstelling opgenomen van de kapitaallasten die rekening houdt met de verwachte realisatie per jaar. Voor de nieuwe begroting is de bijstelling geactualiseerd en gebaseerd op een realisatie van 65%. Een nadere toelichting staat bij Investeringsprogramma.

Voor de komende jaren wordt de Strategische InvesteringsAgenda gebruikt voor nadere voorstellen voor het investeringsprogramma.

8. Herfasering reserves en voorzieningen

De bijstellingen van de onttrekkingen voor de concrete bestedingsvoorstellen ten laste van de reserveringen voor Delft-West en Innovatiedistrict Delft zijn verwerkt (zie bouwsteen Opgaven). Dat geldt ook voor de Energietransitie voor wat betreft de bijdrage uit de reserve Stad (Bijdrage Fonds Delft 2024 - Warmtepomp) en reserve Beleid en uitvoering (zie programma Duurzame stad).

De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening Wethouderspensioenen is opgehoogd met € 273.000.

Na verwerking van alle voorstellen resteert financiële ruimte (in het geactualiseerde meerjarenbeeld) die gestort wordt in de Algemene reserve voor de reservering Groei van de stad (2026: € 1 miljoen, 2028: € 2 miljoen, 2029: € 1 miljoen). In de volgende raadsperiode kan deze ruimte worden betrokken bij de integrale afweging van voorstellen uit de Strategische Investeringsagenda.

9. Woonlasten

In 2026 worden de woonlasten, bestaande uit de onroerendezaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, aangepast voor inflatie, actuele kosten in de gesloten circuits en areaaluitbreiding. Voor de gesloten circuits Afvalstoffen en Riool is behoud van kostendekkendheid het uitgangspunt.

De stijging van de OZB opbrengst in 2026 is 3,78% en bestaat uit de inflatiecorrectie 2026 (€ 1,3 miljoen) en areaaluitbreiding (€ 255.000).

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn de toerekenbare kosten en de aantallen huishoudens geactualiseerd. Inclusief de inflatiecorrectie stijgt de afvalstoffenheffing met 2,8%. De rioolheffing stijgt, na inflatiecorrectie en een bijdrage uit de voorziening Riolerings, met 1%.

Financiële gezondheid

Naast een positief begrotingssaldo en het voldoen aan de eis van structureel evenwicht zijn voor een compleet inzicht in de financiële gezondheid van de gemeente de volgende vragen relevant:

1. Zijn we financieel wendbaar en weerbaar (ook op de langere termijn)?
Bij *wendbaarheid* gaat het erom hoe snel de gemeente de financiële huishouding kan afstemmen op veranderende opgaven en/of hoe snel de gemeente kan inspelen op nieuwe financiële verhoudingen. Bij *weerbaarheid* gaat het om de vraag hoe groot de financiële buffer is.
2. Kunnen we de financiële risico's aan?
Hiervoor is het weerstandsvermogen bepalend ofwel de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit.
3. Is er ruimte voor nieuw beleid?
De ruimte voor nieuw beleid wordt bepaald door het saldo van het begrotings- en meerjarenbeeld (inclusief taakstellingen en stelposten) dat is gebaseerd op realistische ramingen voor lasten, baten en reservemutaties. Daarnaast gaat het om het vrij aanwendbare deel van het reservevermogen.

Voor de beantwoording van de vragen is aanvullende informatie beschikbaar in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing en de paragraaf Financiering.

Ad 1. Zijn we financieel wendbaar en weerbaar (ook op de langere termijn)?
Wendbaarheid gaat over flexibiliteit van budgetten en beïnvloedbaarheid van beleid (medebewind, autonomie). Zo zijn lasten van afschrijving en rente weinig flexibel en is onderwijshuisvesting een wettelijke taak met beperkte beïnvloedbaarheid. Inkoop van maatschappelijke ondersteuning is flexibeler, maar voor aanvragen geldt een open einderegeling en bij aanvullende voorzieningen is weer meer ruimte voor eigen beleid. De weerbaarheid is onderdeel van de Algemene reserve en hangt samen met de wendbaarheid. Een lage wendbaarheid vraagt om een hogere weerbaarheid, omdat het aanpassen van de financiële huishouding dan meer tijd kost. Aanvulling van de Algemene reserve kan benodigd zijn als de weerbaarheidsreserve daadwerkelijk wordt ingezet.

Financiële kengetallen (BBV)

De financiële kengetallen over belastingcapaciteit, grondexploitatie en structurele exploitatieruimte gaan over wendbaarheid. De kengetallen over schulden (netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote) en eigen vermogen (solvabiliteit) sluiten aan bij weerbaarheid.

Waarderingscijfer	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Door BBV voorgeschreven						

<i>Weerbaarheid:</i>						
Netto schuldquote	32,2%	43,4%	48,5%	56,1%	62,8%	68,8%
Gecorrigeerde netto schuldquote	19,7%	30,0%	36,6%	44,6%	51,9%	58,4%
Solvabiliteitsratio	41,5%	46,9%	46,1%	46,7%	44,0%	42,4%
<i>Wendbaarheid:</i>						
Kengetal grondexploitaties	0,3%	-1,2%	-1,1%	-1,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	6,7%	0,9%	0,2%	0,3%	1,8%	1,9%
Belastingcapaciteit	113,5%	120,0%	116,9%	116,9%	116,9%	116,9%

De scores per kengetal zijn positief en overschrijden de signaleringswaarden uit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) van de provincie niet. Een uitzondering geldt voor het kengetal Belastingcapaciteit, waarvoor de score als risicovol wordt gekwalificeerd. Dit kengetal geeft inzicht in de belastingdruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) ten opzichte van het landelijk gemiddelde en daarmee in de ruimte voor belastingverhoging. De hoge score indiceert dat er weinig ruimte is voor verhoging van de belastingen. Op dit onderdeel is de wendbaarheid beperkt.

Een belangrijk aandachtspunt voor de beoordeling van de financiële positie is de meerjarige ontwikkeling van de stadsschuld. De verwachting is dat de schuld en daarmee ook de schuldquotes de komende jaren gaan stijgen door de uitvoering van het investeringsprogramma en de afname van de liquide middelen. Hierdoor stijgt de financieringsbehoefte en, afhankelijk van de ontwikkeling van de rente, nemen ook de rentelasten toe.

Bij de keuzes over de inhoud van het investeringsprogramma gaat het, naast de reguliere investeringen, de komende jaren ook over de investeringen die nodig zijn voor de groei van de stad (zie inventarisatie in de Strategische InvesteringsAgenda) en de investeringen waarvoor rijkssubsidies zijn ontvangen. Bij de keuze voor in uitvoering te nemen investeringen vindt een afweging plaats van enerzijds de urgentie, wensen en ambities en anderzijds de financiële mogelijkheden en de uitvoeringskracht van de organisatie. Het sturen op behoud van de financiële gezondheid is hierbij een randvoorwaarde. Dit wordt zichtbaar door monitoring van de ontwikkeling van financiële kengetallen.

Reserves

De totale omvang van de reserves is begin 2026 € 316,8 miljoen en bestaat uit

bestemmingsreserves (€ 211,8 miljoen) waarvoor concrete bestedingsafspraken bestaan die zijn vastgesteld door de gemeenteraad en de Algemene reserve (€ 105 miljoen). De Algemene reserve levert de dekking voor de benodigde weerstandscapaciteit die hoort bij het risicoprofiel, voor de buffer die is afgesproken in de Programmabegroting 2023-2026 en voor de bijdrage aan de incidentele dekkingsmiddelen. De buffer en de vrij besteedbare ruimte vormen de dekking voor investeringen in de stad die zijn afgesproken in de Kadernota 2023 (cofinancieringsbijdragen, reserveringen Delft-West, Innovatiedistrict Delft, museum Prinsenhof en Gelatinebrug en bijdragen aan het begrotingssaldo) en voor reserveringen die beschikbaar zijn voor de volgende bestuursperiode (€ 15 miljoen) en Groei van de stad (€ 23 miljoen).

Met de motie Onderzoek reserves (6.2.14A) is verzocht om voorafgaand aan de behandeling van de Programmabegroting 2026-2029 een analyse te delen over de reserves en de mogelijkheden voor herbestemming. Hiervoor is bij het overzicht van de reserves extra informatie opgenomen over de raadsbevoegdheden met betrekking tot instelling en inzet van reserves, een overzicht van het bestedingsdoel en een bestedingsoverzicht per bestemmingsreserve. Het eerste beeld is dat binnen de reserve Beleid en uitvoering enige financiële ruimte beschikbaar zal zijn. Een nadere cijfermatige duiding zal de raad voorafgaand aan de begrotingscommissie van 30 oktober 2025 ter beschikking worden gesteld.

Ad 2. Kunnen we de financiële risico's aan?

De financiële risico's zijn in kaart gebracht en gepresenteerd in het risicoprofiel in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De totale omvang bedraagt € 39,9 miljoen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de aanwezige risico's wordt uitgedrukt in een weerstandsratio. Voor Delft is de score 2,3. De beoordeling van deze score is uitstekend volgens de weerstandsnorm in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincie (GTK 2020 Gemeenten).

Ad 3. Is er ruimte voor nieuw beleid?

De weerbaarheid is op orde en toereikend voor beheersing van het risicoprofiel en voor de huidige omvang van de bestuurlijke opgaven en investeringen. Voor uitbreiding van bestaande ambities en toevoeging van nieuwe ambities is in de Kadernota 2026 structurele financiële ruimte gereserveerd. Dekking voor deze ruimte is gevonden in de extra middelen die Delft ontvangt uit het gemeentefonds voor de kosten van de groei van de stad. Daarnaast is ook nog incidentele dekking beschikbaar in de Algemene reserve en wordt nader onderzoek gedaan naar de incidentele ruimte in de bestemmingsreserves.

Van belang is te onderkennen dat de wendbaarheid van de begroting onder druk staat. Tot en met 2028 gaat het voor Delft goed, maar vanaf 2029 is (opnieuw) bijsturing noodzakelijk. Aandachtspunt hierbij is de ontwikkeling van het investeringsprogramma en de kapitaallasten die naar hun aard minder makkelijk zijn bij te sturen. Om financieel gezond en wendbaar te blijven, is beheersing van het investeringsprogramma noodzakelijk. Dit betekent concreet dat, om op termijn niet volledig afhankelijk te zijn van schuldfinanciering, op termijn gestuurd moeten worden op begrotingsoverschotten.

De uiteindelijke opgave en benodigde bijsturing is mede afhankelijk van keuzes die het Rijk maakt over de structurele bekostiging van gemeenten. Hoe meer de VNG erin slaagt om afspraken te maken over de structurele verbetering van de balans tussen taken en middelen, hoe minder gemeenten moeten ingrijpen op de dienstverlening en voorzieningen voor inwoners en bedrijven.

FINANCIËLE BEGROTING 2026 EN MEERJARENBEELD 2027-2029

Baten en lasten per programma

De tabellen hierna geven inzicht in de omvang van baten en lasten per programma en van stortingen in en onttrekkingen aan reserves. Zowel voor de realisatie op basis van Jaarstukken 2024, het lopende jaar 2025 als voor de Programmabegroting 2026-2029. Bij de programma's staat een toelichting op het beleid en het budget aan de hand van de 3 W-vragen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we ervoor doen?' en 'Wat mag het kosten?'.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	0	544.116	541.480	539.668	549.746	551.293
Lasten	0	536.690	550.409	542.603	547.070	546.364
Onttrekkingen	0	-64.478	-30.899	-15.040	-11.088	-7.855
Stortingen	0	62.064	21.732	11.656	13.226	12.120
Begrotingssaldo	0	9.841	238	449	537	664

Baten en lasten, toevoegingen en onttrekkingen

De kolom Begroting 2025 geeft de stand van de begroting die nu in uitvoering is, inclusief door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen. De besluitvorming over nieuwe mutaties in 2025, dus na vaststelling van de Kadernota 2026, is onderdeel van de behandeling van de Najaarsrapportage 2025.

De mutatie van de reserves betreft de Algemene reserve en bestemmingsreserves. Een specificatie en toelichting is opgenomen bij het programma Financiën.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten						
02 Stad en bestuur	0	2.036	2.088	1.441	1.441	1.441
03 Duurzame stad	0	10.456	8.576	6.384	6.165	4.536
04 Bereikbare stad	0	7.433	7.613	6.993	6.883	6.883
05 Goed wonen	0	18.389	15.851	14.798	27.132	32.455
06 Schone en veilige stad	0	39.257	38.473	37.974	37.975	37.975
07 Gezonde en sociale stad	0	4.428	3.888	2.140	3.600	3.595
08 Samenleven, Onderwijs en Cultuur	0	11.274	10.526	10.145	9.895	7.648
09 Werk en Inkomen	0	80.601	73.939	73.939	73.939	73.939
10 Economie en Vastgoed	0	7.206	6.529	6.424	6.539	6.081
11 Overhead	0	6.500	6.767	6.767	6.767	6.767
12 Financiën	0	356.536	367.231	372.663	369.409	369.973
Totaal Baten	0	544.116	541.480	539.668	549.746	551.293
Lasten						
01 Raad	0	2.986	2.947	2.947	2.943	2.942
02 Stad en bestuur	0	11.505	11.632	10.371	10.485	10.485
03 Duurzame stad	0	23.389	14.697	11.907	11.492	9.149
04 Bereikbare stad	0	11.496	12.379	12.183	12.324	12.929
05 Goed wonen	0	28.963	27.394	25.649	37.045	39.494
06 Schone en veilige stad	0	71.253	75.240	76.372	76.477	76.996
07 Gezonde en sociale stad	0	134.097	146.538	141.624	138.661	137.779
08 Samenleven, Onderwijs en Cultuur	0	60.259	60.530	61.469	63.111	62.067
09 Werk en Inkomen	0	116.689	112.734	112.333	112.468	112.520
10 Economie en Vastgoed	0	14.952	17.977	19.671	17.998	17.346
11 Overhead	0	54.011	54.386	53.608	54.080	54.536
12 Financiën	0	7.090	13.954	14.471	9.984	10.121
Totaal Lasten	0	536.690	550.409	542.603	547.070	546.364
Onttrekkingen						
12 Financiën	0	-64.478	-30.899	-15.040	-11.088	-7.855
Storting						
12 Financiën	0	62.064	21.732	11.656	13.226	12.120
Begrotingssaldo	0	9.841	238	449	537	664

INVESTERINGEN

Investerings in het algemeen

In het investeringsplan en het investeringsplan bedrijfsmiddelen staan de in uitvoering genomen investeringen, vervangingsinvesteringen en investeringen vanuit beheerplannen. Op de investeringsagenda staan de voornemens tot investeren. Voorafgaand aan de uitvoering hiervan wordt een uitvoeringsplan vastgesteld met een kostenraming en planning. Onder het overzicht gewijzigde investeringen staat het totaal aan toegekende en nog toe te kennen investeringsbedragen voor alle projecten over alle jaren.

De afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) die samenhangen met deze investeringen zijn opgenomen bij de programma's en opgenomen in de meerjarige begroting. Individuele investeringsprojecten zijn weergegeven en toegelicht in de programma's onder de 3e W-vraag 'Wat mag het kosten?'.

Investeringsprogramma

Excel-tabel

<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Investeringsprogramma PB 2026-2029	Toegekend budget na actualisatie	Realisatie t/m 2024	Beschikbaar bedrag na actualisatie	Jaarschijf 2026
Investeringsplan	502.922	91.117	411.805	78.330
Bedrijfsmiddelen	21.344	5.718	15.626	2.695
Investeringsagenda	125.335	-	125.335	5.146
Totaal investeringsprogramma	649.601	96.835	552.766	86.171

Mutaties investeringsprogramma

Ten opzichte van de Programmabegroting 2025-2028 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De aansluiting met de nieuwe begroting is in onderstaande tabel opgenomen.

(bedragen x € 1.000)		Toegekend bedrag
Mutaties investeringsprogramma		
Investeringsplan		
Toegekend bedrag Investeringsplan 2025-2028		421.349
Van 'Agenda' naar 'Plan'		81.010
Van "Plan" naar 'Bedrijfsmiddelen'		-3.612
Herinrichting Prinses Beatrixlaan		569
Rietveld theater		3.082
Kadernota 2026		45.566
Prijsindexaties		12.669
Vleermuizentoren		60
Actualisatie IHP		18.942
Actualisatie OHP		856
Actualisatie Investeringsplan (incl. afgeronde investeringen)		-78.429
Aanvulling speelplekken Delft West		510
Renovatie St.Papaver		350
Toegekend bedrag investeringsagenda tot en met 2029		502.922
Bedrijfsmiddelen		
Toegekend bedrag Investeringsplan 2025-2028		16.969
Van "Plan" naar 'Bedrijfsmiddelen'		3.612
Kadernota 2026		650
Prijsindexatie		544
MJOP-facilitair		pm
Actualisatie bedrijfsmiddelen (incl. afgeronde investeringen)		-431
Toegekend bedrag investeringsagenda tot en met 2029		21.344
Investeringsagenda		
Toegekend bedrag Investeringsplan 2025-2028		156.641
Van 'Agenda' naar 'Plan'		-81.010
Kadernota 2026		4.920
Actualisatie IHP		40.083
Prijsindexatie		4.701
Toegekend bedrag investeringsagenda tot en met 2029		125.335
Totaal investeringsprogramma PB 2026-2029		649.601

Toelichting mutaties investeringsprogramma

In vergelijking met de Programmabegroting 2025-2028 zijn door de raad nieuwe aanvullende besluiten genomen. In de Kadernota 2026 zijn investeringen opgenomen en geactualiseerd voor onder andere het Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP).

Daarnaast zijn de planning en de ramingen van het bestaande investeringsprogramma geactualiseerd, met name door herfasering op basis van realisatie.

De toelichtingen op de investeringen staan in de programma's van de beleidsbegroting (derde W-vraag: 'Wat mag het kosten?').

Realisatie ten opzichte van begroting

Jaarlijks is sprake van een afwijking tussen de geraamde investeringsbedragen en de daadwerkelijke realisatie. Analyse leert dat dit verklaard wordt door diverse (externe) factoren. Zoals beschikbaarheid van aannemers, beschikbaarheid van materieel, inspraak op bestemmingsplannen en capaciteit.

Op basis van de realisatie in de afgelopen jaren is nu de reële verwachting dat van het totale investeringsprogramma 2026-2029 circa 65% kan worden gerealiseerd. Vanwege de eerdergenoemde factoren is het niet mogelijk om vooraf aan te geven op welke specifieke investeringen dit betrekking heeft. In het begrotings- en meerjarenbeeld is daarom een bijstelling (stelpost) voor realistisch ramen opgenomen die aansluit bij de aanname dat in een jaar maximaal 65% wordt besteed. Voor de lagere kapitaallasten die hiervan het gevolg zijn, is een stelpost geraamd (zie programma Financiën).

Overzicht gewijzigde investeringen

(bedragen × € 1.000)

Begroting 2026-2029

Verloop investeringen		Programma	
Stand Programmabegroting 2025-2028			594.959
Aanvulling tabel PB 2025-2028 (wel besloten):			3.927
Najaarsrapportage 2024:			363
Jaarrekening 2024 (afsluitingen):			-78.161
Kadernota 2026:			51.136
Reguliere goedgekeurde begrotingswijzigingen 2025:			3.711
Nog te besluiten voorstellen:			73.666
Renovatie St.Papaver	P3	350	
Gelatineverbinding	P6	-4.759	
Poptahof	P6	-50	
Beheerplannen (prijsindexatie)	P6	1.740	
Aanvulling speelplekken Delft West	P6	510	
Archeologie - diverse apparatuur (omzetten naar exploitatie)	P8	-180	
IHP CLD Molenhuispad - gymvoorzieningen	P8	7.200	
IHP Delftse vrije school Widar	P8	2.596	
IHP sporthal Westplantsoen	P8	9.900	
IHP Bernadette Maria	P8	5.040	
IHP Gabriël school	P8	4.680	
IHP Herman Broereschool	P8	3.240	
IHP PO school Schieoevers	P8	7.600	
IHP Stelpost	P8	18.769	
IHP (prijsindexatie)	P8	13.511	
Museum Prinsenhof (prijsindexatie)	P8	2.119	
OHP 2026 - Mgr. Bekkerschool	P8	144	
OHP 2026 - Cornelius Musiusschool	P8	112	
OHP 2026 - De Nieuwe Maan	P8	600	
MJOP - facilitair	P11	pm	
ICT Investeren (prijsindexatie)	P11	544	
Stand Programmabegroting 2026-2029			649.601

INVESTERINGEN PER PROGRAMMA

Overzicht investeringen

In het overzicht per programma wordt het integraal overzicht van de investeringen opgenomen. (stenraming, planning) is vastgesteld.

Voor alle investeringen geldt dat de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten), die samenhangen met deze investeringen, zijn opgenomen bij de programma's en opgenomen in de meerjarige begroting.

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering			
(bedragen × € 1.000)								
Stad en bestuur				2025	2026	2027	2028	2029 na 2029
Publieke dienstverlening - Investeringen	Bedrijfsmiddelen	141	12	-	70	59	-	-
Meubilair	Bedrijfsmiddelen	300	49	51	50	50	50	50
Renovatie/vervanging Raadstafel	Bedrijfsmiddelen	150	-	150	-	-	-	-
Toegangscontrolesysteem	Bedrijfsmiddelen	410	-	-	410	-	-	-
Totaal		1.001	61	201	530	109	50	50

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)									
Duurzame stad				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Energietransitie - Vleermuizentoren		Plan	71	-	71				
Energietransitie - Vleermuizentoren (bijdragen derden)		Plan	-11	-	-11				
Renovatie St.Papaver		Plan	350			350			
Stapsgewijze verduurzaming vastgoedportefeuille		Plan	2.815	1.104	644	517	550	-	-
Waterplan / klimaatadaptatie		Plan	1.385	403	172	270	270	270	-
Totaal			4.610	1.507	876	1.137	820	270	-

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25		Fasering			
(bedragen × € 1.000)									
Bereikbare stad				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Adaptieve Mobiliteitsagenda	Plan	31.118	8.034	7.360	4.307	3.820	1.410	5.162	1.025
Adaptieve mobiliteitsagenda - bijdragen derden	Plan	-8.885	-2.263	-4.449	-780	-615	-173	-605	
Halteverplaatsing tramhalte Martinus Nijhofflaan	Plan	165	-	165	-	-	-	-	
Halteverplaatsing tramhalte Martinus Nijhofflaan - bijdrage van derden	Plan	-83	-	-83	-	-	-	-	
Reconstructie Buitenhofdreef	Plan	10.750	-	-	750	750	4.625	4.625	-
Reconstructie Buitenhofdreef - bijdrage derden	Plan	-7.500	-	-	-	-	-	-	-
							3.750	3.750	
Herinrichting Prinses Beatrixlaan Zuid	Plan	1.625		200	840	585			
Idem - bijdrage van derden	Plan	-1.056		-130	-546	-380			
Vervanging parkeerautomaten	Bedrijfsmiddelen	500	-	150	150	150	50	-	
Totaal		26.634	5.771	3.213	4.721	4.310	2.162	5.432	1.025

Investeringsen	Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)								
Goed wonen			2025	2026	2027	2028	2029	na 2029

Investeringen			Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)										
Ecologische zones TU Campus NZ en OW	Plan		1.000	43	50	250	500	157	-	-
Ecologische zones TU Campus NZ en OW - bijdrage derden	Plan		-1.000	-	-	-500	-	-500	-	-
Parkeerplaatsen Roland Holstlaan	Plan		410	55	-	-	355	-	-	-
Verwerving Schieweg 13	Plan		2.700	-	2.700	-	-	-	-	-
Verwerving Schieweg 13 - bijdrage derden	Plan		-1.350	-	-1.350	-	-	-	-	-
Totaal			1.760	98	1.400	-250	855	-343	-	-

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)									
Schone en veilige stad				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Begraafplaatsen	Plan	200	-	100	100	-	-	-	-
Beheerplan civiele constructies	Plan	27.769	11.733	5.000	4.160	4.276	2.600	-	-
Beheerplan groen en water	Plan	9.476	1.592	1.945	2.022	2.021	1.896	-	-
Waterberging	Plan	3.000	605	598	599	599	599	-	-
Beheerplan openbare verlichting	Plan	14.017	3.106	2.653	2.759	2.759	2.740	-	-
Beheerplan wegen	Plan	21.333	5.948	2.315	2.824	5.123	5.123	-	-
Gasthuisplaats	Plan	1.500	-	250	250	1.000	-	-	-
Gelatineverbinding	Plan	32.744	261	1.000	5.967	3.000		9.816	-
							12.700		
Gelatineverbinding - bijdrage derden	Plan	-18.999	-	-	-	-	-	-	-
					1.040			17.959	
Gevel tot gevel	Plan	6.362	641	1.500	1.560	1.560	1.101	-	-
GO-Openbare ruimte bovenplanse voorzieningen	Agenda	4.100	-	-		1.000	2.000	1.100	
Poptahof	Plan	2.820	836	-106	-	-	2.090	-	-
Poptahof, Groenstrook abtswoudseweg (NIEUW)	Plan	50	-	50	-	-	-	-	-
Projecten Tramlijn 19	Plan	31.769	31.441	328	-	-	-	-	-
Bijdrage projecten Tramlijn 19	Plan	-3.423	-3.423	-	-	-	-	-	-
Reconstructie Ireneboulevard	Plan	500	-	-	500	-	-	-	-
Rioolinvesteringen kostenverhaal	Plan	9.950	4.507	3.500	1.943	-	-	-	-
Schieoevers bovenwijkse voorzieningen	Plan	2.100	-	-	-	2.100	-	-	-
Schieoevers voorzieningen	Agenda	3.400	-	-	-	500	-	2.900	-
Speelplekken	Plan	3.060	955	530	551	551	473	-	-
Aanvulling speelplekken Delft west	Plan	510		34	420	56			
Stadsvernieuwing	Plan	1.290	381	230	230	225	224	-	-
Tractie	Bedrijfsmiddelen	1.112	-	278	278	278	278	-	-
Uitplaatsing Stedin 2020-2024	Plan	1.330	1.214	116	-	-	-	-	-
Uitbreiding Vulcanusweg	Plan	150	-	-	150	-	-	-	-
Verkeersvoorzieningen	Plan	1.860	298	380	394	394	394	-	-
Vervangen beheersystemen openbare ruimte	Bedrijfsmiddelen	600	-	550	50	-	-	-	-
Totaal		158.580	60.095	21.251	23.717	25.442	32.218	4.143	-

Investerings		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
--------------	--	---------------------	------------------------	------------------------------------	----------	--	--	--	--

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)									
(bedragen × € 1.000)									
Samenleven, onderwijs en cultuur				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Archeologie - diverse apparatuur	Plan	54	37	17	-	-	-	-	-
Binnen- en buitensport	Plan	180	120	60	-	-	-	-	-
Erfgoed - Publieksvoorzieningen	Plan	300	-	-	-	200	100	-	-
IHP ISD/IGVO	Plan	16.100	9.118	6.982	-	-	-	-	-
IHP Bernadette Maria	Agenda	5.852	-	-	-	-	-	-	5.852
IHP CLD Hof van Delft	Agenda	14.630	-	-	-	-	209	209	14.212
IHP CLD Molenhuispad (gymvoorzieningen)	Plan	16.720	-	-	418	418	7.942	7.942	-
IHP Delfse Tuin	Plan	8.145	1.252	5.380	1.513	-	-	-	-
IHP Delftse Montessori	Plan	7.343	78	500	2.090	4.675	-	-	-
IHP Delftse Vrije School (Widar)	Plan	6.028	-	-	603	2.712	2.713	-	-
IHP Gabriëlschool	Agenda	5.434	-	-	-	-	-	-	5.434
IHP Grotius Juniusstraat	Plan	33.338	-	100	105	1.045	2.090		15.368
								14.630	
IHP Grotius Juniusstraat -grond	Plan	3.240	-	-	-	-	-	3.240	-
IHP Herman Broereschool	Agenda	7.524	-	-	-	-	752	3.386	3.386
IHP Maurice Maeterlinckschool	Plan	15.490	197	300	363	7.315	7.315	-	-
IHP Maurice Maeterlinckschool - grond	Plan	941	-	-	941	-	-	-	-
IHP Mercurius met sportzaal	Plan	30.312	4	50	261	523	523	1.045	27.906
IHP Pleysier/ISK	Plan	17.641	6.054	6.000	5.587	-	-	-	-
IHP PO-school SO	Agenda	8.360	-	-	-	-	-	-	8.360
IHP Sporthal Grotius	Agenda	6.633	-	-	-	-	363	3.135	3.135
IHP Sporthal Westplantsoen	Plan	22.990	-	-	418	418		11.077	11.077
IHP Stanislas VMBO /Junius (v)mbo-school vervroegd	Plan	21.135	39	50	52	105	418	523	19.948
IHP Tanthof complexen	Plan	32.075	609	500	1.568	5.225			
							10.450	13.723	
IHP Stelpost	Agenda	69.402	-	3.255	5.146	7.809			26.122
							12.160	14.910	
Krakeelpolderweg - wissellocatie	Plan	1.041	-	100	941	-	-	-	-
Kwaliteitsverbetering gymzalen (7x 700K)	Plan	5.091	45	655	732	732	732	732	1.463
Marlotlaan - wissellocatie	Plan	7.250	2.432	4.818	-	-	-	-	-
Nieuwelaan - wissellocatie	Plan	150	-	20	130	-	-	-	-
OHP 2025 1e inrichting Spinoza ISK	Plan	335	-	335	-	-	-	-	-
OHP 2025 1e inrichting Mercurius college	Plan	115	-	115	-	-	-	-	-
OHP 2026 - uitbreiding Mgr.Bekkerschool	Plan	144			144				
OHP 2026 - herstelkosten Cornelius Musiusschool	Plan	112			112				
OHP 2026 - ingebruikname De Nieuwe Maan	Plan	600			600				
Museum Prinsenhof	Plan	36.619	2.240	8.802		9.911	-	-	-
					15.666				
Rietveldtheater	Plan	4.776	-	250	4.526	-	-	-	-
RingPass velden	Plan	5.700	433	600	2.400	2.267	-	-	-
Sportaccommodaties KN2021	Plan	7.890	575	150	150	3.900	3.115	-	-
Sportpark Kerkpolder veld 51	Plan	1.000	-	500	500	-	-	-	-

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)									
Sportpark Kruithuisweg (Blue Birds)	Plan	4.600	279	821	1.750	1.750	-	-	-
Tijdelijke huisvesting Griegstraat	Plan	363	-	363	-	-	-	-	-
Totaal		425.653	23.512	40.723	46.716	49.005	59.959	74.552	131.186

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25	Fasering				
(bedragen × € 1.000)									
Economie en vastgoed				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Duurzame toekomst Westvest 9	Plan	10.137		3.804	5.958	325	50		
Het nieuwe kantoor (HNK)	Plan	300	-	300	-	-	-	-	
Inrichting Willem van Oranje	Plan	630	99	531	-	-	-	-	
Instandhouding gemeentelijk vastgoed (OD177)	Plan	60	-	60	-	-	-	-	
Instandhouding Theater de Veste	Plan	1.955	-	-	1.955				
St. Agathaplein 4 ventilatie	Plan	150	35	115	-	-	-	-	
Totaal		13.232	134	4.810	7.913	325	50	-	

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. NJR25		Fasering			
(bedragen × € 1.000)									
Overhead				2025	2026	2027	2028	2029	na 2029
Het nieuwe kantoor (HNK)	Bedrijfsmiddelen	3.012	2.725	153	134		-	-	-
MJOP-facilitair (overhead)	BM	pm	-	pm	pm	pm	pm	pm	
MJOP-facilitair (samenleven)	BM	pm	-	pm	pm	pm	pm	pm	
ICT Investeringen	Bedrijfsmiddelen	14.469	2.932	1.161	933	8.193	1.250	-	-
Verledden (HNK)	Bedrijfsmiddelen	650		30	620			-	-
Totaal		18.131	5.657	1.344	1.687	8.193	1.250	-	-
Totaal investeringsplan		649.601	96.835	73.818	86.171	89.059	95.616	75.891	132.211

INVESTERINGSOVERZICHT PROJECTEN MET RIJKSSUBSIDIES

Overzicht projecten met rijkssubsidies

De afgelopen jaren zijn forse rijkssubsidies aangevraagd en toegekend. Deze subsidies vragen om cofinanciering van de gemeente en kennen, doordat er vaak een relatie ligt met het realiseren van aantallen nieuwe woningen, een lange doorlooptijd (soms 10 jaar). Een van de opbrengsten van het opstellen van een Strategische Investeringsagenda (SIA) is meer inzicht in de -indicatieve- fasering van de uitgaven van deze toegekende (rijks) subsidies.

In onderstaande tabel is te lezen in welke -indicatieve- fasering de toegekende rijkssubsidies plus de cofinanciering gemeente naar verwachting uitgegeven wordt in de periode tm 2040. Ruim 67% (ca. € 108 miljoen) wordt pas uitgegeven na de huidige planperiode 2026 -2029. Dit is met name van belang omdat de onderstaande rijksbijdragen eind 2026 allemaal op de bankrekening van de gemeente gestort zijn en de inflatie voor de periode na 2027 rekening van de gemeente komt. In de Kadernota 2024 zijn daarvoor al beperkte reserveringen gedaan (zie reserve investeringsplan).

Op het huidige investeringsprogramma staan een drietal projecten die een relatie hebben met onderstaand overzicht:

- programma Bereikbare Stad - Herinrichting Prinses Beatrixlaan Zuid
- programma Goed Wonen - Verwerving Schieweg 13
- programma Schone en Veilig Stad - Gelatineverbinding

De andere projecten worden opgenomen zodra er zicht is op concretere planning.

Overzicht fasering uitgaven projecten met rijkssubsidies										
Bedragen x € 1.000	Inkomsten		Totaal toegekend e rijksbijdrage	Cofinanciering gemeente	Totaal beschikbaar	Uitgaven				
	Ontvangen tm 2024	Nog te ontvangen (2025/2026)				Werkelijk uitgegeven tm 2024	Plannin g 2025 tm 2029	Plannin g 2030 tm 2034	Plannin g 2035 tm 2040	Totaal uitgaven
Specifieke subsidie :										
Woningbouwimpuls - SISA C9	24.524		24.524	24.911	49.435	-	20.265	28.047	1.123	49.435
Gebiedsbudget - SISA J106	1.350		1.350	1.350	2.700	-	2.700			2.700
Versnellingsgelden - SISA E104	33.005	39.649	72.654	38.743	111.397	-	32.065	79.332		111.397
Totaal	58.879	39.649	98.528	65.004	163.532	-	55.030	107.379	1.123	163.532
							34%	66%	1%	100%

BELEIDSBEGROTING

Inleiding beleidsbegroting

De programmabegroting omvat tien programma's. Per programma worden de drie W-vragen beantwoord: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we ervoor doen?' en 'Wat gaat het kosten?'.

Bij de eerste W-vraag staan de indicatoren en een actualisering van de effecten en prestaties voor 2026. Bij de tweede W-vraag geven we een opsomming van de activiteiten die worden ondernomen om die effecten en prestaties te bereiken. De derde W-vraag laat de financiële vertaling per programma zien, inclusief een apart overzicht van de investeringen. In het Overzicht mutaties zijn de mutaties ten opzichte van de vorige begroting opgenomen. Nieuwe en nog te besluiten mutaties zijn toegelicht.

Het meerjarige beeld, met rekeningcijfers over de afgelopen jaren en de begrote lasten, baten en reservemutaties tot en met 2029, is te vinden bij Overzichten, onderdeel Uitvoeringsinformatie - Baten en lasten per taakveld.

De uitwerking van de drie opgaven (Delft-West, Innovatiedistrict Delft en energietransitie) en de inzet voor de bestuurlijke accenten komen in de programma's aan de orde.

Indicatoren

Met beleidsindicatoren laten we transparant en meetbaar zien wat we bereiken in onze stad. Vooraf leggen we een streefcijfer vast in de programmabegroting. Dit voorkomt achteraf spraakverwarring over doelbereiking. Op deze manier leggen we transparant rekenschap af over onze ambities. De streefcijfers van de lokale indicatoren geven in de regel minimaal beoogde waarden weer ('groter of gelijk aan').

Per programma staan de meest relevante indicatoren bij elkaar. Dit zijn de indicatoren uit het coalitieakkoord. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) staan in bijlage Verplichte beleidsindicatoren BBV.

Voor het inzicht in de financiële positie zijn ook financiële kengetallen opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen zijn verplicht voorgeschreven in het BBV en gaan over wendbaarheid en weerbaarheid van de begroting en vermogenspositie.

1 RAAD

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Lasten	2.947
Saldo	-2.947

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Algemeen

De doelstelling van het programma Raad omvat het waarborgen van een democratisch bestuur, dat effectief, doelmatig, transparant en betrouwbaar functioneert. De betrokkenheid van inwoners bij het politiek bestuur van de gemeente is daarbij van wezenlijk belang voor het draagvlak van genomen besluiten.

Beleidstoelichting

De gemeenteraad heeft 39 leden die allemaal inwoner zijn van Delft. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij alle inwoners van onze stad. De gemeenteraad is het hoogste bestuurlijke orgaan van de gemeente en vormt samen met de burgemeester en het college het bestuur van Delft. De gemeenteraad bepaalt de (financiële) kaders waarbinnen het college van burgemeester en wethouders het beleid voor Delft moet uitwerken en uitvoeren. Daarnaast controleert de gemeenteraad of het college het beleid naar behoren uitvoert en (onvoorziene) problemen afdoende aanpakt. Hierbij geeft de gemeenteraad ook invulling aan haar volksvertegenwoordigende rol door in actieve verbinding met de stad te staan. Bij deze taken worden de gemeenteraadsleden ondersteund door een aantal commissieleden.

1.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Algemeen

Het programma Raad omvat de activiteiten en bijbehorende kosten die samenhangen met het goed functioneren van de gemeenteraad, waaronder de vergoedingen voor gemeenteraads- en commissieleden, fractievergoedingen, vergaderkosten, werk- en wijkbezoeken, voorlichtingsbijeenkomsten, de kosten voor de externe accountant, communicatiemiddelen en audiovisuele apparatuur, het budget van de Delftse Rekenkamer, de inzet van de Stadsbouwmeester en de ondersteuning en advisering door de medewerkers van de griffie. De griffie bestaat uit ambtenaren die de gemeenteraad ondersteunen.

Naast de reguliere werkzaamheden, staat 2026 in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Dit betekent dat er aandacht zal zijn voor opkomstbevordering en informatievoorziening voorafgaand aan de verkiezingen. Na de verkiezingen start er een nieuwe gemeenteraad die goed toegerust en geïnformeerd zal moeten worden om het werk te kunnen doen. Hierbij zal er aandacht zijn voor een zorgvuldig formatieproces en een uitgebreid inwerkprogramma.

Delftse Rekenkamer (DRK)

De DRK werkt voor de gemeenteraad en doet onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentebeleid. Daarnaast adviseert de DRK de gemeenteraad over hoe het beleid en uitvoering beter kunnen. Via de commissie Rekening & Audit kan de raad inbreng geven voor toekomstige onderzoeken.

Stadsbouwmeester

De stadsbouwmeester is een onafhankelijk adviseur van de gemeenteraad, het college en ambtelijke organisatie die de samenhang tussen verschillende projecten binnen de stad stimuleert en hierbij zo veel mogelijk samenwerkt met de stad. Hij heeft een vrije, inspirerende, verbindende en agenderende rol naar zowel de raad, het college als de ambtelijke organisatie en stimuleert het debat met de stad. De stadsbouwmeester is regelmatig aanwezig bij de bijeenkomsten van de raad, waaronder de raadswerkgroep Leefomgeving.

Accountant

De gemeente heeft een externe accountant die werkt voor de gemeenteraad en ook door de gemeenteraad wordt geselecteerd. Sinds medio 2024 is Deloitte de accountant. De accountant vormt een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarstukken, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. Daarmee heeft de accountant een ondersteunende rol in de planning- en controlcyclus.

1.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten	2.947	2.947	2.943	2.942
Saldo	-2.947	-2.947	-2.943	-2.942

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Raad				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-2.844	-2.844	-2.840	-2.839
Kadernota 2026	-45	-45	-45	-45
Nominale ontwikkeling	-58	-58	-58	-58
Totaal - Raad	-2.947	-2.947	-2.943	-2.942

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (lasten +/- € 45.000)

Als gevolg van de actualisering van de intern doorberekende tarieven voor vergaderkosten, zijn de vergaderkosten voor de raad gestegen en wordt voorgesteld het budget voor vergaderkosten structureel te verhogen.

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 58.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

2 STAD EN BESTUUR

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	2.088
Lasten	11.632
Saldo	-9.544

Algemeen

Het college van Delft staat voor de waarden van goed bestuur. Deze vormen het fundament van ons handelen en besluitvorming. Dit betekent dat we transparant zijn, gericht op een effectieve besteding van middelen en de legitimiteit van onze besluitvorming. Op deze manier geven we vorm aan het begrip betrouwbare overheid. We zijn benaderbaar en zichtbaar in de stad aanwezig. We geloven in een cultuur van inwoners aangenaam verrassen, door bijvoorbeeld vaker en sneller te telefoon te pakken. Ook als het antwoord nee is.

Mensen maken de stad. De stad maken we met elkaar. Samen bepalen we hoe iedereen in Delft leeft, werkt en hoe Delft zich daardoor ontwikkelt. We zien dit uitdrukkelijk als gezamenlijke opgave van de gemeenteraad en het college. Daar waar het nodig is, willen we de kracht van de samenleving versterken. Daar waar die kracht al aanwezig is, willen we ruimte geven aan initiatieven, bijvoorbeeld via participatietrajecten waarbij omwonenden en ondernemers meedenken over de thema's werken én wonen, leefkwaliteit, bereikbaarheid, alsmede met het verstrekken van subsidies.

Wij staan als raad en college voor de waarden van goed bestuur. Dat betekent voor ons dat we als college zichtbaar zijn, betrouwbaar zijn, verantwoordelijkheid nemen en echt luisteren. Wij willen meer met bewoners en bedrijven samen oppakken en zichtbaar zijn in de wijken. Dus dichtbij alle Delftenaren en dichtbij de uitvoering. We werken samen met de stad en partners aan een aantrekkelijk Delft, ook voor toekomstige generaties. Tegelijkertijd: er gebeurt al veel moois in Delft. Met de aanpak 'Wij West – Gelijke kansen in Delft' bijvoorbeeld. Waarin we samen met bewoners, instellingen en organisaties uit Delft-West vorm en inhoud geven aan de opgaven, vanuit vertrouwen. Voor het toekomstbestendig versterken van de stad, werken we samen met, en behartigen we belangen bij, mede-overheden. Dit met oog voor de omgeving. Daartoe zorgen we ook dat we de kansen in beeld hebben die samenwerking op bovengemeentelijk niveau en in netwerkverbanden met zich mee kan brengen.

Relevante beleidskaders

In 2023 is het kader in de vorm van de visie op gemeentelijke dienstverlening opgesteld.

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

College van B&W, bestuurlijke samenwerking (inclusief verbonden stad), burgerzaken, basisregistraties, dienstverlening, verkiezingen, overige baten en lasten stad en bestuur en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma).

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Beleidsindicatoren

Stad en bestuur	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Met elkaar: vertrouwensscore B&W	6,4	6,6	7,0

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Toelichting op de beleidsindicatoren

Met elkaar: vertrouwensscore B&W

We streven ernaar om tussen 2025 en 2030 het vertrouwen in het college van burgemeester en wethouders te laten stijgen naar het rapportcijfer 7. Dat is ambitieus, maar het laat zien waar we voor staan en waar we op inzetten. Dit betreft een gezamenlijke inspanning, waar we met het college en de hele ambtelijke organisatie hard voor werken.

Gemeentelijke dienstverlening

De gemeente blijft ook in de komende periode werken aan de uitvoering van de visie op dienstverlening, waarbij de volgende vier principes leidend zijn:

- **In onze dienstverlening werken we voor en samen met de stad.** Om onze diensten voortdurend te verbeteren, gebruiken we de ervaringen en kennis van Delftenaren en het netwerk van partners en organisaties. We betrekken hen actief bij het ontwikkelen en toetsen ervan.
- **We zijn er voor iedere Delftenaar.** We leven ons in en hebben oog voor de mens en de situatie. Met onze inclusieve dienstverlening sluiten we aan op het belang van de stad én de behoeften van inwoners, ondernemers, organisaties en bezoekers.
- **Onze dienstverlening is toegankelijk.** We leveren passende dienstverlening voor iedereen, laagdrempelig en eenvoudig in gebruik. Mensen kunnen gemakkelijk gebruik maken van onze dienstverlening, ongeacht de eigen vaardigheden.
- **Onze dienstverlening is eigentijds.** We blijven kansen benutten voor mogelijkheden van nieuwe (digitale) oplossingen waar die meerwaarde hebben voor de Delftse dienstverlening.

Voor onze dienstverlening willen we het streefcijfer van 7,5 minimaal handhaven voor de komende jaren. Als input voor deze indicator gebruiken we de tweejaarlijks Omnibusenquête.

2.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

De stad maken we met elkaar

De stad maken we met elkaar en dat komt binnen elke opgave tot uiting. We zetten in op het versterken van de kracht van onze inwoners. We stimuleren en faciliteren vrijwilligerswerk en ontwikkelen vrijwilligersbeleid met aandacht voor zichtbaarheid en waardering.

We blijven ons met het uitvoeringsplan 'Samen maken we de stad' inzetten op vier lijnen:

1. We staan in contact met 'alle' Delftenaren
2. We geven initiatieven uit de stad meer ruimte (vanuit het besef dat niet alles kan)
3. We betrekken bewoners intensief en tijdig bij de energietransitie en fysieke plannen in de wijk
4. We willen de verbinding tussen student en stad vergroten

Onze dienstverlening organiseren we steeds meer wijkgericht en burgers nabij en in steeds meer functies is verbinding in de wijk en het opbouwen van netwerk en samenwerkingspartners een belangrijk onderdeel van het werk. We leren daarbij van de ervaringen in Delft-West, waar intensieve samenwerking met inwoners en partners centraal staat. Wijkregie wordt in heel Delft ingezet waardoor in iedere wijk leefbaarheidsoverleggen plaatsvinden en bewoners laagdrempelig op spreekuur kunnen komen. Ook binnen de energietransitie zoeken we actief de samenwerking met de stad, onder andere door een brede raadpleging en meedenkgroep Warmteprogramma, het eerste warmteuitvoeringsplan (Multatulibuurt) en de inzet van energieambassadeurs.

De verbinding tussen stad en studenten wordt groter en groter. Door onderdeel te zijn van de veerkrachtcoalitie versterken we de mentale gezondheid en veerkracht van onze studenten.

We borgen deze aanpak binnen de gehele gemeentelijke organisatie. We vergroten het omgevingsbewustzijn van medewerkers door trainingen, inspiratiesessies en de ontwikkeling van een praktische toolkit met tips en instrumenten om de stad actief te betrekken bij het werk. Daarnaast verankeren we het gedachtengoed van 'Samen maken we de stad' duurzaam in beleid, programma's en processen zoals het inwerk- en leiderschapsprogramma en trainingen rondom ambtelijk vakmanschap.

Doelstellingen

Bovengemeentelijke samenwerking

De verplaatsing van mensen van woning naar werk, school en voorzieningen gaat in onze regio vaak de gemeentegrens over. Delft heeft een bijzondere positie als middelgrote stad tussen Rotterdam en Den Haag, als stad met een centrumfunctie voor woonplaatsen in de omgeving en als stad met een technische universiteit. Veel gedecentraliseerde taken voeren we regionaal samen uit – vanwege verwevenheid, specialisatie en/of schaalvoordeel. Deze positie maakt dat Delft een speler is in veel samenwerkingsverbanden en dat daar veel prioriteit naar uitgaat. We zijn ons bewust van het waardevolle contact met onze

buurgemeenten en we hebben belang bij de verbindende blik die daarbij vaak van ons gevraagd of gewaardeerd wordt.

In Delft liggen veel kansen die de spin-off van de Delftse kenniseconomie lokaal en bovenlokaal vergroten. We werken daaraan dan ook bestuurlijk samen met de omliggende gemeenten, zowel in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), als met Leiden en Dordrecht. Ook werken we samen met de provincie Zuid-Holland en met het Rijk.

De Delftse inbreng in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag stemmen we regelmatig af met de Delftse Delegatie van gemeenteraadsleden, die lid zijn van de adviescommissies binnen de MRDH voor verkeer en economisch vestigingsklimaat. Op 11 juli 2025 heeft de MRDH het actieplan vastgesteld, met de verbeteringen van de samenwerking waartoe de samenwerkende gemeenten besloten hebben in de 10-jaarsevaluatie. De implementatie loopt door in 2026. De MRDH-visie op het economisch vestigingsklimaat en de mobiliteitsvisie worden begin 2026 vastgesteld, na een zienswijzeronde in 2025. Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de Strategische Agenda van de MRDH geactualiseerd. Ook met de provincie zijn we scherp op de wijze van samenwerking. Er is regelmatig ambtelijk en bestuurlijk contact over Delftse en regionale opgaven en we zorgen dat we elkaar niet verrassen met besluiten.

Op nationale schaal biedt het G40-netwerk van (middel)grote steden ons een plek om op stedelijke vraagstukken kennis te vergroten en de koers voor bovenlokale belangenbehartiging te bepalen. Een samenwerking waarbij de G40 en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) elkaar complementeren en versterken.

We vertegenwoordigen Delft binnen de VNG in de algemene ledenvergaderingen. Daar bepalen gemeenten samen de koers voor contacten met het Rijk over rijksbeleid, regelgeving, uitvoeringskaders en financiering én maken we keuzes voor gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU). Met de VNG stellen we doelen voor de lange termijn op en nemen we initiatief voor samenhang in beleid tussen alle overheidslagen. Dat doen we vanuit onze contacten met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen én onze kennis van de uitvoering. We vragen ook het nieuwe kabinet om samenwerking. Alleen samen kunnen we een slagvaardige overheid zijn, die doet wat het belooft en waar de burger op vertrouwt.

Voor de (netwerk)samenwerkingen binnen de MRDH, G40 en VNG dragen we bij via contributie vanuit het programma Stad en bestuur. Delft is in meer (tijdelijke) netwerkverbanden actief. Ook is de gemeente partij in diverse publiekrechtelijke gemeenschappelijke regelingen, die een aantal gemeentelijke taken realiseren. De inhoudelijke advisering op bestuurlijke samenwerking en netwerkverbanden heeft betrekking op diverse doelstellingen in de programmabegroting.

In de paragraaf Verbonden partijen is een overzicht opgenomen van onder andere gemeenschappelijke regelingen.

Doelstellingen

Lobby en Public Affairs

Delft kent drie grote en langjarige opgaven. Om deze opgaven te realiseren hebben we andere partijen nodig. Afgelopen periode hebben college, organisatie en raad hard gewerkt om samen met andere partijen budgetten en ruimte te realiseren. Deze inzet werpt zijn vruchten af, zoals met de versnellingsgelden, Woningbouw Impuls, opname in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en Preventie met gezag. Maar we zijn er nog niet. Onze uitgangspositie biedt immers kansen, maar schept ook verplichtingen. We moeten nu doorpakken. De komende jaren is daarom extra inzet nodig op lobby, belangenbehartiging en strategisch partnerschap.

In 2025 zijn de public affairs-activiteiten versterkt en meer met elkaar in verband gebracht. We zijn actief aangehaakt bij de public affairs- en lobbynetwerken van MRDH, VNG en diverse thematische netwerken. De aanpak verloopt langs drie sporen: de inhoudelijke lobbyprioriteiten, het verstevigen van de bilaterale en netwerksamenwerking en een passende organisatie. Daarbij zoeken wij slimme samenwerkingen op, met partners binnen de stad, zoals de TU Delft, en buiten de stad. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in oktober 2025 en de daaropvolgende formatieperiode zullen wij hier gebruik van maken. De uitkomsten van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 kunnen voor het nieuwe bestuur aanleiding zijn om de gemeentelijke speerpunten te herijken.

Doelstellingen

Gemeentelijke dienstverlening

De komende periode werken we aan de volgende trajecten en ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening:

Voortzetten vervanging digitale dienstverleningsomgeving

De gemeente gaat door met de vervanging van haar digitale dienstverleningsomgeving. Deze omgeving bevat applicaties die bepalend zijn voor de gemeentelijke dienstverlening en overkoepelen alle domeinen. Denk aan de digitale (aanvraag-)formulieren en de ontsluiting van de gegevens in backoffice-applicaties. Kortom, het omvat de hele infrastructuur van de digitale dienstverlening.

Dit is een omvangrijk gemeentebreed verandertraject. Er zijn veel afhankelijkheden en wensen waar de gemeente rekening mee moeten houden, zoals toegankelijke en betrouwbare dienstverlening, architectuurprincipes en informatiebeveiliging.

Proactieve dienstverlening

De gemeente streeft binnen de wettelijke kaders van informatiebeveiliging en privacy naar proactieve dienstverlening. Dit betekent bijvoorbeeld dat inwoners proactief worden geïnformeerd over diensten en regelingen waar zij recht op hebben, of deze – indien mogelijk – automatisch toegekend krijgen.

Doelstellingen

Bedrijfsvoering

Als gevolg van BBV-regelgeving voor overhead is net als vorige jaren een groot deel van de informatie over dit programma opgenomen bij het programma Overhead. Daarnaast verwijzen we voor een nadere invulling van wat we gaan doen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

2.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	2.088	1.441	1.441	1.441
Lasten	11.632	10.371	10.485	10.485
Saldo	-9.544	-8.929	-9.044	-9.044

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Stad en bestuur				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-9.158	-8.388	-8.375	-8.375
Meicirculaire 2025	18	19	19	19
Nominale ontwikkeling	-303	-294	-293	-293
Reserves en voorzieningen	-273	-273	-273	-273
Actualisering kapitaallasten	67	12	-	-
Bestaand beleid - overige mutaties	105	-5	-122	-122
Totaal - Stad en bestuur	-9.544	-8.929	-9.044	-9.044

Toelichting op de mutaties

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 303.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten +/- € 273.000)

Dit betreft een actualisatie van de noodzakelijke storting in de voorziening Wethouders pensioenen.

Actualisering kapitaallasten (lasten € 67.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën – Stelposten).

Overige mutaties (lasten € 105.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Investeringsen

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Stad en bestuur	Cat.				2026	2027	2028	2029
Publieke dienstverlening	BM	141	12	-	70	59	-	-
Meubilair	BM	300	49	51	50	50	50	50
Renovatie/vervanging Raadstafel	BM	150	-	150	-	-	-	-
Toegangscontrolesysteem	BM	410	-	-	410	-	-	-
Totaal		1.001	61	201	530	109	50	50

Toelichting op de investeringen

Publieke dienstverlening (€ 70.000)

Aanpassingen van de publiekshal ter verbetering van de publieke dienstverlening.

Meubilair (€ 50.000)

Voor de benodigde (jaarlijkse) vervanging en aanschaf van meubilair voor de gemeentelijke huisvesting is € 50.000 beschikbaar.

Toegangscontrolesysteem (€ 410.000)

De vervanging van het toegangscontrolesysteem wordt geherfaseerd naar 2026.

3 DUURZAME STAD

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	8.576
Lasten	14.697
Saldo	-6.121

Algemeen

Voor het leefbaar houden van de stad zijn alle duurzaamheidsthema's van groot belang. Wij willen in 2050 klimaatneutraal en klimaatbestendig zijn. Dit geldt voor alle onderdelen die hieronder vallen: de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en thema's als water, natuur, biodiversiteit, schone lucht, geluid en bodemkwaliteit. De ambities zijn hoog. We zullen ook deze begrotingsperiode concrete stappen zetten die de eerder ingeslagen koers volgen.

Voor de komende jaren liggen alle kansen bij de drie opgaven, in het bijzonder de energietransitie (zie hoofdstuk Focus op drie opgaven). Daarnaast draagt dit programma Duurzame stad bij aan de bestuurlijke accenten 'een gezonde en veilige stad' en, uiteraard, 'een duurzame stad'.

Klimaatverandering en de energietransitie leidt tot onzekerheid onder bewoners. Want: kan ik het verduurzamen van mijn huis wel betalen, en welke maatregelen moet ik nemen? Gaat de rekening voor gas en elektriciteit verder omhoog? En zijn we in de toekomst wel verzekerd van genoeg energie? We merken dat we te maken krijgen met hogere temperaturen en heftiger regenbuien. Om de stad leefbaar te houden, moeten we maatregelen nemen. We zetten in de komende jaren concrete stappen om de stad prettig en gezond leefbaar te houden en onze energie en warmte duurzaam en betaalbaar te maken. Wij vinden het belangrijk dat iedereen mee kan in de verschillende transitieën waar we voor staan. En wij nodigen Delftenaren uit om ook zelf maatregelen te nemen voor een duurzame toekomst, en waar nodig ondersteunen en stimuleren wij die.

Relevante beleidskaders

- Klimaatadaptiestrategie Delft 2019
- Beleidsregel Klimaatadaptatie voor nieuwbouw en renovaties
- Visie Groen en biodiversiteit
- Kader natuur inclusief bouwen en ontwikkelen
- Strategische Samenwerking Agenda Water
- Uitvoeringsprogramma Schone Lucht Akkoord 2021
- Op weg naar Circulair Delft in 2050
- Routekaart Delft Klimaatneutraal 2050
- Warmteplan Delft 2021
- Plan van Aanpak Warmte uitvoeringsplannen
- Regionale Energie Strategie 1.0
- Stadsanalyse zachte factoren
- Isolatieplan Delft 2023

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

milieubeheer/milieuoedering, klimaatadaptatie, water, groen, biodiversiteit, geluid, bodem,

luchtkwaliteit, natuur- en milieueducatie, circulaire economie, Omgevingsdienst Haaglanden, energietransitie.

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Overzicht beleidsindicatoren

Duurzame stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven in 2050
CO2-uitstoot in kiloton	-53%	-51%	-100%
% Delftenaren die naar eigen zeggen duurzaam bezig zijn	57%	67%	100%

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Algemeen

Wij willen een stad die op termijn klimaatneutraal, circulair, klimaatbestendig, gezond, groen en biodivers is. Dit zijn ambities die langere tijd om aandacht vragen. Klimaatverandering gaan we tegen bij de bron: we beperken de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) zo snel mogelijk. We gaan de gebouwde omgeving energiezuiniger maken. We richten de stad in op extremer weer, langere perioden van droogte en heftiger buien. We vergroenen en versterken de biodiversiteit. We verbeteren de luchtkwaliteit en verminderen geluidsoverlast. We gaan materialen hergebruiken en we gebruiken grondstoffen zo lang als mogelijk.

Onze doelen (zie programma Bereikbare stad voor duurzame mobiliteit en duurzaam zoneren):

- 60% CO₂-reductie in 2030 en klimaatneutraal in 2050.
- 10.000 woningen geïsoleerd van energielabel D, E, F en G naar energielabel A, B of C in 2030.
- 13 buurten zijn in 2030 gestart met een warmte-uitvoeringsplan.
- 40% van het geschikte dakoppervlak is in 2030 in gebruik voor zonnepanelen in 2030; dit is 100% in 2050.
- 100% circulair in 2050.
- Een klimaatbestendige stad in 2050.

Toelichting op de beleidsindicatoren

CO₂ -uitstoot in kiloton

Dit betreft de totale CO₂-emissies in kiloton CO₂ per jaar van de sectoren 'verkeer en vervoer', 'zakelijk' en 'particulier'. Dit totaal wordt vergeleken met de CO₂-uitstoot in 1990. Bron: klimaatmonitor. De visie van Delft is om klimaatneutraal te zijn in 2050: er wordt dan geen CO₂ meer uitgestoten. Landelijk is het tussendoel in 2030 gesteld op 55% reductie ten opzicht van 1990, waarbij beleid zich richt op 60%. De CO₂-uitstoot in 1990 was 823 kiloton en in 2022 was dit 439 kiloton, een reductie van 47%. Overigens wordt uitstoot van CO₂ gerapporteerd met een jaar vertraging door de complexe achterliggende data.

% Delftenaren die naar eigen zeggen duurzaam bezig zijn

De Omnibussenquête brengt tweejaarlijks in beeld op welke manieren Delftenaren bezig zijn met duurzaamheid. In 2023 gaf 57% van de inwoners aan 'vaak' of 'altijd' met de verschillende duurzame elementen bezig te zijn. De ambitie om dit percentage eind 2025 te verhogen, past bij de hoge inzet op verduurzamen. In 2026 zal dus geen monitoring plaatsvinden van deze indicator en houden we het streefcijfer gelijk aan dat van 2025.

3.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Klimaatadaptatie, groen/natuur en water

Klimaatadaptatie, groen, biodiversiteit en water

Vanuit de opgaven klimaatadaptatie, groen, biodiversiteit en water richten wij ons op drie sporen: de openbare ruimte, de gebiedsontwikkelingen en privégronden.

In de openbare ruimte combineren wij deze opgaven zoveel mogelijk met de beheeropgave van onder andere de rioleringsvervanging en de mobiliteitsagenda. Hiervoor zetten we in op de 'van gevel-tot-gevel-aanpak' en aanpak van 100 plekken (zie Schone en veilige stad) voor het vergroenen van overbodige verharding om meer water te kunnen vasthouden, hittestress tegen te gaan en specifieke maatregelen voor het bevorderen van de flora en fauna en natuurbeleving in de stad. Daarnaast faciliteren en ondersteunen we initiatieven uit de stad om te vergroenen en de biodiversiteit te vergroten zoals dit is opgenomen in de uitvoeringsagenda's klimaatadaptatie, groen & biodiversiteit en water.

Voor de gebiedsontwikkelingen, renovatie en nieuwbouw hanteren we de beleidsregels klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen waardoor nieuwbouwontwikkelingen voldoen aan de huidige richtlijnen voor klimaatadaptief bouwen en biodiversiteit. Bij het verduurzamen van woningen in de wijken Buitenhof en Voorhof wordt nader uitvoering gegeven aan het Soortmanagementplan (SMP) en wordt een SMP opgesteld voor de wijken Tanthof en Wippolder. Net als in 2025 worden op buurtniveau kansenkaarten natuur opgesteld en geven we invulling aan de Basis Kwaliteit Natuur (BKN). Monitoring van BKN wordt in lijn met landelijke aanpak uitgewerkt.

Het vasthouden van water en het vergroenen van bedrijfs- en particuliere terreinen en gebouwen bij de privé-eigendommen vraagt om extra aandacht. Om mensen te verleiden en te helpen bij het klimaatadaptief, groen en biodivers maken van hun tuinen zetten we de samenwerking met onder meer de Klimaatmaat van duurzaamheidscentrum De Papaver voort. Ook blijft inzet met andere partijen op het gebied van onder meer vergroenen van buurten en moestuinen waarbij een koppeling wordt gelegd met subsidiemogelijkheden voor onder meer bijen- of andere natuurprojecten. Daarnaast ondersteunen we de vergroening van bedrijven op Schieoevers (Innovatiedistrict Delft) vanuit Werklandschappen van de toekomst. Dit alles draagt bij aan een toekomstbestendige stad voor mens, plant en dier.

Met het Hoogheemraadschap van Delfland werken we samen aan de uitvoeringsagenda bij de in 2023 overeengekomen Strategische Samenwerking Agenda Water. Hierin werken we onder meer aan het beperken van overlast door zware regenbuien, het vasthouden van water in drogere perioden, efficiënte beheerafspraken, verbetering van de waterkwaliteit door onder meer ecologisch baggeren en natuurlijk het zwemwater in de Grote Plas van de Delftse Hout.

Samen met het Hoogheemraadschap onderzoeken we de effectiviteit op langere termijn van de kantelkeringen in het oostelijk deel van de binnenstad van Delft. We onderzoeken welke vervolgstappen nodig zijn voor de mogelijke vervanging van het systeem. De blauwalgproblematiek in de Grote Plas blijft een zorg doordat de zomers steeds warmer en droger worden. We blijven inzetten op het toepassen van verbeteringen en blijven nieuwe maatregelen onderzoeken.

Delftse Hout / Buytenhout / Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland

Voor de doorontwikkeling van het regiopark Buytenhout willen we, samen met de gemeenten

Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp en Staatsbosbeheer, Buytenhout als geheel nog beter op de kaart zetten. De gebieden in Buytenhout worden nog beter op de kaart gezet door het versterken van de identiteit en bekendheid ervan via social media. Daarnaast wordt gezamenlijk een monitoringssystematiek opgezet voor biodiversiteit. Voor de entree van de Delftse Hout bij de Korftlaan wordt een verkenning uitgevoerd waarvoor middelen zijn gereserveerd.

Binnen het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland nemen we actief deel aan de Landschapstafel. We werken mee aan het gezamenlijk uitvoeringsprogramma waarbij we invulling geven aan de hoofddoelstelling voor het versterken van het gebied als groenblauwe oase met natuur, landbouw en recreatie. We werken plannen uit voor het versterken van de toegangsroutes naar Midden-Delfland en het implementeren van de recreatievisie die is opgesteld. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een goede inpassing van viersporigheid tussen Delft en Schiedam, als onderdeel van de MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Oude Lijn, al dan niet in NOVEX-verband.

Het beheer van de natuur- en recreatiegebieden Midden-Delfland is belegd in de Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland (CBG), in samenwerking met Staatsbosbeheer. Dit jaar wordt de samenwerking binnen de CBG en SBB geëvalueerd. Vanuit het Groenfonds – een compensatiefonds vanuit ruimtelijke ontwikkelingen in Delft, Midden-Delfland, Den Haag en Maassluis – wordt de lijn vanuit twee sporen gehandhaafd. Spoor 1 gaat over vergoedingen voor groenblauwe diensten. Spoor 2 betreft de relatie stad-land; hier wordt nader invulling aan gegeven door in te zetten op het versterken van het leefgebied voor bijen.

NME, Participatie en groene samenwerking

We zetten de samenwerking voort tussen gemeente en de natuur- en milieuverenigingen (onder andere via platform Groen). Met deze verenigingen vindt periodiek overleg plaats over onder andere beheer, inrichting, wensen en ontwikkelingen inclusief monitoring.

Duurzaamheidscentrum De Papaver voert voor ons de activiteiten voor natuur- en milieueducatie uit. Ook voert de Papaver de Klimaatmaat uit, een initiatief dat bewoners helpt hun buitenruimte klimaatbestendig en groener te maken. Wij ondersteunen de Papaver de komende tijd bij het onderzoek naar hun toekomstplannen (zie programma Samenleving, onderwijs en cultuur).

De Papaver zal starten met de renovatie en vergroting van de gebruiksmogelijkheden van het gebouw aan de Korftlaan. Aangezien De Papaver een non-profit organisatie is en de inkomsten te beperkt zijn om de beoogde renovatie te bekostigen, is de renovatie alleen mogelijk met financiële steun vanuit derden, waaronder de gemeente en sponsors. De Papaver wil de beoogde renovatie in twee fasen uitvoeren. In de eerste fase worden de meest noodzakelijke werkzaamheden en daaraan gekoppelde duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd en worden de gebruiksmogelijkheden vergroot wat een positief effect moet hebben op de maatschappelijke meerwaarde en de jaarlijkse exploitatie. De totale kosten van de renovatie fase 1 zijn begroot op € 682.000 waarvan de gemeentelijke bijdrage € 350.000 is.

Door de uitvoering van de renovatie wordt de toekomstbestendigheid van De Papaver beter gewaarborgd. Het aantal groene, educatieve activiteiten voor kinderen kan groeien evenals de mogelijkheden om bewoners te adviseren over vergroenen, omdat het beter gecombineerd kan worden met de verhuuractiviteiten. Daardoor verbetert ook de exploitatie. De Papaver kan daardoor bewoners (laagdrempelig) inspireren en concreet aanzetten tot duurzame keuzes en handelen vanuit een eigentijds en duurzaam gebouw.

Doelstellingen

Geluid, luchtkwaliteit en bodem

Geluid

In 2026 gaat de gemeente door met de aanpak van geluidknelpuntlocaties bij de bestaande bebouwing. Ook is er beleid over hoe wij omgaan met geluid bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en inventariseren we waar er stille plekken zijn in de stad. Daarnaast treffen we voorbereidingen om de Basis Geluid Emissie in kaart te brengen. Dit is een nieuw wettelijk instrument voor het beheersen van geluid.

Luchtkwaliteit

De GGD heeft een regionale aanpak luchtkwaliteit opgesteld. Daar willen we uitvoering aan geven, samen met de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord. In hoeverre dat mogelijk is, hangt af van het type maatregelen (die grotendeels eind 2025 bekend zullen zijn) en de financiële haalbaarheid. In samenwerking met de Luchtwachters Delft is een meetnet luchtkwaliteit opgezet. Dit heeft een doorlooptijd tot 2027. Samen met de Luchtwachters Delft zijn er bijeenkomsten met de deelnemers (veelal inwoners) om de meetgegevens te bespreken. Net als voorgaande jaren wordt ook in 2026 de luchtkwaliteit in Delft gemonitord.

Bodem

In 2026 blijft één van de belangrijkste opgaven dat we zorgen voor een passende bodemkwaliteit bij alle gebiedsontwikkelingen in Delft. Daarnaast gaan we verder met het verbeteren van het bodeminformatiesysteem in aanloop naar het aanleveren van het bodemarchief naar de Basis Registratie Ondergrond. Verder wordt invulling gegeven aan het lokale bodembeleid door het implementeren van lokale bodemregels in het Omgevingsplan. Ook besteden we in 2026 aandacht aan het in kaart brengen van verontreiniging met lood in de bodem, zodat vervolgens met een gerichte aanpak de blootstelling aan lood in de grond zoveel mogelijk beperkt kan worden.

Doelstellingen

Circulaire economie

In 2024 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda circulaire economie, die we jaarlijks actualiseren. De komende jaren gaan we verder op de ingeslagen weg. Met de koplopers (onder meer ondernemers, kennisinstellingen, bouwende partijen en inwoners) uit de stad starten we initiatieven die bijdragen aan het versnellen van de transitie naar een circulaire economie in Delft. Succesvolle initiatieven zetten we voort. Initiatieven zijn gericht op het verminderen van het gebruik van grondstoffen, het sluiten van kringlopen, vergroten van de aandacht voor circulaire initiatieven, kennisontwikkeling en het opbouwen van een netwerk in Delft. We kijken bij de uitvoeringsagenda nadrukkelijk naar de kansen die er liggen binnen de drie grote opgaven van Delft: Delft-West, Innovatiedistrict Delft en de energietransitie. Samen met Avalex en stichting Stunt en andere partners bouwen we het circulair ambachtsnetwerk verder uit. Eén van de belangrijkste doelen hiervan is meer grof huishoudelijk afval in Delft een waardevolle bestemming te geven (zie ook schone stad, project Waardevol grofvuil).

Er zijn tot en met 2027 middelen beschikbaar voor de activiteiten voor circulaire economie.

Doelstellingen

Energietransitie

Delft pakt een actieve voortrekkersrol in de energietransitie. In het hoofdstuk Focus op drie opgaven staan de transitiepaden toegelicht. De strategische richting is vastgesteld in de Regionale Energie Strategie 1.0, Warmteplan Delft, Routekaart Delft Klimaatneutraal 2050 en Energie Strategie Delft. Onderdeel van de opgave energietransitie is het programma met drie werkstromen, ondersteund door programmamanagement.

Maatregelen

Werkstroom 1. Stadsbreed in beweging

Samen met inwoners, bedrijven en woningcorporaties werken we aan verduurzaming. Draagvlak voor de energietransitie is essentieel en begint met informeren. De campagne 'Delft Doet Duurzaam' is in 2024 gelanceerd en wordt continu verder uitgebouwd, offline en online. De Delftse Klimaatweek was bij de start in 2024 een succes, en wordt daarom ook de komende jaren doorgezet en doorontwikkeld. Zo werken we aan onze doelstelling dat meer Delftenaren naar eigen zeggen duurzaam bezig zijn.

Een groot deel van het instrumentarium uit het Isolatieplan is inmiddels ontwikkeld. Subsidies zijn beschikbaar, en energieambassadeurs en het energieloket creëren een laagdrempelige toegang tot de aanwezige ondersteuning. In 2026 zal nog meer dan voorheen de nadruk liggen op het succesvol onder de aandacht brengen van deze maatregelen. De VvE-strategie is hier een onderdeel van en richt zich specifiek op de circa 1.600 Delftse Verenigingen van Eigenaren (VvE's). In 2026 en verder zullen steeds meer woningeigenaren kunnen profiteren van de rijksbijdragen uit het Volkshuisvestingsfonds, die zijn omgezet in lokale subsidieregelingen. Door uitbreiding van het gebied dat onder de werking van een Soorten Management Plan valt, kunnen isolatiemaatregelen op een duurzame manier worden genomen. Ook het gebruik van biobased materialen wordt gestimuleerd, via de subsidieregeling.

Om de doelstelling van circa 9.500 woningen aardgasvrij te behalen, wordt niet alleen gewerkt aan het warmtenet waarmee woningen duurzaam kunnen worden verwarmd, maar ook aan het stimuleren van duurzaam kraanwater en duurzaam koken. Conform het Plan van Aanpak voor energiearmoede (2024-2027) ligt de nadruk bij de bestrijding van energiearmoede bij de huurders van woningcorporaties. Daarbij wordt niet alleen met de huurders en de woningcorporaties samengewerkt, maar ook met energiecoöperatie 015 Duurzaam. Tot 2027 zullen de energiehulpverleners van 015Duurzaam actief zijn.

In 2024 is de Aanpak energiearmoede vastgesteld. Via 6 instrumenten werken we hard om energiearmoede en de gevolgen terug te dringen. Omdat de groep 'sociale huur' verreweg de grootste doelgroep vormt, zetten we met de aanpak vooral in op huurders van sociale huurwoningen. Ook zetten we in op het verbeteren van de energetische kwaliteit van

woningen. De instrumenten die we hiervoor inzetten, zijn een Convenant met subsidieregeling voor woningcorporaties, ondersteuning van VvE's, energiehulpen van 015Duurzaam, een witgoedregeling en het studentenproject Holy Folie. De witgoedregeling ligt nu stil inzake de kwestie rond het faillissement van Groupcard. De financiële consequenties die hier uit volgen zijn nog niet inzichtelijk voor de begroting van 2026.

In december 2024 kondigde TenneT netcongestie aan voor vrijwel geheel Zuid-Holland. Naar verwachting duurt deze situatie tot circa 2035. Door naar alternatieven te helpen zoeken voor grootverbruiksaansluitingen, neemt Delft regie op het probleem dat hierdoor is ontstaan en ontstaan er kansen om projecten toch eerder te realiseren. In dat kader blijft de gemeente de ontwikkeling van Energy Hubs stimuleren.

Werkstroom 2: Techniek

Door de overgang naar duurzame warmte en duurzame elektriciteit zijn aanpassingen in de infrastructuur nodig. De gemeente faciliteert deze projecten en is de verlener van de benodigde vergunningen. Zo gaat NetVerder de komende jaren verder met de daadwerkelijke aanleg van het warmtenet, terwijl Geothermie Delft B.V. de bovengrondse infrastructuur realiseert voor de geothermiebron op het terrein van TU Delft. Daarnaast bereidt de gemeente, samen met de partners, zich voor op fase 2 van het warmtenet, waarin de gemeente de regierol heeft. Dit vraagt om het ontwerpen en nemen van voor de gemeente nieuwe besluiten, zoals het vaststellen van een warmtekavel, het goedkeuren van een kavelplan en het formeel aanwijzen van het warmtebedrijf. Na de verkiezingen van maart 2026 zal de gemeenteraad een besluit nemen over de vraag of de gemeente in het warmtebedrijf wil deelnemen.

Om het elektriciteitsnet gereed te maken voor de energietransitie vervangt Stedin het hoogspanningsstation in Tanthof. Daarnaast start Stedin met de voorbereidingen voor de verzwaring van de transformatorstations lager in het netwerk. Door het elektriciteitssysteem in een digitale versie te modelleren (digital twin), kan de gemeente in beeld krijgen welke interventies nuttig zijn om het systeem te versterken en daar het beleid op te formuleren, bijvoorbeeld op het gebied van batterijen.

Werkstroom 3: Warmte-uitvoeringsplannen

De overgang naar aardgasvrije warmte verloopt in Nederland met behulp van warmte-uitvoeringsplannen. Daarbij stelt een buurt het eigen warmte-uitvoeringsplan op in een participatieproces onder regie van de gemeente. In de warmte-uitvoeringsplannen wordt de samenhang met andere belangrijke uitdagingen in (kwetsbare) wijken zoveel mogelijk geborgd. Daarnaast komen de koppelkansen op tafel met de andere duurzame thema's: klimaatadaptatie, groen/natuur en water en circulaire economie. Het eerste warmte-uitvoeringsplan in de Multatulibuurt is in 2025 vastgesteld. De volgende warmte-uitvoeringsplannen worden in Voorhof en Buitenhof opgesteld, te beginnen in de Roland Holstbuurt, de Aart van der Leeuwbuurt en de Pijperring. Dit hangt samen met het feit dat de tweede fase van het warmtenet (10.000 woningen van vooral particuliere eigenaren) in Voorhof en Buitenhof zijn beslag zal krijgen. Voor het succes van de warmte-uitvoeringsplannen zijn de plannen van het warmtebedrijf en hun aanbod aan de inwoners

van groot belang. Bij de ontwikkeling van de warmte-uitvoeringsplannen wordt dan ook nauw samengewerkt met NetVerder en andere partners.

Doelstellingen

Mobiliteitstransitie

Ook de mobiliteitstransitie draagt bij aan een duurzame stad. Denk hierbij aan het terugdringen van het autogebruik, de zero-emissiezone, deelmobiliteit mogelijk maken, het bevorderen van het fietsgebruik en de voetganger op één. Met de uitvoering van de projecten uit het mobiliteitsprogramma en de adaptieve mobiliteitsagenda werken we niet alleen aan de mobiliteitstransitie (vanuit het accent 'ruimte voor wonen'), maar komen we ook stap voor stap dichterbij een duurzame stad. Zie de complete toelichting over mobiliteit in het programma Bereikbare stad.

3.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	8.576	6.384	6.165	4.536
Lasten	14.697	11.907	11.492	9.149
Saldo	-6.121	-5.523	-5.326	-4.613

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Duurzame stad				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-8.774	-4.302	-4.169	-3.853
Najaarsrapportage 2024	-1.067	-100	-	-
Kadernota 2026	-177	-243	-	-
Nominale ontwikkeling	-180	-173	-173	-175
Reserves en voorzieningen	3.952	-793	-1.028	-628
Actualisering kapitaallasten	64	28	1	-
Bestaand beleid				
- overige mutaties	61	25	8	8
- renovatie De Papaver	-	35	35	35
Totaal - Duurzame stad	-6.121	-5.523	-5.326	-4.613

Toelichting op de mutaties

Najaarsrapportage 2024 (lasten -/- € 1.067.000)

In de Najaarsrapportage 2024 zijn middelen opgenomen voor herfasering Volkshuisvestingsfonds van 2025 naar 2026.

Kadernota 2026 (lasten -/- € 177.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor de energietransitie, groen en biodiversiteit, initiatiefvoorstel groene linten en vergroenen achter de gevel (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten -/- € 180.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten € 3.952.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Actualisering kapitaallasten (lasten € 64.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Overige mutaties (lasten € 61.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Renovatie De Papaver (lasten € 35.000, vanaf 2027)

Om het gebouw waarin De Papaver is gevestigd in goede staat te houden is een renovatie noodzakelijk. Aangezien De Papaver een non-profit organisatie is en de inkomsten te beperkt zijn om de beoogde renovatie te bekostigen, is de renovatie alleen mogelijk met financiële steun vanuit derden, waaronder de gemeente en sponsors. De gemeentelijke bijdrage in de renovatie bedraagt € 350.0000 en leidt tot jaarlijkse extra kapitaallasten van € 35.000 vanaf 2027.

Overzicht investeringen

Investerings		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Duurzame stad	Cat.				2026	2027	2028	2029
Energietransitie - Vleermuizentoren	Plan	71	-	71				
Idem (bijdragen derden)	Plan	-11	-	-11				
Renovatie St.Papaver	Plan	350			350			
Verduurzaming vastgoedportefeuille	Plan	2.815	1.104	644	517	550	-	-
Waterplan / klimaatadaptatie	Plan	1.385	403	172	270	270	270	-
Totaal		4.610	1.507	876	1.137	820	270	-

Toelichting op de investeringen

Renovatie St.Papaver (€ 350.000)

Al langer heeft De Papaver de wens en is er de noodzaak om het gebouw te renoveren. Aangezien De Papaver een non-profit organisatie is en de inkomsten te beperkt zijn om de

beoogde renovatie te bekostigen, is de renovatie alleen mogelijk met financiële steun vanuit derden, waaronder de gemeente en sponsors.

Stapsgewijze verduurzaming vastgoedportefeuille (€ 517.000)

Voor de verduurzaming van de vastgoedportefeuille is een routekaart opgesteld. De routekaart is afgeleid van de visie 'Delft Energieneutraal 2050' en geeft weer hoe we onze vastgoedportefeuille in fases willen verduurzamen.

Waterplan / Klimaatadaptatie (€ 270.000)

Voor aanvullende klimaatadaptatieve maatregelen van projecten te financieren, waardoor wateroverlast in de toekomst wordt voorkomen, is in 2026 € 270.000 beschikbaar. Deze werkzaamheden combineren we zoveel mogelijk met onderhoudswerkzaamheden aan bestrating en/of riolering. Het gaat zowel om maatregelen voor het versnellen van afvoer van water in 'natte' gebieden als het (vertraagd) opnemen en vasthouden van water in 'droge' gebieden.

4 BEREIKBARE STAD

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	7.613
Lasten	12.379
Saldo	-4.766

Algemeen

Delft wil komende jaren groeien in aantal inwoners en arbeidsplaatsen. Deze groei leidt tot meer mobiliteit en extra druk op de beschikbare ruimte. Om een gezonde doorgroei van de stad mogelijk te maken met een goede bereikbaarheid, is een nieuwe balans nodig tussen de toenemende vraag naar mobiliteit en de schaarse openbare ruimte in de stad. We zetten daarom in op de mobiliteitstransitie. Door meer in te zetten op actieve mobiliteit, zoals lopen en fietsen, en openbaar vervoer kunnen we de bestaande openbare ruimte beter benutten. Daarnaast zetten we in op het verschonen van mobiliteit. Zo dragen we bij aan de opgaven Innovatiedistrict Delft, Delft-West en de Energietransitie en de bestuurlijke accenten 'een duurzame stad', 'ruimte voor wonen', en 'een gezonde en veilige stad'.

Relevante beleidskaders

- Mobiliteitsprogramma Delft 2040
- Adaptieve Mobiliteitsagenda 2040 - update 2023
- Beleidsregels Parkeernormen Delft
- Beleidsregels Parkeervisie Schieoevers Noord
- Mobiliteitsvisie Schieoevers Noord
- Handelingsperspectief fietsparkeren
- Parkeerverordening Delft
- Uitvoeringsbesluit Parkeren Delft
- Aanwijzingsbesluit betaald parkeren
- Privacyreglement en bewaartermijnen digitaal kentekenparkeren
- Regeling Parkeergarages
- Beleidsregels ontheffingverlening autoluwplus
- Beleidsregels ontheffingverlening milieuzone Delft
- Beleidsregels ontheffingen RVV
- Nota en beleidsregels autodelen
- Uitvoeringsbesluit Deeltweewielers 2022
- Beleidsaanpak deeltweewielers in Delft

Onder dit programma vallen deze onderwerpen:

verkeer en vervoer (verkeersvoorzieningen/verkeer), parkeren, fietsparkeren, fietsenstallingen, openbaar vervoer.

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Overzicht beleidsindicatoren

Bereikbare stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: PB 2030
Bereikbaarheid: klantwaardering	7,5	7,9	8,5
Fietsen en lopen: klantwaardering	8,4	8,6	9,0
% Auto: aandeel verplaatsingen	19%	Minder auto <18%	Minder auto
% Fiets: aandeel verplaatsingen	46%	Meer fietsen >42%	Meer fietsen
% Lopen: aandeel verplaatsingen	27%	Meer lopen >33%	Meer lopen
% OV: aandeel verplaatsingen	3%	Meer OV >1%	Meer OV

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Algemeen

Mobiliteitstransitie

We dragen bij aan een duurzame en veilige, bereikbare stad die verder groeit en zetten daarvoor verdere stappen in de mobiliteitstransitie. We doen dit onder andere door te zorgen voor een aantrekkelijke en verkeersveilige inrichting die uitnodigt om meer te lopen en te fietsen en minder de auto te gebruiken.

Verduurzaming

Vanuit de bereikbare stad dragen we bij aan de leefbaarheid door in te zetten op ruimte-efficiënt en schoner vervoer. We maken zo ruimte vrij voor een andere invulling, zoals vergroening, spelen en ontmoeten en we verlagen de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) en stikstofoxiden (NO_x).

Netwerk en voorzieningen

We vergroten de bereikbaarheid van onder andere Delft-West en het Innovatiedistrict Delft. Dit doen we door het realiseren van veilige en comfortabele fietsroutes die de wijken Buitenhof en Voorhof verbinden met andere delen van Delft en door voor- en natransport dat naadloos aansluit op de dienstregeling van tramlijn 19 naar de campus.

Meer ruimte geven aan langzaam verkeer kan niet zonder goede stallingsvoorzieningen. We zetten daarom ook in op het realiseren van voldoende stallingen.

Toelichting op de beleidsindicatoren

Bereikbaarheid: klantwaardering over alle vervoersmiddelen

Rapportcijfer van Delftenaren over de algemene bereikbaarheid in Delft. Bron: Omnibussenquête.

Fietsen en lopen: klantwaardering

Rapportcijfer van Delftenaren over specifiek de bereikbaarheid van fietsen en lopen in Delft. Bron: Omnibussenquête.

Als input van deze indicator gebruiken we de tweejaarlijkse Omnibussenquête.

Aandeel verplaatsingen

Verplaatsingen van Delftenaren binnen Delft naar vervoersmiddel. Delftenaren geven het aandeel verplaatsingen weer van: auto (passagier), motor (passagier), brom/snorfiets, openbaar vervoer, fiets of lopen. Daarbij is de mogelijkheid een alternatief vervoermiddel aan te geven in de categorie 'anders'. Bron: Delft Internet Panel.

4.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Mobiliteit

Mobiliteitstransitie

De verdere stappen die we zetten in de mobiliteitstransitie, doen we op basis van de kaders die zijn vastgelegd in het Mobiliteitsprogramma Delft 2040. Daarbij leggen we het accent op de drie opgaven: Delft-West, Innovatiedistrict Delft en energietransitie.

Verduurzaming

Delft is een compacte stad. De groei vindt plaats door inbreiding. De stad moet echter wel leefbaar blijven en daar is ruimte voor nodig. Vanuit mobiliteit willen we ruimte geven aan de stad door in te zetten op vervoerwijzen die minder ruimte nodig hebben.

In ons mobiliteitssysteem staat daarom de voetganger op de eerste plaats. Dit is de schoonste vorm van vervoer en neemt de minste ruimte in. Daarnaast stimuleren we het gebruik van de (deel)fiets en het openbaar vervoer. Het gebruik van de (deel)auto blijft mogelijk, maar krijgt vaker te maken met een lagere prioriteit in het verkeerssysteem. Bij werkzaamheden benutten we kansen om het aantal parkeerplaatsen te verminderen.

Netwerk en voorzieningen

Bij het realiseren van de nieuwe verbindingen werken we onder andere met omliggende gemeenten en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aan de Metropolitane Fietsroute Delft-Rotterdam Alexander. Zo verbinden we het Innovatiedistrict Delft met de regio. We werken de verschillende tracédelen verder uit, waaronder de Gelatinebrug en de Ecofietsbrug over de A13, en maken we een start met de realisatie van het tracédeel op de campus van de TU Delft en langs de Schieweg. Daarnaast werken we met de MRDH en gemeenten Midden-Delfland en Westland de Metropolitane Fietsroute Delft-Naaldwijk verder uit.

Voor een betere verbinding van de wijken Buitenhof en Voorhof met de andere delen van Delft zetten we met name in op een verbetering van oost-westverbindingen. We passen hiervoor bestaande infrastructuur aan en realiseren nieuwe verbindingen.

Maatregelen

Mobiliteit

In de uitwerking van bovengenoemde doelstellingen zijn maatregelen per aandachtsgebied gegroepeerd. Binnen elk aandachtsgebied worden verschillende maatregelen getroffen die allemaal hun bijdrage leveren aan verschillende doelstellingen. Daarom wordt niet per specifieke doelstelling maatregelen vermeld. Het geheel aan maatregelen biedt een antwoord op de combinatie van doelstellingen.

Voetganger op één

De voetganger staat in ons mobiliteitssysteem op de eerste plaats. Het voetgangersnetwerk is verder uitgewerkt in de Visie Voetganger op 1. Dit vormt de basis voor het uitwerken van maatregelen om het lopen aantrekkelijker te maken. Voor een deel gebeurt dit binnen bestaande projecten, zoals Ruimte in de Binnenstad en de Uitvoeringsagenda

Bereikbaarheid Campus. Daarnaast zijn aanvullend enkele routes opgenomen in de Adaptieve Mobiliteitsagenda 2026-2028.

Ruimte in de binnenstad

De openbare ruimte in de binnenstad krijgt een kwaliteitsimpuls. De eerste stap voor de uitbreiding van het autoluw-plusgebied is gezet, zodat parkeerplaatsen op straat kunnen worden verwijderd. We richten de vrijkomende ruimte anders in met onder andere groen, verblijfsruimte en verbetering van fietsparkeren. De bewoners en ondernemers worden direct betrokken bij het maken van de inrichtingsplannen.

Per 1 januari 2026 zijn de toegangsregels voor de binnenstad aangescherpt. Zowel voor het (uitgebreide) autoluw-plusgebied als voor de logistieke zone. We houden vinger aan de pols van de effecten en passen aan als dit noodzakelijk is.

Fietsparkeren

Voor verplaatsingen binnen Delft is fietsen een belangrijke vervoerswijze. Het succes van de fiets brengt met zich mee dat er meer aandacht moet komen voor de gestalde fiets. Op basis van het Handelingsperspectief Fietsparkeren en de Uitvoeringsagenda Fietsparkeren willen we in 2026 een winkelpand omzetten naar een inpandige fietsenstalling. Of dit lukt is onder meer afhankelijk van de beschikbaarheid van een locatie op één van de aanrijroutes naar de binnenstad. De maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Fietsparkeren lopen parallel aan het project Ruimte in de Binnenstad. Daarnaast voeren we een globale verkenning uit naar de mogelijkheid voor een grootschalige inpandige stallingsruimte in de binnenstad.

Met NS en ProRail werken we aan beheersbare, veilige en toekomstbestendige stallingen die efficiënt benut worden. De inzet is om de fietsenstallingen en de openbare ruimte rond het station zo goed mogelijk te laten functioneren en de aantrekkelijkheid voor fietsers te verhogen (zo veel en zo vaak mogelijk open). Financiën en veiligheid zijn daarbij belangrijke aspecten. We kijken hierbij of het 24/7 gratis stallen toekomstbestendig is.

Duurzame Mobiliteit

Bij het verduurzamen van mobiliteit werken we langs de lijnen van de 'trias mobilica': het Verminderen, Veranderen en Verschonen van mobiliteit. Het verminderen van mobiliteit vindt zijn uitwerking in de stedelijke planning en gebiedsontwikkelingen, door bijvoorbeeld het mengen van functies. In het programma Bereikbare Stad richten we ons op het veranderen en het verschonen van mobiliteit. Dit doen we in samenhang met het Schone Lucht Akkoord en het Programma Duurzame Mobiliteit van de MRDH. We leveren hiermee een belangrijke bijdrage aan de opgave energietransitie en het bestuurlijke accent 'duurzame stad'.

Veranderen van mobiliteit

De basis voor het veranderen van mobiliteit ligt in het Mobiliteitsprogramma Delft 2040. Door prioriteit te geven aan het verbeteren van het voetgangers- en fietsnetwerk en in te zetten op een beter openbaar vervoer stimuleren we het gebruik van schone en actieve vormen van verplaatsen. Projecten waarmee we dit bereiken zijn opgenomen in de Adaptieve Mobiliteitsagenda.

Verschonen van mobiliteit

Bij het verschonen van mobiliteit werken we vooral aan het stimuleren van deelmobiliteit en het gebruik van elektrische auto's.

Deelmobiliteit

Deelmobiliteit draagt bij aan de duurzame stad. Deelvoertuigen worden efficiënter gebruikt en door het delen van vervoermiddelen is minder parkeer- en stallingsruimte nodig. In 2025 is het beleid op hubs vastgesteld. Dit beleid werken we in 2026 verder uit. Voor een deel

doen we dat via de Adaptieve MobiliteitsAgenda (AMA) in concrete initiatieven in de bestaande wijken en bij OV-haltes. En voor een deel sluiten we aan op de parkeer- en stallingsbehoefte in gebiedsontwikkelingen.

Daarnaast kan deelmobiliteit een belangrijke rol vervullen bij regionale verplaatsingen. Met gemeenten in de regio Haaglanden onderzoeken we afstemming van beleid om de potentie van deelmobiliteit voor regionale verplaatsingen optimaal te benutten. Daarnaast is Delft partner van het landelijk programma Natuurlijk!Deelmobiliteit.

Duurzaam zoneren

Sinds 1 januari 2025 is de binnenstad een nul-emissiezone voor bestelwagens en vrachtwagens. Tussen nu en 1 januari 2030 geldt een overgangsperiode, na 1 januari 2030 dient alle logistiek in de binnenstad daadwerkelijk uitstootvrij te zijn. Het beleid rondom de nul-emissiezone is landelijk beleid: het convenant Uitvoeringsagenda Zero-Emissiezones. We werken samen met andere gemeentes, belangenpartijen en het ministerie van I&W aan het operationaliseren van deze uitvoeringsagenda. Ook wordt nagedacht over het toekomstig beleid met betrekking tot uitstootvrije mobiliteit.

Openbaar vervoer (OV)

Met de start van het collegejaar 2026/2027 wordt de dienstregeling van tramlijn 19 uitgebreid naar de campus van de TU Delft. Aanvullend zijn afspraken gemaakt over de avond- en weekendbediening van de campus door buslijn 69 van EBS. In de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid TU Campus zijn afspraken gemaakt met de TU Delft en de MRDH over de monitoring van de tram en het voor- en natransport tussen station Delft Campus en de eindhalte van tramlijn 19 enerzijds en de bestemmingen op de campus anderzijds.

Samen met Rijk en regio verkennen we de mogelijkheden en maatregelen voor een schaa sprong op de "Oude Lijn". De MIRT-verkenning is begin 2026 gereed. Het samenspel tussen de verstedelijkingsopgave, het verbeteren van de bereikbaarheid en het versterken van de landschappelijke kwaliteit is hierbij van belang. We werken onder andere samen met de Verstedelijkingsalliantie, de NOVEX Zuidelijke Randstad en het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland.

Parkeren

De ruimte in Delft is schaars en veel van deze ruimte wordt ingenomen door geparkeerde auto's. Met lage parkeernormen en de inzet op lopen, fietsen en deelmobiliteit willen we het ruimtebeslag door geparkeerde auto's verminderen. Bij het uitvoeren van groot onderhoud of herinrichtingsprojecten onderzoeken we, samen met bewoners, de mogelijkheden om parkeerplaatsen op te heffen en zo ruimte te geven voor een kwalitatieve invulling, zoals vergroening, speelruimte of klimaatadaptieve maatregelen.

In gebieden rondom het huidige gereguleerde gebied waar de parkeerdruk te hoog is, voeren we parkeerregulering in. Daarnaast zijn er gebieden waarvan we voorzien dat de parkeerdruk hoog gaat worden als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen. Ook daar kunnen we voorbereidingen treffen om regulering proactief in te voeren. Dat zorgt voor voldoende parkeerruimte voor bewoners en ondernemers die hier wonen en werken. Maar ook voor ruimte voor bijvoorbeeld wonen, vergroenen, ondernemen en ontspannen.

Verkeersveiligheid

In 2026 werken we verder met het meerjarenprogramma verkeerseducatie en gedragsbeïnvloeding. In de afgelopen jaren is hiervoor een stevige basis gelegd, waarbij we de meest kwetsbare doelgroepen hebben kunnen bereiken. In 2026 breiden we het

programma uit met een programma voor (buitenlandse) studenten. Dit doen we in samenwerking met de TU Delft.

Adaptieve mobiliteitsagenda

De Adaptieve Mobiliteitsagenda 2040 - update 2025 (AMA) is het uitvoeringsprogramma voor het Mobiliteitsprogramma Delft (MPD). In de AMA staan projecten die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het MPD. De projectenlijst is tot stand gekomen door een afweging te maken tussen de mate waarin projecten bijdragen aan de doelstellingen, de mee-koppelkansen (werk met werk) en de mogelijkheid om subsidie te krijgen.

De uitvoeringsagenda is adaptief, waarbij het beschikbare budget richtinggevend is. De projectenlijst wordt aangepast bij wijzigingen in bijvoorbeeld de planning of de kosten van projecten. Hiermee zijn we in staat om de dynamiek van de stad te volgen en projecten te realiseren die maximaal bijdragen aan onze doelstellingen.

4.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	7.613	6.993	6.883	6.883
Lasten	12.379	12.183	12.324	12.929
Saldo	-4.766	-5.190	-5.441	-6.046

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Bereikbare stad				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-6.645	-7.420	-7.824	-7.944
Kadernota 2026	-110	-134	-50	-90
Nominale ontwikkeling	-39	-38	-37	-38
Actualisering kapitaallasten	987	1.581	1.666	1.223
Realistisch ramen	720	500	500	500
Bestaand beleid				
- overhevelen budget fietsparkeren (naar programma 10)	108	108	108	108
- overige mutaties	213	213	196	195
Totaal - Bereikbare stad	-4.766	-5.190	-5.441	-6.046

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (lasten -/- € 110.000)

In de kadernota is een voorstel opgenomen voor de energietransitie (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten -/- € 39.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Actualisering kapitaallasten (lasten € 987.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Realistisch ramen (lasten € 720.000)

In de Kadernota 2026 zijn de positieve rekeningresultaten van de afgelopen jaren nader geanalyseerd en is voor de jaarlijks terugkerende positieve resultaten een beperkte verlaging (€ 2,5 miljoen) van de geraamde lasten in 2026 opgenomen. Op het programma Bereikbare stad is een concretisering van deze post gevonden onder andere in de opbrengsten straatparkeren. Deze zijn al een aantal jaren hoger dan geraamd.

Overige mutaties (lasten € 213.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Bereikbare stad	Cat.				2026	2027	2028	2029
Adaptieve Mobiliteitsagenda	Plan	31.118	8.034	7.360	4.307	3.820	1.410	5.162
Adaptieve mobiliteitsagenda - bijdragen derden	Plan	-8.885	-2.263	-4.449	-780	-615	-173	-605
Halteverplaatsing tramhalte Martinus Nijhofflaan	Plan	165	-	165	-	-	-	-
Idem - bijdrage van derden	Plan	-83	-	-83	-	-	-	-
Reconstructie Buitenhofdreef	Plan	10.750	-	-	750	750	4.625	4.625
Reconstructie Buitenhofdreef - bijdrage derden	Plan	-7.500	-	-	-	-	-	-
							3.750	3.750
Herinrichting Prinses Beatrixlaan Zuid	Plan	1.625	-	200	840	585	-	-
Idem - bijdrage van derden	Plan	-1.056	-	-130	-546	-380	-	-
Vervanging parkeerautomaten	BM	500	-	150	150	150	50	-
Totaal		26.634	5.771	3.213	4.721	4.310	2.162	5.432

Toelichting op investeringen

Adaptieve mobiliteitsagenda (€ 4,307 miljoen)

De door het college vastgestelde uitvoeringsagenda van het MPD wordt eind 2025 geactualiseerd en staat bekend als de Adaptieve Mobiliteitsagenda (AMA). In de AMA staan concrete projecten opgenomen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het MPD. De projectenlijst is tot stand gekomen door een afweging te maken tussen de mate waarin projecten bijdragen aan de doelstellingen, de mee-koppelkansen (werk met werk) en de mogelijkheid om subsidie te krijgen. De uitvoeringsagenda is adaptief; de projectenlijst wordt aangepast bij wijzigingen in bijvoorbeeld de planning of de kosten van projecten.

Adaptieve mobiliteitsagenda - bijdrage van derden (-/- € 780.000)

Een aantal mobiliteitsprojecten komt in aanmerking voor subsidie van met name de MRDH. Voor reguliere projecten bedraagt de financiering maximaal 50%. Voor de Metropolitane Fietsroutes is dit maximaal 70%.

Reconstructie Buitenhofdreef (€ 750.000)

Het verplaatsen van de halte Diepenbrockstraat naar de Pierre van Hauwelaan en het aanpassen van het kruispunt Buitenhofdreef/Pierre van Hauwelaan zorgt voor goede aansluiting van de Kop van de Buitenhof op het openbaar vervoer, een logischer vormgeving van het kruispunt en een verbetering van de verkeersveiligheid.

Herinrichting Prinses Beatrixlaan Zuid (€ 840.000)

Het zuidelijk deel van de Prinses Beatrixlaan wordt tijdelijk opnieuw ingericht. Tijdelijk als eerste tussenstap naar een leefbaarder Delft-West op de lange termijn. Twee rijstroken worden autovrij gemaakt en de rijsnelheid wordt verlaagd. Er worden maatregelen genomen om de vrijkomende ruimte veilig en bereikbaar te maken.

Herinrichting Prinses Beatrixlaan Zuid - bijdrage derden (-/- € 546.000)

De eerder toegekende versnellingsgelden vanuit het Rijk worden ingezet als gedeeltelijke dekking van de uitgaven.

Vervanging parkeerautomaten (€ 150.000)

Voor 2026 is een investeringsbudget voor de vervanging en vernieuwing van parkeerautomaten, vanwege einde levensduur en/of als gevolg van uitbreiding van het areaal betaald parkeren, beschikbaar.

5 GOED WONEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	15.851
Lasten	27.394
Saldo	-11.543

Algemeen

Dit programma is breder dan wonen. Daarom is dit programma gesplitst in Gebiedsontwikkeling en Gebieden in ontwikkeling (deel A) en Woonbeleid en uitvoering (deel B).

A. Gebiedsontwikkeling en Gebieden in ontwikkeling

Delft is in het NOVEX-programma (Nationale Omgevingsvisie Executiekraacht) onderdeel van het gebied Zuidelijke Randstad dat als hoofdpoging 'verstedelijking' heeft. Het Rijk vraagt via de zogenaamde Ruimtelijke Puzzel iedere provincie om nationaal gestelde opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, deze in te passen en te combineren met bestaande provinciale en lokale opgaven. Hiertoe werken we bovenlokaal samen, ook via de Verstedelijkingsalliantie. Dat is een netwerksamenwerking van enkele steden, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, de provincie Zuid-Holland en het Rijk.

Delft is verstedelijkt en heeft vooral een verdichtingsopgave, waarbij de ruimte schaars is en een goede leefomgeving belangrijk. We werken met het Stedelijk Programmeren aan de goede groei van de stad via grootschalige gebiedsontwikkelingen en bouwinitiatieven in de stad. Vanwege de schaarse ruimte moeten we overal ruimte maken. En we werken tegelijkertijd in samenhang met elkaar aan thema's als wonen, economie, groen, openbare ruimte en mobiliteit.

B. Woonbeleid en uitvoering

We werken aan goed wonen in Delft. We zijn trots op de nieuwe Woonvisie, die aansluit bij de Omgevingsvisie en het kompas voor goede groei in Delft. De Omgevingsvisie en de Woonvisie zijn samen met de stad gemaakt. We vertalen de Woonvisie de komende jaren naar uitvoering op gebiedsniveau.

We werken op bovenlokaal niveau aan wonen via de samenwerkingsverbanden Verstedelijkingsalliantie en de regio Haaglanden. En ook lokaal werken we hieraan in verschillende rollen, bijvoorbeeld door beleid te maken, beleid te handhaven en als partner samen te werken in gebiedsontwikkeling en locatieontwikkelingen. Met dit programma dragen we ook bij aan de opgaven in Delft-West en in Schieoevers/Innovatiedistrict Delft.

Relevant beleidskaders

- Omgevingsvisie Delft 2040
- Woonvisie 2023-2028
- Tussenakkoord Wonen Haaglanden 2021
- Regionale Realisatieagenda (RRA) Wonen Haaglanden 2023
- Vastgesteld beleid van andere sectoren (gebiedsontwikkeling en gebieden in ontwikkeling)

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

Omgevingswet, ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen, ruimtelijke ontwikkelingen, gebiedsontwikkeling, Innovatiedistrict Delft, DURP, Spoorzone gemeentelijke taken, Schieoevers-Noord, Nationaal Programma Delft-West, grondexploitaties (niet-bedrijventerreinen), beheer overige gebouwen, woon- en wijkenbeleid, realisatie woningbouwprogramma, programma Langer en Weer Thuis, huisvestingsvergunningen/urgenties, omzettingsvergunningen/woningvorming, omgevingsvergunningen, welstand omgevingsvergunning, handhaving fysieke leefomgeving.

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Overzicht beleidsindicatoren

Goed wonen	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Aandeel corporatiewoningen (excl. Studenten) Woningen	36%	> 33%	> 33%
Woningen	54.218	+ 900	60.000
Studentenwoningen	+ 136	+ 250	+3.500
Meldingen woonoverlast	673	=>365	=>365

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Toelichting beleidsindicatoren

Aandeel corporatiewoningen (excl. studenten)

Het aandeel corporatiewoningen in Delft, dit aandeel is exclusief studentwoningen. Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Woningen

Nettogroei woningvoorraad (inclusief studentenwoningen) gerelateerd aan de doelstelling +15.000 woningen (2018-2040; Omgevingsvisie) en 60.000 woningen eind 2030 (Woonvisie). Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Studentenwoningen

Gemiddeld aantal nieuwe studentenwoningen per jaar gerelateerd aan doelstelling +3.500 (2020 t/m 2029). Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Meldingen woonoverlast

Bekendheid meldpunt (op basis van DIP-enquête) en aantal meldingen per jaar. Bron: gemeente Delft.

Doelstellingen

A. Gebiedsontwikkelingen en Gebieden in ontwikkeling

In het programma NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Executiekracht) werken overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. Delft is onderdeel van het NOVEX-

gebied Zuidelijk Randstad dat als hoofdpoging 'verstedelijking' heeft. De bestuurlijke trekkers van ons NOVEX-gebied zijn de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en een gedeputeerde van de provincie. Inmiddels is een integraal ontwikkelperspectief gemaakt. De uitvoeringsagenda is de volgende stap in het proces. Ons NOVEX-gebied is groter geworden. Het gebied bestaat nu uit bijna alle MRDH-gemeenten en de stedelijke gemeenten in de regio's van Dordrecht en Leiden. Ook als deelnemer van de Verstedelijkingsalliantie werken we in Delft aan binnenstedelijke nieuwbouwlocaties die gekoppeld zijn aan de investering in het openbaarvervoernetwerk. Schieoevers is een van die locaties.

In 2026 werken we verder aan het ontwikkelen van de stad via grootschalige gebiedsontwikkelingen en bouwinitiatieven in de stad. In de Omgevingsvisie Delft 2040 staat wat voor stad we in de toekomst graag willen zijn. Deze visie geeft de gewenste ontwikkeling weer van onze leefomgeving. Dit is de omgeving waarin we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen. Doelen zijn onder andere het toevoegen van 15.000 woningen (waarvan er al 4.400 gerealiseerd zijn peildatum 01-01-2025) en groei van 10.000 banen tot 2040. Dit in samenhang met onder andere passende en toegankelijke voorzieningen, mobiliteitstransitie en stappen naar klimaatbestendig en energieneutrale leefomgeving in 2050.

Met Stedelijk Programmeren kijken we per locatie wat er nodig is voor een gedifferentieerde wijk. Passende nieuwbouw van woningen is één van de belangrijke opgaven. Bij kansen voor bijvoorbeeld woningbouw kijken we welk type woningen, aantal en prijssegment passend zijn. Met transformatie van woningen, nieuwbouw en passende in- en doorstroom sturen we op veerkracht van gebieden. Delft-West heeft prioriteit op het thema veerkracht. Door het Rijk toegekende middelen, zoals de Versnellingsgelden en de Woningbouwimpulsgelden voor Delft-West en stationsgebied Delft Campus, dekken delen van de publieke tekorten op de benodigde investeringen in de leefomgeving.

Doelstellingen

B. Woonbeleid en uitvoering

De woonvisie kent vijf thema's en ambities:

1. Groei van de woningvoorraad: 'iedereen een plek'
2. Betaalbaarheid borgen in huur en koop: 'betaalbaar wonen'
3. Huisvesten van bijzondere doelgroepen: 'passend wonen voor diverse mensen'
4. Verduurzamen van de bestaande voorraad: 'natuurlijk duurzaam'
5. Kwaliteit van de woon- en leefomgeving: 'gebiedsgericht werken aan veerkrachtige wijken'.

Het verduurzamen van de bestaande voorraad valt buiten dit programma Goed wonen en is in het programma Duurzame stad opgenomen.

5.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

A. Gebiedsontwikkelingen en Gebieden in ontwikkeling

In 2026 werken we onder andere aan het beleidsneutraal wijzigen van het Omgevingsplan en het toepasbaar maken van de planregels. Ook is de Wet kwaliteitsborging in werking getreden. Dit verandert stapsgewijs een deel van het werk. Er zal meer ingezet worden op procesregie dan op inhoudelijk toetsen van bepaalde categorieën (aanvragen voor) omgevingsvergunningen. Het legesmodel is aangepast en de begroting zal daar verder op worden afgestemd.

Actief werken aan de stad betekent ook gericht onroerend goed verwerven voor concrete doelen of strategisch onroerend goed verwerven voor de langere termijn als zich kansen voordoen. Om dit te bereiken, gaan we een integraal kader opstellen en voorleggen aan de raad waarbinnen aankopen moeten passen.

Maatregelen

Andere bouwlocaties

Onder de noemer Ruimte in de Binnenstad werken we aan de integrale afstemming tussen alle fysieke projecten in de openbare ruimte die in de binnenstad worden uitgevoerd. De diverse deelprojecten kennen hun eigen uitvoering en voorbereiding, maar onderlinge afstemming en eenduidige communicatie en participatie hierover is van essentieel belang. Er speelt veel, zoals vergroening en klimaatadaptatie, de vervanging van kabels en leidingen, duurzaam zoneren, uitbreiding autoluw-plus, vergroenen van de Gasthuisplaats en fietsparkeren. Naast de integrale afstemming valt de inrichting van de vrijkomende ruimte als gevolg van de uitbreiding van autoluw-plus hieronder, die samen met de bewoners wordt vormgegeven.

De Kop van de Buitenhof

De gebiedsontwikkeling Kop van de Buitenhof draagt bij aan de doelstellingen van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Delft-West. Ook in 2026 wordt gewerkt aan het realiseren van de ambities om het bestaande programma van voornamelijk zorg- en maatschappelijke functies te vernieuwen en uit te breiden met een divers woonprogramma en wijkgerichte voorzieningen.

Om in 2026 te kunnen starten met de realisatiefase is in 2025 gewerkt aan een nieuw omgevingsplan. Deze wordt in 2026 ter besluitvorming voorgelegd. Het eerste kavelpaspoort wordt in 2026 in de markt gezet.

Gebieden in ontwikkeling (Duurzame stad)

Naast de grote gebiedsontwikkelingen vinden er op tal van locaties in Delft verbeteringen, (nieuw)bouwprojecten en ontwikkelingen plaats. Hiermee geven we invulling aan de opgaven van Delft voor de woningbouw, de economie en de energietransitie.

Zo worden in 2026 de laatste woningen opgeleverd op de Professor Schoemaker Plantage. Er wordt gebouwd aan Gele Scheikunde, blok 6 bij De Hoven en de nieuwbouw aan het Zuideinde is met enige vertraging op gang gekomen. Bij De Staal zijn de ontwerpen voor de nieuwe invulling klaar (binnen bestemmingsplan) en start het bouwrijp maken. De Marcushof wordt in 2026 opgeleverd. Start sloop van de Reiger is voorzien eind 2026.

Nieuw Delft

De ambitie voor Nieuw Delft is om een economisch vitale en levendige stadswijk te realiseren. Dit vereist onder meer een mix aan (bijzondere) functies die het gebied een eigen inkleuring geven en die mensen naar het gebied kunnen trekken. Het programma voor Nieuw Delft bestaat uit het ontwikkelen en realiseren van woningbouw en niet-woonfuncties (waaronder publieke functies, kantoren, horeca en detailhandel), het realiseren van een stadspark op het dak van de spoortunnel en het inrichten van de openbare ruimte.

In 2026 verwachten we de 3e fase van Park Noord af te ronden en maken we een start met de uitvoering van de 1e fase van Park Zuid. Op het zuidelijke deel zullen naar verwachting alle zelfbouwkavels uitgegeven zijn en mogelijk ook alle gestart met bouwen. Daarnaast is de verwachting dat de twee tenders Het Leeuwendeel en De Koploper vergesloofd zijn in de bouw. Voor de laatste velden (7 en 8) met Ballast Nedam Development wordt in 2026 ingezet op het vergund krijgen van de bouwplannen en blijft de inzet deze af te ronden in 2028.

Schieoevers

Geruime tijd wordt er gewerkt aan de ambitie om Schieoevers-Noord te ontwikkelen tot een levendig gebied, waar werken én wonen, doen én denken, maken en leren samen komen. De ambitie van het ontwikkelplan is om de ruimte op Schieoevers-Noord beter te benutten en het gebied te transformeren tot een onderscheidend stedelijk gebied dat intensief gebruikt wordt, met een mix van werken en wonen en met aandacht voor een gezonde werk- en leefomgeving. Bovendien geeft deze ontwikkeling invulling aan de ambities van het Innovatiedistrict Delft. Er wordt ruimte geboden aan de innovatieve maakindustrie en werkgelegenheid op alle niveaus.

Conform het ontwikkelplan worden tot 2030 drie deelgebieden tot ontwikkeling gebracht: Kabeldistrict, Nieuwe Haven en Stationsgebied. Voor de eerste twee deelgebieden heeft de gemeenteraad in oktober 2022 een bestemmingsplan vastgesteld. Na ingestelde beroepen wachten we nu op een datum voor de behandeling bij de Raad van State. Het derde deelgebied bevindt zich rondom station Delft Campus, waar ook de Noordkavel en De Strip deel van uitmaken. De gebiedsvisie voor station Delft Campus is medio 2025 gereed. Deze zal als basis dienen voor de verdere ontwikkeling, inclusief de uitwerking van de businesscase en de daarbij behorende besluitvorming om de scope voor de businesscase Schieoevers-Noord uit te breiden. Ten slotte zal er ook een planologische procedure doorlopen worden.

In Schieoevers-Zuid is gewerkt aan het bestemmingsplan voor de verbreding van de Schie, dat in het eerste kwartaal van 2025 is vastgesteld door de gemeenteraad. Dit bestemmingsplan is nodig voor het kunnen verplaatsen van de zandhandel van Schieoevers-Noord naar Zuid. Dit is randvoorwaardelijk voor de realisatie van de Gelatinebrug en de eerste woningen in Kabeldistrict. Ten slotte is de visie op Schieoevers-Zuid, Rotterdamseweg en Vulcanusweg in ontwikkeling. Deze zal als kader gaan dienen voor toekomstige ontwikkelingen in deze drie deelgebieden.

Voor de beoogde ontwikkeling en transformatie van Schieoevers-Noord investeren we in bovenwijkse voorzieningen. Het gaat dan voornamelijk om aansluitingen (onder meer langzaam verkeer en groen). Deze investeringen bekostigen we gedeeltelijk met cofinanciering en bijdragen van ontwikkelaars. Zo zijn er versnellingsmiddelen opgehaald voor onder andere de Gelatineverbinding. Investerings in voorzieningen als onderwijs en andere maatschappelijke en culturele voorzieningen maken geen onderdeel uit van de businesscase. Deze worden apart geraamd in bijvoorbeeld het IHP (zie programma Samenleven, onderwijs en cultuur).

Schieoevers valt in zijn geheel in het gebied van de opgave Innovatiedistrict Delft.

Wijkversterkingsopgave Gillis/Delfia

Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Delft-West en de wijkversterkingsopgave Gillis/Delfia raken meer met elkaar vervlochten. Met name de sociale vraagstukken kunnen profiteren van kennis, expertise en middelen vanuit het Nationaal Programma en in mindere mate ook fysieke ingrepen. Ondertussen wordt er hard gewerkt aan het Integraal Ontwikkelplan (IOP). Dit is naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 gereed en kan dan ter vaststelling worden aangeboden.

De gemeente heeft samen met woningcorporatie Woonbron gewerkt aan het opstellen van een Integraal Ontwikkelplan (IOP) Gillis-Delfia. Dit IOP beschrijft de acties die op korte, middellange en lange termijn nodig zijn om de Gillisbuurt op een aantal vlakken (sociaal, fysiek, veiligheid) te verbeteren. Het IOP bevat tevens een buurtvisie en een ruimtelijk-programmatische uitwerking voor de bestaande Gillisbuurt en het Delfia terrein. Vanuit verschillende scenario's is toegewerkt naar een voorkeurscenario die vertaald is in een Ambitiekaart. Tot slot bevat het IOP een financiële doorrekening van de ambities. Na vaststelling in de Raad en parallel hieraan worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een gemeentelijke grondexploitatie en de ontwikkelingen van de Woonbron eigendommen.

Doelstellingen

B. Woonbeleid en uitvoering

Een goede balans in de stad

Het is onze ambitie dat er in Delft een plek is voor mensen met verschillende draagkracht. We willen dat Delft een stad is voor starters, jongeren en studenten, alleenstaanden, gezinnen en ouderen, statushouders, vluchtelingen en andere kwetsbare groepen. Wij zetten in op betaalbare, gezonde woningen, die ook duurzaam zijn (zie hoofdstuk Duurzame stad) en hebben daarbij oog voor de draagkracht en veerkracht van een gebied in relatie tot de overige delen van de stad en de regio. Wij zetten dus in op gemengde wijken.

In 2040 is ten minste een derde van de hele woningvoorraad in Delft sociale huur (exclusief studentenhuysvesting). We willen niet onder dit percentage komen. We werken aan wijken

met een gedifferentieerd aanbod naar woningtype, eigendomsvorm en prijssegment. Passende nieuwbouw is belangrijk, zodat bewoners in de wijk stappen kunnen maken in hun wooncarrière en we bewoners niet de wijk uitduwen. Dit heeft ook als doel om gebieden met te grote concentraties van kwetsbare huishoudens te ontlasten.

Groei van 15.000 woningen in de periode 2018 tot 2040

Delft kent in alle segmenten een tekort aan woningen. Het Rijk neemt met nieuwe wetgeving weer meer regie op de woningmarkt, de betaalbaarheid van het wonen en het beter bedienen van zowel kwetsbare als niet-kwetsbare huishoudens. Ook Delft neemt deze regierol. In regionaal verband willen we de woningbouwproductie voor alle doelgroepen versnellen volgens de afspraken.

Delft moet in 2030 minimaal een woningvoorraad van 60.000 (flex)woningen hebben. En twee derde deel van de nieuwbouw moet vanaf 2025 betaalbaar zijn (sociale huur, middenhuur, koop tot € 405.000). Corporaties zijn verantwoordelijk voor ten minste de helft van de betaalbare nieuwbouw. Dat alles is inclusief studentenwoningen. We werken hierbij conform de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (per 1 januari 2024). We begeleiden initiatieven tot complete en haalbare aanvragen voor omgevingsvergunningen via het in 2024 opgestarte nieuwe initiatievenproces, onder andere door de omgevingstafel en de inzet van inhoudelijke deskundige initiatiefbegeleiders.

Studentenhuisvesting

In de stad zijn meer studentenwoningen nodig. Deels op en rond de campus (Innovatiedistrict Delft), deels in kleine volumes in de wijken. De ambitie om 3.500 nieuwe studentenwoningen te bouwen in de periode 2020-2030, waarvan minstens de helft onzelfstandige eenheden, is niet meer haalbaar. In het Actieplan Studentenhuisvesting is inmiddels een realistischer beeld geschetst. Daarnaast spannen we ons in voor plekken voor studentenwoningen in de regio.

Huisvesten van bijzondere doelgroepen

We zorgen er met partners (corporaties, zorg en welzijn) voor dat mensen lang zelfstandig thuis kunnen wonen, conform het convenant Langer en Weer Thuis. We zorgen ervoor dat mensen in instellingen met goede begeleiding en zorg kunnen uitstromen naar passende woonplekken. We willen dakloosheid voorkomen. We willen de wettelijke taakstelling huisvesting statushouders realiseren. En we werken toe naar uitbreiding van het aantal standplaatsen voor woonwagens.

Bevorderen van gerichte doorstroming van senioren in sociale en particuliere sector

We zorgen voor nieuwbouwwoningen en woonzorgconcepten die aansluiten bij de wensen van senioren en bevorderen doorstroming.

Beter benutten bestaande woningvoorraad, aanpakken woonexcessen en woonoverlast

In regionaal verband willen we de systematiek van woonruimteverdeling vernieuwen met behoud van voldoende slaagkans voor reguliere woningzoekenden ten opzichte van bijzondere doelgroepen. We zetten gericht in op het behoud en de kwaliteit van de woningvoorraad, het beter benutten ervan, en het aanpakken van woonexcessen. Thema's zijn bijvoorbeeld bouwveilige en -technische kwaliteit, opkoopbescherming en tegengaan van verkamering. Gereguleerd woningdelen moet daarbij mogelijk blijven. Iets meer dan de helft (54%) van de inwoners is bekend met het meldpunt woonoverlast. Dit moet groeien naar 80% in 2026 in combinatie met het streven van ten minste één melding per dag (= >365 meldingen per jaar).

De stad maken met elkaar

We zetten met bewoners een representatief Delfts Woonplatform op om structureler samen te kunnen werken en de uitvoeringskracht te versterken.

Op te pakken activiteiten in relatie tot rijksbeleid

Vanuit het Rijk komt nieuwe wet- en regelgeving op ons af, met onder andere als doel de regie van de overheid op de woningmarkt te versterken. Met een aantal grote wetswijzigingen in het vooruitzicht moeten we steeds bezien wat dit voor onze woonvisie en concrete activiteiten gaat betekenen, en sturen we waar nodig bij. De verwachting is dat in 2026 de Wet versterking regie op de volkshuisvesting van kracht wordt; dit zal dan betekenen dat een Volkshuisvestelijkprogramma moet worden opgesteld.

Maatregelen

15.000 woningen groeien in de periode 2018-2040, betaalbare nieuwbouw (bestuurlijk accent ruimte voor wonen)

We constateren dat door stijgende bouwkosten en hogere rentelasten woningbouwprogramma's in de knel komen. In regionaal verband hebben we in 2023 afspraken gemaakt om tot realisatie van woningbouw te blijven komen en ten minste twee derde deel van de nieuwbouw in het betaalbare segment te realiseren. Ontwikkelingen gaan we intensiever monitoren. Hiermee kunnen we sneller regie terugpakken door bijvoorbeeld te herprioriteren, bijsturen waar nodig of hulp vragen waar mogelijk. Via een op te zetten lokale Bouwtafel met externe samenwerkingspartners (corporaties en ontwikkelaars) voeren we het goede gesprek. Deze tafel staat in verbinding met een regionale Versnellingstafel waaraan ook het Rijk en de provincie Zuid-Holland deelnemen. Met de corporaties overleggen we over de na te streven sociale en middenhuur voorraad en werken we de mogelijkheden per wijk uit.

Met de grote woningcorporaties die in Delft actief zijn, maken we prestatieafspraken over de streefvoorraad, segmentering en beoogde nieuwbouwlocaties voor betaalbare huurwoningen. Met grotere particuliere verhuurders gaan we in gesprek over het behoud van de particuliere sociale huursector. We blijven startersleningen verstrekken.

Sinds eind 2024 bestaat er een gemeentelijk meldpunt voor collectieve wooninitiatieven. Hiermee beogen we initiatiefnemers en ontwikkelaars aan elkaar te koppelen. Ook kijken we in de bestaande planvoorraad naar mogelijkheden voor collectief wonen. Er hebben zich tot op heden 8 collectieve wooninitiatieven gemeld via het gemeentelijk meldpunt. Afhankelijk van bepaalde kenmerken van het collectief (expertise en begeleiding, groepsgrootte, middelen, gezamenlijke visie) ondersteunen we deze collectieven, bijvoorbeeld door middel van kennisdeling, procesondersteuning, en het koppelen aan ontwikkelaars.

3.500 nieuwe Delftse studentenwoningen in 2020-2030

In mei 2025 is het Actieplan Studentenhuisvesting besproken in de raad, met daarin alle plannen en acties voor de komende jaren. Ook een ruimtelijke verkenning voor studentenhuisvesting op de sportlocaties Kruithuisweg is besproken met de raad. In 2025 wordt dit verder uitgewerkt. Ook de plannen voor verdichting op bestaande DUWO-locaties

zijn bekend. Concrete projecten zijn belegd binnen de organisatie. De mogelijkheden voor tijdelijke woningen worden met DUWO en TU besproken wanneer kansen zich voordoen. In Rijswijk zijn inmiddels ruim 300 studentenwoningen gebouwd met zicht op nog eens 700 woningen vóór 2030, mede ten behoeve van Delftse studenten.

In 2026 start DUWO met het optoppen van de complexen X-Ray (220 tot 310) en de Korvezeestraat (300 tot 440).

Beter benutten bestaande voorraad, aanpakken woonexcessen en woonoverlast

Woonruimteverdeling

In regionaal verband werken we ook in 2026 aan vernieuwing van de woonruimteverdelingsmethodiek en actualiseren we de huisvestingsverordening. We verkennen kansen vanuit nieuwe wet- en regelgeving, zoals de uitbreiding van het gereguleerd huursegment ('middenhuur'). Dit in samenhang met in de maak zijnde wetgeving, zoals de Wet versterking regie volkshuisvesting.. Een jaar na de start van de pilot Woning loten van Stedelink en Woonbron evalueren we dit gezamenlijk. In 2025 maken we met de corporaties afspraken over 'gemotiveerde toewijzing' voor enkele projecten in Delft-West. De huisvestingsverordening reguleert ook de omzetting van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte, woningvorming, toeristische verhuur en de opkoopbescherming. Tegen overtredingen wordt opgetreden. Evaluaties vinden plaats twee jaar na introductie. In 2026 wordt short-staybeleid gemaakt.

Verder is in 2025 gestart met de evaluatie van Hoofdstuk 5 van de Huisvestingsverordening, het hoofdstuk dat gaat over wijzigingen in de woonruimtevoorraad. Dit traject zal in 2026 door lopen voor wat betreft de beleidsmatige wijzigingsvoorstellen.

We maken gereguleerd woningdelen mogelijk via de pilot Woningdelen van Vidomes. Ook statushouders willen we op deze wijze bedienen. Op kleine schaal experimenteren we met friendswonen en hospitaverhuur. We benutten mogelijkheden voor tijdelijke (doelgroep)contracten van vijf jaar, bijvoorbeeld voor jongeren.

Aanpakken woonexcessen en overlast

Inzage in 'basisregistratie personen' (BRP) en data-analyse helpen corporaties om ondermijning en woonfraude tegen te gaan. Aan de hand van het in 2024 opgestelde convenant met de woningcorporaties willen we de corporaties goed faciliteren.

In 2026 voeren we de verplichte taken uit de Wet goed verhuurderschap uit samen met Huurteam Delft en verkennen we nut en noodzaak van verhuurdersvergunningen.

We zetten de huidige aanpak woonoverlast en de verbetering ervan voort met onze partners. We ontvangen meer meldingen, die niet alleen gaan over burenoverlast, maar ook over andere zaken als bijvoorbeeld hondenpoep. 54% van de inwoners is bekend met het meldpunt woonoverlast. We blijven streven naar 80% naamsbekendheid in 2026 en maximaal één melding woonoverlast per dag (nu gemiddeld twee meldingen per dag).

Vergunningen, toezicht, handhaving

Het uitvoeringsbeleid Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) is vastgesteld en jaarlijks wordt via het VTH-jaarplan op de gestelde prioriteiten gerapporteerd. Wij zetten in op onder andere de prioriteiten monumenten, huisvesting, gezondheid, constructieve- en brandveiligheid. Er is eerder aangegeven dat 2024 gezien moest worden als een overgangsjaar van de Wabo naar de Omgevingswet. De Omgevingswet is echter zo omvangrijk en complex dat ook 2025 nog beschouwd zal moeten worden als een overgangsjaar. De procesinrichting, intern en in de keten, wordt verder aangepast aan de

hand van de opgedane ervaringen. Daarnaast is het onder de Omgevingswet mogelijk geworden om leges te heffen op milieuactiviteiten. De tarieven hiervoor zijn begin 2025 opgesteld en verwerkt in de halfjaarlijkse bijstelling van de legesverordening. De afhandeling van de Wkb-projecten verloopt goed. Het aantal Wkb-projecten binnen Delft is beperkt. Het overgrote merendeel van de nieuwbouwprojecten binnen de gemeente vallen nog niet onder

Bevordering gerichte doorstroming senioren

In Delft blijven de komende jaren seniorenmakelaars bij corporaties werkzaam. Momenteel zijn we nog bezig met het onderzoeken hoe we de juiste samenhang kunnen zoeken tussen de sociale huursector en de vrije huursector. Bewustwording is hier onderdeel van en mede nodig, om zo senioren bijtijds te laten nadenken over de volgende stap. Het creëren van aantrekkelijk Delfts nieuwbouwaanbod op de juiste locaties brengt doorstroom op gang. De gemeente is structureel cofinancier voor de sociale huursector.

De stad maken met elkaar

In 2026 werken we verder aan een representatief Delfts Woonplatform met bewoners om met elkaar woonopgaven en mogelijke oplossingsrichtingen te bediscussiëren.

Huisvesting bijzondere doelgroepen

Haaglanden is koploper van het Nationale Programma 'Een thuis voor iedereen'. Vanaf 2024 zijn we samen met de regio bezig met het maken van keuzes voor de huisvesting en meer evenwichtige spreiding van bijzondere doelgroepen (regionale woonzorgvisie). Volgens planning is deze eind 2025 gereed. Eind 2025 bekijken we wat dit betekent voor het lopende Delftse programma Langer en Weer Thuis en werken we dit uit tot een lokale woonzorgvisie die in 2026 zal worden opgeleverd.

In regionaal verband blijven we met netwerkpartners Leger des Heils en Limor werken aan het realiseren van flexwoningen voor dreigend daklozen en Housing First-plekken voor daklozen. In 2026 maken we standplaatsenbeleid, gerelateerd aan een mogelijke uitbreiding van het aantal woonwagendplaatsen aan de Lau Mazirelweg.

Statushouders

Het aantal vrijkomende sociale huurwoningen is naar verwachting ontoereikend om – met voldoende kans voor reguliere woningzoekenden – de wettelijke taakstelling voor statushouders te realiseren. Ook in 2026 blijven we werken aan alternatieve huisvestingsvormen voor statushouders, te weten via samenwerking in de pilot woning delen (Vidomes) en realisatie van flexwoningen (Vidomes). Met de flexwoningen willen we ook andere spoedzoekers bedienen.

5.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	15.851	14.798	27.132	32.455
Lasten	27.394	25.649	37.045	39.494
Saldo	-11.543	-10.851	-9.914	-7.039

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Goed wonen				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-9.334	-8.905	-8.211	-7.684
Septembecirculaire 2024	-25	49	81	104
MPG 2025	104	106	108	-
Kadernota 2026	-958	-1.046	-901	-901
Nominale ontwikkeling	105	102	105	103
Reserves en voorzieningen	-1.019	-743	-652	-875
Actualisering kapitaallasten	-11	-11	-24	80
Bestaand beleid				
- opbrengst leges omgevingsvergunningen	-268	-268	-268	-268
- correctie meerjarenbeeld GREX	-	-	-	2.420
- tijdelijke herinrichting Beatrixlaan	-	-	-19	-19
- overige mutaties	-137	-135	-133	1
Totaal - Goed wonen	-11.543	-10.851	-9.914	-7.039

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (-/- € 958.000, w.v. lasten -/- € 225.000 en baten -/- € 733.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor actief grondbeleid, realisatie woningbouw en omgevingsvergunningen (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten € 105.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten +/- € 1.019.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Actualisering kapitaallasten (lasten +/- € 11.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Bovendien is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Opbrengst leges omgevingsvergunningen (lasten +/- € 268.000)

De realiteit van de ramingen is opnieuw gekeken en leidt tot een voorstel om € 268.000 minder kosten toe te rekenen aan de leges. Omdat deze (personeels-)kosten wel blijven bestaan, ontstaat een nadeel.

Overige mutaties (lasten +/- € 137.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Overzicht investeringen

Investeringsen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen x € 1.000)								
Goed wonen	Cat.				2026	2027	2028	2029
Ecologische zones TU Campus NZ en OW	Plan	1.000	43	50	250	500	157	-
idem - bijdragen derden	Plan	-1.000	-	-	-500	-	-500	-
Parkeerplaatsen Roland Holstlaan	Plan	410	55	-	-	355	-	-
Verwerving Schieweg 13	Plan	2.700	-	2.700	-	-	-	-
Idem bijdragen derden	Plan	-1.350	-	-1.350	-	-	-	-
Totaal		1.760	98	1.400	-250	855	-343	-

Toelichting op investeringen

Ecologische zones TU Campus NZ en OW (€ 0,25 miljoen)

De gemeente realiseert de ecologische zones Noord-Zuid en Oost-West voor zover deze zich bevinden op de gronden Gemeente.

Ecologische zones TU Campus NZ en OW (-/- € 0,5 miljoen)

De TU Delft betaalt bij de start van de uitvoering van werkzaamheden aan de ecologische zone Noord-Zuid een bijdrage van € 500.000.

6 SCHONE EN VEILIGE STAD

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	38.473
Lasten	75.240
Saldo	-36.768

Algemeen

We zetten in op een woon- en leefomgeving die aantrekkelijk is voor bewoners, bezoekers en mensen die hier werken. De inzet is een schone leefomgeving waar mensen prettig kunnen verblijven. En we werken aan een veilige stad, waarin criminaliteit en onveiligheid het dagelijks leven niet belemmeren (opgave Delft-West). Dit programma sluit aan bij de bestuurlijke accenten 'een gezonde en veilige stad' en 'een duurzame stad'.

Relevante beleidskaders

- Beheervisie Openbare Ruimte Delft
- Beheerplan Schoon 2024-2027
- Beheerplan Verkeersregelsystemen 2022-2025
- Beheerplan Openbare Verlichting 2024-2027
- Beheerplan Wegen 2024-2027
- Beheerplan Civiele constructies 2024-2027
- Beheerplan Groen en Water 2024-2027
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
- Beheerplan Speelvoorzieningen 2024-2027
- Algemene verordening Ondergrondse Infra
- Uitvoeringsbesluiten Ondergrondse Infra
- Grip op grondstoffen
- Afvalstoffenverordening Delft 2016
- Verordening kwijtscheldingsbeleid
- Veiligheidsplan 2023-2026 "Samen veilig in Delft"
- Aanpak extremisme, polarisatie en radicalisering. Delft, Midden-Delfland, Rijswijk en Westland v.a. 2020
- Regionaal Crisisplan, Rampenbestrijding en crisisbeheersing, VRH 30 januari 2019
- Regionaal Risicoprofiel, Rampenbestrijding en crisisbeheersing, VRH 27 januari 2023
- Beleidsnota iedereen Delftenaar, over respectvol samenleven, vrijheid en gelijke kansen
- Nota Dierenwelzijn

Onder dit programma vallen deze onderwerpen:

het schoonmaken van de openbare ruimte, verkeersvoorzieningen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, wegen, straten en pleinen, civiele constructies, verkeer en vervoer algemeen, groen en water, speelvoorzieningen, recreatiegebieden, riolering, afval, ongediertebestrijding, begraafplaatsen en crematoria en de inkomensregelingen die onder dit programma vallen (begrafenissen onvermogenen, kwijtschelding rioolrechten, kwijtschelding afvalstoffenheffing), crisisbeheersing en brandweer, openbare orde en veiligheid, anti-discriminatie, dierenwelzijn en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma).

6.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Algemeen schone stad

Beheer en onderhoud openbare ruimte

Met beheer en onderhoud houden we een veilige, duurzame, aantrekkelijke en leefbare fysieke leefomgeving voor inwoners, bezoekers en bedrijven in stand. Onze openbare ruimte is het kloppend hart van onze stad. We streven ernaar om een openbare ruimte te creëren, beheren en onderhouden die niet alleen functioneel en veilig is, maar ook uitnodigend, uitdagend en inclusief. Duurzaamheid vormt een integraal onderdeel van het werk, waarbij we streven naar klimaatbestendige oplossingen, groene infrastructuur en het toepassen van circulaire principes.

In het reguliere onderhoud wordt ingespeeld op de directe leefomgeving en de beleving van de openbare ruimte. Dus: schone straten, inzamelen van huishoudelijk afval, verwijderen van onkruid, laten branden van verlichting en het in orde zijn van de speelplekken. Met het groot onderhoud zorgen we ervoor dat de openbare ruimte de functie kan blijven vervullen en dat de beoogde levensduur behaald kan worden. Aan het einde van de levensduur vervangen we assets zoals bomen, wegen, kunstwerken, riolering en speeltoestellen.

De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de Beheervisie Openbare Ruimte 2019. Het niveau van onderhoud is vastgesteld op de ondergrens van duurzaam technische instandhouding (CROW-niveau 'C') waarbij we kapitaalvernietiging voorkomen. Het merendeel van de stad onderhouden we op dit niveau, met uitzondering van de binnenstad en het Agnetapark, die we op een hoger niveau onderhouden (CROW-niveau 'B').

Algemeen veilige stad

Algemeen

We zetten in op een woon- en leefomgeving die aantrekkelijk is voor bewoners, bezoekers en mensen die hier werken. De inzet is een schone leefomgeving waar mensen prettig kunnen verblijven. We werken aan een veilige stad, waarin criminaliteit en onveiligheid het dagelijks leven niet belemmeren (opgave Delft-West). Dit programma sluit aan bij de bestuurlijke accenten 'een gezonde en veilige stad' en 'een duurzame stad'.

Relevante beleidskaders

- Veiligheidsplan 2023-2026 'Samen veilig in Delft'
- Uitvoeringsplan Veiligheid Prioriteiten 2025-2026
- Districtelijke aanpak radicalisering en extremisme 2025–2028
- Regionaal Crisisplan, Rampenbestrijding en crisisbeheersing, VRH 30 januari 2019
- Regionaal Risicoprofiel, Rampenbestrijding en crisisbeheersing, VRH 27 januari 2023

Delft is een prettige leefomgeving voor bewoners, bezoekers en mensen die hier werken. Criminaliteit en onveiligheid mogen het dagelijks leven niet belemmeren in Delft. Ook in 2026 willen we dat het aantal misdaden en overlast in de stad afnemen. Daarnaast willen we dat de veiligheidsbeleving verbetert.

We werken hierin samen met inwoners, sociale partners en partners in het veiligheidsdomein en het fysieke domein aan preventie van overlast en criminaliteit. De basis is hierbij vertrouwen, verantwoordelijkheid en initiatief van mensen zelf. Handhaving speelt daarbij een belangrijke rol. We leveren een actieve bijdrage aan een veilig en aantrekkelijk woon- en leefklimaat in Delft.

Overzicht beleidsindicatoren schone stad

Schone en veilige stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
% Tevreden bewoners over openbare ruimte	77%	79%	85%

Deze indicator in de programmabegroting beslaat één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicator te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Overzicht beleidsindicatoren veilige stad

Veilige stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
% Voelt zich veilig in de buurt	86%	89%	90%
Veiligheidsindex: misdrijven	index	-5%	-5%
Jeugdcriminaliteit: % minderjarige verdachten	11,7%	11,5%	10,5%

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Toelichting op de beleidsindicatoren

% Tevreden bewoners over de openbare ruimte

De indicator '% Tevreden bewoners over de openbare ruimte' is een indicator die door meting (DIP) gescoord wordt. Het percentage voor de indicator Tevreden bewoners betreft de scores neutraal, tevreden en zeer tevreden bewoners over de openbare ruimte.

% Voelt zich veilig in de buurt

De indicator '% Voelt zich veilig in de buurt' is een indicator die elke 2 jaar wordt gemeten in de Omnibusenquête. Het percentage geeft aan hoeveel deelnemers de vraag "voelt u zich veilig in de buurt" positief beantwoorden.

Veiligheidsindex: misdrijven

Het aantal aangiftes van misdrijven ('door de politie opgemaakte processen-verbaal van misdrijven'). De veiligheidsindex is aan het begin van de periode 100. Als de veiligheidsindex stijgt, naar bijvoorbeeld 102, dan neemt de criminaliteit toe. Als de veiligheidsindex zakt naar 98, dan neemt de criminaliteit af. We streven dus naar een afname van de criminaliteit in 2026: van 100 naar 95. Vanwege de coronapandemie is het aantal misdrijven aanzienlijk gedaald. Om die reden verplaatsen we het ijkpunt naar 2022 in plaats van 2021. We streven naar een vermindering van alle misdrijven. Bron: data.politie.nl.

Jeugdcriminaliteit: % minderjarige verdachten

De indicator Jeugdcriminaliteit is een indicator die uit het incidentenregistratiesysteem van de politie komt en het aandeel minderjarigen weergeeft in het totale aantal geregistreerde verdachten. Het streven voor 2030 is naar beneden bijgesteld, omdat we verwachten dat de activiteiten die we uitvoeren in het kader van Preventie met Gezag impact gaat hebben op de langere termijn.

6.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Beheer en onderhoud openbare ruimte schone stad

Integrale herinrichtingsprojecten (voorheen Gevel-tot-gevel-aanpak)

In 2021 is besloten grootschalige werkzaamheden, zoals riolering en wegen, te koppelen aan een bredere kwaliteitsimpuls voor een wijk of buurt: de integrale herinrichtingsprojecten (voorheen gevel-tot-gevel-aanpak). Met kwaliteitsimpuls bedoelen we dan: ruimte voor groen, ontmoeten en bewegen, en een openbare ruimte die goed toegankelijk en verkeersveilig is. In de ontwerpfase wordt volgens het principe 'samen maken we de stad' nauw afgestemd met partners in de wijken en de inwoners. Inmiddels hebben we naar tevredenheid één project gerealiseerd (Fuutlaan Tanthof). De komende jaren zetten we deze aanpak voort. Tot en met 2028 zijn hier aanvullende financiële middelen voor beschikbaar. In het integrale beheerplan (zie hierna) zullen we een voorstel doen om de integrale herinrichting structureel te kunnen doorzetten.

Vergroenen openbare ruimte

Met het vaststellen van het beheerplan Groen en water 2024-2027 is budget vrijgemaakt voor vergroening van de openbare ruimte. Dat doen we om groene initiatieven van bewoners en bedrijven, op locaties waar we de komende jaren niet aan de slag gaan, te ondersteunen en realiseren. Daarnaast werken we aan aanvullende projecten om de stad telkens iets groener te maken. Daarmee zorgen we voor een klimaatbestendigere stad.

Schone openbare ruimte en versterken afvalketen

In 2024 is het afvalbeleidsplan 'Grip op Delfts Afval' vastgesteld. Samen met de inwoners gaan Avalex en de gemeente werken aan 'Waardevol grofvuil'. Het doel is werken aan bewustwording dat grofvuil een waardevolle afvalstroom is. Door deze inzet vinden meer spullen een weg binnen het circulair ambachtsnetwerk en in de recycling. Minder grofvuil op straat draagt bij aan onze inzet voor een schonere openbare ruimte. We verwachten dat de openbare ruimte schoner en veiliger wordt, omdat minder grofvuil op straat staat. En dat er minder inzamelmomenten nodig zijn.

Doorontwikkeling beheerplannen

Tot nu toe werden de beheerplannen (civiel, wegen, groen, openbare verlichting) separaat per asset vastgesteld. Om beter aan te sluiten bij de gemeentelijke ambities op het gebied van participatie, integraal werken, klimaatadaptatie en mobiliteit werken we in 2026 toe naar een integraal beheerplan. Dit zal ruim voor de Kadernota 2028 worden aangeboden aan de gemeenteraad.

De uitwerking van de zorgplichttaken voor hemel-, grond- en vuilwater is opgenomen in een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Omdat Riolering een gesloten circuit is, blijft dit een zelfstandig plan waarvan de kosten worden betrokken bij de tarieven. Hierbij blijft vanzelfsprekend aandacht bestaan voor de vele raakvlakken met de andere plannen.

Maatregelen

Integrale herinrichtingsprojecten

Integrale herinrichtingsprojecten (voorheen Gevel-tot-gevel-aanpak)

In 2026 werken we verder aan de voorbereiding van de herinrichtingen in Tanthof, Voorhof en Buitenhof. In Voorhof-Oost gaan we door met de uitvoering van de werkzaamheden.

Schone openbare ruimte en versterken Afvalketen

Samen met de inwoners gaan Avalex en de gemeente werken aan maatregelen rond 'Waardevol grofvuil'. De Ja-Ja sticker wordt ingevoerd ter preventie van papierafval en er worden voorbereidingen getroffen tot verdere uitrol van nascheiding van PMD (Plastic, Metaal, Drankverpakkingen) stromen uit het restafval. Tenslotte worden toegangssystemen op een aantal inzamelmiddelen aangebracht om vervuiling te reduceren. Uit de UPV-zwerfafvalvergoeding die de gemeente ontvangt, worden tot en met 2026 70 zelf-persende afvalbakken aangeschaft, geplaatst en geëxploiteerd.

Vergroenen openbare ruimte

Met het uitbreiden van het autoluw gebied in het kader van Ruimte in de Binnenstad kunnen we de Gasthuisplaats vergroenen. In 2026 en verder werken we door aan de planvorming voor de definitieve inrichting terwijl we ook zorgdragen voor een tijdelijke invulling en programmering op de Gasthuisplaats. Daarnaast gaat het project Onttegenen en Vergroenen door. In het plantseizoen wordt in ongeveer 15 straten vergroend.

Doelstellingen

Programma openbare ruimte schone stad

Actualisering beheerkaders

De Beheervisie Openbare Ruimte Delft is in 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van een nieuwe Visie Openbare Ruimte gaan we in 2026 een integraal beheerplan opstellen. Dit integraal beheerplan omvat zowel de visie op het beheer als de beheerplannen per asset. In vervolg hierop zal de nota Kapitaalgoederen geactualiseerd worden. De Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (voorheen het Handboek Openbare Ruimte) wordt op basis van de nieuwe visie in 2026 geactualiseerd. Ook het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan wordt in 2026 geactualiseerd.

Werkzaamheden in 2026 worden uitgevoerd op basis van het Programma Openbare Ruimte, waarin de plannings uit de beheerplannen zijn samengebracht.

Doelstellingen

Openbare orde en veiligheid veilige stad

Veiligheid is een taak van alle betrokkenen. Naast de gemeente zijn professionals, inwoners en ondernemers actief. We blijven ons daarom met alle betrokkenen inzetten op het vergroten van de weerbaarheid van de bewoners van Delft en het verbeteren van de veiligheidsbeleving.

Dit doen we door te focussen op de mogelijke oorzaak waardoor deze (veiligheids)problemen zich hebben voorgedaan of voordoen. We zetten vervolgens in op het wegnemen van de oorzaak door het nemen van een mix van preventieve en/of repressieve maatregelen. Het weerbaar maken van de jonge Delftenaren met het project dealbreakers als ook het sluiten van (drugs)panden zijn daar concrete voorbeelden van. Wij acteren, samen met onze partners, direct bij openbare-orde-incidenten die mogelijk zorgen voor onrust bij bewoners en het veiligheidsgevoel al dan niet tijdelijk beïnvloeden.

De effecten van de invoering van cameratoezicht in twee straten in de binnenstad met nachthoreca wordt gevolgd. In deze twee straten komen veel mensen samen en is al jarenlang sprake van (ernstige en) herhaaldelijke overlast en verstoring van de openbare orde. Met het inzetten van cameratoezicht bovenop andere interventies willen we het aantal (ernstige) incidenten terugdringen.

De politie heeft aangegeven dat de wijze waarop cameratoezicht binnen de eenheid Den Haag is georganiseerd niet toekomstbestendig is. Binnen de eenheid Den Haag verkent de politie samen met de gemeenten welke alternatieve vormen er zijn om cameratoezicht te organiseren en te financieren. Dit kan betekenen dat de gemeenten die cameratoezicht hebben in de toekomst meer moeten bijdragen aan de kosten die daarmee samenhangen.

Overlast

We blijven inzetten op het voorkomen en bestrijden van de verschillende vormen van overlast. De focus ligt, zoals het afgelopen jaar, op de vormen die uit de analyse het meeste naar voren zijn gekomen: jeugdoverlast, (woon)overlast, overlast door drugshandel, overlast door personen met verward/onbegrepen gedrag, rommel op straat en verkeersoverlast. Voor al deze thema's geldt dat we eventuele knelpunten, zowel procesmatig als inhoudelijk/beleidsmatig, samen met de interne en externe partners adresseren en gezamenlijk toewerken naar het verbeteren en oplossen ervan. Bijvoorbeeld het aanschaffen en implementeren van software die de samenwerking faciliteert, of het implementeren van een nieuwe werkwijze die meer gericht is op vroegtijdig integraal interveniëren bij signalen van (jeugd)overlast.

Gedigitaliseerde criminaliteit

Nu steeds meer van ons dagelijks leven zich online afspeelt, verplaatsen ook criminelen hun activiteiten naar de digitale wereld. Phishing, identiteitsfraude, helpdeskfraude en sextortion zijn slechts enkele voorbeelden van digitale oplichting die inwoners kunnen treffen. Daarom zetten we ons als gemeente in om de digitale weerbaarheid van jong tot oud te vergroten. Dit doen we in samenwerking met verschillende partners. Tegelijkertijd blijven we alert op nieuwe vormen van online criminaliteit, zodat we snel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen.

Om inwoners van alle leeftijden te bereiken, hebben we de afgelopen jaren ingezet op gerichte preventie.

- HackShield: voor kinderen van 8 tot en met 12 jaar zet gemeente Delft de landelijke HackShield-campagne in. Via een interactieve game leren kinderen spelenderwijs hoe zij veilig online kunnen zijn en anderen daarbij kunnen helpen. De campagne werd enthousiast ontvangen en zetten we de komende jaren voort.
- Echt of Nep: voor ouderen, die vaak doelwit zijn van online oplichting, zetten we deze interactieve filmvoorstelling in. Samen met onze partners organiseren we vertoningen op diverse locaties in de stad, waarbij herkenbare situaties worden besproken om bewustwording te vergroten.

Ook blijven we buurtpreventieteams actief informeren over actuele vormen van digitale oplichting, zodat zij bewoners snel en gericht kunnen waarschuwen en werken we samen met de digitale wijkagent van politie Delft. Waar de reguliere wijkagent zichtbaar is op straat, beweegt de digitale wijkagent zich online; op sociale media, nieuwswebsites en fora. Door deze samenwerking houden we zicht op wat er digitaal speelt en kunnen we signalen van online oplichting vertalen naar gerichte voorlichting en interventies. De digitale wereld is voortdurend in beweging. Door in te zetten op bewustwording, samenwerking en een flexibele aanpak blijven we werken aan een digitaal weerbaar Delft.

Ondermijning

De aanpak van ondermijning is gericht op het beperken van de gevolgen van georganiseerde misdaad op de samenleving. De gemeente Delft wil optimaal weerbaar worden, zijn en blijven tegen ondermijning, waarbij de focus ligt op drugshandel en mensenhandel.

In 2026 werken we verder aan een stevige borging van de aanpak van ondermijning. Met een focus om organisatiebreed meer structurele aandacht te krijgen voor het onderwerp ondermijning.

De ambitie van de gemeente is om de komende jaren de aanpak ondermijning verder te versterken door aan de volgende doelen te werken:

- Bewustzijn van ondermijning en het willen aanpakken. We zetten hierbij als gemeente in op het aanbieden van trainingsmomenten, het opstellen van artikelen en pagina's en het ontwikkelen van een programma in de week van de Ondermijning & Week van de Veiligheid,
- Weerbaar zijn tegen ondermijning. Hierbij zetten we als gemeente in op het up to date houden van het Veiligheidsinformatieknooppunt, het aansluiten bij (regionale) kenniskringen, het actualiseren en toepassen van bestuurlijk maatregelen en relevante lokale overleggen.
- De informatiepositie over ondermijning wordt doorontwikkeld. Dit doen we door een lokaal signalenoverleg te organiseren, het analyseren en verwerken van meldingen, het aansluiten bij regionale casussen en het uitvoeren van brancheonderzoeken.
- Samen met de partners de schadelijke effecten van ondermijning bestrijden. Hierbij zetten we als gemeente in op het organiseren van integrale controles, evenals overleg met gemeentelijke afdelingen over bestuurlijke maatregelen en mogelijkheden.

Radicalisering, extremisme en polarisatie

Vanuit de aanpak radicalisering en extremisme zetten we ons in Delft in om de veerkracht en weerbaarheid van onze inwoners te versterken om zo radicalisering en extremisme te voorkomen en tegen te gaan. We staan voor een duurzame en kwalitatieve aanpak, waarbij we ons richten op het borgen van kennis en inspelen op nieuwe uitdagingen en doelgroepen.

De kracht van onze aanpak ligt in de samenwerking tussen gemeenten en met onze partners. We focussen ons op preventie, signaleren en interveniëren voor alle vormen van radicalisering en extremisme. Dit zijn de speerpunten van de aanpak.

Ten aanzien van het speerpunt preventie gaan we in 2026 verder met het professionaliseren van het informele netwerk sleutelfiguren en stimuleren we de verbreding van het netwerk. We faciliteren en adviseren over het inzetten van netwerken, organisaties en gemeenschappen in Delft ten tijde van mogelijke maatschappelijke onrust en calamiteiten. We bieden trainingen en voorlichtingen aan, in diverse vormen, ter bevordering van de algehele weerbaarheid en veerkracht van jongeren, ouders en professionals. Daarnaast dragen we vanuit de aanpak bij aan het beleidsthema polarisatie binnen de nota Inclusief Samenleven. In 2026 worden de eerste resultaten opgeleverd van een verkenning naar de huidige beschermende en risicofactoren in Delft op het gebied van radicalisering en weerbaarheid. Afhankelijk van deze uitkomsten zal de aanpak hierop aangescherpt worden. Vanuit het speerpunt signaleren organiseren we een informatieve bijeenkomst voor al onze aandachtfunctionarissen radicalisering over een specifiek actueel thema. We brengen daarnaast nieuwsbrieven uit met de laatste ontwikkelingen op het vakgebied voor onze aandachtfunctionarissen. Afgestemd op de actuele ontwikkelingen faciliteren we ook in 2026 trainingen en voorlichtingen voor onze professionals met betrekking tot radicalisering en extremisme.

Vanuit het speerpunt interveniëren continueren we in 2026 de persoonsgerichte aanpak (PGA) van radicalisering. Daarnaast evalueren we in 2026 de aanpak op alle onderdelen en voeren we eventuele verbeterpunten door. Eind 2026 kan naar verwachting weer een nieuwe subsidieaanvraag gedaan worden bij het Rijk (ministerie J&V, NCTV) voor de financiering van (delen van) de aanpak.

Jeugdcriminaliteit en voorkomen jonge aanwas

Om te voorkomen dat steeds meer jonge mensen in aanraking komen met georganiseerde (drugs)criminaliteit, is het van belang om de weerbaarheid van jongeren te versterken en jongeren die in de knel zitten zo vroeg mogelijk passende hulp te bieden. In Delft leggen we de focus op het versterken van de interveniërende rol van het onderwijs. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de doorlopende leerlijn van Dealbreakers, met interactieve voorlichtingen voor leerlingen en docenten van groep 8 basisschool tot en met klas 4 van het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Naast de doorlopende leerlijn wordt er maatwerk geleverd en worden er extra lessen aangeboden, bijvoorbeeld van Halt. Halt verzorgt daarnaast de Halt Wijkinterventie: een individuele aanpak die een buitenstrafrechtelijke oplossing biedt voor jongeren die bijvoorbeeld vernielingen plegen, uitschelden of stelen. Naast de interveniërende rol van het onderwijs wordt er ingezet om sport als middel te gebruiken ter algemene preventie. Er wordt gezocht naar meer binding tussen jongeren en sportaanbieders.

Voor jongeren die crimineel en/of overlastgevend in beeld komen of dreigen af te glijden richting dit gedrag hebben we de Persoonlijke Aanpak Delft (PAD). De PAD heeft als doel om (afglijden naar) overlastgevend en/of crimineel gedrag van Delftse jongeren te doen stoppen. Binnen de aanpak werken we nauw samen met politie, (jeugd)reclassering, Raad voor de Kinderbescherming en Delft Support. Gezamenlijk stellen we een plan van aanpak op en zetten we een PAD-coach in. De PAD-coach ondersteunt de jongere bij praktische zaken, zoals schulden en dagbesteding, en fungeert als aanspreekpunt voor de betrokken professionals. In het kader van Preventie met Gezag blijven we de aanpak optimaliseren. Dat doen we onder andere door het actief betrekken van het gezin bij de aanpak en het versterken van de samenwerking met het onderwijs. Ook verkennen we hoe het online domein op een positieve manier kan worden geïntegreerd in de aanpak. Door het versterken

van de PAD dragen we bij aan het afbuigen van criminele carrières bij de jonge aanwas en doorgroeiers.

Preventie met Gezag (opgave Delft-West)

Het programma Preventie met Gezag heeft als hoofddoel om te voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in aanraking komen met crimineel gedrag of daarin afglijden. In Delft is het aantal minderjarige verdachten in 2024 gedaald naar 11,7%, ten opzichte van 14% in 2023. Het streefcijfer voor 2030 is 10,5%, dus we zijn goed op weg om het langetermijndoel te behalen.

Met het programma zetten we een breed pakket aan interventies in, gericht op het voorkomen, signaleren en aanpakken van jeugdcriminaliteit. In 2026 ronden we de eerste subsidieperiode van Preventie met Gezag af. Bij toekenning van nieuwe aangevraagde middelen bij het ministerie start dan een tweede subsidieperiode, die loopt van medio 2026 tot en met 2029.

Binnen het onderwijs breiden we onze activiteiten uit met preventieve verzuimgesprekken en KansRijk. Preventieve verzuimgesprekken leveren een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van beginnend schoolverzuim, met als doel te voorkomen dat leerlingen langdurig afwezig zijn en de school verlaten zonder startkwalificatie. KansRijk richt zich op het vroegtijdig signaleren en stoppen van risicovol of strafbaar gedrag en schoolverzuim, om zo zwaardere criminaliteit en justitiële maatregelen te voorkomen.

De aanpak van overlastgevende jeugd aan de Papsouwselaan in 2024 en 2025 heeft duidelijk gemaakt dat een structureel ingebedde persoonsgerichte aanpak noodzakelijk is binnen de groepsaanpak voor hinderlijke en overlastgevende jongeren. In 2026 implementeren we deze werkwijze. Door vroegtijdige informatie-uitwisseling en tijdig ingrijpen kan worden voorkomen dat jongeren afglijden richting zwaardere overlast of criminaliteit.

Tot slot is in 2026 expliciete aandacht voor de samenwerking met sleutelfiguren en informele organisaties. Delft is een van de vijf gemeenten in Nederland die zijn uitgenodigd voor een pilot gericht op de financiering van informele organisaties.

6.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	38.473	37.974	37.975	37.975
Lasten	75.240	76.372	76.477	76.996
Saldo	-36.768	-38.398	-38.502	-39.021

Overzicht mutaties

De toegerekende kosten voor overhead, btw en perceptiekosten zijn niet op de taakvelden Riolering en Afval geraamd. Deze aanvullende kosten worden wel toegerekend aan de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In de paragraaf Lokale heffingen lichten we dit nader toe.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Schone en veilige stad				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-35.615	-35.924	-35.685	-35.617
Septemercirculaire 2024	-20	-20	-21	-21
Kadernota 2026	-7	-7	-7	-33
Nominale ontwikkeling	-490	-515	-776	-775
Reserves en voorzieningen	211	-120	-120	-70
Actualisering kapitaallasten	-1.490	-1.664	-1.722	-2.335
Realistisch ramen	864	-	-	-
Bestaand beleid - overige mutaties	-221	-148	-171	-170
Totaal - Schone en veilige stad	-36.768	-38.398	-38.502	-39.021

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (-/- € 7.000, w.v. lasten € 207.000 en baten € 200.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor waardevol grofvuil, zwerfafvalvergoeding en besparing uitvoeringskosten beheer en onderhoud riolering (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten -/- € 490.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten € 211.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Actualisering kapitaallasten (lasten +/- € 1.490.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Realistisch ramen (lasten € 864.000)

Bij de kadernota wordt elk jaar gekeken naar de besteding van de stelpost Areaaluitbreiding. Bij deze actualisatie is naar voren gekomen dat diverse areaaluitbreidingen later plaatsvinden. Waardoor de besteding van de post Areaaluitbreiding voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ook later plaatsvindt. Hierdoor is de verwachte besteding van de stelpost in 2026 circa €864.000 lager dan begroot.

Overige mutaties (lasten +/- € 221.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Overzicht investeringen

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 Fasering o.v.v. NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Schone en veilige stad	Cat.				2026	2027	2028	2029
Begraafplaatsen	Plan	200	-	100	100	-	-	
Beheerplan civiele constructies	Plan	27.769	11.733	5.000	4.160	4.276	2.600	-
Beheerplan groen en water	Plan	9.476	1.592	1.945	2.022	2.021	1.896	-
Waterberging	Plan	3.000	605	598	599	599	599	-
Beheerplan openbare verlichting	Plan	14.017	3.106	2.653	2.759	2.759	2.740	-
Beheerplan wegen	Plan	21.333	5.948	2.315	2.824	5.123	5.123	
Gasthuisplaats	Plan	1.500	-	250	250	1.000	-	-
Gelatineverbinding	Plan	32.744	261	1.000	5.967	3.000		9.816
							12.700	
Gelatineverbinding - bijdrage derden	Plan	-18.999	-	-	-1.040	-	-	-
								17.959
Gevel tot gevel	Plan	6.362	641	1.500	1.560	1.560	1.101	-
GO-Openbare ruimte bovenplanse voorzieningen	Agenda	4.100	-	-	-	1.000	2.000	1.100
Poptahof	Plan	2.820	836	-106	-	-	2.090	-
Poptahof, Groenstrook abtswoudseweg	Plan	50	-	50	-	-	-	-
Projecten Tramlijn 19	Plan	31.769	31.441	328	-	-	-	-
Bijdrage projecten Tramlijn 19	Plan	-3.423	-3.423	-	-	-	-	-
Reconstructie Ireneboulevard	Plan	500	-	-	500	-	-	-
Rioolinvesteringen kostenverhaal	Plan	9.950	4.507	3.500	1.943	-	-	-
Schieoevers bovenwijkse voorzieningen	Plan	2.100	-	-	-	2.100	-	-
Schieoevers voorzieningen	Agenda	3.400	-	-	-	500	-	2.900
Speelplekken	Plan	3.060	955	530	551	551	473	-
Aanvulling speelplekken Delft west	Plan	510	-	34	420	56		
Stadsvernieuwing	Plan	1.290	381	230	230	225	224	-
Tractie	BM	1.112	-	278	278	278	278	-
Uitplaatsing Stedin 2020-2024	Plan	1.330	1.214	116	-	-	-	-
Uitbreiding Vulcanusweg	Plan	150	-	-	150	-	-	-
Verkeersvoorzieningen	Plan	1.860	298	380	394	394	394	-
Vervangen beheersystemen openbare ruimte	BM	600	-	550	50	-	-	-
Totaal		158.580	60.095	21.251	23.717	25.442	32.218	-4.143

Toelichting op de investeringen

Diverse investeringen zijn gebaseerd op de huidige beheerplannen. Zie hiervoor ook de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Uitdaging bij de besteding van de investeringsgelden is onder andere de capaciteit. Het betreft hier zowel de arbeidsmarkt (juiste mensen op de juiste plek), als de beschikbare capaciteit op de markt (om projecten voor te bereiden en uit te voeren).

Begraafplaatsen (€ 100.000)

Voor de vervanging van diverse objecten op de begraafplaatsen is in 2026 € 100.000 beschikbaar.

Beheerplan Civiele constructies (€ 4.160.000)

In het beheerplan Civiele Constructies zijn investeringen opgenomen voor de vervanging van het areaal aan bruggen, kademuren en andere constructies.

Beheerplan Groen en water (€ 2.022.000)

In het beheerplan Groen en Water zijn aanvullende investeringsmiddelen opgenomen voor onder andere de vervanging van het groen in de stad.

Waterberging (€ 599.000)

Het investeringsbudget waterberging zetten we in voor de realisatie van waterberging in de openbare ruimte.

Beheerplan Openbare verlichting (€ 2.759.000)

Conform het beheerplan Openbare verlichting zijn middelen beschikbaar voor de vervanging van de openbare verlichting.

Beheerplan Wegen (€ 2.824.000)

Conform het beheerplan Wegen zijn middelen opgenomen voor vervangingsinvesteringen in wegen.

Gasthuisplaats (€ 250.000)

De raad heeft een investeringsbudget goedgekeurd voor in totaal € 1.500.000 voor het vergroenen van de Gasthuisplaats. De voorbereidende werkzaamheden vinden plaats in 2025 en 2026. De verwachte uitvoering vindt plaats in 2027.

Gelatineverbinding (€ 5.967.000)

De voorbereiding van de gelatinebrug (€ 1,0 miljoen), het verplaatsen van ligplaatsen en loswallen (€ 4,1 miljoen) en het verzwaren van de Marconiweg (€ 0,8 miljoen) staan voor 2026 op de begroting.

Gelatineverbinding (-/- 1.040.000)

Tegenover de uitgaven staan in 2026 de inkomsten vanuit MRDH en de versnellingsgelden van het Rijk.

Gevel tot gevel (€ 1.560.000)

Voor de gevel-tot-gevelaanpak is voor 2026 € 1,56 miljoen gereserveerd.

Reconstructie Ireneboulevard (€ 500.000)

Voor het herstel (van de verzakking) en weer op hoogte brengen van de Ireneboulevard is budget opgenomen.

Rioolinvesteringen kostenverhaal (€ 1.943.000)

Investeringen in uitbreiding van rioolcapaciteit worden op basis van de nota kostenverhaal gedekt via de reserve kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen.

Beheerplan Spelen (€ 551.000)

Vanuit het beheerplan Spelen is in 2026 € 551.000 beschikbaar om de toestellen en de ondergrond van speelplekken in de openbare ruimte te vervangen.

Aanvulling speelplekken Delft-West (€ 420.000)

In 2026 staan aanvullende investeringen in speel- en sportaanbod in Buitenhof en speelplekken Voorhof Zuid-Oost op de begroting.

Stadsvernieuwing (€ 230.000)

Met het budget stadsvernieuwing is het mogelijk om binnen projecten specifieke aanpassingen te doen, onder andere op basis van wensen van bewoners.

Tractie (€ 278.000)

Het gemeentelijk wagenpark wordt deels vervangen. Onder het wagenpark vallen bijvoorbeeld de auto's voor het serviceteam en de middelen voor de gladheidbestrijding.

Uitbreiding Vulcanusweg (€ 150.000)

Om de integratie tot één serviceteam te bevorderen, is ervoor gekozen om alle medewerkers van de buitendienst te huisvesten aan de Vulcanusweg.

Beheerplan verkeersvoorzieningen (€ 394.000)

Voor de vervanging van het PRIS en de verkeersregelinstallaties is investeringsbudget beschikbaar gesteld.

Vervanging beheersysteem (€ 50.000)

Het huidige beheersysteem Openbare Ruimte is aan het einde van de levensduur en moet vervangen worden. Het project start in 2025.

7 GEZONDE EN SOCIALE STAD

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	3.888
Lasten	146.538
Saldo	-142.650

Algemeen

We werken aan een gezonde, veilige en inclusieve stad, met inzet op ontmoeting en preventie. Delftenaren moeten een gezonde leefomgeving hebben, waarin ze prettig en actief kunnen wonen, opgroeien en ouder worden. Een gezonde stad is een investering in gezonde en gelukkige mensen. Een waardevolle investering die in de toekomst de vraag naar extra zorg kan beperken. We zetten in op een stad waar iedereen mee kan doen en maken werk van inclusie. Dit geldt vanzelfsprekend voor de gehele stad, maar in het bijzonder voor de opgave die de gemeente heeft met betrekking tot Delft-West. Hiermee geven we invulling aan de bestuurlijke accenten 'Delft kansrijk voor iedereen' en 'een gezonde en veilige stad'.

Relevante beleidskaders

- Manifest Opvoeden en Opgroeien in Delft 2020
- Beleidskader jeugdpreventie - Een Delftse (op)voedingsbodem
- Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden 2021 - 2026
- Gezondheidsbeleid Delft 2020-2026, Werken aan Positieve Gezondheid
- Kadernota Innovatie Sociaal Domein 2017 - 2030
- H5 Inkoopvisie Ondersteuning
- Regiovisie Transformatie van Beschermd wonen naar Beschermd thuis en van Maatschappelijke opvang naar Maatschappelijk wonen 2022-2026
- Regiovisie Aanpak huiselijk geweld Haaglanden 2019-2022 (verlengd tot 2026)
- Inkoopstrategie doorontwikkeling regionale jeugdhulp 2027
- Inclusieagenda Samen naar een toegankelijker Delft

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

Basisvoorzieningen, toegang en eerstelijnsvoorzieningen: inclusief Veilig thuis, Zorg In Natura en persoonsgebonden budgetten voor jeugd en volwassenen, Langer en Weer Thuis, beschermd wonen, maatschappelijke en vrouwenopvang/huiselijk geweld, verslavingsbeleid, begeleiding ex-gedetineerden, (jeugd)gezondheidszorg (JGZ, GGD) en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma).

7.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Overzicht beleidsindicatoren

Algemeen

Wij werken aan een gezonde, veilige en inclusieve stad, met inzet op ontmoeting en preventie.

Gezonde en sociale stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Jeugdzorg: aandeel geslaagde hulpverlening	72%	71%	71%
Waardig oud worden: % eenzaamheid 75+	53%	48%	45%
% Eenzaamheid	44%	38%	35%
% Voelt zich vaak/soms gediscrimineerd	12%	9%	5%

Toelichting op de beleidsindicatoren

Jeugdzorg: aandeel geslaagde hulpverlening

Het aandeel jeugdhulptrajecten dat volgens plan wordt afgesloten. We streven ernaar om het percentage van de geslaagde jeugdhulptrajecten boven de 71% te houden. Onder invloed van landelijke ontwikkelingen streven we naar het verkleinen van de jeugdhulp doelgroep. Voor de complexere groep die overblijft is het reëel dat het % geslaagde jeugdhulp daalt. Daarom is het structureel op of boven de 71% houden ambitieus. Bron: CBS.

Waardig oud worden: % eenzaamheid 75+

Het aandeel Delftenaren van 75 jaar en ouder dat eenzaamheid ervaart, sociaal en emotioneel. We streven ernaar de eenzaamheid onder ouderen te verkleinen. Ouderen zijn een doelgroep van de aanpak eenzaamheid. Zie ook de toelichting op de hiernavolgende beleidsindicator. Bron: Omnibussenquête.

% Eenzaamheid

Het aandeel Delftenaren dat eenzaamheid ervaart, sociaal en emotioneel. We streven naar het verlagen van het percentage eenzaamheid. Op basis van cijfers zien we dat de eenzaamheid in Delft is toegenomen. De gemeente heeft niet of nauwelijks invloed op een groot aantal ontwikkelingen in het leven van een inwoner en in de samenleving. Daarmee is het uitdrukken van eenzaamheid in een percentage en het bestrijden ervan lastig. De sturingsmogelijkheden die de gemeente heeft, zijn vooral: verbinden met andere partners, het incorporeren binnen beleidsterreinen en inzetten op ontmoeting. Een hoger percentage eenzamen in Delft geeft de noodzaak weer voor een programma tegen eenzaamheid. We merken op dat we in Delft te maken hebben met veel studenten en vergrijzing. Deze specifieke doelgroepen zijn gemiddeld vaker eenzaam en zijn daarom onderdeel van de aanpak. Ook is de aanpak verbreed met speciale aandacht voor de doelgroepen jongeren, GGZ en inwoners met een migratieachtergrond.

% Voelt zich vaak/soms gediscrimineerd

Het aandeel Delftenaren dat zich vaak/soms gediscrimineerd voelt. Bron: Omnibussenquête.

7.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Gezondheid, preventie en sociale basis

We zetten in op fysieke en mentale gezondheid, preventie en een stevige sociale basis voor jong en oud. Dit is verankerd in de diverse beleidskaders om een gezond en actief leven van Delftenaren te bevorderen en krijgt uitwerking binnen Positieve Gezondheid.

We versterken de sociale basis vanuit de gemeenschappen. Zodat inwoners binnen hun sociale netwerk de veerkracht ervaren om in eigen regie invulling te geven aan hun leven en kunnen deelnemen aan de samenleving.

Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is ingezet op een gezonde generatie in 2040. Met het Regionaal Integraal Gezondheidsakkoord (RIGA) is met partners en gemeenten regionaal ingezet op het uitvoering geven aan het IZA, in samenhang met het GALA. De toekomst van het GALA na 2026 en het IZA is nog niet helemaal duidelijk. Wel is het transformatieplan goedgekeurd en de SPUK toegekend. Daarmee gaan we in 2026 met alle partners aan de slag.

Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (JGZ) voert in Delft de preventieve wettelijke taak uit voor jeugdgezondheidszorg (0-18 jaar). Daarnaast geven zij op verzoek van de gemeente vorm aan aanvullende diensten, zoals de samenwerking tussen het medisch en het sociaal domein. Tegelijkertijd houden deze aanvullende diensten ook uitvoering in, zoals de ketenaanpak overgewicht en interventies als Kansrijke Start voor Ouders (Kasto), Prenataal Huisbezoek (het Goede Start gesprek) en Regie op preventie (voorlichting op scholen voor voortgezet onderwijs). Door zo vroeg mogelijk ondersteuning te bieden waar nodig willen we zoveel mogelijk zorgvragen op latere leeftijd voorkomen.

GGD Haaglanden is de uitvoerende partij voor de wettelijke taak preventieve gezondheidszorg (18+). De GGD zet vooral in op preventieve maatregelen voor de gezondheid van de bevolking en risicogroepen. Het gaat om onder meer gezondheidsonderzoek van grote groepen mensen. De GGD adviseert ons over publieke gezondheid en voert voor Delft lokale taken uit. Dat zijn taken op het gebied van de Gezonde-Schoolaanpak, sociaal-medisch advies en geweld in afhankelijkheidsrelaties. Ook is de GGD vroegtijdig betrokken bij het ontwikkelen van omgevingsbeleid en bij gebiedsontwikkelingen. Het gaat om bijvoorbeeld binnenhuisklimaat, bescherming geluid- en luchtkwaliteit en bescherming tegen hitte.

Vanuit het GALA en het IZA ligt ook de opdracht om via de fysieke leefomgeving te werken aan gezondheid en het terugdringen van de zorgvraag.

In 2026 gaan we verder met de uitvoering van de landelijke akkoorden vanuit een lokaal plan van aanpak (Brede Specifieke Uitkering voor de thema's sport en bewegen, cultuur, gezondheid en sociale basis) en een regionaal plan van aanpak (RIGA). Tevens verbinden we de uitvoering van de doelen uit het GALA aan het Hoofdlijnen Sportakkoord II en de Brede Regeling Combinatiefuncties. In 2026 gaan we verder met de uitvoering van de vijf ketenaanpakken, waarbij de mate beïnvloed blijft worden door Rijksmiddelen:

- Kansrijke Start
- Valpreventie
- Kind naar Gezond Gewicht

- Gecombineerde Leefstijlinterventie overgewicht en obesitas volwassenen
- Welzijn op recept

Regionaal werken partners en gemeenten vanuit de programmalijn Gezond Leven uit het RIGA ook samen aan deze ketenaanpakken. Hiermee wordt de verbinding gemaakt tussen het medisch en het sociaal domein, waarbij niet elke hulpvraag een zorgvraag is.

Als onderdeel van het GALA komen we in het najaar van 2025 met een beleidsvisie om het fundament van een sociale basis in Delft te versterken, samen met inwoners en gemeenschappen. Hiermee geven we invulling aan de beweging van zorg naar preventie en gezondheid. Ook versterken we de bestaande sociale structuren in de wijken door het organiseren van meer informele en formele ondersteuning dichtbij inwoners in de wijk. Dit vraagt om een hernieuwde welzijnsaanpak per 2026 die mede is vormgegeven met het inrichten van een nieuwe verbonden partij, Delft voor Elkaar BV. In 2026 zal deze partij voor het eerst operationeel zijn en via een opdracht van de gemeente haar werkzaamheden vormgeven.

Naast de landelijke en regionale opgaven die uitwerking krijgen in Delft, voeren we ook onze lokale beleidskaders uit. Zo voeren we het beleidskader Jeugdpreventie en de notitie Gezondheidsbeleid 2020-2026 uit. In de wijken Voorhof en Buitenhof gaan we in 2026 voor volwassenen verder met de interventies van Positieve Gezondheid in de wijk, samen met bewoners en maatschappelijke partners. Binnen het brede kader van Positieve Gezondheid zetten we de interventies voort uit het lokaal preventieakkoord. In 2026 zetten we de aanpak tot een meer integrale aanpak van eenzaamheid voort en starten we met het herijken van de gezondheidsnotitie, in lijn met de landelijke nota gezondheidsbeleid. In samenwerking met inwoners en partners in de stad blijven we werk maken van toegankelijkheid in Delft en voeren de maatregelen uit de inclusieagenda uit. Verder wordt er gestart met het opstellen van beleid omtrent suïcidepreventie.

Met de ketenaanpakken Kansrijke Start en Kind naar gezond gewicht bouwen we aan een gezonde generatie die kansrijk opgroeit. Tegelijkertijd verbinden we JGZ aan de lokale toegang om kennis en expertise tussen preventie en zorg uit te wisselen en te voorkomen dat jeugdigen onnodig in de jeugdhulp terecht komen.

Doelstellingen

Jeugdzorg en Wmo

We blijven inwoners (0-100 jaar) die dat nodig hebben ondersteunen, zowel met jeugdhulp als met Wmo-maatwerkvoorzieningen. Jeugdhulp wordt uitgevoerd door regionaal ingekochte zorgaanbieders, die zowel individuele als groepsgerichte inzet plegen. Ambulante jeugdhulp is de meest voorkomende vorm van jeugdhulp, maar ook verblijfsvoorzieningen, crisiszorg en jeugdbescherming/jeugdreclassering worden waar nodig ingezet. Verwijzers naar zorg handelen vanuit het principe 'licht waar mogelijk, zwaar waar nodig'. Daarmee hebben zij een sleutelpositie in het bepalen waarin voorliggende voorzieningen toereikend zijn voor de inwoners of waar zwaardere vormen van zorg noodzakelijk zijn.

Net als elke gemeente in Nederland heeft Delft te maken met stijgende jeugdhulpkosten. Door de stijgende kosten (die niet in verhouding staan tot de inkomsten vanuit het Rijk) zijn we genoodzaakt om zowel lokaal als regionaal (bijvoorbeeld door de aanpak

kostenbeheersing) na te denken over manieren om kosten te besparen. Door een scala aan maatregelen lukt het ons echter, net als voorgaande jaren, de begroting sluitend te krijgen zonder dat passende zorg of hulp in gedrang komt of keiharde bezuinigingen noodzakelijk zijn. Enerzijds blijven we bezig met de transformatie van het sociaal domein. Met dergelijke maatregelen, bijvoorbeeld door meer inzet op preventie en hulp dichterbij bij inwoners te organiseren, zorgen we voor structurele besparingen. We stellen hierbij de inhoud centraal en focussen op de meest kwetsbare inwoners. In de regio Haaglanden is in 2024 het plan van aanpak kostenbeheersing Jeugdhulp vastgesteld. De uitvoering is gestart en krijgt in 2026 een vervolg. Ook lokaal nemen we maatregelen waar mogelijk en benutten hiervoor middelen die beschikbaar gesteld zijn in de reserve Sociaal domein. Hiermee willen we de structurele kosten omlaag gaan brengen. Het jaar 2026 zal verder vooral in het teken staan om te komen tot herziene/nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders per 1 januari 2027. Anderzijds blijven we realistisch verwachte kostenstijgingen prognosticeren, zie ook paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, en blijven Rijksontwikkelingen nauwlettend volgen. Zowel inhoudelijk (of onze maatregelen in lijn zijn met o.a. de Hervormingsagenda) als financieel (commissie Van Ark).

Voorbeelden van maatwerkvoorzieningen (18+) zijn: sociaal en persoonlijk functioneren, ondersteuning en regie bij het huishouden, dagbesteding, woningaanpassingen, vervoer en hulpmiddelen. De regionale contracten voor de Wmo-diensten zullen worden verlengd.

De beweging om maatwerk en algemene voorzieningen beter te verbinden, wordt voortgezet. Speciale aandacht gaat bij uit naar de specifieke doelgroep ouderen. Wij werken aan een dementievriendelijke gemeente en bieden herstelgerichte interventies aan (krachtig ouder worden). Ook zetten we in op collectieve woonvormen waarbij ouderen elkaar kunnen ondersteunen en geïndiceerde zorg wordt voorkomen en we blijven in zetten op seniorenhonken etc.

Toegang

Delft Support biedt, als toegangspoort (0-100 jaar) zowel voor jeugd als Wmo, laagdrempelige en passende ondersteuning (jeugd) of leidt daarnaartoe (Wmo en jeugd). Daarbij stuurt zij erop dat de ondersteuning 'licht waar mogelijk, zwaar waar nodig' is. Delft Support levert gespecialiseerde jeugdhulp niet zelf. Dit gebeurt door regionaal ingekochte zorgaanbieders.

Ook de inzet van de doorbraakmethode gaat door. Met name het Sociaal Team zet deze methode in bij multidisciplinaire problemen van inwoners. Delft Support werkt nauw samen met preventie-, onderwijs-, zorg- en veiligheidspartners. Voor de verdere verbinding van het medisch en sociaal domein, in het kader van het RIGA, vragen we ook inzet van Delft Support. Ook komend jaar zet Delft Support waar nodig extra capaciteit in voor de ondersteuningsbehoefte van bewoners bij ingrijpende renovaties van woningen (Meldpunt Bezorgd) en het voorkomen van overlast door verward of onbegrepen gedrag, uiteraard in aanvulling op o.a. sociale begeleiding van de corporaties en aannemers.

Hervormingsagenda en toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

We zien veel knelpunten (bijvoorbeeld wachtlijsten en het hoge percentage kinderen met jeugdhulp) in de jeugdzorg die dringend vragen om actie om het voor onze kinderen en hun ouders beter en makkelijker te maken. Dat vraagt verder te gaan met de volgende opgaven uit de Hervormingsagenda:

- Toegankelijke en beschikbare jeugdzorg voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen;
- Gezinsgerichte zorg;
- Stevige lokale teams die waar nodig ook zelf hulp bieden;

- Kinderen groeien zo thuis mogelijk op;
- Jeugdigen en ouders kunnen vertrouwen op goede kwalitatieve zorg die daadwerkelijk helpt;
- Versterken verbinding zorg en onderwijs;
- Samenwerking tussen gemeente en aanbieders wordt versterkt;
- Verminderen van de bureaucratie en houdbaar financieringsmodel.

Met deze opgaven gaan we verder met de beweging die we in Delft al hebben ingezet. Om de knelpunten die we zien in de jeugdbeschermingsketen het hoofd te bieden, is landelijk het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming ontwikkeld. Naar aanleiding daarvan werken we aan vervlechting tussen het programma Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) en de jeugdbeschermingsketen. Ook loopt er een regionale proeftuin om te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerking rondom complexe veiligheidszorg. Toch is de toekomst van deze ontwikkeling onzeker, omdat het Rijk vooralsnog geen middelen heeft vrijgemaakt om deze opgave verder vorm te geven. In 2026 bouwen we onder de huidige financiering de proeftuin uit om toe te werken naar een reguliere werkwijze.

We werken toe naar een herziening van jeugdhulpcontracten dan wel nieuwe inkoop hiervan, om per 2027 een aantal van bovenstaande opgaven ook in contracten een plek te geven. Bij de herziening wordt expliciet gekeken naar hoe de jeugdhulp als een gezamenlijke opgave door toegang, jeugdhulpaanbieders en gemeente kan worden opgepakt. Hierbij gaan kostenbeheersing en kwaliteitsverbetering hand in hand.

Wmo Centrumgemeentetaken

Delft voert voor (en in samenwerking met) de gemeenten in de DWO-regio (Delft, Westland, Oostland) enkele taken uit als centrumgemeente. De taak van de centrumgemeente is het financieren van voorzieningen die hieronder vallen en het voeren van regie op het beleid. De taken als centrumgemeente gaan over openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en hieraan gelieerde taken, zoals verslavingszorg en ketenzorg GGZ, maatschappelijke opvang, beschermd wonen beschermd thuis en vrouwenopvang/huiselijk geweld kindermishandeling en Veilig Thuis.

Er komt in 2026 een nieuwe regiovisie, voornamelijk gericht op de uitvoering van wettelijke taken als Vrouwen Opvang, Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld, MDA++ (multidisciplinaire aanpak in het kader van terugkerend huiselijk geweld). Het is de wens om ook de pilot Stalking te verlengen. Aanvullend hierop zal er een lokaal plan geschreven worden. Wensen voor doorontwikkeling zijn: focus op preventie en bewustwording, aanbod voor plegers en (potentiële) slachtoffers, samenwerking met ervaringsdeskundigen laagdrempelig in de wijk. En de lokale netwerksamenwerking verder verstevigen.

Vanuit OGGZ wordt verder gewerkt aan de ketenaanpak GGZ/bemoeizorg. De afgelopen jaren hebben we een stijging gezien van het aantal personen met verward of onbegrepen gedrag. Met ZonMW-subsidie wordt een pilot uitgevoerd met een buurtGGZ'er, om eerder te kunnen reageren op signalen over personen met verward of onbegrepen gedrag. Deze pilot loopt tot en met 2027. Tevens werkt sinds februari 2025 een sociaal verpleegkundige van Delft Support twee dagdelen per week vanuit het politiebureau om van daaruit de politie te ondersteunen bij de meldingen over inwoners met verward/onbegrepen gedrag.

Voor Beschermd wonen beschermd thuis gaan we in de DWO-regio door met de transformatie: de ontwikkeling naar 'zo thuis en lokaal mogelijke ondersteuning in de wijken'. Ondanks uitstel en mogelijk afstel van het woonplaatsbeginsel zetten we deze koers onverminderd door en doen dit in een nauwe regionale samenwerking.

Voor de opvang van dak- en thuislozen geven we invulling aan het nationaal actieplan dakloosheid 'Eerst een thuis'. Hiertoe worden in Delft en de regiogemeenten flexwoningen gerealiseerd, werken we met de methodiek Housing First en zetten we Vangnet in de Buurt in waar dat nodig is.

Doelstellingen

Delft-West

Binnen Delft-West zetten we met inwoners van de stad op dit beleidsterrein in op een gezondere en socialere stad. Dit betekent extra inzet op bijvoorbeeld collectieve jeugdhulp- en onderwijsvoorzieningen (specifiek groepen Horizon). Verder is vanuit Preventie met Gezag versterking op jongerenwerk gerealiseerd en zetten we in op sleutelfiguren in de wijk. Ten slotte continueert het programma Langer en weer thuis financieel onder Delft-West. Ondanks dat het programma betrekking heeft op de gehele stad, wordt dit gefinancierd vanuit Delft-West vanwege de sterke onderlinge inhoudelijke en geografische verbinding. De meeste inzet vindt namelijk in deze wijken plaats, onder andere 3 van de 4 locaties van het onderliggende programma Gezond en wel thuis. Vanuit de SPUK Kansrijke Wijk zetten we in op het jonge kind, armoede en weerbaarheid, door bijvoorbeeld peuterplusgroepen en het bouwdepot.

7.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	3.888	2.140	3.600	3.595
Lasten	146.538	141.624	138.661	137.779
Saldo	-142.650	-139.484	-135.062	-134.184

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Gezonde en sociale stad				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-123.302	-122.982	-122.632	-122.645
Septembecirculaire 2024	-2.426	-2.477	-2.477	-2.477
Meircirculaire 2025	-2.330	-1.110	-1.110	-1.110
Kadernota 2026	-6.900	-7.590	-3.800	-3.800
Nominale ontwikkeling	-4.875	-4.920	-4.783	-4.895
Reserves en voorzieningen	-3.000	-1.000	-1.000	-
Bestaand beleid				
- subsidie school's cool	39	39	39	39
- overige mutaties	144	556	701	704
Totaal - Gezonde en sociale stad	-142.650	-139.484	-135.062	-134.184

Toelichting op de mutaties

Septembecirculaire 2024 (lasten -/- € 2.426.000)

In de septembecirculaire zijn voorstellen opgenomen voor beschermd wonen, GGZ behandeling zonder verblijf, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.

Meircirculaire 2025 (lasten -/- € 2.330.000)

In de meircirculaire zijn voorstellen opgenomen voor met name beschermd wonen en wmo eigen bijdrage.

Kadernota 2026 (lasten -/- € 6.900.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor toekomstbestendige JGZ, autonome groei jeugdzorg, actualisatie wmo, nationaal actieplan dakloosheid en beschermd wonen (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkelingen (lasten +/- € 4.875.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie. Kostenstijgingen binnen het sociaal domein, en in het bijzonder met betrekking tot jeugdhulp en Wmo, zijn moeilijk te prognosticeren. Aan de ene kant is sprake van open-einde-regelingen waarbij kosten vergoed moeten worden. Aan de andere kant is er grote afhankelijkheid van onder meer rijkswet- en regelgeving en blijven wij ook maximaal inzetten op kostenbeheersing. Vanwege deze onzekerheden is het meer opportuun de groei vanaf 2026 als risico op te nemen in het risicoprofiel.

Reserves en voorzieningen (lasten +/- € 3.000.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Overige mutaties (lasten € 344.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

8 SAMENLEVEN, ONDERWIJS EN CULTUUR

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	10.526
Lasten	60.530
Saldo	-50.004

Algemeen

Maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan een leefbare en inclusieve stad. We streven naar een passend voorzieningenniveau met kwalitatief goede, voldoende en betaalbare voorzieningen. Ook cultuur in Delft is inclusief en draagt bij aan een stad die aantrekkelijk is om in te wonen, te werken en te bezoeken.

We stimuleren Delftenaren om meer te bewegen, als onderdeel van een gezonde leefstijl. En we werken eraan om kansen voor Delftenaren te vergroten, in de komende jaren met een focus op Delft-West.

Onderwijs is essentieel voor een goede start in het leven. Hiermee dragen we bij aan de bestuurlijke accenten 'Delft kansrijk voor iedereen', 'een gezonde en veilige stad' en 'economische kracht en bruisende stad'.

Relevante beleidskaders

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2025-2041
- Visie Sport en Bewegen 2017-2025
- Ontwikkelperspectief Maatschappelijke Voorzieningen
- Investeringsagenda Sportaccommodaties en Uitvoeringsplan Sport
- Evaluatie Accommodatiebeleid Delft
- Delftse Educatieve Agenda 2024-2027
- Beleidskader OAB-VVE Delft 2024-2027 Gemeente Delft
- Verordening financiële en materiele gelijkstelling onderwijs Delft
- Verordening leerlingenvervoer
- Cultuurskader Delft 2021-2030
- Erfgoednota Delft 2020-2030
- Toekomstvisie religieus erfgoed Delft

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

openbaar basisonderwijs, Smart Makers Delft-voorbereidingsbudget, onderwijshuisvesting/ gymlokalen (diverse locaties), onderwijsbeleid en leerlingenvervoer, onderwijsondersteuning, sportaccommodaties, Cultuur (presentatie en -participatie), musea, cultureel erfgoed (inclusief archief, archeologie, monumenten), media en letteren (inclusief bibliotheken), samenkracht en burgerparticipatie (inclusief emancipatie/integratie en eigen kracht jeugd, maar uitgezonderd gedeeltelijk Inclusief Samenleven dat onderdeel is van beleidsprogramma Werk en Inkomen), Gezond en Wel (inclusief Adviesraad Sociaal Domein en buurtsportcoach), overige maatschappelijke voorzieningen (diverse locaties, inclusief welzijnsaccommodaties en bewaakte speeltuinen), wijken (regie, wijkwerk Voorhof/Buitenhof, gebiedsgerichte aanpak), stimuleringsubsidies en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma).

8.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Algemeen

Maatschappelijke voorzieningen

We zetten in op een goede toegankelijkheid en bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen. De groei en veranderende demografie van het aantal inwoners in de stad zorgt voor een grotere vraag naar maatschappelijke voorzieningen op zowel buurt- als stedelijk niveau enerzijds en een intensiever gebruik van de bestaande voorzieningen anderzijds. Het voorzieningenniveau laten we meebewegen met de veranderende vraag.

De gemeente heeft de wettelijke taak voor realisatie en instandhouding van voorzieningen voor onderwijshuisvesting. Aan deze wettelijke zorgplicht geven we invulling met de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Delft 2021 (regelgeving) en integrale huisvestingsplannen (beleid). Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) brengt de huisvestingsbehoefte voor de komende zestien jaar in beeld, verdeeld in perioden van steeds vier jaar. Het IHP is de basis voor beleidsmatige keuzes alsook concrete plannen voor verdere uitvoering.

Daarnaast zijn ook de participatie van sportverenigingen in het beheer van de sportaccommodaties en de bijdragen van sportverenigingen aan het oplossen van maatschappelijke problemen uitgangspunten van het sportbeleid. Uitgangspunt voor de Delftse sportaccommodaties is dat deze toegankelijk, functioneel en veilig moeten zijn en daarmee voldoen aan de normering van de sportbonden. Wijkcentra dragen bij aan de ambitie voor gezondere, leefbare en sociale wijken, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en zich ontplooiën, en waar inwoners betrokken zijn bij de woon- en leefomgeving.

Onderwijs

Goed onderwijs draagt bij aan een goede start in het leven. Wij zetten ons in om elk kind naar de school te laten gaan die het beste bij het kind past. We hebben daarom aandacht voor kwetsbare kinderen om thuiszitten te voorkomen. In samenhang met de ondersteuningsstructuur van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, versterken we de zorgstructuur op scholen, zodat zoveel mogelijk kinderen binnen het reguliere onderwijs naar school kunnen gaan en individuele jeugdhulp wordt voorkomen.

Cultuur

Het Cultuurkader 2021-2030 beschrijft de gemeentelijke visie op cultuur voor de komende tien jaar. We zetten in op de ambitie van het Cultuurkader: cultuur in Delft is inclusief, past bij ons DNA en maakt de stad aantrekkelijk om in te wonen, te werken en bezoeken (bestuurlijk accent: economische kracht en bruisende stad). De uitvoering van het Cultuurkader is gericht op de programmalijnen meedoen met cultuur, stedelijke aantrekkelijkheid en cultuur en innovatie. Elke programmalijn kent diverse doelstellingen die bijdragen aan Delft als bruisende cultuurstad.

Erfgoed

Erfgoed Delft (archief, archeologie, monumenten) voert als gemeentelijk kennis- en expertisecentrum de vier programmalijnen uit van de nota 'Erfgoed maakt Delft geliefd', voor zover daarvoor middelen beschikbaar zijn gesteld. Bovendien zijn we verantwoordelijk voor onze wettelijke taken, advisering en kaderstelling rond erfgoed in gemeentelijke opgaves en projecten. In een dichtbevolkte omgeving die continu in ontwikkeling is, is erfgoed een kwaliteitsfactor die de stad leefbaar houdt.

De lijnen zijn:

- programma 1: De Delftse collectie: basis op orde (zorgen voor wettelijke taken; behoud/conservering en beheer, en digitale registratie van collecties en data)
- programma 2: Delfts erfgoed van en voor iedereen (zichtbaar maken van erfgoed voor een breed publiek, onderwijs en educatie, kennis ontsluiten voor hergebruik)
- programma 3: Erfgoed als pijler bij gebiedsontwikkeling (culturele waardenkaarten, historisch DNA zichtbaar maken binnen een gebied, inspiratie bieden)
- programma 4: Monumenten duurzaam ontwikkelen (kennis ontwikkelen en delen voor verduurzaming van monumenten).

Overzicht beleidsindicatoren

Samenleven, onderwijs en cultuur	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
% Voortijdig schoolverlaters	2,8%	2,28%	1,5%
VVE doelgroeppeuters	79%	75%	80%
% Goede ervaren gezondheid	74%	80%	85%
% Niet sporters	38%	40%	35%
Cultuurwaardering	7,0	7,3	8,0

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Toelichting op de beleidsindicatoren

% Voortijdig schoolverlaters

De aanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV) is een regionale aanpak van het Doorstroompunt (voormalig Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) regio Haaglanden. Onderwijs en gemeenten in deze regio zetten zich samen in om het percentage schoolverlaters omlaag te brengen en zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie op zak het onderwijs uit te laten stromen. De genoemde cijfers zijn gebaseerd op regionale afspraken. Het betreft het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Bereik Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) doelgroeppeuters

Een peuter is een doelgroeppeuter op basis van de indicatie door het JGZ. Het percentage dat ook daadwerkelijk bereikt wordt met de VVE-aanpak staat in bovenstaande tabel. Bron: JGZ.

% Goede ervaren gezondheid

Oordeel van Delftenaren over de eigen gezondheid. Dit wordt tweejaarlijks gemeten in de stadsenquête Omnibus.

% Niet sporters

Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. De meting komt uit de Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), een samenwerking tussen GGD'en, CBS en het RIVM.

Cultuurwaardering

De waardering in een rapportcijfer van de Delftenaar voor het totale cultuuraanbod in Delft. De cultuurwaardering wordt tweejaarlijks gemeten via een meting van het Delft Internet Panel (DIP). De laatste DIP-meting Cultuur is in oktober 2023 uitgevoerd. In 2025 wordt een nieuwe meting uitgevoerd. Gemiddeld beoordelen Delftenaren het cultureel aanbod met een 7,0. Een gemiddeld cijfer uitgesplitst naar leeftijdsgroepen varieert nauwelijks. Het cijfer laat al sinds de eerste meting in 2015 een stabiel beeld zien. Het streven is om richting 2030 uit te komen op een 8.

8.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Inclusief samenleven

Om een inclusieve samenleving te bevorderen pakken we verschillende onderwerpen op, zoals slavernijverleden, antidiscriminatie, regenboogstad en toegankelijkheid. In het derde kwartaal van 2025 wordt nieuw beleid opgesteld. Op basis van dit beleid willen we verschillen maatregelen gaan uitvoeren:

- Het ontwikkelen van integraal beleid voor het beleidsterrein inclusief samenleven.
- De inrichting van een jaarlijks herdenkingsmoment en een herdenkingsplek.
- Bewustwording creëren over hoe het koloniaal- en slavernijverleden doorwerkt in het heden.
- Sinds 2009 heeft de gemeente de verplichting om een meldpunt te organiseren voor mensen die zich gediscrimineerd voelen en dit willen melden. De gemeente werkt hiervoor samen met een externe partij die vanaf 2024 onderdeel is van een landelijk meldpunt. Daarnaast werkt de gemeente samen met deze stichting aan de preventie van discriminatie in Delft.
- Sinds 2019 werken we in Delft aan ons lhbt+-emancipatiebeleid via het Actieplan Regenboogstad Delft. Het huidige actieplan Regenboogstad Delft 2023-2026 is gericht op het versterken van de sociale acceptatie en veiligheid van de lhbt+-gemeenschap.
- Om de toegankelijkheid in Delft te verbeteren, voeren we samen met de stad de Delftse Inclusie Agenda uit (bestuurlijk accent: Delft kansrijk voor iedereen).

Maatregelen

Integratie, emancipatie en discriminatie

Binnen het beleidsterrein Inclusief Samenleven pakken we verschillende onderwerpen op zoals slavernijverleden, antidiscriminatie, regenboogstad en toegankelijkheid.

- Sinds 2009 heeft de gemeente de verplichting om een meldpunt te organiseren voor mensen die zich gediscrimineerd voelen en dit willen melden. De gemeente werkt hiervoor samen met een externe partij die vanaf 2024 onderdeel is van een landelijk meldpunt. Daarnaast werkt de gemeente samen met deze stichting aan de preventie van discriminatie in Delft.
- Er wordt gewerkt volgens het actieplan regenbooggemeente 2023-2026.
- Om de toegankelijkheid in Delft te verbeteren, voeren we samen met de stad de Delftse Inclusie Agenda uit (bestuurlijk accent: Delft kansrijk voor iedereen).

Doelstellingen

Maatschappelijke voorzieningen

Maatschappelijke voorzieningen vormen de basis voor een fijne en leefbare stad en moeten toegankelijk zijn voor alle inwoners van Delft. Belangrijke voorzieningen zijn onder andere scholen, sportaccommodaties, speelplekken, culturele centra en sterke wijkcentra met zorgvoorzieningen. Er is behoefte aan voldoende, kwalitatief goede en betaalbare maatschappelijke voorzieningen die aansluiten op de behoefte van de (toekomstige) bewoners en gebruikers. De rol, ambitie en verantwoordelijkheid van de gemeente kan per type voorziening verschillen. Het Ontwikkelperspectief Maatschappelijke Voorzieningen geeft op hoofdlijnen de globale opgave weer voor maatschappelijke voorzieningen. De sociale opgave, type voorzieningen, samengesteldheid en extern betrokken partijen (bij gebiedsontwikkelingen) bepalen of en de mate waarin de gemeente moet investeren. Vanaf 2026 vindt in beleid en uitwerkingskaders (IHP's) een verdere concretisering van de (ook gecombineerde) opgaves plaats en moet duidelijk worden welke investeringen en bedragen daadwerkelijk (aanvullend) nodig zijn.

Maatregelen

Onderwijshuisvesting

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2025-2041 is een samenhangend langetermijnplan dat de basis vormt voor goede onderwijshuisvesting in Delft. Aan de hand van visie, beleid, het huidige gebouwenbestand en de leerlingenprognose is een plan inclusief de benodigde financiële investeringen gemaakt. Voor de periode 2026 tot en met 2029 geven we uitvoering aan de realisatie van nieuwbouw van diverse schoolgebouwen: ISK & Pleysier, de Delftse Tuin, een sportzaal voor vier scholen, nieuwbouw voor de basisscholen in Tanthof en Maurice Maeterlinck. Daarnaast geven we uitvoering aan de verdere groei in huisvesting van de nieuwe basisschool de Nieuwe Maan door de school in 2026 in twee, naast elkaar gelegen, gebouwen te huisvesten aan de Slauerhofflaan vanaf schooljaar 2026. Voor schooljaar 2025/2026 maakt de school ook tijdelijk gebruik van een aantal leegstaande lokalen in Tanthof.

Het Mercurius College is gehuisvest op twee locaties, waarmee we invulling geven aan de opgave om verder te groeien en de komende jaren te voorzien in (tijdelijk) passende huisvesting. Het onderzoek naar definitieve huisvesting is gestart. Tevens werken we diverse nieuwbouw- en renovatieplannen met schoolbesturen verder uit, waaronder de renovatie van de Delftse Montessori, Widar, Grotius, de nieuwbouw voor het vmbo van Stanislas College en nieuwbouw scholen Buitenhof.

Bij de bouw van een school op dezelfde locatie of bij renovatie is tijdelijke huisvesting voor een school nodig. In een compacte stad als Delft is de ruimte voor tijdelijke huisvesting steeds lastiger te vinden. Voor de hele vervangingsopgave zijn diverse wissellocaties nodig, ook voor het bewegingsonderwijs. We realiseren in 2026 een tijdelijke gymzaal voor diverse scholen tot nieuwbouw van sportcentrum Maria Duystlaan gereed is. Ook zullen er aanpassingen gedaan worden aan bestaande wissellocaties om deze op tijd beschikbaar te kunnen stellen zoals bij de Colijnlaan, Nieuwelaan en Krakeelpolderweg.

De schoolbesturen zijn, volgens de wetgeving, verantwoordelijk voor al het onderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente vergoedt alleen aanvragen die betrekking hebben op constructiefouten, zoals asbestverwijdering, kwaaitaal-vloeren en verwijderen van loden waterleidingen. Hiervoor is een reserve binnen de onderwijsbegroting.

De gemeente heeft ook een zorgplicht om voor het primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs om voldoende accommodaties en faciliteiten ten behoeve van bewegingsonderwijs aan te bieden. Hieraan geven we komend jaar invulling door het ter beschikking stellen van binnensportvoorzieningen aan onderwijsinstellingen. Het locatie-onderzoek naar het toekomstbestendig maken van het bewegingsonderwijs voor diverse scholen in Hof van Delft is afgerond, de businesscase wordt samen met de scholen uitgewerkt. Ook doen we diverse aanpassingen in bestaande sporthallen en (zeven) gymzalen ter verbetering van de kwaliteit en daarmee het optimaliseren van het gebruik.

Overige maatschappelijke voorzieningen

Kinderboerderijen

De kinderboerderijen hebben een verzoek ingediend bij het college om structurele financiële ondersteuning en een eenmalige bijdrage in een noodzakelijke investering om de waterspeeltuinen om te vormen in het kader van gewijzigde wet- en regelgeving. Dit om beide kinderboerderijen financieel toekomstbestendiger te maken. In 2024 is besloten om voor beide kinderboerderijen een structurele financiële exploitatievergoeding ter beschikking te stellen. Daarnaast hebben beide kinderboerderijen een incidentele subsidie ontvangen voor de renovatie van de waterspeeltuinen. De gemeente is met kinderboerderij Tanthof in gesprek over de haalbaarheid van en bijdrage aan de realisatie van een maatschappelijke ruimte, waarmee de maatschappelijke waarde van de kinderboerderij verder uitgebreid kan worden.

Huisartsenzorg

In 2024 hebben de gemeente, DSW en Zorg Organisatie Eerstelijn (ZEL) een structureel overleg opgestart om de vraagstukken ten aanzien van de continuïteit van de huisartsenzorg in Delft te waarborgen. Het gaat daarbij om huisvestingsvraagstukken en om vraagstukken rondom capaciteit aan huisartsen (in fte). Voor de acute huisvestingsproblematiek in de wijk Buitenhof is momenteel een initiatief in voorbereiding rondom de locatie Rossinistraat.

De Papaver

De Papaver aan de Korftlaan 4 is het Duurzaamheidscentrum van Delft. Eerst als onderdeel van de gemeentelijke organisatie, sinds 2015 als zelfstandige stichting. De Papaver heeft zich sterk ontwikkeld als de lokale organisatie voor Natuur-, Milieu- en Duurzaamheidsbeleving (NMDE). Het gebouw waarin De Papaver gevestigd is vervult een combinatie van functies: het is het startpunt voor buitenlessen en excursies, een werkplek voor medewerkers en vrijwilligers, een expositieruimte, een vergaderlocatie, een ontwikkel-, opslag en uitleverplek voor de educatieve materialen en trainingslocatie voor de diverse groene (vrijwilligers)verenigingen.

Al langer heeft De Papaver de wens en is er de noodzaak om het gebouw te renoveren. Op basis van de akte van levering die destijds bij de overdracht van De Papaver is overeengekomen tussen de gemeente en De Papaver, dient De Papaver de opstal met toebehoren in goede staat te onderhouden. De beoogde renovatie voorziet hierin (zie programma Duurzame stad).

Sportaccommodaties

In 2019 is de Investeringsagenda Sportaccommodaties vastgesteld. Om de basis op orde te krijgen, geeft de agenda een investeringsopgave van € 16,2 miljoen aan. We geven uitvoering aan de verdere planvorming en/of realisatie van de verschillende opgaven uit de Investeringsagenda:

- We gaan verder met de voorbereidingen om honk- en softbalvereniging Blue Birds uit te plaatsen naar het voorgenomen perceel aan de Thijssesweg. Momenteel wordt gewerkt aan het definitieve ontwerp in relatie tot andere ontwikkelingen in het gebied, waaronder de raakvlakken met groen en ecologie. We werken aan de kwalitatieve verbetering van het totaal gebied door ervoor te zorgen dat de verschillende opgaves integraal worden aangepakt.
- Voor de realisatie van een extra hockeyveld voor Ring Pass wordt het ontwerp van de velden en het clubgebouw definitief gemaakt ter voorbereiding van de ruimtelijke procedures en de aanvraag van vergunningen. De omgeving wordt nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de omgeving door bewonersavonden en nieuwsbrieven. Parallel aan de vergunningen worden de aanbestedingsprocedures gestart om een geschikte aannemer voor de bouwwerkzaamheden te selecteren. Tevens worden er aanpassingen in de openbare ruimte in de omgeving van het park gedaan, om ervoor te zorgen dat de verkeersveiligheid en mobiliteit verbeteren. Na het verlenen van de vergunningen, kan, gefaseerd, gestart worden met de bouw van het clubgebouw en aanleg van velden. Vanuit Stedelijk Programmeren en Delft-West kijken we hoe het Kerkpoldergebied en Sportpark Kerkpolder kunnen worden versterkt. In dat kader wordt op Sportpark kerkpolder een voetbalveld hersteld en weer in gebruik genomen ten behoeve van extra benodigde capaciteit vanuit verenigingssport en bewegingsonderwijs. Voor de aansluiting met Delft-West krijgt dit veld ook een wijkfunctie.
- De Visie Spelen, Ontmoeten en Bewegen in de openbare ruimte is voor het zomerreces 2025 vastgesteld door college. Om de stap van visie naar uitvoering te maken, starten we met het proces om te komen tot een implementatieplan om inzichtelijk te krijgen wat waar moet komen en welke investeringen hiervoor nodig zijn.

Naast bovenstaande opgaven uit de Investeringsagenda Sportaccommodaties stemmen we met Sportfondsen de realisatie van het Sportcentrum Maria Duystlaan verder af. Dit najaar wordt de aanbesteding voor de realisatie afgerond.

Het onderzoeksrapport over het toekomstperspectief van Zwembad Kerkpolder is begin 2025 afgerond. De totale opgave ten aanzien van het zwemwater in Delft (Sportcentrum Maria Duystlaan en Zwembad Kerkpolder) wordt na het zomerreces 2025 voorgelegd aan college en gemeenteraad. Op basis daarvan wordt vanaf 2026 het vervolgtraject bepaald, waarbij in ieder geval een nader behoefteonderzoek wordt uitgevoerd naar een buitenzwemvoorziening in Delft.

Sportbeleid en activering

Het Delfts Sportakkoord is in lijn met het landelijke hoofdlijnen Sportakkoord II herijkt. Dit heeft geleid tot het Delfts Sportakkoord II. In het Delftse Sportakkoord II ligt ook voor 2025 de focus op het versterken van sportverenigingen, inclusief sporten en bewegen en de samenwerking met maatschappelijke partners. Voor een sociaal veilig sportklimaat heeft de gemeente samen met de stuurgroep van het Delfts Sportakkoord voor het zomerreces het "Actieplan sociaal veilig sportklimaat" opgesteld. We geven samen met partners uitvoering aan dit actieplan en blijven sportverenigingen hier ondersteuning in bieden.

In de uitvoering van het sportbeleid heeft de gemeente hier een regierol. De uitvoering is belegd bij sportaanbieders en de door de gemeente gefinancierde combinatiefuncties.

Wijkcentra

De gemeente is eigenaar van acht wijkcentra en een jongerencentrum. Sportfondsen Welzijn Delft heeft de opdracht voor het beheer en exploitatie van de wijkcentra en het toezichthouderschap van de bewaakte speeltuinen. Deze opdracht eindigt op 31 augustus 2025. De opdracht is opnieuw aanbesteed met een aantal wijzigingen ten aanzien van facilitair beheer, ruimere openstelling en open inloop met passend tarievenstelsel. De maatschappelijke functie van de wijkcentra wordt versterkt; o.a. door spontane ontmoeting en open inloop te verbeteren.

Om te bepalen of bestaande wijkcentra nog toekomstbestendig zijn en of het aantal, de spreiding en inrichting van de wijkcentra nog voldoende aansluiten bij de behoefte vanuit de samenleving willen we komend jaar een IHP Welzijn opstellen. Daarbij onderzoeken we ook in hoeverre in dit IHP ook zorgvoorzieningen meegenomen kunnen worden.

Doelstellingen

Onderwijs

Eén van de bestuurlijke accenten is het bevorderen van kansengelijkheid voor jeugdigen en het bieden van perspectief aan jeugdigen op een kansrijke toekomst. In dit kader zetten we in 2026 verder in op het versterken van de voorschoolse educatie en investeren we in lopende programma's, zoals het Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en de Gelijke Kansen Agenda Delft. In de regio Haaglanden werken we samen aan een nieuw regionaal programma aanpak voortijdig schoolverlaten '26-'29. Dit komt voort uit de wet: van School naar Duurzaam werk.

Ook in 2026 zetten we in op de verbinding met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Delft-West. Samen met scholen en andere partners blijven we werken aan kansengelijkheid in Delft. De Rijke Leerdag in Delft-West, de extra zorgondersteuning in het praktijkonderwijs (Pro-next), de brugfunctionaris en het samen met scholen en kinderopvang komen tot een doorlopende lijn zorg in het onderwijs (inclusiever onderwijs) zijn hier goede voorbeelden van. Voor de uitwerking van de Delftse Educatieve Agenda (DEA) 2024-2027 wordt het uitvoeringsplan in 2026 opgesteld. In het uitvoeringsplan staan de activiteiten die

de gemeente, onderwijs en de voor- en vroegschoolse educatie inzetten om de ambities uit de DEA te realiseren.

Maatregelen

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Het onderdeel onderwijsbeleid en leerlingenzaken is gericht op het bieden van ondersteuning aan de kwetsbare groep leerlingen. Het betreft (wettelijke) taken waarvoor we rijksmiddelen krijgen. Het gaat hier onder meer om de inzet op de volgende gebieden:

- **Aanpak van onderwijsachterstanden:** We streven in 2026 naar een hoger bereik van de doelgroep-peuters (voor- en vroegschoolse educatie). We werken samen met onderwijspartners om de taalachterstanden in het onderwijs verder te verkleinen. Hierin is het onderwijs aan nieuwkomers een belangrijk onderdeel.
- **Voortijdig Schoolverlaten:** In regionaal verband werken onderwijs en gemeenten samen om de uitstroom van voortijdig schoolverlaters te verminderen. De inzet van de gemeente richt zich op het begeleiden van uitvallers op scholen en het begeleiden van jongeren naar het behalen van een startkwalificatie en/of uitstroom naar betaald werk.
- **Leerlingenvervoer:** In 2026 start de nieuwe aanbestedingsprocedure.. We werken hierbij samen met de gemeenten Westland, Rijswijk, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp.

Openbaar (basis) onderwijs

Vanuit de subsidieregeling onderwijsbeleid wordt aan alle denominaties binnen het onderwijs gewerkt aan kansengelijkheid en het versterken van het onderwijs. Hieronder valt ook bv. schoolzwemmen en samenwerken binnen het passend onderwijs.

Smart Makers Delft

Smartmakers Delft bouwt aan STEAM-onderwijs (science, technical, engineering, arts en mathematics) en kweekt talent voor de toekomst. Leerlingen en studenten in de gehele onderwijsketen leren onderzoeken, ontdekken en ontwerpen – van het primair onderwijs via het voorgezet onderwijs tot MBO, HBO en WO. Hiermee ontwikkelen we verbeeldingskracht en innovatievaardigheden. Het levert andere inzichten op, draagt bij aan oplossingen of zet aan tot beweging. Deze groei mindset is hard nodig bij het aanpakken van onze maatschappelijke opgaven.

De missie van Smartmakers Delft is om een duurzaam netwerk te vormen tussen onderwijs en bedrijfsleven in Delft. Hierin werkt de gemeente samen met TU Delft, onderwijs en bedrijfsleven. Leerlingen krijgen al tijdens hun opleiding inzicht in de praktijk en welke banen aansluiten bij hun opleiding. Hiermee dragen we bij aan loopbaanoriëntatie en -begeleiding, met een focus op techniek, technologie en ICT. Hierbij zoeken we ook de verbinding met de opgave en ondernemers in het Innovatiedistrict Delft.

Doelstellingen

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Cultuur in Delft is inclusief, past bij ons DNA en maakt de stad aantrekkelijk om in te wonen, in te werken en te bezoeken. We ondersteunen cultuur vanwege haar intrinsieke waarde, en ook vanwege de economische en maatschappelijke waarde voor de stad. Het cultuurbeleid, dat beschreven is in het Cultuurkader, heeft de ambitie dat:

- Inwoners zich herkennen in en deelnemen aan het inclusieve aanbod van een representatieve cultuursector (Programmalijn Meedoen met Cultuur);
- Delft passende culturele infrastructuur heeft die bijdraagt aan een bruisende stad en herstel na de coronacrisis (Programmalijn Stedelijke Aantrekkelijkheid);
- Delft een podium voor cultuur & innovatie is (Programmalijn Cultuur & Innovatie).

Maatregelen

Beeldende kunst

Delft kent verschillende organisaties voor beeldende kunst die elkaar goed aanvullen en zorgen voor een kunstklimaat dat past bij de stad. Dat willen we versterken. Binnen het beeldendekunstbeleid leggen we meer de verbinding met Museum Prinsenhof dat meer hedendaagse kunst zal presenteren en met de TU Delft die in hun kunstbeleid, projecten en een 'artist in residence'-programma bewoners betreft. Om verder te bouwen op een stabiele basis en voor het versterken van het kunstklimaat is een duurzame subsidierelatie van belang. Naast de rijksmiddelen Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV), bedoeld voor de versterking van het hedendaagse kunstklimaat, is een vierjarige subsidie aan de beeldende kunstorganisaties Kadmium, Radius, Landart en 38CC verstrekt. Hiermee is een matching van de BKV-middelen gerealiseerd.

Samen met Delft Marketing is een vernieuwing van de Uitagenda opgezet, waardoor beeldende kunstorganisaties meer zichtbaar worden gemaakt voor bewoners en bezoekers. Hier zetten we verder op in alsook het voortzetten van de kunstladder om het bijzondere beeldendekunstaanbod nog meer bekend te maken onder bewoners en bezoekers. Daarnaast is een verkenning gestart voor een hernieuwde werkwijze kunst in de openbare ruimte om in samenwerking met de gebieds- en beheer afdeling nieuwe kunst in de openbare ruimte te realiseren.

Cultuur in de wijken

De komende jaren gaan we door met het ondersteunen van laagdrempelige cultuuractiviteiten in Delft-West, die bijdragen aan verbinding, inclusie en talentontwikkeling en goed aansluiten bij de doelen van Delft-West, de doelen van het cultuurkader, het versterken van de sociale basis, de inzet op preventie en de doelen van de rijksregeling Brede SPUK (specifieke uitkering). Tot en met 2027 is in dit kader subsidie verstrekt aan stichting Delfts Peil voor Cultuurhuis Delft, voor cultuurparticipatieprojecten en de inzet van

combinatiefunctionarissen cultuur in Voorhof, Buitenhof en Tanthof. Voor de doorontwikkeling van Cultuurhuis Delft tot een volwaardige en toekomstbestendige culturele wijkvoorziening waar vraaggerichte activiteiten georganiseerd worden, is in 2025 vanuit de SPUK Kansrijke Wijk subsidie beschikbaar gesteld. Onderzocht wordt of deze doorontwikkeling van Cultuurhuis Delft in de jaren 2026 tot en met 2028 een verdere impuls kan krijgen middels de Regeling Kansrijke Wijk (2e tranche). Over deze regeling moet landelijk nog besluitvorming plaatsvinden. Voor informatie over de ontwikkelingen bij DOK Tanthof en Voorhof verwijzen we naar de toelichting op OPEN (DOK en De VAK).

Cultuurkader 2021-2030

De coördinerende en aanjagende rol voor de uitvoering van het Cultuurkader 2021-2030 wordt op een bescheiden manier ingevuld en hierbij voorzien we ook in een subsidieregeling voor kleine organisaties en makers die bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. De ambitie is om met de subsidieregeling innovatie aan te jagen en het cultureel potentieel te benutten van kleine organisaties en makers waarvoor geen culturele subsidieregelingen meer zijn. In 2026 verkennen we de continuering van deze subsidieregeling vanaf 2027.

OPEN (DOK en De VAK)

Het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 vormt de inhoudelijke basis voor DOK in 2026. Naast de gemeentelijke subsidie voor het vervullen van de wettelijke bibliotheektaken van DOK en voor het aandeel van DOK in het functioneren van OPEN, ontvangt DOK nog gemeentelijke bijdragen voor het uitvoeren van specifieke taken, zoals het Taalhuis, de Taalladder, Thematassen en Taalvisite. Ook worden uit de gemeentelijke subsidie de Vindplaatsen bekostigd alsmede het Klik-programma en Cultuurhelden. Deze bedragen komen uit diverse landelijk beschikbaar gestelde budgetten.

Medio 2026 komt er een nieuwe bibliotheekwet waarvoor in 2025 en 2026 aan een gezamenlijke visie wordt gewerkt tussen de gemeente Delft en DOK. Dit wordt een verplichting in de wet. Vooruitlopend op de wet zijn extra middelen ter beschikking gesteld vanuit het Rijk. Met deze middelen kan DOK in 2026 de ontwikkelingen vanuit de SPUK in DOK Voorhof bestendigen en ook de pilotversie van DOK Tanthof behouden. Over de beoogde definitieve vestiging in DOK Tanthof worden 2026 verkennende gesprekken gevoerd.

De VAK werkt in 2026 vanuit het meerjarenbeleidsplan 2025-2028, waarin de inhoudelijke basis voor de VAK wordt beschreven. Onderdeel is het zoveel mogelijk oplossen van de geluidsproblematiek waarmee men te kampen heeft en het zorgen voor uitbreiding van de oefenmogelijkheden. Dit zal bijvoorbeeld tot stand komen doordat De VAK onderdeel uit gaat maken van de nieuwbouw van het Rietveld Theater, waar dans- en theaterlessen naar verplaatst kunnen worden. De samenwerking met de andere bewoners van het pand (Stichting Rietveld Theater en Delfts Toneelgezelschap) biedt mogelijkheden voor synergie. In 2026 zullen de plannen verder geconcretiseerd worden richting de opening begin 2027.

Podiumkunsten

Theater de Veste

In juli 2025 heeft de raad twee voorstellen voor Theater de Veste vastgesteld. Het gaat om het voorstel Financiële strategie Theater de Veste en een voorstel hoe het theatergebouw de komende 15 jaar in stand kan worden gehouden.

Conform afspraken met de raad, is in beeld gebracht wat er aanvullend op de huidige instandhouding (het onderhoud) nodig is om het gebouw de komende 15 jaar te kunnen inzetten ten behoeve van Theater de Veste. De huidige huisvestingsknelpunten zijn in kaart gebracht en afgewogen op basis van het uitgangspunt dat de gebruiksfunctie nog 15 jaar moet kunnen worden voortgezet. De hiervoor benodigde investering is betrokken bij de integrale afweging over de Kadernota 2026. De investering wordt in de komende periode nader uitgewerkt op basis van concrete meetdata en het doorrekenen van de effecten van de beoogde oplossingen.

De keuze over wel of geen nieuwbouw voor Theater de Veste wordt niet eerder dan 2028 aan de raad voorgelegd. Dan wordt gevraagd of een volgende verkennende fase voor een nieuwbouwplan kan worden gestart. De raad heeft bij de behandeling van de Financiële Strategie Theater de Veste het college via moties opdrachten meegegeven voor de aanloop naar de volgende fase, onder andere om met het oog op volledige nieuwbouw verdere plannen en strategieën uit te werken. Ook verwacht de raad bij de Kadernota 2027 een voorstel om met Theater de Veste en andere cultureel en maatschappelijk partners het concept Theater van de Toekomst verder te verkennen en uit te werken.

Rietveld Theater

De raad heeft in 2025 het besluit genomen om het Rietveld Theater / locatie Rietveld 49 te verbouwen. Momenteel heeft Rietveld Theater onderdak in het Kabeldistrict, waar men, samen met Stichting Theaternetwerk Delft, Hal015 heeft opgericht. De voorbereidingen (uitwerking naar een Definitief Ontwerp en bestek) zullen naar verwachting in 2025 worden afgerond. In 2026 zal verbouwd gaan worden. Dat betekent dat de programmering in Hal015 in 2025 en 2026 wordt voortgezet.

Subsidieregeling cultuur en Fair Pay

Subsidieregeling cultuur

Met ingang van 2025 is een nieuwe subsidieregeling in werking getreden. Het doel van deze subsidieregeling is het ondersteunen van activiteiten die bijdragen aan een kwalitatief, veelzijdig en over de stad gespreid en jaarrond cultuuraanbod, met een gevarieerd publieks- en maatschappelijk bereik. De activiteiten dragen bij aan de programmaliijnen genoemd in het Cultuurnkader.

Fair Pay

Vanaf 2024 is geld vrijgemaakt voor 'fair pay' in de cultuursector. Als onderdeel van het Cultuurnkader 2021-2030 is aan de raad toegezegd een verkenning uit te voeren naar de toepassing van de Fair Practice Code in Delft. In de afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de gevolgen van de toepassing van Fair Pay (fatsoenlijke beloning) bij de culturele instellingen met een jaarlijkse subsidie van de gemeente. Met de meerkosten van Fair Pay is nu rekening gehouden.

Doelstellingen

Musea

Delft herbergt diverse musea. Hun waardevolle collecties en activiteiten dienen als inspiratiebron voor het eigentijdse gezicht van Delft en de wijze waarop de stad zich profileert. Museum Prinsenhof Delft behoort tot de culturele kern van de stad. In de toelichting op Museum Prinsenhof Delft wordt nader aandacht besteed aan de focus en maatregelen voor 2026.

Tevens heeft Delft een breed scala aan andere musea, zoals Museum Paul Tétar van Elven, Huis Van Meerten en Royal Delft Museum, om enkele te noemen. De musea zijn aangesloten bij het Erfgoednetwerk Delft. Dit netwerk draait om kennisuitwisseling, het elkaar kennen en op de hoogte zijn van een ieders activiteiten, en het stimuleren van samenwerking tussen erfgoedpartijen. Erfgoed Delft faciliteert het netwerk, waar ook andere organisaties zonder museale doelstelling bij aangesloten zijn.

Maatregelen

Museum Prinsenhof Delft

In het ondernemingsplan 'Een nieuw Museum Prinsenhof Delft' 2027-2031 zijn vijf strategische doelstellingen vastgesteld, die vormen het uitgangspunt voor 2026. Op deze manier geven we invulling aan en versterken we het gemeentelijke beleid.

De strategische doelstellingen zijn:

1. De stad: vergroten van de rol en betekenis voor Delft
2. Het gebouw: open, toegankelijk, duurzaam en gastvrij
3. De collectie: focus op drie thema's en hedendaagse relevantie
4. Het publiek: bereiken van meer mensen met meer impact
5. Het programma: meerstemmigheid en gelaagde verhalen

Om Museum Prinsenhof Delft toekomstbestendig te maken en de strategische doelstellingen te realiseren zijn vier bouwstenen noodzakelijk.

1. Vernieuwing Museum Prinsenhof Delft
2. Inhoudelijke transformatie
3. Solide organisatie
4. Stabiele financiële basis

Vanwege de grootschalige en impactvolle verbouwing en vernieuwing geldt voor 2025-2026 een buitengewone bedrijfsvoering. Het gemeentelijke budget over deze twee jaren blijft gelijk zoals eerder op basis van exploitatiebegroting vastgesteld. Hiermee is er dekking voor de doorlopende lasten. Aangevuld met toekenningen van fondsen kan het museum tijdens sluiting zichtbaar blijven via Museum Prinsenhof NAAR BUITEN, stadsprogramma de Delftse Blik, lancering van onderwijsvoorstelling Strijdtoneel en onderzoek naar de collectie. Ook werkt het museum aan de herinrichting, herpositionering, programmering tot 2030, vormgeving van interne organisatie en de ontwikkeling en invulling van visies op toegankelijkheid, D&I en digitalisering.

Financiële stabiliteit is een belangrijke pijler in de huidige fase, waarbij we naast de

exploitatie over 2025-2026 ook de exploitatiebegroting na opening verder uitwerken. Belangrijke uitgangspunten hierin zijn het ondernemingsplan, de strategische doelstellingen, de programmering en de vormgeving van de interne organisatie.

Renovatie Museum Prinsenhof Delft

Museum Prinsenhof Delft is één van onze belangrijkste monumenten: het gebouw vertelt het verhaal van Delft en het verhaal van Nederland. Hier brengen we de basis op orde. We investeren nu om deze gebouwen in goede staat te houden voor de toekomst.

We maken van het Prinsenhof een aantrekkelijk en eigentijds museum voor iedereen, met versterking van het monumentale karakter. Zo investeren we in een toeristische trekpleister die ook economisch van groot belang is voor vele ondernemers en inwoners.

Om tot realisatie te komen, is op de gemeentelijke investering (€ 18 miljoen) en de al gedane private schenking (€ 10 miljoen) aanvullend € 10 miljoen financiering door derden (private partijen, fondsen, provincie en Rijk) vereist. Hiertoe is in 2022 een wervingstraject ingezet, dat in de komende jaren wordt voortgezet. Het aanhouden van een reservering van € 10 miljoen (op basis van het raadsbesluit Kadernota 2023) stelt de gemeente in staat om met passende liquiditeit de continuïteit van het project te waarborgen. In het eerste kwartaal van 2025 is aangevangen met de realisatie van het project. Na afronding van de verschillende aanbestedingen en de invulling van de taakstellende financiering door private partijen, fondsen, provincie en Rijk volgt een nieuwe beoordeling van de noodzaak van de reservering.

Doelstellingen

Cultureel erfgoed

Erfgoed Delft bereidt zich in 2026 en 2027 voor op een ingrijpende verhuizing met de teams archeologie, monumenten, archieven en educatie. Publieks- en werkruimten komen op locatie Westvest 9 en depot op Gantel 21. Hierdoor zullen we beter kunnen aansluiten bij de opdracht en wettelijke taken. Hoe we dagelijks werken en diensten verlenen, moet dan ook gaan passen bij de nieuwe locatie. We bereiden de collectie archeologie voor op verhuizing naar het bestaande collectiegebouw in de Harnaschpolder. Voor de fysieke en digitale dienstverlening geldt dat we zorgen dat 'de winkel' zoveel mogelijk open blijft tijdens de verbouwing.

Parallel hieraan lanceert Erfgoed in 2026 de nieuwe website voor digitale dienstverlening aan bewoners, ondernemers, geïnteresseerden en scholieren. Dit draagt bij aan de zichtbaarheid en toegankelijkheid van Delfts erfgoed voor iedereen. Uniek is dat we straks via één erfgoedloket de collectie in samenhang presenteren.

Erfgoed beheert archief- en archeologiecollecties, en draagt zorg voor goede omgang met monumenten en archeologie. We blijven communiceren met monumenteneigenaren over verduurzaming. Dit jaar is het laatste van het archeologie-conserveringsproject dat startte in 2022. Erfgoed adviseert en inspireert bij planvorming en ontwikkelopgaven in de stad. We liften zoveel mogelijk mee in lopende projecten om de kwaliteit van de leefomgeving te verhogen. Door het uitvoeren van archeologisch onderzoek dragen we hieraan actief bij en bouwen we kennis op over de stad.

Erfgoed blijft met kennis over slavernijverleden, joods vastgoed, bouwhistorie en de bodem bijdragen aan maatschappelijke thema's als inclusief samenleven, energietransitie, klimaatadaptatie en de toegankelijkheid van stadsgeschiedenis voor alle Delftenaren. Samen met Werkse! digitaliseert Erfgoed bouwtekeningen. Inwoners en vrijwilligers uit stad en regio worden ingeschakeld om vondsten te verwerken en archieven digitaal te verrijken.

Aan omliggende gemeenten levert Delft als centrumgemeente op het gebied van monumentenzorg, archeologie en archief tegen vergoeding kennis, advies en elektronische en fysieke depotruimte. Dit gebeurt via regionale overeenkomsten.

In de begroting vallen archief en archeologie financieel onder Musea. Monumentenzorg valt onder Cultureel Erfgoed.

Doelstellingen

Media

Onder Media vallen de subsidies aan DOK, Omroep Delft en het Mediafonds. DOK is hierboven al aan de orde gekomen in de paragraaf OPEN (DOK en De VAK).

Maatregelen

Mediafonds Delft

Het Mediafonds Delft is sinds 2018 actief met het ontplooiën van initiatieven om de onafhankelijke lokale journalistiek in Delft te bevorderen. Journalisten (al dan niet freelance) en redacties van in Delft actieve media kunnen een beroep doen voor de realisatie van onderzoeksjournalistieke projecten. Zij kunnen een aanvraag indienen bij het fonds die vervolgens beoordeeld wordt door een onafhankelijke beoordelingscommissie. De gemeente ondersteunt het mediafonds. In samenwerking met het Mediafonds heeft de gemeente de universiteit Leiden gevraagd een kleinschalige evaluatie te doen naar het functioneren en de resultaten van het fonds en met inhoudelijke en praktische aanbevelingen te komen.

Omroep Delft

Omroep Delft ontvangt een basisbijdrage die wordt beschikbaar gesteld uit het gemeentefonds. De gemeente volgt de richtlijn van de VNG voor de berekening van dat basisbedrag, dit is het aantal huishoudens vermenigvuldigd met het jaarlijks door de VNG vastgestelde normbedrag. Daarnaast vraagt Omroep Delft subsidie aan bij de subsidieregeling Professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Deze regeling is onderdeel van de plannen van het ministerie van OCW om fors te investeren in de lokale journalistiek. De subsidie helpt lokale omroeporganisaties om zich voor te bereiden op het nieuwe stelsel dat op 1 januari 2028 in zal moeten gaan. Anders dan in voorgaande jaren, zal deze subsidie worden toegekend voor een periode van twee jaar (2026-2027), € 250.000 per jaar.

De Change Board heeft een positief advies afgegeven op het wijzigingsverzoek van de lokale omroepen Delft, Rijkswijk en Pijnacker-Nootdorp om de door de stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) aangewezen streekomroep Delft te wijzigen in de streekomroep Delft, Rijkswijk en Pijnacker-Nootdorp. De uiteindelijke definitieve streekvorming wordt bepaald door de Rijksoverheid in de nieuwe Mediawet die naar verwachting ingaat op 1 januari 2028.

Doelstellingen

Welzijn

Per 2026 wordt de opdracht voor de integrale welzijnsaanpak verstrekt aan de nieuwe Delft voor Elkaar BV Welzijn. Het betreft de integrale aanpak op het gebied van welzijn en preventie, zoals het maatschappelijk werk, het jongerenwerk, ouderenwerk, opbouwwerk en ondersteuningsactiviteiten in de wijken. Voor de versterking van de sociale basis verwijzen we naar beleidshoofdstuk Gezonde en sociale stad/ Gezondheid, preventie en sociale basis.

Wijkregie

In 2026 zijn in alle Delftse wijken wijkregisseurs actief die de (sleutelfiguren in de) wijk kennen en verbinding stimuleren. Zij zijn een aanspreekpunt voor bewoners en organiseren leefbaarheidsoverleggen, laagdrempelige spreekuren en begeleiden initiatieven.

8.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	10.526	10.145	9.895	7.648
Lasten	60.530	61.469	63.111	62.067
Saldo	-50.004	-51.323	-53.216	-54.419

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Samenleven, onderwijs en cultuur				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-46.023	-50.519	-50.783	-52.675
Meicirculaire 2025	-15	-	-	-
Kadernota 2026	-1.069	-639	-469	-269
Nominale ontwikkeling	-1.449	-1.357	-1.316	-1.311
Reserves en voorzieningen	399	51	-525	-423
Actualisering kapitaallasten	170	2.083	1.113	836
Bestaand beleid				
- wijkcentra subsidie samenleving	386	-	-	-
- wijkcentra huursubsidie samenleving	-	386	386	386
- subsidie school's cool	-39	-39	-39	-39
- Rietveld	-83	-171	-171	-191
- verschillende subsidies regiodeal	-455	-22	-680	-
- Inclusief samenleven	-356	-356	-231	-231
- overige mutaties	-1.470	-740	-501	-502
Totaal - Samenleven, onderwijs en cultuur	-50.004	-51.323	-53.216	-54.419

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (lasten +/- € 1.069.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor duurzame toekomst van Westvest 9, Westvest 9 - herhuisvesting Erfgoed, wijkregie/lichtprogrammatische aanpak in de wijk, veld 51 kapitaallasten, beheerplan Buitensport, tijdelijke gymzaal GGZ, oplossen geluidsproblematiek, wissellocatie VMBO en wissellocatie algemeen (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 1.449.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor

2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten € 399.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Actualisering kapitaallasten (lasten € 170.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Verschillende subsidies regiodeal (lasten +/- € 455.000)

De uitgaven en inkomsten van subsidies 2026-2029 in het kader van de regiodeal zijn geraamd. De dekking van de uitgaven komt naast de rijksbijdrage regiodeal voor een deel uit de reservering Delft West. Deze onttrekking aan de gereserveerd middelen Delft West zijn verantwoord op het programma Financiën.

Inclusief samenleven (lasten +/- € 356.000)

Voor het nieuwe beleidsterrein Inclusief Samenleven is structureel 2 FTE structureel opgenomen vanaf 2026 (€ 231.000) en 1 FTE incidenteel voor 2026 (€ 125.000) en 2027 (€ 125.000). Deze capaciteit is nodig om projecten en activiteiten uit de nota Samen thuis in Delft ten uitvoer te brengen, aan de verwachtingen vanuit de stad te kunnen voldoen en contacten te onderhouden, partnerschappen te versterken, inwoners te enthousiasmeren, signalen sneller op te pakken en samen verder te bouwen aan een Delft van ons allemaal.

Overige mutaties (lasten +/- € 1.465.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Overzicht investeringen

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 Fasering o.v.v. NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Samenleven, onderwijs en cultuur	Cat.				2026	2027	2028	2029
Archeologie - diverse apparatuur	Plan	54	37	17	-	-	-	-
Binnen- en buitensport	Plan	180	120	60	-	-	-	-
Erfgoed - Publieksvoorzieningen	Plan	300	-	-	-	200	100	-
IHP ISD/IGVO	Plan	16.100	9.118	6.982	-	-	-	-
IHP Bernadette Maria	Agenda	5.852	-	-	-	-	-	-
IHP CLD Hof van Delft	Agenda	14.630	-	-	-	-	209	209
IHP CLD Molenhuispad (gymvoorzieningen)	Plan	16.720	-	-	418	418	7.942	7.942
IHP Delfse Tuin	Plan	8.145	1.252	5.380	1.513	-	-	-
IHP Delftse Montessori	Plan	7.343	78	500	2.090	4.675	-	-
IHP Delftse Vrije School (Widar)	Plan	6.028	-	-	603	2.712	2.713	-
IHP Gabriëlschool	Agenda	5.434	-	-	-	-	-	-
IHP Grotius Juniusstraat	Plan	33.338	-	100	105	1.045	2.090	14.630
IHP Grotius Juniusstraat -grond	Plan	3.240	-	-	-	-	-	3.240
IHP Herman Broereschool	Agenda	7.524	-	-	-	-	752	3.386
IHP Maurice Maeterlinckschool	Plan	15.490	197	300	363	7.315	7.315	-
IHP Maurice Maeterlinckschool - grond	Plan	941	-	-	941	-	-	-
IHP Mercurius met sportzaal	Plan	30.312	4	50	261	523	523	1.045
IHP Pleysier/ISK	Plan	17.641	6.054	6.000	5.587	-	-	-
IHP PO-school SO	Agenda	8.360	-	-	-	-	-	-
IHP Sporthal Grotius	Agenda	6.633	-	-	-	-	363	3.135
IHP Sporthal Westplantsoen	Plan	22.990	-	-	418	418	11.077	11.077
IHP Stanislas VMBO /Junius (v)mbo-school vervroegd	Plan	21.135	39	50	52	105	418	523
IHP Tanthof complexen	Plan	32.075	609	500	1.568	5.225	10.450	13.723
IHP Stelpost	Agenda	69.402	-	3.255	5.146	7.809	12.160	14.910
Krakeelpolderweg - wissellocatie	Plan	1.041	-	100	941	-	-	-
Kwaliteitsverbetering gymzalen (7x 700K)	Plan	5.091	45	655	732	732	732	732
Marlotlaan - wissellocatie	Plan	7.250	2.432	4.818	-	-	-	-
Nieuwelaan - wissellocatie	Plan	150	-	20	130	-	-	-
OHP 2025 1e inrichting Spinoza ISK	Plan	335	-	335	-	-	-	-
OHP 2025 1e inrichting Mercurius college	Plan	115	-	115	-	-	-	-
OHP 2026 - uitbreiding Mgr.Bekkerschool	Plan	144			144			
OHP 2026 - herstelkosten Cornelius Musiusschool	Plan	112			112			
OHP 2026 - ingebruikname De Nieuwe Maan	Plan	600			600			
Museum Prinsenhof	Plan	36.619	2.240	8.802	15.666	9.911	-	-
Rietveldtheater	Plan	4.776	-	250	4.526	-	-	-
RingPass velden	Plan	5.700	433	600	2.400	2.267	-	-
Sportaccommodaties KN2021	Plan	7.890	575	150	150	3.900	3.115	-
Sportpark Kerkpolder veld 51	Plan	1.000	-	500	500	-	-	-
Sportpark Kruithuisweg (Blue Birds)	Plan	4.600	279	821	1.750	1.750	-	-
Tijdelijke huisvesting Griegstraat	Plan	363	-	363	-	-	-	-
Totaal		425.653	23.512	40.723	46.716	49.005	59.959	74.552

Toelichting op de investeringen

IHP CLD Molenhuispad (gymvoorzieningen) (€ 418.000)

De voorziening voor het bewegingsonderwijs is verouderd. Ook maakt de school gebruik van sporthal De Hoornbloem in Den Hoorn. Deze wordt (binnen afzienbare tijd) gesloopt. Vervanging van de gymzalen voor het bewegingsonderwijs van het CLD Molenhuispad is daarom nodig.

IHP Delftse tuin (€ 1.513.000)

De bouw van de basisschool is in 2025 gestart, oplevering in 2026.

IHP Delftse Montessori (€ 2.090.000)

Het gebouw van de Delftse Montessorischool is een gemeentelijk monument en wordt in 2026/2027 gerenoveerd. De school krijgt een bouwkundig, bouwfysisch en installatietechnische upgrade waardoor het gaat voldoen aan een duurzaam, aardgasvrij en gezond schoolgebouw. De school wordt tijdelijk elders gehuisvest tijdens de uitvoerende werkzaamheden.

IHP Delftse vrije school (Widar) (€ 603.000)

De gemeente doet onderzoek naar de haalbaarheid van renovatie van het schoolgebouw van Vrijeschool Widar. Voor renovatie is tijdelijke huisvesting beschikbaar.

IHP Grotius Juniusstraat (€ 105.000)

De nieuwbouw van deze school is onderdeel van gebiedsontwikkeling Kop van de Buitenhof en de start is naar verwachting in 2030.

IHP Maurice Maeterlinck (€ 363.000)

Vanuit de gebiedsontwikkeling Kop van Buitenhof is het voorlopig ontwerp voor de Maurice Maeterlinckschool afgerond. De planning is start bouw 2027 en oplevering 2029.

IHP Maurice Maeterlinck - grond (€ 941.000)

Ten behoeve van de bouw Maurice Maeterlinckschool dient de grond te worden verworven.

IHP Mercurius met sportzaal (€ 261.000)

De verkenning naar een permanente locatie voor het Mercurius College is gestart.

Nieuwbouw Pleyzier/ISK incl. sportzaal (€ 5.587.000)

De bouw is gestart in 2025. Verwachte oplevering in Q3 2026.

IHP Sporthal Westplantsoen (€ 418.000)

De voorzieningen voor het bewegingsonderwijs zijn verouderd. Ook maakt de school gebruik van sporthal De Hoornbloem in Den Hoorn. Deze wordt (binnen afzienbare tijd) gesloopt. Daarom is vervanging en uitbreiding van de gymzalen voor het bewegingsonderwijs van het Stanislascollege Westplantsoen nodig.

IHP Stanislas VMBO/Junius vervroegd (€ 52.000)

Er loopt een haalbaarheidsonderzoek voor nieuwbouw binnen de gebiedsontwikkeling Kabeldistrict. Afhankelijk van de locatie en bouwveld volgt de uitvoeringstermijn en verdere doorlooptijd.

IHP Tanthof complexen (€ 1.568.000)

In Tanthof-West worden twee kindcentra en in Tanthof-Oost één kindcentrum gerealiseerd. De kindcentra worden gerealiseerd via de (nieuwe) aanbestedingsprocedure Innovatief

Partnerschap Schoolgebouwen (IPS). De aanbesteding voor de raamovereenkomst met een consortium loopt en de planning is om Q1 2026 de opdracht te gunnen. Sloop huidige gebouwen en bouwrijp maken van grond in Tanthof-West zal naar verwachting in de tweede helft van 2026 starten. Verwachte oplevering zomer 2028. Aansluitend wordt het kindcentrum in Tanthof-Oost gebouwd. De scholen ontwikkelen zich door naar kindcentra, allen met ruimte voor peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang. Het investeringsprogramma is aangevuld met het benodigde investeringskrediet voor de kinderopvang, waar tegenover dekking staat van huurinkomsten. In Tanthof-Oost verkennen we in hoeverre aanvullend programma gewenst is voor is culturele, welzijn en/of zorg gerelateerde functies.

IHP Stelpost (€ 5.146.000)

Naast de sterk gestegen bouwkosten voor schoolgebouwen door strengere eisen, wet- en regelgevingen en maatschappelijke verwachtingen zijn er extra locatiegebonden kosten. Door vervangende nieuwbouw van schoolgebouwen in een compacte stad door de woningbouwopgave zijn er aanvullende kosten zoals sloopkosten, bouwrijp maken van de grond en kosten voor compacter en hoger bouwen. Om de projecten opgenomen in de indicatieve investeringsplanning in het IHP uit te kunnen voeren is een stelpost van 25% opgenomen.

Krakeelpolderweg (€ 941.000)

Het schoolgebouw VMBO Krakeelpolder heeft, tot de nieuwbouw gerealiseerd wordt, een ruimteoverschot. Een deel van het gebouw wordt als wissellocatie voor de uitvoering van het IHP. Dit zorgt ervoor dat we op efficiënte manier uitvoering kunnen geven, leegstand van gebouwen optimaal benutten en niet te veel onderlinge afhankelijkheden van de beschikbare wissellocaties. Het vergt een eenmalige investering.

Kwaliteitsverbetering gymzalen (€ 732.000)

Vanaf 2024 wordt ieder jaar één gymzaal gerenoveerd tot een gezonde, duurzame en toekomstbestendige sportvoorziening voor het bewegingsonderwijs.

Nieuwelaan - wissellocatie (€130.000)

Het gebouw Nieuwelaan 60 wordt aangepast naar wissellocatie. We sturen integraal op ruimte en het gebouw kan (tijdelijk) ingezet worden voor diverse maatschappelijke voorzieningen op het gebied van onderwijs en opvang, zorg, cultuur en/of welzijn.

OHP 2026 - uitbreiding Mgr. Bekkerschool (€ 144.000)

Voor de inpandige uitbreiding van de Mgr. Bekkerschool zijn extra middelen gereserveerd. Dekking kapitaallasten komt uit het bestaande budget onderwijshuisvestingsprogramma.

OHP 2026 - herstelkosten Cornelius Musiusschool (€ 112.000)

Voor herstel van constructiefouten lift in de Cornelius Musiusschool zijn extra middelen gereserveerd. Dekking kapitaallasten komt uit het bestaande budget onderwijshuisvestingsprogramma.

OHP 2026 - ingebruikname Nieuwe Maan (€ 600.000)

Voor in gebruik name van het bestaande gebouw door de Nieuwe Maan zijn extra middelen gereserveerd. Dekking kapitaallasten komt uit het bestaande budget onderwijshuisvestingsprogramma.

Museum Prinsenhof (€ 15.666.000)

Voor het project restauratie en renovatie Museum Prinsenhof Delft heeft de gemeenteraad op 1 februari 2024 een investeringskrediet van € 34,5 miljoen beschikbaar gesteld. Dit

krediet is inclusief indexering bijgesteld naar € 36.619.000 (prijspeil einde project). Van dit investeringskrediet verwachten wij in 2026 € 15,666 miljoen te besteden.

Rietveld Theater (€ 4.526.000)

Voor de renovatie van het Rietveldtheater zijn begin april 2025 middelen beschikbaar gesteld.

Ring Pass velden (€ 2.400.000)

Als onderdeel van de Investeringsagenda Sportaccommodaties wordt het hockeycomplex van hockeyvereniging Ring Pass uitgebreid met een extra hockeyveld. Hiermee wordt het bestaande capaciteitstekort opgelost en wordt de basis op orde gebracht. Om de uitbreiding te realiseren, wordt het hele complex opnieuw ingericht. De werkzaamheden starten naar verwachting in 2026.

Sportaccommodaties KN 2021 (€ 150.000)

Deze investering is bestemd voor de vernieuwing van de inrichting van gymzalen ten behoeve van bewegingsonderwijs.

Sportpark Kruithuisweg (Blue Birds) (€ 1.750.000)

Als onderdeel van de Investeringsagenda Sportaccommodaties wordt honk- en softbalvereniging Blue Birds uitgeplaatst naar een nieuwe locatie aan de Thijsseweg. Op deze nieuwe locatie wordt een nieuw honk- en softbalcomplex gerealiseerd met een extra honk- en softbalveld. Hiermee wordt het bestaande capaciteitstekort voor Blue Birds opgelost en kan aansluitend een extra hockeyveld voor hockeyvereniging Hudito aangelegd worden, zodat ook het capaciteitstekort voor de vereniging kan worden opgelost. Beide ontwikkeling dragen eraan bij de basisinfrastructuur voor sport en bewegen op orde te brengen. De werkzaamheden voor de realisatie starten naar verwachting begin 2026.

9 WERK EN INKOMEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	73.939
Lasten	112.734
Saldo	-38.795

Algemeen

We werken aan een stad waar iedereen mee kan doen. Dit doen we door mensen als dat kan aan het werk te helpen of actief te laten deelnemen aan de samenleving. We verstrekken uitkeringen aan mensen die geen werk of andere inkomsten hebben. Ook bieden wij ondersteuning, onder meer met taallessen en inburgering, zodat ook zij de kans krijgen om mee te blijven doen. Daarnaast helpen we inwoners die te maken hebben met bijvoorbeeld schulden. Dit draagt bij aan het bestuurlijk accent 'Delft kansrijk voor iedereen'.

Relevante beleidskaders

- Nota Armoede
- Nota Schuldhulpverlening 2025 - 2028
- Visie Werk is het beste medicijn
- Nota Inburgering
- Nota Taal werkt!
- Re-integratieverordening Participatiewet 2023
- Beleidsplan Hoogwaardig Handhaven

Onder dit programma vallen de volgende onderwerpen:

Samenkracht en burgerparticipatie en -initiatief, noodopvang asielzoekers, opvang vluchtelingen Oekraïne, basisvaardigheden, laaggeletterdheid, toegang en eerstelijnsvoorzieningen inkomensregelingen/-verstrekkingen, armoedebestrijding, schuldhulpverlening, WSW en beschut werk, arbeidsparticipatie, Werkse! stimuleringsubsidies en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma)

9.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Algemeen

We werken aan een stad waar iedereen kan meedoen. Dit doen we door mensen als dat kan aan het werk te helpen of actief te laten deelnemen aan de samenleving. We verstrekken uitkeringen aan mensen die geen werk of andere inkomsten hebben. Ook bieden wij ondersteuning, onder meer met basiseducatie voor volwassenen en inburgering, zodat ook zij de kans krijgen om te blijven meedoen. Daarnaast helpen we inwoners die te maken hebben met bijvoorbeeld schulden. Dit draagt bij aan het bestuurlijk accent 'Delft kansrijk voor iedereen'.

Overzicht beleidsindicatoren

Werk en inkomen	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Armoede, kansenongelijkheid: bijstand per 1000 inwoners Delft	Delft 40 NL 34	verschil wordt kleiner	gelijk aan landelijk
% Kinderen in armoede	8%	8%	6%
Geslaagde schuldhelpverlening	50%	66%	75%

Deze indicatoren in de programmabegroting beslaan één jaar, terwijl de Staat van Delft (<https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1>) een breder perspectief biedt door trends en ontwikkelingen op basis van deze indicatoren te analyseren. De gemeenteraad ontvangt de Staat van Delft eens per twee jaar.

Toelichting op de beleidsindicatoren

Armoede, kansenongelijkheid: bijstand per 1000 inwoners

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Participatiewet. Het cijfer is per 1.000 inwoners, 18 jaar en ouder. In Delft hebben, vergeleken met de landelijke cijfers, meer 50-plussers en alleenstaande ouders een bijstandsuitkering. Ondanks de zeer grote vraag naar personeel op de arbeidsmarkt blijken veel van de mensen in de bijstand moeilijk plaatsbaar, mede door medische/psychische problemen. Speciale aanpakken voor onder meer alleenstaande ouders, mensen met psychische kwetsbaarheid en Oekraïense ontheemden, zetten we ook in 2026 door. We streven ernaar dat de omvang van het Delftse uitkeringsbestand in 2030 in lijn is met de landelijke cijfers. Bron: CBS.

% Kinderen in armoede

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. In Delft leven meer huishoudens in armoede in vergelijking met het landelijk gemiddelde of gemeenten in de regio Haaglanden (met uitzondering van Den Haag). Eén van de drie ambities uit de in 2023 uitgekomen Nota Armoede is: wij geven perspectief aan kinderen die opgroeien in armoede. Als gemeente verzachten we de gevolgen van armoede

voor kinderen bijvoorbeeld door financiële ondersteuningsmaatregelen en het vergroten van kansen voor kinderen, bijvoorbeeld in het onderwijs. Bron: CBS.

Geslaagde schuldhulpverlening

De gemeente heeft de wettelijke taak om zoveel mogelijk inwoners met schulden te ondersteunen. Dat doen we door in te zetten op preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening voor particulieren en zelfstandige ondernemers en het jongerenperspectieffonds. Bron: gemeente Delft.

9.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Inkomensverstrekking en armoedebestrijding

De gemeente biedt inkomensondersteuning aan mensen die geen werk en geen andere bron van inkomsten hebben. Daarnaast ondersteunen we mensen met een laag inkomen met bijzondere bijstand en onze minimaregelingen. We blijven streven naar een zo groot mogelijk bereik van onze inkomensregelingen om de gevolgen van armoede te verzachten. Dit is een manier om kansengelijkheid voor inwoners met een laag inkomen te bevorderen. We hebben hierin speciale aandacht voor de doelgroep kinderen. Dit is een manier om de kansengelijkheid voor kinderen te bevorderen.

De Participatiewet in Balans wordt vanaf 2026 gefaseerd ingevoerd. Het doel van de wet is om meer evenwicht te brengen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Vertrouwen, menselijke maat en eenvoud zijn kernelementen van de Participatiewet in Balans. Dit sluit aan bij het Project 'Werken volgens de bedoeling' dat in 2026 en verder zijn beslag gaat krijgen binnen de gemeente Delft.

In 2023 is de Nota Armoede vastgesteld. We blijven inzetten op de daarin geformuleerde ambities en regelingen, onder andere de verhoging van regelingen als de Delftpas, fietsregeling, computerregeling en Jeugdsport en -cultuurfonds. De ondersteuning van mensen die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagenaffaire bij de Belastingdienst gaat ook in 2026 door.

Doelstellingen

Werk en re-integratie

We financieren de werkgelegenheid voor de werknemers Sociale Werkvoorziening (SW) en Beschut Werk. De SW-medewerkers en Beschut Werk-medewerkers zijn allen in dienst van Werkse!. Bij de start van de Participatiewet is de toegang tot de sociale werkvoorziening afgesloten. Het aantal SW-medewerkers daalt door natuurlijk verloop daardoor jaarlijks. Voor de instroom in het nieuwe Beschut Werk geldt een rijkstaakstelling. De uiteindelijke omvang van het nieuwe Beschut Werk zal één derde zijn van het bestand van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

Daarnaast blijft Werkse! onze uitvoeringsorganisatie om inwoners met een bijstandsuitkering als dat kan aan het werk te helpen. Een instrument wat daar meer voor ingezet gaat worden, zijn de zogeheten 'ontwikkelbanen'. Ontwikkelbanen zijn bedoeld voor kandidaten die in dienst komen in de beschutte omgeving van Werkse! en met begeleiding en de opgedane ervaring in een korte tijd kunnen uitstromen naar een externe werkgever. Voor inwoners waar werk (nog) geen optie is, bieden de partners van Lekker Bezig (Stunt, Firma van Buiten en GGZ DOEL) participatieplekken, zodat deze groep maximaal gefaciliteerd wordt om maatschappelijk mee te doen.

Doelstellingen

Schuldhulpverlening

Inwoners met geldzorgen en/of schulden kunnen in Delft terecht bij (de partners) van Geldzaken voor Elkaar en de afdeling Financiële Hulpverlening. Zij helpen met het op orde brengen en inzicht geven in de financiële administratie, het maken van betaalafspraken en het opstarten van een schuldregeling. We streven ernaar dat zo min mogelijk inwoners geldzorgen en/of schulden hebben. In 2025 heeft de raad de Nota Schuldhulpverlening 2025-2028 vastgesteld. In deze nota zijn vier ambities opgenomen:

1. Wij willen dat inwoners kunnen omgaan met geld;
2. Wij willen meer inwoners met geldzorgen en/of beginnende betaalachterstanden eerder bereiken en laagdrempelig hulp bieden;
3. Wij willen meer inwoners helpen met het oplossen van problematische schulden en snel perspectief bieden op een schuldenvrije toekomst;
4. Wij willen vanuit onze rol als schuldeiser niet onnodig hoge schulden veroorzaken en de totstandkoming van schuldregelingen niet in de weg staan.

Om deze ambities te realiseren, nemen we de komende periode verschillende maatregelen. We blijven inzetten op communicatie over de hulp die de afdeling Financiële Hulpverlening kan bieden, evalueren en verbeteren onze vroegsignaleringsaanpak en onderzoeken hoe we inwoners het beste kunnen begeleiden om te voorkomen dat schulden (opnieuw) ontstaan.

Doelstellingen

Taal en inburgering

Taal en overige basisvaardigheden

Een goede beheersing van de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden is belangrijk om goed te kunnen meedoen in de maatschappij.

Maatregelen

Inburgering

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2022 verantwoordelijk voor de regie op de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. We voeren de Wet inburgering uit in samenwerking met de regiogemeenten. Doel van de wet is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland.

We monitoren de voortgang van de inburgeringstrajecten van inburgeringsplichtigen die onder de oude Wet inburgering vallen tot het moment dat zij voldaan hebben aan de inburgeringsplicht of ontheven zijn daarvan. Daarnaast ondersteunen we de statushouders in deze doelgroep om zo snel mogelijk aan het werk te gaan met inzet van Werkse! en de Jongerenacademie.

Een combinatie van leren van de taal en meedoen aan de Nederlandse samenleving is een

belangrijk onderdeel van het nieuwe inburgeringsstelsel. Van de eerste trajecten die onder de nieuwe wet zijn gestart, komt nu de eerste uitstroom tot stand.

Taal en overige basisvaardigheden

Zoals aangegeven is een goede beheersing van de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden is belangrijk om goed te kunnen meedoen in de maatschappij. De gemeente biedt verschillende vormen van volwasseneneducatie voor inwoners die moeite hebben met deze basisvaardigheden. De gemeente Den Haag ontvangt voor de regio Haaglanden de middelen hiervoor van het Rijk. We investeren daarnaast als gemeente in goede voorlichting over het aanbod aan basisvaardigheden via het Taalhuis DOK en we subsidiëren cursussen Taal op Eigen Kracht. Ook subsidiëren we de Informatiepunten Digitale Overheid. Hier kunnen burgers terecht met vragen over online (overheids)dienstverlening. De uitvoering is belegd bij DOK.

9.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	73.939	73.939	73.939	73.939
Lasten	112.734	112.333	112.468	112.520
Saldo	-38.795	-38.394	-38.530	-38.581

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Werk en Inkomen				
Stand Programmabegroting 2025-2028	-37.121	-37.064	-37.000	-37.016
Septembecirculaire 2024	-431	-110	-110	-198
Meicirculaire 2025	-1.154	-1.163	-1.206	-1.153
Kadernota 2026	-210	40	40	40
Nominale ontwikkeling	-883	-878	-875	-875
Bestaand beleid - overige mutaties	1.004	781	621	621
Totaal - Werk en Inkomen	-38.795	-38.394	-38.530	-38.581

Toelichting op de mutaties

Septembecirculaire 2024 (lasten +/- € 431.000)

In de septembecirculaire zijn voorstellen opgenomen voor BB/medische kosten, bijzondere bijstand, kindplaatsen sociaal medisch geïndiceerd en Werkse! Wsw-vergoeding.

Meicirculaire 2025 (lasten +/- € 1.154.000)

In de meicirculaire zijn voorstellen opgenomen voor armoedebestrijding, werk en re-integratie en Werkse! Wsw-vergoeding.

Kadernota 2026 (lasten +/- € 210.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor arbeidsparticipatie, Wet inburgering uitvoeringskosten en studietoelage (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 883.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Overige mutaties (lasten € 1.004.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

10 ECONOMIE EN VASTGOED

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026
Baten	6.529
Lasten	17.977
Saldo	-11.449

Algemeen

Het Delftse ecosysteem is sterk. Het fungeert als kraamkamer voor innovaties én innovatieve bedrijven, waar we regionaal, landelijk en internationaal de vruchten van plukken. Het Innovatiedistrict Delft speelt een belangrijke rol in het blijven behouden van dit innovatieve ecosysteem en het behouden van de koplopersrol hierin, als in het versterken van het ecosysteem, zodat het nog meer werkt voor de stad en de regio. Daarvoor is het noodzakelijk in te zetten op meer ruimte voor innovatieve bedrijvigheid en te zorgen voor meer werkgelegenheid op alle niveaus.

In de komende jaren groeit de stad verder. 15.000 nieuwe woningen zorgen voor extra vraag naar voorzieningen en werkgelegenheid. Daarvoor houden we vast aan de doelstelling om in de periode 2018-2040 100.000 vierkante meter extra bedrijfsruimte te realiseren en werken we verder aan de doelstelling om 10.000 extra banen op alle niveaus te realiseren in de periode 2018-2040. Gezien het belang van voldoende banen en voorzieningen ligt het accent voor de komende periode op de invulling van de groeiende vraag naar de stadsverzorgende economie, die vooral in Delft-West een inhaalslag nodig heeft. Voldoende, passende en betaalbare ruimte om te ondernemen is daarvoor van cruciaal belang.

Om de stad aantrekkelijk te houden voor Delftenaren en bezoekers, blijven we doorgaan met de uitvoering van de Visie Toerisme 2030 en zetten we, met uitvoering van het Evenementenkader Delft, in op het behoud van het evenementenaanbod.

Bij het uitvoeren van plannen voor het versterken van de stad is vastgoed een instrument dat kan helpen onze doelen te bereiken. Centraal staan hierbij de activiteiten die we met het gemeentelijk vastgoed mogelijk maken.

Relevante beleidskaders

- Ruimtelijk Economische Visie 2030
- Actieprogramma Ruimtelijk-Economische Visie 2024-2026
- Subsidieregeling Evenementen
- Evenementenkader Delft 2024
- Visie Toerisme 2030
- Vastgoedbedrijfanalyse 2024

Onder dit programma vallen deze onderwerpen:

beheer overige gebouwen en terreinen (algemeen beheer vastgoed, exploitatie verhuur eigendommen en uitgegeven terreinen), binnenstad, economische ontwikkeling, internationaal beleid, grond niet in exploitatie, Ondernemersfonds, dienstverlening bedrijven, evenementenbeleid, toerisme en kostenverdeelstaat (ureninzet op het programma).

10.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Algemeen

Economische kracht en bruisende stad

In 2026 wordt ingezet op het verder versterken van de economie in Delft. Daarvoor werken we aan de volgende doelen:

- Realisatie van meer vierkante meters bedrijfsruimte voor zowel innovatieve maakindustrie als stadsverzorgende economie.
- Het versterken van het Delftse (kennis)ecosysteem.
- Realisatie van meer werkgelegenheid op alle niveaus.
- Het behouden van een robuuste bezoekerseconomie.
- Het behouden van een gebalanceerd evenementenaanbod met meer ruimte voor evenementen in de wijken.

Internationaal beleid - Europa

In 2026 continueren we de werkwijze van het internationale beleid volgens de drie sporen Samenwerking, Beïnvloeding en Uitvoering.

Algemeen beheer vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed levert een actieve bijdrage aan de maatschappelijke opgaven waar Delft voor staat. Hierbij maken we in een continu en herhalend proces strategische afwegingen tussen functionaliteit, kwaliteit, financieel rendement en risico's. We zorgen voor een efficiënte exploitatie, met aandacht voor de huurderstevredenheid, de technische kwaliteit van de gebouwen en verdere professionalisering van de vastgoedorganisatie en samenwerking met marktpartijen. Het gemeentelijk vastgoed wordt stapsgewijs verduurzaamd.

Overzicht beleidsindicatoren

Economie en vastgoed	Stand 2024:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Overnachtingen toeristen	342.394	411.000	435.000
Vierkante meter bedrijfsruimte (VBO-industriefunctie)	328.517	383.000	413.000
Groei aantal banen (werkzame personen)	61.438	62.000	65.000 (2040)

Toelichting op de beleidsindicatoren

Overnachtingen toeristen

Het aantal overnachtingen van toeristen in Delft stabiliseert. Er zijn geen nieuwe

accommodaties toegevoegd in de afgelopen periode en de bezetting van de huidige kamers is hoog. Er is zodoende weinig ruimte voor groei. Dit maakt dat de doelstelling voor 2026 op hetzelfde niveau ligt als in 2025 en wel op 411.000 overnachtingen. Bron: gemeente Delft.

Vierkante meter bedrijfsruimte (VBO-industriefunctie)

In de Ruimtelijk Economische Visie 2030 staat de ambitie om 100.000 vierkante meter bedrijfsruimte toe te voegen in 2030 (ten opzichte van 2018). Dat komt neer op een totaal van 413.000 vierkante meter bedrijfsruimte (gemeten in vierkante meters VBO-industriefunctie) in 2030. Om die ambitie te behalen is het streven om in 2026 reeds 383.000 vierkante meter bedrijfsruimte gerealiseerd te hebben. Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Groei aantal banen (werkzame personen)

De ambitie van de Ruimtelijk Economische Visie 2030 is om 10.000 banen toe te voegen op alle niveaus. Dat komt neer op een totaal van 65.000 banen (gemeten in werkzame personen) in 2040. De afgelopen jaren is de werkgelegenheid gestaag gegroeid tot ruim 61.000 banen in 2024, waarmee de doelstelling voor 2026 is gesteld op 62.000 banen (gemeten in werkzame personen). Bron: Werkgelegenheidsregister.

10.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN

Doelstellingen

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Ondernemersfonds

Delft kent een Ondernemersfonds dat wordt beheerd voor en door de Delftse ondernemers. Voor dit fonds legt de gemeente een opslag op de onroerendezaakbelasting niet-woningen. Deze gelden komen volledig ter beschikking aan het Ondernemersfonds. Het Ondernemersfonds gebruikt deze gelden voor het opzetten van initiatieven en projecten die een impuls geven aan de economische ontwikkeling van de stad (zie ook paragraaf Lokale heffingen).

Accountmanagement bedrijven

Accountmanagement vormt de schakel tussen het bedrijfsleven en de gemeente. De accountmanagers werken aan het versterken van het ecosysteem en het vestigingsklimaat. Dit doen zij onder andere door het opbouwen en onderhouden van netwerken binnen Delft en in de regio en door het organiseren van bedrijfsbezoeken (ambtelijk en bestuurlijk). De accountmanagers helpen ondernemers bij vragen over bijvoorbeeld talent, kapitaal, netwerken, huisvesting en de gemeentelijke dienstverlening.

Doelstellingen

Economische ontwikkeling

Ruimte om te ondernemen

Voldoende bedrijfsruimte is de grootste uitdaging voor economie in de komende jaren. Daarom geven we in 2026 opnieuw volle aandacht aan het behouden van bestaande bedrijfsruimte en het realiseren van meer bedrijfsruimte voor zowel de innovatieve maakindustrie als de stadsverzorgende economie. Dit met als uiteindelijk doel meer bedrijven in Delft te kunnen huisvesten en zo meer werkgelegenheid te creëren. Een belangrijke opgave hierbij is het realiseren van betaalbare bedrijfsruimte. Daarvoor zetten we in 2026 in op het voortzetten van het programma Betaalbare bedrijfsruimte, onder ander door de inzet van de stadsmakelaar.

De realisatie van ruimte voor ondernemen is geen opgave van Delft alleen. Ook de gemeenten om ons heen en daarbuiten hebben ruimte nodig en eigen opgaven. We werken daarom nauw samen met de regio in diverse regionale overlegverbanden (Haaglanden, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en provincie Zuid-Holland).

Werkgelegenheid

Om te zorgen voor voldoende werk voor de groeiende stad, is het nodig om meer werkgelegenheid te realiseren op alle niveaus. Waar het gaat om de kennisintensieve economie wordt deze werkgelegenheid voor alle opleidingsniveaus voornamelijk gerealiseerd door de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft. Aanvullend stimuleren we werkgelegenheid in de stadsverzorgende economie, waarbij het accent ligt op ontwikkeling in Delft-West.

Versterking ecosysteem

Delft heeft een krachtig ecosysteem dat fungeert als permanente kraamkamer voor innovaties en innovatieve bedrijven en daar worden lokaal, regionaal, landelijk en internationaal de vruchten van geplukt. Delft heeft daarmee een belangrijke en zeer waardevolle positie in de regio en daarbuiten. Om die positie te behouden, blijven we werken aan de versterking van dit ecosysteem. De samenwerking binnen en de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Delft vormt hiervoor het vliegwiel.

Er zijn meer partijen actief als het gaat om versterking van het Delftse ecosysteem. We blijven in 2026 dan ook inzetten op het ondersteunen van YES!Delft, InnovationQuarter en Planet B.io.

Internationaal beleid

We continueren de werkwijze van het internationale beleid volgens de drie sporen Samenwerking, Beïnvloeding en Uitvoering. We werken zowel binnen de gemeente als met onze strategische partners goed samen, proberen door middel van lobby en actief relatiebeheer subsidieverstrekkingen mee te nemen in de planvorming bij projecten en versterken de verbinding tussen beleidsinhoud, projectmatige activiteiten en de financieringsmogelijkheden.

Doelstellingen

Economische promotie

Evenementenbeleid

In 2026 zetten we voort waar we in 2025 mee zijn gestart. Met een impuls voor evenementen maken we de verlenging van de subsidieregeling voor evenement in de wijk mogelijk. Daarnaast worden bestaande evenementen blijvend ondersteund op het gebied van duurzaamheid en wordt er met vernieuwde locatieprofielen gekeken naar de plekken waar deze evenementen plaats gaan vinden en binnen welke kaders.

Toerisme

In 2026 geven we voor het zesde jaar uitvoering aan de Visie Toerisme 2030. Centrale ambitie daarbij is het streven naar een bezoekerseconomie die evenwichtig, robuust en verantwoord is en waarvan alle Delftenaren direct of indirect de vruchten plukken. Uitvoering van deze visie gebeurt onder coördinatie van het Platform Bezoekerseconomie.

Delft Marketing blijft één van de belangrijkste uitvoeringsorganisaties voor de realisatie van de ambities uit de visie. In 2026 steunen we Delft Marketing opnieuw vanuit de beschikbare middelen voor economische promotie.

In 2026 evalueren we de beleidslijn voor hotels en zetten we in op een beleidslijn voor short stay verblijf.

Doelstellingen

Binnenstad vitaal en gastvrij

In 2026 wordt het centrummanagement voor Delft op een andere manier ingericht. Daarbij komt de focus meer te liggen op communitymanagement en het verbinden van ondernemers in de binnenstad. Dit met als centraal doel: het versterken van het economisch vestigingsklimaat van de Delftse binnenstad.

Doelstellingen

Algemeen beheer Vastgoed

We dragen bij aan concrete vastgoedvragen die voortkomen uit de vastgestelde opgaven zoals opgenomen in deze Programmabegroting 2026-2029, uiteenlopend van fietsparkeren binnenstad tot tijdelijke wissellocaties voor onderwijshuisvesting. De opgaven lichten we toe binnen het betreffende beleidsprogramma. In 2026 zetten we specifiek in op de volgende werkzaamheden:

- We voeren instandhoudingsonderhoud uit aan het vastgoed. In 2026 starten we, na opgelopen vertraging, met het groot onderhoud aan de toren van de Nieuwe Kerk. In 2026 starten we ook met de voorbereiding van het groot onderhoud aan de Markt 87.
- De portefeuille vastgoedbedrijf wordt stapsgewijs verduurzaamd richting energieneutraliteit in 2050. Op basis van het uitvoeringsvoeringplan 2025-2026 zetten we de volgende stappen in verduurzamen van onze portefeuille. Gelijktijdig werken we aan het uitvoeringsplan voor de periode 2027-2030. Dit uitvoeringsplan betrekken we bij de Kadernota 2027. De verduurzaming van de portefeuille maakt onderdeel uit van de opgave Energietransitie.
- We verbouwen Rietveld 49 tot een podiumkunstenpand.
- We verbouwen Westvest 9 en Gantel 21 om de integrale herhuisvesting van de afdeling Erfgoed mogelijk te maken. De overige ruimte maken we geschikt voor verhuur aan derden.
- De voorbereidingen voor de visieontwikkeling voor de locatie Van Bleyswijkstraat zijn in gang gezet. In 2027 gaan we hiermee verder.
- De voorbereidingen voor het opnieuw op de markt zetten van pand Sint Agathaplein 4 voor een culturele publieksfunctie zijn in gang gezet. In 2026 gaan we hiermee verder.
- We realiseren een tijdelijke gymvoorziening op het terrein van de GGZ.
- We passen diverse locaties aan zodat deze geschikt zijn als wissellocaties voor onderhuisvesting.
- We voeren instandhoudingsonderhoud uit aan Vesteplein 1 zodat we het gebouw de komende jaren kunnen blijven inzetten voor het Theater de Veste.

10.3 WAT MAG HET KOSTEN

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	6.529	6.424	6.539	6.081
Lasten	17.977	19.671	17.998	17.346
Saldo	-11.449	-13.248	-11.459	-11.265

Overzicht mutaties

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Economie en Vastgoed				
Stand Programmbegroting 2025-2028	-8.224	-9.817	-8.125	-8.125
Najaarsrapportage 2024	-50	-	-	-
Kadernota 2026	-986	-1.033	-1.012	-1.023
Nominale ontwikkeling	-318	-317	-309	-310
Actualisering kapitaallasten	-80	-167	-80	-32
Bestaand beleid				
- wijkcentra subsidie samenleving	-386	-386	-386	-386
- overhevelen budget fietsparkeren (van programma 4)	-103	-103	-103	-103
- subsidie regiodeal boostlabs	-160	-160	-160	-
- overige mutaties	-1.142	-1.265	-1.284	-1.286
Totaal - Economie en Vastgoed	-11.449	-13.248	-11.459	-11.265

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (lasten +/- € 986.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor actief grondbeleid, duurzame toekomst van Westvest 9, red de REV, vastgoedbedrijf analyse en evenementen (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 318.000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Actualisering kapitaallasten (lasten +/- € 80.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie

van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Wijkcentra subsidie samenleving (lasten -/- € 386.000)

Dit betreft een administratie correctie tussen programma's.

Overige mutaties (lasten -/- € 1.142.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Investeringsen

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Economie en vastgoed	Cat.				2026	2027	2028	2029
Duurzame toekomst Westvest 9	Plan	10.137		3.804	5.958	325	50	
Het nieuwe kantoor (HNK)	Plan	300	-	300	-	-	-	-
Inrichting Willem van Oranje	Plan	630	99	531	-	-	-	-
Instandhouding gemeentelijk vastgoed (OD177)	Plan	60	-	60	-	-	-	-
Instandhouding Theater de Veste	Plan	1.955	-	-	1.955			
St. Agathaplein 4 ventilatie	Plan	150	35	115	-	-	-	-
Totaal		13.232	134	4.810	7.913	325	50	

Toelichting op de investeringen

Duurzame toekomst Westvest 9 (€ 5.958.000)

Dit betreft de investeringskosten die nodig zijn om Westvest 9 geschikt te maken voor de afdeling Erfgoed (inclusief publieksvoorziening) en de Gantel 21 geschikt te maken voor verhuizing van het statisch depot van Archeologie alsmede het gereedmaken van de overige ruimten aan de Westvest 9 om deze te kunnen verhuren aan derden (commercieel).

Instandhouding Theater de Veste (€ 1.955.000)

In afwachting van nadere besluitvorming over nieuwbouw zijn middelen nodig, aanvullend op de huidige instandhouding (het onderhoud), om het gebouw Vesteplein 1 de komende 15 jaar te kunnen inzetten ten behoeve van Theater de Veste.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD

OVERHEAD

Algemeen

De gemeente Delft streeft naar een efficiënte bedrijfsvoering en transparantie van inkomsten en uitgaven voor overhead. Dit omvat het optimaliseren van bedrijfsprocessen, het voorkomen van onnodige kosten en het verhogen van de effectiviteit van de organisatie. Bij de effectiviteit gaat het om verbetering van dienstverlening door digitalisering en datagedreven werken.

Om inzicht te geven in de totale kosten voor de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces hebben we een apart overzicht gemaakt van de overhead. Bij de programma's zijn de kosten van het primaire proces opgenomen.

De overhead bestaat uit:

- leidinggevenden primair proces (hiërarchisch): het betreft alle hiërarchisch leidinggevenden in het primaire proces (projectleiding valt hier buiten).
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie: het gaat om functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- P&O/HRM: salarisadministratie, P&O/HRM-advies, organisatie- en formatieadvies, ondersteuning ondernemingsraad, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, arbeidsomstandigheden, recruitment, arbeidsvoorwaarden.
- Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
- Communicatie: interne en externe communicatie, met uitzondering van klantcommunicatie
- Juridische zaken: juridische taken voor zover deze binnen een bedrijfsvoeringsafdeling worden uitgevoerd.
- Huisvestingskosten niet direct gerelateerd aan het primaire proces.
- Besturing: het gaat om de primaire ondersteuning van het bestuur en de bestuurlijke besluitvormingsprocessen.

Jaarlijks wordt er circa € 5.800.000 doorbelast aan Overhead. Dit betreft met name de doorbelasting van overhead aan een gemeenschappelijke regeling (€ 5.300.000) en inhoudingen WGA-premies (€ 500.000).

Naar aanleiding van de landelijke 'Notitie Overhead' van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt gewerkt aan een lokale nota Overhead. De verwachting is dat deze in november 2025 aan de raad wordt aangeboden.

Zie voor verdere informatie de paragraaf Bedrijfsvoering.

Overzicht baten en lasten

Op basis van de hierboven beschreven afbakening bestaat de overhead uit de volgende posten:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	6.767	6.767	6.767	6.767
Lasten	54.386	53.608	54.080	54.536
Saldo	-47.619	-46.841	-47.313	-47.769

Specificatie overhead

(bedragen × 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Directie	645	606	606	606
Bestuur en controlling	5.385	5.279	5.278	5.272
Management beleidsafdelingen	4.528	4.672	4.512	4.910
Gemeentelijke huisvesting	7.820	7.698	7.939	7.904
Interne dienstverlening	27.762	27.115	27.505	27.603
Gemeentebrede personele uitgaven	1.273	1.265	1.265	1.266
Riskmanagement en verzekering	206	206	208	208
Resultaat na bestemming	47.619	46.841	47.313	47.769

Overzicht mutaties

(bedragen × € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Overhead				
Stand Programmbegroting 2025-2028	-45.632	-45.662	-45.235	-45.615
Kadernota 2026	-634	-579	-776	-970
Nominale ontwikkeling	-1.065	-1.059	-1.059	-1.057
Reserves en voorzieningen	-770	-480	-935	-810
Actualisering kapitaallasten	144	331	85	76
Bestaand beleid				
- correctie medegebruik stadskantoor	-433	-433	-433	-433
- samenwerken met informatie	-111	-	-	-
- verdeling taakstelling actief grondbeleid	707	884	884	884
- overige mutaties	175	157	156	156
Totaal - Overhead	-47.619	-46.841	-47.313	-47.769

Toelichting op de mutaties

Kadernota 2026 (lasten +/- € 634.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor duurzame toekomst voor Westvest 9, vastgoedbedrijf analyse, MJOP facilitair, besparing uitvoeringskosten informatisering en automatisering en besparing uitvoeringskosten juridische zaken (12e begrotingswijziging 2025).

Nominale ontwikkeling (lasten +/- € 1.065 .000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting op financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten +/- € 770.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is (zie ook programma Financiën).

Actualisering kapitaallasten (lasten € 144.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd (zie programma Financiën - Stelposten).

Correctie medegebruik stadskantoor (lasten +/- € 433.000)

Dit betreft een administratie correctie tussen de programma's Overhead en Financiën.

Verdeling taakstelling actief grondbeleid (lasten € 707.000)

Dit betreft een administratie correctie tussen programma's.

Overige mutaties (lasten € 175.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels-)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Investerings

Investeringen		Toegekend bedrag	Realisatie t/m 2024	Jaarschijf 2025 o.v.v. Fasering NJR25				
(bedragen × € 1.000)								
Overhead	Cat.				2026	2027	2028	2029
Het nieuwe kantoor (HNK)	BM	3.012	2.725	153	134	-	-	
MJOP - facilitair	BM	pm	-	pm	pm	pm	pm	pm
ICT Investeringen	BM	14.469	2.932	1.161	933	8.193	1.250	-
Verledden verlichting (HNK)	BM	650		30	620			-
Totaal		18.131	5.657		1.344	1.687	8.193	1.250

Toelichting op Investerings

Het nieuwe kantoor (HNK) (€ 134.000)

Dit krediet is beschikbaar voor aanpassingen in het HNK die bijdragen aan een inspirerende, moderne en sfeervolle werkomgeving.

ICT Investerings (€ 933.000)

We bieden alle medewerkers de mogelijkheid om plaats- en tijdsafhankelijk te werken. Daarbij hebben we een moderne softwareomgeving nodig. De investeringen in de ICT hangen samen met deze moderne ICT-omgeving en hebben betrekking op geplande gemeentebrede vervangingsinvesteringen voor voornamelijk hard- en software. Op basis van de verwachte uitgaven en lopende aanbestedingsprocedures stellen we meerjarenplanning jaarlijks bij.

Verledden verlichting (HNK) (€ 620.000)

Een éénmalige investering is nodig voor het 'verledden' van de verlichting in het stads kantoor. Hiermee voldoen we aan de bestuurlijke maatregel die door de Omgevingsdienst Haaglanden is opgelegd (wettelijke verplichting).

Doorberekening Overhead

Na de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV) in 2017 nemen we de overheadkosten apart op en vindt geen doorberekening meer plaats naar de taakvelden. Daarmee vervalt de mogelijkheid om integrale kostprijzen in beeld te brengen op basis van de administratie van de baten en lasten per taakveld in de begroting en jaarstukken. Om die reden berekenen we nu de integrale kostprijzen extracomptabel. Extracomptabel is het verwerken van (financiële) gegevens buiten de financiële administratie om. Daarbij houden we rekening met de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan gesloten circuits, investeringen, grondexploitaties, projecten en tarieven. Dit is de grondslag voor de berekening van de overheadkosten voor de tarieven van de taakvelden Reiniging en Riolerings en de overheadkosten per fte en per uur, conform de uitgangspunten van de Financiële verordening.

Overhead o.b.v. artikel 12 van de Financiële verordening						Bedragen x € 1.000	
Totale gemeentelijke lasten							
Specificatie gemeentelijke lasten voor de berekening:							
Overhead						46.582	
Reiniging (excl. kwijtschelding)						14.496	
Riolering (excl. kwijtschelding)						12.521	
Lasten overige taakvelden						427.108	
Totaal						500.707	
Gemeentelijk lasten exclusief overhead						454.125	
Berekening grondslag Reiniging en Riolering				Bruto grondslag en correctie		Netto grondslag overhead	
Totale lasten Reiniging (incl kwijtschelding)				15.918			
Aandeel Avalex				13.337		-/-	
Grondslag Reiniging -/- Avalex						2.581	
Grondslag Riolering (incl. kwijtschelding)						12.778	
Berekening aandeel overhead Reiniging en Riolering		Grondslag	X	Overhead	/	Lasten (excl. overhead)	Aandeel overhead
Aandeel overhead Reiniging -/- Avalex		2.581	x	46.582	/	454.125	265
Aandeel overhead Riolering		12.778	x	46.582	/	454.125	1.311
Aandeel overhead overige tarieven (op basis van personeelsomvang):		Aandeel overhead	Overhead		Te verdelen overhead		
Overhead				46.582			
Aandeel Reiniging -/- Avalex		265					
Aandeel Riolering		1.311		+/-			
				1.575		-/-	
Aandeel overhead voor de overige tarieven						45.007	
Berekening personeelsomvang waaraan overhead kan worden toegerekend		Aantal FTE					
Totale personeelsomvang		926					
Personeelsomvang overhead		321 -/-					
Personeelsomvang waaraan overhead kan worden toegerekend		604					
Aandeel overhead per FTE of per productief uur		Te verdelen / overhead		Aantal FTE / 0 productief uur		Aandeel overhead	
Aandeel overhead voor de overige tarieven		45.007		604		74	
Aantal uur volgens handboek basisprincipes				1362		55 (in euro's)	

FINANCIËN

Algemeen

Het programma Financiën betreft algemene dekkingsmiddelen en omvat de lasten en baten voor de Lokale heffingen, Algemene uitkering, Dividend, Financieringsfunctie, (Treasury), Deelnemingen, Onvoorzien, Overige algemene dekkingsmiddelen en Heffing vennootschapsbelasting. Bij het programma Financiën zijn ook de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten	367.231	372.663	369.409	369.973
Lasten	13.954	14.471	9.984	10.121
Onttrekkingen	-30.899	-15.040	-11.088	-7.855
Stortingen	21.732	11.656	13.226	12.120
Saldo	362.444	361.576	357.286	355.586

Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lokale heffingen	43.820	43.820	43.820	43.820
Algemene uitkering	313.212	317.011	316.484	316.896
Dividend	2.043	2.043	2.443	2.595
Saldo financieringsfunctie	-9	227	209	214
Deelnemingen	-26	-44	-52	-52
Onvoorzien	-100	-100	-100	-100
Overige Algemene dekkingsmiddelen	-5.560	-4.663	-3.278	-3.420
Heffing vennootschapsbelasting	-104	-102	-102	-102
Saldo van baten en lasten	353.277	358.192	359.424	359.851
Onttrekkingen reserves	30.899	15.040	11.088	7.855
Toevoegingen reserves	-21.732	-11.656	-13.226	-12.120
Toevoegingen onttrekkingen reserves	9.167	3.384	-2.138	-4.265
Resultaat na bestemming	362.444	361.576	357.286	355.586

Toelichting op de begroting

Lokale heffingen

In deze post zijn de opbrengsten en beheerkosten opgenomen van de lokale heffingen zoals de onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, reclamegelden en de beheerskosten van de Regionale Belasting Groep (RBG).

Algemene uitkering (Gemeentefonds)

Het betreft hier de uitkering uit het gemeentefonds (algemene uitkering, decentralisatie-uitkeringen, integratie-uitkeringen) op basis van de meicirculaire 2025.

Dividend

De gemeente ontvangt dividend van Stedin, Evides en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Saldo Financieringsfunctie

Dit betreft het saldo van de te betalen rente, te ontvangen rente en de toegerekende rente aan de taakvelden.

Deelnemingen

Dit is het saldo van de niet-overheidstaken van Werkse!

Onvoorzien

De post Onvoorzien is bedoeld voor tegenvallers die onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Als de tegenvaller structureel is, moet deze in het volgende begrotingsjaar op een andere wijze gedekt worden.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Hier is een aantal stelposten geraamd, onder meer voor de areaaluitbreiding.

Overzicht mutaties

(bedragen × € 1.000)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Financiën				
Stand Programmabegroting 2025-2028	328.574	329.619	330.944	328.551
Septembecirculaire 2024	5.703	3.240	2.194	1.459
Najaarsrapportage 2024	1.117	100	-	-
Decembecirculaire 2024	1.435	2.279	2.011	2.238
MPG 2025	24	-22	-86	-4
Meicirculaire 2025	22.893	22.001	17.557	18.016
Kadernota 2026	5.724	4.818	3.151	3.934
Nominale ontwikkeling	1.277	-227	-227	-224
Reserves en voorzieningen	-924	2.998	1.841	1.387
Actualisering kapitaallasten	183	-2.038	542	2.371
Bestaand beleid				
- Rietveld	-	191	191	191
- tijdelijke herinrichting Beatrixlaan (11e raadswijziging)	-	-	19	19
- correctie medegebruik stadskantoor	400	400	400	400
- samen werken met informatie	111	-	-	-
- financiële ruimte Programmabegroting 2026-2029	-3.250	-1.450	-1.700	-1.700
- overige mutaties	-823	-333	449	-1.052
Totaal - Financiën	362.444	361.576	357.286	355.586

Toelichting op de mutaties

Septembecirculaire 2024 (baten € 5.703.000)

In de septembecirculaire zijn voorstellen opgenomen voor algemene uitkering, dotatie en onttrekking reserve exploitatie en stelposten.

Najaarsrapportage 2024 (lasten € 1.117.000)

In de Najaarsrapportage 2024 is een voorstel opgenomen voor onttrekking reserve beleid en uitvoering.

Decembecirculaire 2024 (baten € 1.435.000)

In de decembecirculaire is een voorstel opgenomen voor de algemene uitkering gemeentefonds.

Meicirculaire 2025 (baten € 22.893.000)

In de meicirculaire zijn voorstellen opgenomen voor de algemene uitkering gemeentefonds en stelposten.

Kadernota 2026 (€ 5,724 miljoen, w.v. lasten -/- € 690.000 en baten € 5.034.000)

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen voor actief grondbeleid, MJOP facilitair (onttrekking reserve gemeentelijke huisvesting), MJOP facilitair (storting reserve Dekking

kapitaallasten, correctie meicirculaire 2024 nationaal actieplan dakloosheid, correctie meicirculaire 2024 Beschermd wonen, gemeentefonds verrekening oude jaren en realistisch ramen op basis van rekeningresultaten 2021-2024 (12e begrotingswijziging 2024).

Nominale ontwikkeling (lasten € 1.277 .000)

De nominale ontwikkeling betreft de aanpassing van de budgetten aan het prijspeil voor 2026. Een nadere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk Toelichting financiële positie.

Reserves en voorzieningen (lasten +/- € 924.000)

Tijdens de opbouw van de Programmabegroting 2026-2029 zijn de bestedingen en het verloop van de reserves en voorzieningen geactualiseerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen naar voren gekomen. De aanpassingen van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves leiden tot dezelfde aanpassingen van de lasten in de exploitatie waardoor deze actualisatie budgetneutraal is.

Actualisering kapitaallasten (lasten € 183.000)

Op basis van de realisatie in 2024 is het investeringsprogramma geactualiseerd. De mutatie betreft het effect voor de kapitaallasten. Tevens is de stelpost voor de verwachte realisatie van het totale investeringsprogramma geactualiseerd.

Correctie medegebruik stadskantoor (lasten € 400.000)

Dit betreft een administratie correctie tussen de programma's Overhead en Financiën.

Financiële ruimte Programmabegroting 2026-2029 (lasten +/- € 3.500.000)

Dit betreft ruimte voor nieuwe ambities voor college en gemeenteraad voor de nieuwe collegeperiode.

Overige mutaties (lasten +/- € 823.000)

De overige mutaties bestaan voornamelijk uit (personeels)kosten die (budgetneutraal) worden herverdeeld tussen programma's.

Stortingen en onttrekkingen (bestemmings-)reserves

(bedragen × 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Algemene reserve Weerstandscapaciteit	7.507	15.645	18.569	3.073	4.007	1.459
Egalisatiereserve						
Omgevingsvergunningen						
Reserve Automatiseringsmiddelen	50	75	400	400	150	150
Reserve Beleid en Uitvoering	20.692	5.907	477	352	352	242
Reserve Corona-maatregelen	436	4.057				
Reserve Dekking Kapitaallasten	744	1.319	2.074	2.218	3.469	3.491
Reserve Delfts Erfgoed	259					
Reserve DUVO		250	200			
Reserve Energie in de wijken		441	98	98	98	98
Reserve Gemeentelijke Huisvesting	82		325			
Reserve Investeringsplan	191	59				
Reserve Kostenverhaal		25	25			
Reserve Maatschappelijke Voorzieningen	75	125				
Reserve MO/BW/Begeleiding	1.000	2.260	1.800			
Reserve Onderwijshuisvesting	1.336	546	516	412	412	412
Reserve Openbare Ruimte	573	1.000	1.000	1.000	630	
Reserve Project Prinsenhof	1.924					
Reserve Reiniging						
Reserve Riolering						
Reserve Schieoevers	1.575	2.467	1.555	1.073	781	552
Reserve Sociaal domein	1.712	832	750			
Reserve Stad	822	7.027	757	4.000		
Reserve Transitiefonds						
Reserve VAK						
Reserve Vastgoed	4.385					
Reserve Voorbereidingskosten FD 2040	125	125	-	-	-	-
Reserve WGA-ERD	130	430	430	430	430	
Onttrekkingen reserves	43.618	42.590	28.976	13.056	10.329	6.404
Algemene reserve Weerstandscapaciteit	16.204	26.266	18.375			321
Reserve Automatiseringsmiddelen	565					
Reserve Beleid en Uitvoering	11.922	110				
Reserve Corona-maatregelen	44					
Reserve Dekking Kapitaallasten	13.127	1.390				
Reserve Delfts Erfgoed	72	184	72	72	72	72
Reserve DUVO	434	250				
Reserve Energie in de wijken	5.500	543				
Reserve Investeringsplan		2.000	1.400	1.300	1.300	
Reserve Kostenverhaal		1.000	1.000			
Reserve MO/BW/Begeleiding	5.000	830	1.460	1.460	1.460	1.460
Reserve Onderwijshuisvesting	1.213	512	512	467	467	467
Reserve Openbare Ruimte	900	900	900			
Reserve Project Prinsenhof	330	255	2.255	255	255	255
Reserve Schieoevers	6.478	1.214				
Reserve Sociaal domein	1.378	1.500	750	750		
Reserve Stad	900	900	900	900	900	900
Reserve Vastgoed						
Reserve Werkse!	223					
Reserve WGA-ERD	430	430	430	430	430	430
Toevoegingen reserves	64.720	38.284	28.054	5.634	4.884	3.905
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-21.102	4.306	922	7.422	5.445	2.499

Toelichting op stortingen en onttrekkingen reserves

In bovenstaande tabel zijn de mutaties opgenomen van de Algemene reserve en de bestemmingsreserves.

In de Programmabegroting 2026-2029 wordt ongeveer € 19, 2 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserves, de voorgenomen bestedingen bedragen circa € 50,7 miljoen. Hiermee wijzigt de omvang van de bestemmingsreserves met € 31,5 miljoen.

De ontwikkeling van de Algemene reserve is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Stelposten (reserveringen)

(bedragen × € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
Stelposten	B/L					
1. GF-BCF	B	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
2. GF-SD Eigen bijdrage jeugdzorg	B				1.182	1.178
3. GF-SD Sturen op trajectduur jeugdzorg	L				308	307
4. SD-Hervormingsagenda Jeugd	L/B		569	1.139	3.336	3.336
5. SD-Transitie sociaal domein	L/B	500	1.000	1.500	2.000	2.000
6. SD-SPUK's	B	300	300			
7. Kapitaallasten	L		595	1.360	2.838	3.317
Te realiseren hogere baten en/of lagere lasten		2.800	4.464	5.999	11.664	12.138
8. Areaaluitbreiding	L			-1.645	-1.768	-1.060
9. Nominale ontwikkeling	L	-247	-5.412	-3.965	-4.366	-4.754
10. Inflatiecorrectie investeringen	L	-223	-	-300	-300	-300
11. Overhead - personele knelpunten	L		-393	-688	-528	-528
Financiële ruimte geormerkt voor specifiek doel		-470	-5.805	-6.598	-6.962	-6.642

Toelichting stelposten (reserveringen)

1. Ruimte onder BCF-plafond

Jaarlijks wordt de ruimte in het BTW Compensatiefonds (BCF) verrekend met de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Vooruitlopend op deze verrekening mag een stelpost worden geraamd voor de verwachte onderschrijding van de declaraties ten laste van de financiële ruimte in het BCF ('het plafond'). De stelpost is gebaseerd op de realisatie in 2024 (jaar t-1).

2. Eigen bijdrage jeugdzorg en 3. Sturen op trajectduur Jeugd

In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn taakstellingen opgenomen om de kosten voor jeugdzorg te beheersen. Na overleg tussen VNG, het ministerie van BZK en financieel toezichthouders van de provincie is afgesproken dat tegenover de taakstellingen stelposten geraamd mogen worden. Reden hiervoor is dat de verantwoordelijkheid voor de taakstellingen is belegd bij het Rijk.

4. Sociaal domein - Hervormingsagenda Jeugd

In 2021 hebben Rijk en VNG afspraken gemaakt over te behalen opbrengsten met een zogenaamde Hervormingsagenda jeugd. Voor het restant van de door Delft te behalen opbrengst is een stelpost geraamd. Hierbij is rekening gehouden met de verlaging van de te behalen opbrengst in 2025 en 2026 die is opgenomen in de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk. De ophoging van de taakstellende opbrengst vanaf 2028 is niet verwerkt in de stelpost

en komt rechtstreeks ten laste van het begrotings- en meerjarenbeeld. Reden hiervoor is dat het Rijk geen onderbouwing heeft geleverd voor de ophoging.

5. Sociaal domein - Transitie Sociaal domein

In de Kadernota 2024 is een voorstel opgenomen waarmee wordt geïnvesteerd in kostenreductie van het totale sociaal domein (voorliggend veld, preventie). Voor de te behalen opbrengst is een taakstelling opgenomen.

6. Sociaal domein - SPUK's

In de Kadernota 2024 is een voorstel opgenomen waarmee wordt geanticipeerd op te ontvangen middelen via specifieke uitkeringen. Voor de te behalen baten is een taakstelling opgenomen.

7. Kapitaallasten

Omdat het investeringsprogramma niet volledig wordt gerealiseerd, kan de raming van de kapitaallasten worden bijgesteld. Omdat vooraf niet bekend is bij welke investeringsprojecten de onderschrijving zich voordoet, wordt op een lagere realisatie van de investeringen geanticipeerd door een stelpost.

8. Areaaluitbreiding gebiedsontwikkeling, Interne dienstverlening en Publieke Dienstverlening

Voor de kosten van areaaluitbreiding (als gevolg van groei van de stad) is een budget gereserveerd waarvoor jaarlijks een actueel bestedingsvoorstel wordt voorgelegd (zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen). De concrete besteding betreft onderhoud van de openbare ruimte, toezicht & handhaving, interne dienstverlening en publieke dienstverlening.

9. Nominale ontwikkeling

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek van gemeenten vervroegd naar 2024. Hiermee is de 'trap-op-trap-af' systematiek vervangen door een normeringssystematiek op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP). Onderdeel van de systematiek is dat de bijstelling voor het lopende jaar definitief wordt in de meicirculaire. Voor de prijsontwikkeling na dit moment vindt geen nacalculatie plaats. Omdat de nieuwe normering een lagere compensatie biedt voor de loon- en prijsontwikkeling is de stelpost ingesteld om compensatie beschikbaar te hebben als zich tekorten voordoen bij dekking van de benodigde middelen voor nominale ontwikkeling. In de Programmabegroting 2026-2029 is de stelpost opgehoogd door toevoeging van financiële ruimte bij de gereserveerde middelen voor loon- en prijscompensatie 2026.

10. Inflatiecorrectie investeringen

Voor de beoogde investeringen in woningbouw, infrastructuur, Delft-West en de energietransitie zijn rijkssubsidies ontvangen met een vast prijspeil. Voor de prijsontwikkeling na ontvangst van de subsidie is de stelpost ingesteld (zie ook reserve Investeringsplan).

11. Overhead - personele knelpunten

Door overdekking op de doorbelaste overhead ontstaat financiële ruimte. Deze ruimte is beschikbaar voor personele knelpunten.

PARAGRAFEN

Algemeen

Algemene toelichting op de paragrafen

In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd voor beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen en aanvullende hoofdstukken is dat onderwerpen met een groot (financieel) belang, die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht. Zij geven een dwarsdoorsnede om zo de raad voldoende inzicht te geven op alle aspecten van de Programmabegroting 2026-2029. Zie hieronder een beknopte toelichting per paragraaf.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing lichten we diverse onderdelen met betrekking tot risicomanagement toe:

- het beschikbare weerstandsvermogen en de financiële positie (inclusief financiële ratio's),
- het risicoprofiel met een toelichting in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen,
- de strategische risicoagenda.

Lokale heffingen

De paragraaf Lokale heffingen bevat een uiteenzetting van de opbrengsten per lokale heffing, het bedrag aan kwijtscheldingen, de kostendekkendheid van de rioolrechten en de afvalstoffenheffing en de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk voor eenpersoonshuishoudens, meerpersoonshuishoudens en bedrijven.

Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid gaat op hoofdlijnen in op (de uitvoering van) het Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (MPG).

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen zetten we uiteen wat de voortgang is van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud in de openbare ruimte, het vastgoed en de maatschappelijke voorzieningen.

Verbonden partijen en subsidies

Deze paragraaf Verbonden partijen en subsidies gaat in op de samenwerkingen van de gemeente in de vorm van verbonden partijen en subsidies.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt gerapporteerd over de bedrijfsvoering en over nieuwe ontwikkelingen. Onderdeel van de ontwikkelingen is de doorontwikkeling van de personele organisatie naar de verdergaande Regievoering door Delft. Aanvullend gaan we in op interne/externe audits op het vlak van rechtmatigheid (verbonden ook aan de accountantscontrole) en doelmatigheid (naar aanleiding van onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals bedoeld in artikel 213a Gemeentewet).

Wet Open Overheid

Efficiënte en effectieve informatievoorziening is van cruciaal belang in onze moderne

samenleving. Als gemeente streven we voortdurend naar verbetering van onze informatiesystemen en -processen, met als doel de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren en besluitvorming te optimaliseren. Sinds de Programmabegroting 2025-2028 wordt dit onderwerp in een aparte paragraaf benoemd. In eerdere programmabegrotingen werd dit beleid beschreven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Financiering

De paragraaf Financiering bevat een overzicht van de kasgeldlimiet, de renterisiconorm, de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar, de rentevisie en de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Weerstandsvermogen en financiële positie

Het Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de *beschikbare* weerstandscapaciteit en de *benodigde* weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende middelen en mogelijkheden om onverwachte en substantiële kosten te dekken, die niet zijn opgenomen in de begroting:

- Incidentele weerstandscapaciteit
Dit betreft het saldo van de Algemene reserve dat eind 2026 ruim € 93 miljoen is. Dit totaal is exclusief de buffer die in de Programmabegroting 2023-2026 is ingesteld voor onder meer cofinanciering, Delft-West en IDD. Ook is de reservering voor de Groei van de stad die is opgenomen in de Kadernota 2026 buiten beschouwing gelaten. De nadere toelichting op de Algemene reserve en de financiële ruimte op basis van incidentele dekkingsmiddelen volgt hieronder.
- Structurele weerstandscapaciteit
Dit betreft de post Onvoorzien (€ 100.000) en onbenutte belastingcapaciteit. De post Onvoorzien is structureel beschikbaar voor incidentele tegenvallers die onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn. Als de tegenvaller toch structureel is, dan moet deze in het volgende begrotingsjaar op een andere wijze worden gedekt. De onbenutte belastingcapaciteit voor onroerendezaakbelasting (OZB) is gelijk aan de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau dat een gemeente moet heffen om voor toelating van een artikel 12-aanvraag in aanmerking te komen. Voor Delft is de onbenutte belastingcapaciteit circa € 2,1 miljoen.

De *benodigde* weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard, kans van optreden en de omvang van de risico's waarmee de gemeente wordt geconfronteerd. De optelling van de risico's is € 39,8 miljoen (zie het risicoprofiel voor het actuele overzicht van de risico's).

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding tussen de beschikbare weerstand (2026: € 93 miljoen) en benodigde weerstand (€ 39,8 miljoen). In 2026 is de score van 2,3 als 'uitstekend' (wv > 2,0) te karakteriseren. Na aftrek van de benodigde weerstandscapaciteit is de vrij besteedbare ruimte van de Algemene reserve in 2026 € 53,4 miljoen. Deze ruimte is betrokken bij de incidentele dekkingsmiddelen.

Algemene Reserve

Hieronder is een actueel overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de Algemene reserve voor de jaren 2025-2029. De Algemene reserve is eind 2025 in totaal € 103,2 miljoen en stijgt naar € 128,5 miljoen in 2029.

De Algemene reserve daalt na 2025 door de inzet van de buffer (-/- € 11,3 miljoen) en een bijdrage voor inflatiecorrectie van de renovatie van het Museum Prinsenhof (-/- € 2,1 miljoen). Het saldo stijgt door de overheveling van de reserve Stad naar de Algemene reserve (na aftrek van de afgesproken inzet voor het Fonds Delft 2040) (+ € 14,8 miljoen) en door de reserveringen voor de Groei van de stad (+ € 24,3 miljoen).

Algemene reserve	Bedragen x 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Beginsaldo		104.483	103.231	110.191	111.196	119.884
Jaarstukken 2024						
Resultaat		13.282				
Bestemming resultaat (voorstellen)		-6.812				
Buffer						
Ophoging buffer (PB 2023-2026)		17.950				
Inzet voor Delft-West		-1.636	-1.552	-2.572	-840	
Inzet voor IDD		-1.175	-2.147	-1.942	-1.336	-939
Begrotingssaldo 2025-2026		-18.250				
Overig						
Units Stichting Islamitisch College		425				
Onderwijshuisvesting - huur Karrepad		-167	-167			
Internationale SchakelKlas		-125				
Amendement 6.1.A Volwassenenfonds Sport & Recreatie		-117	-117			
motie IHP Cultuur / Rietveldtheater (8e begrotingswijziging 2025)		-3.000				
Omgevingswet - uitvoeringskosten (decembercirculaire 2023)		-433				
Bijdrage tijdelijke huisvesting Museum Prinsenhof Delft		-50	-50			
Amendement 6.2.F Gemeente Delft als culturele aanjager		-75				
Amendement 6.2.G 80 jaar vrijheid niet vanzelfsprekend		-50				
Verwerving Schieweg 13		-1.350				
Bijdrage reserve Dekking kapitaallasten voor renovatie Museum Prinsenhof Delft			-2.119			
Groei van de stad			1.000	4.619	9.964	8.687
Verschuiving reserve Stad naar Algemene reserve		900	12.113	900	900	900
Cofinanciering versmalling Beatrixlaan (reserve Dekking kapitaallasten)		-569				
		103.231	110.191	111.196	119.884	128.532
waarvan buffer (incl. inzet Delft-West, IDD en begrotingssaldi)		19.654	15.955	11.441	9.265	8.325
waarvan Groei van de stad			1.000	5.619	15.583	24.270
waarvan overig (inclusief restant Eneco)		83.577	93.237	94.137	95.037	95.937

Incidentele dekkingsmiddelen

In de Kadernota 2023 is de keuze gemaakt om incidentele dekkingsmiddelen te gebruiken als dekking voor cofinanciering en reserveringen voor Delft-West, Innovatiedistrict Delft, Prinsenhof en de Gelatinebrug. In de Kadernota 2026 is daar een reservering voor de nieuwe bestuursperiode aan toegevoegd. Samen met de toegezegde en/of al ontvangen extra middelen van het Rijk voor onze woningbouwopgave, infrastructuur en openbare ruimte, voor de sociale opgave in Delft-West en de energietransitie is hiermee het fundament beschikbaar om stevig te investeren in de stad.

De incidentele dekkingsmiddelen zijn opgenomen in de Algemene reserve (buffer, vrij besteedbare ruimte na aftrek risicoprofiel). Vanaf dit jaar is de vrij besteedbare ruimte in de reserve Stad (na aftrek van de afgesproken inzet voor Fonds Delft 2040) overgeheveld naar de vrije ruimte van de Algemene reserve.

Hierna volgt een actueel overzicht van het initiële voorstel in de Kadernota 2023, de laatst gepresenteerde stand van zaken in de Kadernota 2026 en de actuele situatie in de Programmabegroting 2026-2029. Majeure verschillen tussen de kadernota en de nieuwe begroting zijn in de laatste kolom geduid.

Incidentele dekkingsmiddelen				(bedragen x € 1.000)
Financiële ruimte	KN 2023	KN 2026	PB 2026-2029	
Algemene reserve				
- Buffer	43.100	9.449	8.325	Delft-West
- Vrij besteedbare ruimte	27.097	45.179	56.080	Inclusief reserve Stad, risicoprofiel, MPD
Reserve Maatregelen coronacrisis	3.727			
Reserve Stad (FD 2040)				
- Bestedingsruimte	22.467	18.467		Saldo naar Algemene reserve
- Revolverend	pm	pm	pm	
	96.391	73.095	64.405	
Inzet				
1. Co-financiering	-26.350	-13.200	-12.631	Bijdrage Beatrixlaan
2. Opgave Delft-West	-10.000	-1.949	-1.476	Herfasering inzet
3. IDD (Delft Zuid Oost)	-8.000	-	-	
4. Museum Prinsenhof	-10.000	-10.000	-10.000	
5. Gelatinebrug	-8.000	-4.600	-4.600	
6. Begrotingssaldo 2024-2025	-24.000	-6.750	-6.750	
7. Financiële ruimte bestuursperiode 2026 e.v.		-15.000	-15.000	
	-86.350	-51.499	-50.457	
Saldo incidentele ruimte	10.041	21.596	13.948	

Ten opzichte van de Kadernota 2026 is het saldo van de incidentele ruimte gedaald. Dit komt door de actuele fasering van de inzet voor Delft-West, de ophoging van het actuele risicoprofiel, de bijdrage voor de inflatiecorrectie van de renovatie Museum Prinsenhof Delft en de verschuiving van de beschikbare dekkingsruimte in de reserve Stad naar de vrij besteedbare ruimte in de Algemene reserve. Het saldo van de bestemmingsreserve Stad is nu afgestemd op de afgesproken bijdragen voor de projecten in het Fonds Delft 2040.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomende en de uitgaande geldstromen die samenhangen met transacties en investeringen in een bepaalde periode, overeenkomstig de voorschriften van de EU. Het EMU-saldo geeft aan met welk bedrag de schuldpositie van een gemeente in een bepaalde periode is gemuteerd (een nadelig saldo betekent een afname van het eigen vermogen en een toename van de schuld). Conform deze voorschriften is het beeld van het EMU-saldo van de gemeente Delft als volgt.

(bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
EMU saldo						
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-5.540	-862	-8.929	-2.935	2.676	4.929
Mutatie (im)materiële vaste activa (investeringen -/-)	17.771	40.862	33.778	37.151	42.085	38.700
Mutatie voorzieningen	-2.225	-9.239	-5.298	-1.715	624	-2.183
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.140	-3.148	-	437	5.318	-
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	26.676	47.815	48.005	42.238	44.103	35.954

Het EMU-saldo is in alle jaren negatief. Dit betekent dat op kasbasis de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten bij de gemeente Delft. Uitgaven aan investeringen zijn hiervoor de belangrijkste verklarende factor. Met het EMU-saldo is rekening gehouden in de financieringsbehoefte van de gemeente. In het bestuurlijk overleg tussen Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen (18 januari 2013 en 14 september 2015) is afgesproken dat er geen sturingsmaatregelen door het Rijk op basis van EMU-saldo en geen referentiewaarden op het individueel niveau van de decentrale overheden meer worden bepaald. Op basis van eerder bepaalde referentiewaarden zou het EMU-saldo in 2025 € 26,358 miljoen negatief mogen zijn (bron: septembercircular 2025).

Meerjarige balans

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten een meerjarige balans moeten opstellen voor het begrotingsjaar en de drie volgende jaren. Dit is gebeurd op basis van de Jaarstukken 2024, cijfers van het EMU-overzicht en een beoordeling van de mutaties op de leningenportefeuille.

Balans (bedragen x € 1000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Activa						
Vaste activa	456.241	497.103	530.881	568.032	610.117	648.817
Immateriele vast activa	87.356	86.056	84.756	83.456	82.156	80.856
Materiele vaste activa	368.885	411.047	446.125	484.576	527.961	567.961
Financiële vaste activa	78.600	76.056	73.512	70.968	68.424	65.975
Kapitaalverstrekking deelneming	8.740	8.740	8.740	8.740	8.740	8.740
Leningen aan deelnemingen	43.519	42.524	41.529	40.534	39.539	38.544
Leningen aan corporaties	14.465	13.011	11.557	10.103	8.649	7.195
Overige verstrekte leningen	11.876	11.781	11.686	11.591	11.496	11.496
Vlottende activa	133.515	89.367	50.537	145	5.463	5.463
Gronden in exploitatie	-2.607	-5.755	-5.755	-5.318	-	-
Gronden niet in exploitatie	-	-	-	-	-	-
Overige voorraden	10	10	10	10	10	10
Vorderingen	136.112	95.112	56.282	5.453	5.453	5.453
Liquide middelen	20	20	20	20	20	20
Overlopende activa	21.394	12.838	12.837	12.837	12.838	12.838
Totaal activa	689.770	675.384	667.787	652.002	696.861	733.113
Passiva						
Eigen vermogen	316.063	316.840	307.674	304.290	306.429	310.693
Algemene reserve	117.764	105.014	111.976	112.981	121.670	130.317
Bestemmingsreserve	198.299	211.826	195.698	191.309	184.759	180.376
Voorzieningen	42.762	33.523	28.225	26.510	27.134	24.951
Vaste schulden	208.502	220.076	207.397	198.624	179.564	179.564
Vlottende schulden	33.980	33.980	33.980	43.980	68.980	68.980
Overlopende passiva	88.463	70.965	90.511	78.598	114.754	148.925
Totaal passiva	689.770	675.385	667.787	652.002	696.861	733.113

De bruto stadsschuld omvat de vaste schulden, vlottende schulden en de overlopende passiva (verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen). De bruto schuld bedraagt ultimo 2025 €325 miljoen en stijgt in het nieuwe begrotingsjaar naar circa € 332 miljoen. De stijging van de stadsschuld hangt samen met de actuele leningenportefeuille, het investeringsprogramma en de toename van vooruitontvangen - meerjarige- subsidies van het Rijk.

Financiële kengetallen

Om goed inzicht in de financiële positie te geven, schrijft het BBV voor zes financiële kengetallen (zie tabel hieronder) op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Een kengetal (of financiële ratio) is een verhoudingsgetal dat is opgebouwd uit exploitatie- en/of balanscijfers. Bij de kengetallen hoort een samenhangende beoordeling van de scores in relatie tot de signaleringswaarden die de provincie als financieel toezichthouder hanteert.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Ratio			
Netto schuldquote	< 90%	90%-30%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90%-30%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%
Grondexploitaties	<20%	25%-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	> 105%

bron: Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) 2020 gemeenten

De signaleringswaarden zijn geen doel, maar gelden als maximum (schuldquotes, grondexploitaties) c.q. minimum (solvabiliteit) en fungeren als referentie voor de beoordeling. Een sterk afwijkende score (bijvoorbeeld oranje of rood voor de netto schuldquote) kan reden zijn voor actief overleg met de raad. Tot slot bespreken we drie aanvullende kengetallen die op verzoek van de raad zijn toegevoegd.

De kengetallen zijn weergegeven in onderstaande tabel. Bij deze ratio's is geen sprake van afwijkende scores ten opzichte van de signaleringswaarden van de financieel toezichthouder. Op basis van de kengetallen is de financiële positie van de gemeente houdbaar. Deze conclusie lichten we onder de tabel per ratio toe.

Ratio's	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Door BBV voorgeschreven						
<i><u>Weerbaarheid</u></i>						
Netto schuldquote	32,3%	43,4%	48,5%	56,1%	62,8%	68,8%
Gecorrigeerde netto schuldquote	19,7%	30,0%	36,6%	44,6%	51,9%	58,4%
Solvabiliteitsratio	41,5%	46,9%	46,1%	46,7%	44,0%	42,4%
<i><u>Wendbaarheid</u></i>						
Kengetal grondexploitatie	0,3%	-1,2%	-1,1%	-1,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	6,7%	0,9%	0,2%	0,3%	1,8%	1,9%
Belastingcapaciteit	113,5%	120,0%	116,9%	116,9%	116,9%	116,9%
Gemeentelijke aanvulling						
De ontwikkeling van de netto schuld per inwoner	1.583	1.966	2.353	2.674	3.022	3.332
Het saldo van baten en lasten als percentage van de baten	5,1%	-0,2%	-1,6%	-0,5%	0,5%	0,9%
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)						
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB) als percentage van de baten	0,60%	0,42%	0,39%	0,39%	0,39%	0,39%
Inwoneraantal (bron: CBS en afdeling O&S)	110.224	110.400	111.662	113.271	114.152	113.784

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote geeft de verhouding tussen de schuldenlast (saldo van bruto schuld en geldelijke bezittingen) en de inkomsten. Op basis van de score kan een oordeel worden gevormd in hoeverre het inkomen van de gemeente toereikend is om de schuldverplichtingen te voldoen. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen, des te meer schuld een gemeente kan aangaan. De netto schuldquote is eind 2026 48,5% en krijgt als waardering 'Minst risicovol' (zie Waarderingscijfer GTK 2020 gemeenten).

Op termijn is een stijging van de score te verwachten omdat de liquide middelen afnemen en de financieringsbehoefte gaat toenemen door toevoeging van nieuwe investeringen aan het investeringsprogramma. Voor het behoud van de financiële gezondheid is het beheersen van de stadsschuld een randvoorwaarde.

Het kengetal netto schuldquote is gevoelig voor schommelingen in inkomsten, bijvoorbeeld door taakwijzigingen of bezuinigingen van rijkswege. Er ontstaat dan een noemer-effect. Bij een stijging/daling van de inkomsten kan een naar beneden/boven vertekend beeld van de netto schuldquote ontstaan, zonder dat de omvang van de schuld wijzigt.

Gecorrigeerde netto schuldquote

Bij de gecorrigeerde netto schuldquote wordt de schuldquote verlaagd met doorgeleende middelen, omdat de rentebetaling en aflossing bij die andere partij ligt. Delft heeft in 2026 € 62 miljoen doorgeleend aan andere partijen die de rente betalen en jaarlijks aflossen, bijvoorbeeld woningcorporaties en Parking Delft (zie paragraaf Financiering). Overigens is het uitlenen van geld niet zonder risico. Als de lenende partij de lening niet kan terugbetalen, is de gemeente het uitgeleende geld kwijt en blijft zij zitten met de schuld. In Delft wordt de kans dat dit risico zich voordoet laag ingeschat. In 2026 is de gecorrigeerde netto schuldquote 36,6% ('Minst risicovol').

Conclusie is dat de schuldpositie van de gemeente beheersbaar is. De komende jaren wordt een stijging voorzien die goed gemonitord moet worden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre er geen schulden op het bezit rusten. Als er veel eigen vermogen is (algemene reserve en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De signaleringswaarde voor de solvabiliteitsratio is een ondergrens van 20%. De solvabiliteitsratio van de gemeente is eind 2026 46,1 %.

Als de toename van de investeringen volledig door schuldfinanciering wordt gedekt, stijgt de stadsschuld en daalt de solvabiliteit. Voor behoud van de financiële gezondheid moet dus ook de ontwikkeling van de solvabiliteit in samenhang met de schuldquote gemonitord worden. Voor behoud van voldoende solvabiliteit kan het nodig zijn om te sturen op een positief exploitatieresultaat.

Grondexploitaties

Omdat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie, is het kengetal grondexploitatie toegevoegd. Dit kengetal geeft de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten. Hoe lager het percentage voor dit kengetal, hoe beter. Een kengetal grondexploitatie van 35% of hoger wordt beschouwd als risicovol. In Delft is de grondpositie beperkt en voor reële marktwaares opgenomen op de balans. Het risico op de voorraad bouwgrond en de schuld die ermee samenhangt is daarmee gering. Het kengetal is eind 2026 -1,1%.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten (bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de onroerendezaakbelasting) toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De structurele exploitatieruimte is positief.

Belastingcapaciteit (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing)

Het kengetal belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot de landelijk gemiddelde woonlasten. Naast de onroerendezaakbelasting (OZB) wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing, omdat deze heffingen niet kostendekkend hoeven te zijn, maar ook lager vastgesteld mogen worden (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Het kengetal geeft inzicht in de ruimte voor belastingverhoging om bijvoorbeeld een financiële tegenvaller op te vangen of om nieuw beleid te dekken (in het volgende begrotingsjaar). Hiermee geeft dit kengetal – naast de schuld en de verhouding tussen structurele lasten en structurele baten – een indicatie van de wendbaarheid van de begroting, oftewel de mate waarin bijgestuurd kan worden op een tegenvaller (de wendbaarheid wordt verder beperkt door een hoge schuld en structurele lasten die hoger zijn dan de structurele baten). De score voor het kengetal belastingcapaciteit is met 116,9% risicovol. Dit betekent concreet dat de wendbaarheid beperkt is.

Conclusie: de financiële positie is op basis van de financiële kengetallen ultimo 2026 goed; met uitzondering van de belastingcapaciteit voldoen de scores aan de signaleringswaarden van de financieel toezichthouder. Om financieel gezond te blijven, monitoren we de ontwikkeling van de stadsschuld en de solvabiliteit, mede in relatie tot de financieringsbehoefte, de liquiditeit en de benodigde aflossingscapaciteit.

Gemeentelijke aanvulling

Met de raad is een aantal extra indicatoren afgesproken.

Netto schuld per inwoner

De netto schuld per inwoner brengt de ontwikkeling van de schuld (de zogenaamde schuldevolutie) in beeld. Door de netto schuld per inwoner eind jaar t-1 af te trekken van de netto schuld per inwoner eind jaar t verkrijgt je de schuldevolutie per inwoner in jaar t.

Saldo van baten en lasten als percentage van de baten

Het saldo van baten en lasten als percentage van de baten is negatief, omdat gebruik gemaakt wordt van de inzet van reserves.

Onbenutte belastingcapaciteit OZB

Het kengetal onbenutte belastingcapaciteit (OZB) laat de ruimte voor stijging van de OZB zien als gekozen wordt voor 120% van het landelijk gemiddelde. Voor Delft is deze ruimte 0,39% van de totale begroting.

Risicoprofiel

Risicoprofiel

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het risicoprofiel van de gemeente Delft. Bij de inventarisatie van de risico's hanteren we de volgende definitie: een onvoorziene gebeurtenis met wellicht een negatieve materiële financiële impact waarvoor nog geen maatregelen getroffen zijn. De risico's met een (in de planperiode) verwachte omvang groter dan € 0,1 miljoen zijn zichtbaar gemaakt. Verder hebben we onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele risico's. Na de tabel en risicomatrix is per risico een korte tabel met specificaties opgenomen en daaronder een inhoudelijke toelichting. Deze toelichting op ieder risico in het risicoprofiel wordt afgesloten met een overzicht 'Overige operationele risico's' die *pro memorie* worden opgenomen, omdat ze nog erg onzeker zijn in omvang en waar ook nog rijksmiddelen tegenover kunnen komen te staan. De paragraaf sluit af met de meer strategische risico's voor de gemeente op langere termijn en de zogeheten kerndossiers.

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de omvang van de risico's gewogen met de kans van optreden, aangeduid in het kolomhoofd met 'zonder weging' en 'met weging', respectievelijk. De weging betekent:

1. dat we voorheen ongewogen risico's nu wegen met de kans, waarbij de waarde 1 = 10%, 2 = 30%, 3 = 50%, 4 = 70% en 5 = 90% (= kolom Kans (%)), en
2. dat we structurele risico's vermenigvuldigen met een factor twee (= kolom Factor).

De genummerde risico's vormen het huidige risicoprofiel en worden na de figuur per stuk toegelicht met detailtabel en toelichting. We maken in het risicoprofiel voor grondexploitaties al gebruik van gewogen bruto risico's. Dat is het geval bij de risico's '4.

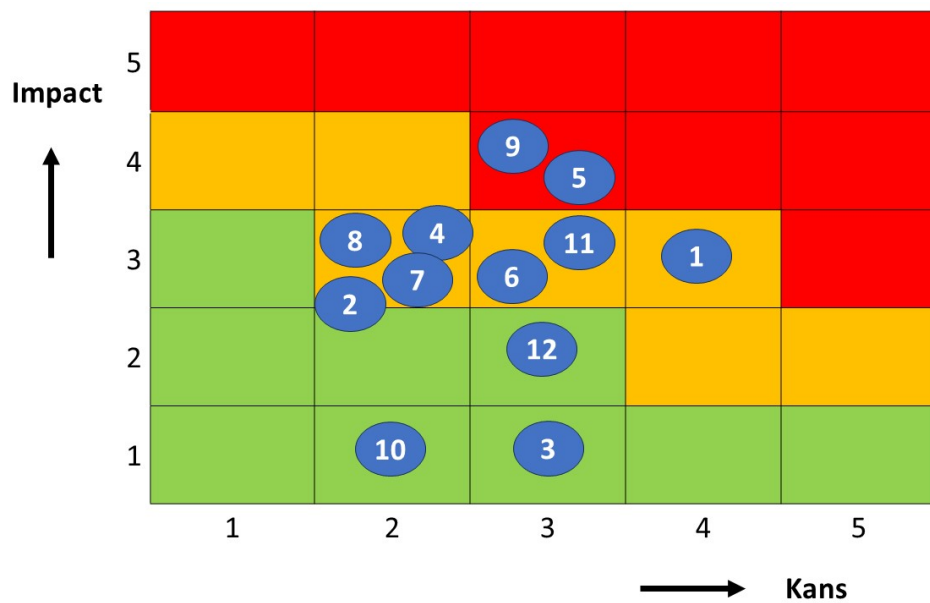
Bouwgrondexploitaties' en '5. Schieoevers'. (Nadere informatie over grondexploitaties staat in de paragraaf Grondbeleid en in het TMPG (Tussentijds Meerjarenprogramma Grondontwikkeling)).

In totaal komt het operationeel risicoprofiel uit op € 39,9 miljoen. Dat is toegenomen met ruim € 2 miljoen ten opzichte van stand bij de Jaarstukken 2024 (€ 37,7 miljoen). De grootste

wijziging is de toepassing van de risicomethodiek bij het project Prinsenhof, waarbij de omvang van het risico al gewogen wordt opgeleverd, zoals bij Schieoevers en grondexploitaties ook wordt toegepast. De overige wijzigingen zijn updates van bestaande risico's, waarvan de grootste: i) een daling van € 0,4 miljoen op het risico van Schieoevers, ii) de verhoging van het risico op de grondexploitaties met € 0,3 miljoen, en iii) de daling van het risico in de Jeugdhulp Plus met € 0,3 miljoen nu daar een bovenregionaal plan is vast gesteld. En de overige wijzigingen zijn inhoudelijke updates en beperkt in omvang en veelal het gevolg van prijsbijstellingen, vaak na enkele jaren ongewijzigd te zijn.

Risico's									
Bedragen x € 1.000	Nr I/S	Begroting 2025 met weging	Jaarverslag 2024 met weging	Begroting 2026 zonder weging	kans	kans %	Impact	factor	Begroting 2026 met weging
Duurzame stad									
Bodemsanering TU Delft Campus Zuid	1 I	210	210	350	4	70%	3	1,0	245
Grondwateronttrekking schade	2a I	900	900	3.000	2	30%	3	1,0	900
Grondwateronttrekking uitstel	2b I	300	300	750	2	30%	2	1,0	225
Goed wonen									
Bodemverontreiniging	3 I	100	100	250	3	50%	1	1,0	125
Bouwgrondexploitaties	4 I	11.421	8.826	9.100	2	(reeds gewogen)			9.100
Schieoevers	5 I	20.100	20.200	19.800	3	(reeds gewogen)			19.800
Schone en veilige stad									
Verbrandingskosten en grondstoffenopbrengsten	6 I	125	125	300	3	50%	3	1,0	150
Gezonde en sociale stad									
WMO en Jeugdhulp	7a S	4.950	2.970	6.600	2	30%	3	1,5	2.970
Jeugdhulp Plus (JHP)	7b I	455	455	650	2	30%	3	1,0	195
Samenleven, onderwijs en cultuur									
Doorontwikkeling welzijnswerk	8 S	300	300	500	2	30%	3	2,0	300
Project Prinsenhof	9 I	2.500	2.500	5.000	3	(reeds gewogen)			5.000
Verruiming btw-sportvrijstelling	10 S	120	120	200	2	30%	1	2,0	120
Werk en inkomen									
Participatie in balans	11 S	400	400	400	3	50%	3	2,0	400
Bijzondere bijstand	S / (I)	600							
Overig									
Vpb reclameinkomsten	I	50							
Vpb benzineverkooppunten	12 I	325	325	650	3	50%	2	1,0	325
Totaal		42.856	37.731	47.550					39.855
<i>Waarvan incidenteel</i>		<i>36.486</i>	<i>33.941</i>	<i>39.850</i>					<i>36.065</i>
<i>Waarvan structureel</i>		<i>6.370</i>	<i>3.790</i>	<i>7.700</i>					<i>3.790</i>

Ieder risico is gescoord op kans en impact. Daarbij is gewerkt met een schaal van 1 tot 5 (1 = zeer laag, 5 = zeer hoog). De kans maal impact geeft de risicoscore. Samengevat ziet de risicomatrix van de gemeente Delft er dan als volgt uit:

Voor de risico's met betrekking tot Schieoevers (5) en het project Prinsenhof (9), hier beiden in het rood, is ook nadere toelichting te vinden bij de andere kerndossiers (zie Risicomanagement: de Delftse aanpak).

1. Bodemsanering TU Delft Campus Zuid

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdperiode
Bodemsanering TU Delft Campus Zuid	Duurzame stad	4	3	12	350	I

Wat is het risico?

De bodem is vervuild en de verantwoordelijkheid voor sanering ligt bij de gemeente. De wijze van sanering is afhankelijk van het soort ontwikkeling. Dus afhankelijk van wat er ontwikkeld wordt, schatten we de kosten met moderne saneringstechnieken op orde grootte € 0,35 miljoen.

Wat zijn de oorzaken?

Op Campus Zuid was eerder een autocrossterrein gevestigd waarvoor de gemeente verantwoordelijk was. Na beëindiging bleek de bodem vervuild te zijn.

Beheersmaatregelen:

Met de Technische Universiteit Delft is afgesproken om het terrein te saneren wanneer hier ontwikkelingen op plaatsvinden. Op dit moment is nog niet bekend wat er ontwikkeld gaat worden en wanneer dit gaat plaatsvinden.

2. Grondwateronttrekking (gwo)

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdsperiode
Grondwateronttrekking schade	Duurzame Stad	2	3	6	3.000	I
Grondwateronttrekking uitstel	Duurzame Stad	2	2	4	750	I (over 4 jaar)

Wat is het risico?

Door de afbouw van de onttrekking veranderen de grondwaterdrukken in de bodem en kan de bodem bewegen. Als dat te snel gebeurt, kan dat schade veroorzaken aan gebouwen van circa € 3 miljoen. In 2021 heeft uit voorzorg geen afbouw van de onttrekking plaatsgevonden, omdat de bodem sneller steeg dan verwacht (wel binnen de normen). Uit monitoring is gebleken dat dit zich weer stabiliseerde. In 2022 en ook in 2023 is daarom verdergegaan met de afbouw. Vanwege de natte winter en voorjaarsperiode in 2024 was de grondwaterstand hoger dan normaal. Daarom is in 2024 de afbouwstap later gerealiseerd. In 2025 wordt de volgende reguliere afbouwstap genomen. Het al dan niet nemen van een afbouwstap wordt ieder jaar opnieuw afgewogen. De kosten voor een jaar uitstel bedragen cumulatief voor de resterende periode circa € 0.75 miljoen.

Wat zijn de oorzaken?

De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor gevolgschade als gevolg van veranderende grondwaterstanden. En eventueel uitstel leidt tot meerkosten.

Beheersmaatregelen:

Jaarlijks zijn en worden de risico's en beheersmaatregelen geactualiseerd op basis van gedegen monitoring. Aan de hand daarvan is en wordt afgewogen of de volgende reductiestap wel, gedeeltelijk of niet wordt doorgevoerd. Bij twijfel wordt uitgesteld omdat dit de laagste impact heeft.

3. Bodemverontreiniging

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdsperiode
Bodemverontreiniging	Goed Wonen	3	1	3	250	I

Wat is het risico?

Het ontdekken van onbekende locatie(s) met hevige verontreiniging van bodem, waar ingrijpen dringend nodig is. Regelmatig worden door (leiding)werkzaamheden, door nieuwe onderzoeken, en door nieuwe regelgeving, onbekende verontreinigingen geconstateerd in gemeentelijk grondbezit. De in de begroting beschikbare budgetten voor saneringen kunnen onvoldoende zijn. In 2024 speelde dit bijvoorbeeld op Noordeinde (zie programma Goed Wonen, post 83-Wonen en Bouwen en programma Schone en veilige stad, post 74-Milieubeheer).

Wat is de oorzaak?

De gemeente is wettelijk verplicht bij verontreiniging van de bodem deze te saneren of te beheersen, maar de locatie, omvang, de aanpak en de kosten zijn nog onzeker.

Wat is het gevolg?

De gemeente zal kosten moeten maken voor sanering of beheersing van nog onbekende omvang.

Beheersmaatregelen:

De onzekerheid over de aanpak en de kosten managen we door een stapsgewijze projectmatige werkwijze.

4. Bouwgrondexploitaties

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1000)	Tijdperiode
Bouwgrondexploitaties	Goed Wonen	2	3	6	9.100	I

Wat is het risico?

Grondexploitaties kennen projectspecifieke risico's en algemene risico's. Het totale risicobedrag gemoeid met de projectspecifieke risico's is € 7,1 miljoen. Drie positieve grondexploitaties kunnen hun projectspecifieke risico's deels zelf opvangen. Dit betekent dat het benodigd weerstandsvermogen om de projectspecifieke risico's te kunnen opvangen beperkt blijft tot € 5,5 miljoen. Daarnaast worden algemene risico's berekend die voor alle grondexploitaties dezelfde zijn. Dit houdt verband met onzekere economische ontwikkelingen. Er zijn drie scenario's doorgerekend met alternatieve parameters voor kostenstijging en opbrengstenstijging. Deze leiden tot een risicobedrag van € 3,8 miljoen voor alle grondexploitaties. Het benodigde weerstandsvermogen om de algemene risico's op te vangen komt uit op € 3,6 miljoen. Het totale te dekken risicobedrag, voor beide typen risico's komt daarmee uit op € 9,1 miljoen (reeds gewogen). Dit is € 0,2 miljoen hoger dan ten tijde van de Jaarrekening 2024.

Wat zijn de oorzaken?

Projectsamenstellend gaat het onder meer om stijging van bouwkosten onroerend goed, complexiteit in de bouwlogistiek, hoge ambities, extra kwaliteitseisen ten aanzien van de openbare ruimte, gefaseerde ontwikkeling van de locatie, nog onvoldoende inzicht in saneringsopgaven. Daarnaast is er onzekerheid over de hoogte van de toegepaste parameters in relatie tot de algemene risico's.

Wat zijn de gevolgen?

Dalende grondwaarden, stijgende aanlegkosten openbaar gebied, langere doorlooptijd van het project en intensievere afstemming van werkzaamheden. Hogere inflatie leidt verder tot lagere verwachte financiële resultaten.

Beheersmaatregelen:

- Aanpassen programmering
- Besparingen op kwaliteit en duurzaamheidsmaatregelen
- Zakelijke aansturing van processen

- Nadere onderzoeken

5. Schieoevers

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdsperiode
Schieoevers	Goed Wonen	3	4	12	19.800	I

Wat is het risico?

De gemeente Delft wil Schieoevers Noord transformeren van een werklocatie naar een gemengd werk-woongebied. De ambitie is om in fase 1 tot 2030 ruim 1.800 arbeidsplaatsen en bijna 4.200 woningen toe te voegen. De gemeente zelf heeft weinig grondpositie en is afhankelijk van initiatieven van derden. De gemeente legt zich daarom met name toe op het investeren in noodzakelijke bovenwijkse voorzieningen, zoals een Gelatinebrug. De totale geldstroom in de businesscase Schieoevers waarover risico wordt gelopen (investeringen, algemene projectkosten, bijdragen overheden, kostenverhaal) bedraagt € 179 miljoen (inclusief prijsontwikkelingen tot 2030). De bandbreedte van het financiële risico bedraagt € 9 tot € 35 miljoen. Voor het risicoprofiel houden we € 19,8 miljoen aan als gewogen bedrag. Dit bedrag is iets lager dan het bedrag van € 20,2 miljoen dat is gemeld bij de Jaarrekening 2024. Het risicoprofiel is licht verbeterd als gevolg van voortschrijding van het programma in de tijd.

Wat zijn de oorzaken?

- Bouwkosten zijn hoog en blijven stijgen, zij het minder hard dan in het recente verleden.
- De prijsontwikkeling van nieuwbouwwoningen trekt aan.
- Het bestemmingsplan voor Schieoevers-Noord 1e fase (Kabeldistrict en Nieuwe Haven) is nog niet geagendeerd door de Raad van State.
- Geluidsproblematiek (onder andere nabijheid spoor en Kruithuisweg).
- De ontwikkeling van Schieoevers is complex en langlopend met een mix aan functies.
- De gemeente is afhankelijk van het tempo van initiatiefnemers in het gebied.
- Er zijn in de tijd onderlinge afhankelijkheden tussen deelprojecten.

Wat zijn de gevolgen?

- Realisatie van de gemeentelijke ambities loopt vertraging op.
- Stijging van de kosten door langere processen en door vertraging vanwege de marktomstandigheden.
- Toegezegde specifieke uitkeringen/subsidies moeten terugbetaald worden vanwege niet tijdig opleveren/nakomen van afspraken (realisatie woningen en infrastructurele maatregelen).
- Ontwikkelaars maken een pas op de plaats en Schieoevers Noord gaat niet bruisen.
- Extra financiële dekking vanuit de gemeente blijkt noodzakelijk.
- De geluidsproblematiek leidt ertoe dat er extra maatregelen genomen moeten worden.

Beheersmaatregelen:

- Weloverwogen keuzes maken in de investeringen die we wel of niet doen in relatie tot toegezegde subsidies/specifieke uitkeringen.
- Vol inzetten op kostenverhaal in anterieure overeenkomsten en daarbij scherp zijn op aanvullende werkzaamheden.
- Inzetten op aanvullende specifieke uitkeringen/subsidies (lobby).
- Heroverwegen geformuleerde uitgangspunten voor de ontwikkeling van Schieoevers Noord.
- Flexibiliteit in de plannen inbouwen, om niet afhankelijk te worden van 1 specifieke maatregel of 1 specifieke ontwikkeling.

6. Afvalverbrandingskosten en grondstoffenopbrengsten

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Avaalex	Schone en Veilige Stad	3	3	9	300	I

Wat is het risico?

Enerzijds onverwachts hogere verwerkingskosten van het afval en hogere rijksbelasting op verbranding en CO2-toeslag, en anderzijds vermindering van inkomsten door daling van verkoopprijzen van ingezamelde grondstoffen zoals gerecycled plastic.

Wat is de oorzaak?

Extra heffingen op afvalverwerking (meestal verbranding) of verhoging van die heffingen zijn soms pas na vaststelling van het tarief bekend. En de prijzen voor ingezamelde grondstoffen volgen de ontwikkelingen op de markt en op de huidige markt is nieuw plastic goedkoper dan gerecycled plastic. De reserve Reiniging is op dit moment ontoereikend om extra belasting en/of tegenvallers op te vangen. Het risico is als incidenteel bestempeld, omdat bij de eerstvolgende mogelijkheid het tarief voor inwoners erop kan worden aangepast. Overigens is met de overeenkomst met HVC voor afvalverwerking het risico op onverwachte verhoging van de verwerkingskosten zelf kleiner door de samenwerking en het tijdig en open delen van informatie.

Wat is het gevolg?

De stijging van kosten leidt tot verhoging van het lokale tarief voor de burgers, wat nodig is voor het opvangen van deze extra kosten.

Beheersmaatregelen:

Volgen van de actualiteiten en hierop anticiperen en eventuele tariefsverhoging, indien mogelijk, tijdig doorvoeren.

7. Sociaal domein: autonome groei Wmo en Jeugdhulp

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
-------------	-----------	------	--------	-------	--------------------	------------

a) Sociaal domein*	Gezonde en Sociale Stad	2	3	6	6.600	S
b) Jeugdhulp Plus (JHP)	Gezonde en Sociale Stad	2	3	6	650	I

(er wordt gerekend met een factor 1,5 in plaats van 2,0 voor het structurele karakter, omdat het hele risicobedrag pas vanaf 2027 vol telt en daarmee onzekerder is en er daarnaast nog mitigerende (kabinets)maatregelen kunnen spelen)*

Wat is het risico?

a. Het financieel risico bedraagt voor jeugd ca. € 2-2,5 miljoen in 2026 en € 4 miljoen voor 2027 en verder. Voor Wmo bedraagt het risico € 1,7 miljoen in 2026 en € 2,6 miljoen voor 2027 en verder. In totaal bedraagt het risico in 2026 € 4,0 miljoen en vanaf 2027 € 6,6 miljoen

De kosten van de jeugdhulp en de Wmo worden door veel verschillende factoren bepaald, zowel intern als extern. Prognoses zijn daarom in hoge mate onzeker. Met enige mate van zekerheid kunnen de verwachte kosten tot en met 2027 worden geraamd. Daarna is de onzekerheid te groot en wordt een eventuele verdere kostenstijging als risico gezien. Externe factoren betreffen met name landelijke wet- en regelgeving en demografische ontwikkelingen, zoals de invoering en de aanzuigende werking van het abonnementstarief, de invoering van het woonplaatsbeginsel en de dubbele vergrijzing. Ook de aanbesteding van onder meer de jeugdhulp heeft geleid tot hogere tarieven vanwege de Algemene Maatregel van Bestuur reële kostprijs. De rijksvergoedingen blijken steeds minder toereikend om deze stijgende kosten op te vangen. Ten slotte blijft het onzeker of de autonome groei afremt of stopt (los van externe factoren als vergrijzing die de komende jaren tot groei blijven leiden). En het blijft een risico of de rijkscompensatie voor indexatie de komende jaren toereikend is. Bovenstaande problematiek speelt al jarenlang, en op basis daarvan is de kans in de Jaarstukken 2024 teruggebracht van factor 3 (50%) naar 2 (30%).

b. Financiële problemen in de Jeugdhulp Plus (JHP) in het landsdeel Zuidwest. Per casus is een verdeelsleutel vastgesteld op aandeel van de regio en aantal inwoners per gemeente. De totale impact voor JHP bedraagt € 19,7 miljoen. Het aandeel van de regio Haaglanden bedraagt € 7,1 miljoen. Voor Delft betekent dit een risico van € 0,65 miljoen.

Wat zijn de oorzaken?

a. Doordat de Wmo en de jeugdhulpwet zogeheten open-einderegelingen zijn, moet de gemeente zorg en hulp leveren ongeacht het aantal aanvragen. Gelijktijdig is de beïnvloedbaarheid van de hoeveelheid en zwaarte van deze aanvragen beperkt en de geboden rijksfinanciering ontoereikend. Ten slotte zijn er exogene ontwikkelingen (wetswijzigingen, nieuwe taken) die tot toenemende kosten hebben geleid en blijven leiden. Het Integraal Zorgakkoord en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord zien het sociaal domein als onderdeel van de oplossing voor de druk op de zorg. Indien een individuele oplossing voor een inwoner niet in algemene voorzieningen (de basis) gevonden kan worden, ligt de oplossing in de maatwerkvoorzieningen, maar ook hierin schuilt weer een nieuw risico op kostenstijging.

b. Aanleiding voor deze problemen is de landelijke beweging om jeugdigen niet meer op te vangen via JHP, maar volgens de landelijke politieke wens deze jeugdigen op te vangen in kleinschalige voorzieningen. De zorgaanbieders die JHP aanbieden, zijn hierdoor in de problemen gekomen, omdat het vastgoed primair is ingericht voor gesloten jeugdzorg en grotere groepen. In combinatie met een dalende instroom JHP leidt dit tot leegstand.

Wat zijn de gevolgen?

a. Zelfs relatief marginale effecten kunnen vanwege de financiële omvang van het sociaal domein leiden tot forse tekorten op de gemeentemiddelen. Daarom is het logisch om eventuele kostenstijging vanaf 2028 als risico te zien, ondanks dat het procentueel niet om grote afwijkingen gaat en we via diverse wegen inzetten op kostenbeheersing.

b. Binnen de regio Haaglanden zijn er meerdere aanbieders van JHP, waarvan twee zich in 2022 hebben gemeld met grote financiële problemen, omdat zij de gevolgen van bovenstaande ontwikkeling niet zelf kunnen financieren. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een advies van de jeugddautoriteit (JA) en het besluit van de staatssecretaris om het landsdeel onder interbestuurlijk toezicht (IBT) te stellen. Er is bovenregionaal een plan overeengekomen voor de gestage afbouw en bewaking van de kosten. Op 28 november 2024 is het IBT opgeheven (RIS-zaaknr. 2505056). De kans is daarom teruggebracht van klasse 4 (70%) naar 2 (30%).

Beheersmaatregelen:

a. Aandacht voor mogelijkheden van kostenbeheersing in het sociaal domein heeft hoge prioriteit. Dit bestaat uit meerdere delen:

1. borgen van succesvolle maatregelen uit het inmiddels afgeronde actieplan sociaal domein en het continu blijven transformeren van het sociaal domein binnen de gemeentelijke mogelijkheden. Dat wil zeggen middels nieuwe werkwijzen en pilots interventies treffen binnen de volle breedte van het sociaal domein, bijvoorbeeld door inzet op preventie, om structureel kostenbesparender te zijn.
2. bij jeugdzorg een regionale verkenning op richtingen kostenbeheersing
3. in de regionaal verkende richtingen aanvullend nieuwe maatregelen lokaal uitwerken.

We blijven vanzelfsprekend inzetten op de lobby richting het Rijk voor aanvullende middelen. Daarnaast blijven we de exogene ontwikkelingen volgen om tijdig te kunnen anticiperen en wordt de (regionale) informatievoorziening daar waar mogelijk versterkt. Hierboven schetsen we de beheersing van het financiële risico binnen het sociaal domein. Er kunnen ook maatschappelijke risico's ontstaan op het moment dat hulp niet, of onvoldoende, beschikbaar is voor kwetsbare burgers. Denk bijvoorbeeld aan mensen met psychische problemen die bij gebrek aan voldoende ondersteuning uit onmacht dingen doen die een gevaar opleveren voor henzelf of hun omgeving.

b. De uitvoering van het continuïteitsplan wordt in de drie jeugdhulpregio's gemonitord en bewaakt.

8. Doorontwikkeling preventie/welzijnswerk

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Doorontwikkeling preventie/welzijnswerk	Samenleven, onderwijs en cultuur	2	3	6	500	S

Wat is het risico's?

Bij de kadernota is er in 2023 € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor deze doorontwikkeling

en vanaf 2024 structureel € 1,0 miljoen. Het is onzeker welke middelen vereist zijn voor de verdere vormgeving vanaf 2026, wanneer de nieuw gevormde Delft voor Elkaar BV daadwerkelijk bestaat. Het risico op aanvullende kosten bedraagt naar schatting € 0.5 miljoen bovenop de beschikbaar gestelde middelen.

Wat zijn de oorzaken?

Zowel vanuit landelijke als lokale ontwikkelingen, zoals GALA, IZA/RIGA en Delft-West, wordt de komende jaren de inzet op het welzijnswerk en op de preventie van gezondheidsproblemen verder ontwikkeld. Dit om de sociale basis van inwoners in Delft te versterken. Een sterke sociale basis wordt als één van de randvoorwaarden en één van de doelen van het GALA genoemd. Mede hierom is per januari 2026 de nieuwe welzijnspartij Delft voor Elkaar BV opgericht. Doorontwikkeling om de sociale basis van de inwoners in Delft te versterken is onvermijdelijk gezien de groeiende vraag naar hulp en ondersteuning en de toenemende complexiteit in het sociaal domein. Maar hoe we dit precies vorm moeten geven, inclusief onder andere de opdracht aan Delft voor Elkaar en hoe deze zich verhoudt tot het maatschappelijke middenveld, wordt op dit moment nader uitgewerkt. Hierbij is de inzet primair op gemeenschapszin en de samenleving. Het is daarom onzeker hoe dit eruit komt te zien en welke kosten hiermee gemoeid zijn.

Wat zijn de gevolgen?

Het streven/de verwachting is dat door de inzet op een versterkte sociale basis de kosten voor zwaardere vormen van hulp bij de jeugd en de Wmo beheersbaar blijven. Bij het niet toereikend blijken van de middelen voor de doorontwikkeling welzijnswerk zullen aanpassingen volgen.

Beheersmaatregelen:

Er zal geanticipeerd worden op de ontwikkelingen in en de effecten van het welzijnswerk enerzijds, en op de kosten anderzijds.

9. Project Prinsenhof

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Project Prinsenhof	Samenleven, onderwijs en cultuur	3	4	12	5.000	I

Wat is het risico?

Het risicoprofiel ziet op het opvangen van financiële effecten die veroorzaakt worden door exogene factoren die een risico vormen voor de realisatie van het project (zie raadsvoorstel 1 februari 2024). Hierbij moet worden gedacht aan onder meer: excessieve prijsstijgingen (boven de indexering uit), marktwerking, verborgen gebouwebreken, enzovoorts. Op basis van het projectverloop wordt de eerder uitgevoerde risicoanalyse periodiek geactualiseerd; in april 2025 is dit laatstelijk gebeurd op een omvang van € 5 miljoen (reeds gewogen).

Wat zijn de oorzaken?

- marktomstandigheden, zijnde de beschikbaarheid van materialen en capaciteit (intern en extern).
- de complexiteit van het werk, bijvoorbeeld de haalbaarheid van belangrijke ontwerpprincipes,

- exogene ontwikkelingen, zoals 'onverwachte' besluiten van hogere overheidsorganen en
- economische ontwikkelingen, zoals bovenmatige kostenstijgingen.

Wat zijn de gevolgen?

De oorzaken kunnen leiden tot stijgende bouwkosten, langere doorlooptijd, of verzwaarde exploitatielasten.

Beheersmaatregelen:

- Passende aanbestedingsstrategie
- Modulair af- of opbouwen

10. Verruiming btw-sportvrijstelling

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Verruiming btw-sportvrijstelling	Samenleven, onderwijs en cultuur	2	1	2	200	S

Wat is het risico?

Gemeenten worden in beginsel gecompenseerd via de Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK). De uitkering bedraagt 18% (in de regeling 2025-2026) van de gerealiseerde bestedingen (inclusief btw). Op basis van een inschatting van de praktijk schatten we het risico in op een bedrag van € 0,2 miljoen. Het risico is:

- De aanvraag voor de SPUK wordt niet geheel gehonoreerd.
- Het totaalbedrag van de aanvragen is hoger dan het uitkeringsplafond. Wanneer het totaal van de aangevraagde uitkeringen het beschikbare budget overschrijdt, worden de aanvragen naar rato verleend.

Wat zijn de oorzaken?

Sinds 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling verruimd. Door deze wetwijziging is het recht vervallen op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. De gemeente heeft geen recht meer op aftrek van btw via de btw-aangifte. Voor compensatie heeft het Rijk een SPUK-regeling geopend. Deze biedt slechts voor een deel compensatie. Recent is bekend geworden dat de regeling met 1 jaar is verlengd tot eind 2026. De aankomende periode wordt door het ministerie van VWS verkend in welke vorm de SPUK Sportstimulering na 2026 wordt gecontinueerd en onder welke voorwaarden.

Wat zijn de gevolgen?

De uitbreiding van de btw-sportvrijstelling heeft tot gevolg dat de btw op de bouw en het onderhoud van de accommodaties en de btw op de kosten van het geven van gelegenheid tot sportbeoefening voor gemeenten geheel of gedeeltelijk een kostenpost wordt.

Beheersmaatregelen:

1. Tijdige en volledige aanvraag indienen voor de SPUK en zorgen voor een goede verantwoording met de bruto gerealiseerde bedragen.
2. Monitoren in 2026 om op basis van de eventuele continuering van de SPUK Sportstimulering in onze eigen ambities een afweging te maken voor 2027 (tarieven, uitgaven, investeringen).

11. Gevolgen Participatiewet in balans

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Gevolgen Participatiewet in balans	Werk en Inkomen	3	3	9	400	S

Wat is het risico?

Op dit moment werkt het Rijk de 'Participatiewet in balans' nader uit. Vooralsnog gaat het Rijk ervan uit dat deze wetwijziging geen aanvullende uitvoeringslasten met zich meebrengt.

Wat zijn de oorzaken?

De aankomende wetwijziging met betrekking tot de Participatiewet in balans.

Wat zijn de oorzaken?

De daadwerkelijke gevolgen met betrekking tot de uitvoeringscapaciteit als gevolg van deze wetwijziging zijn nog ongewis. Deze worden op dit moment nader uitgewerkt. De wet heeft invloed op hoe onze uitvoeringsorganisaties binnen het sociaal domein, waaronder onze eigen publieke dienstverlening, zich verhouden tot de inwoner.

Beheersmaatregelen:

De uitvoeringsorganisaties binnen het sociaal domein, gezamenlijk met beleidsadviesing, gaan samen verkennen wat de impact van deze wet zal zijn. Indien nodig moet een plan van aanpak worden opgesteld hoe om te gaan met deze wetwijziging, inclusief een financieel kader.

12. Vennootschapsbelasting (vpb)

Naam risico	Programma	Kans	Impact	Score	Bedrag (x € 1.000)	Tijdspanne
Vpb benzineverkooppunten	Financiën	3	2	6	650	I

Wat is het risico?

Vpb heffing met betrekking tot gunning van het recht tot exploitatie van

benzineverkooppunten in de gemeente. Voor de jaren 2019 t/m 2023 wordt de omvang geschat op circa € 650.000 inclusief rente .

Wat zijn de oorzaken?

De Belastingdienst is van mening dat onder voorwaarden de activiteit brandstofverkooppunten een Vpb-plichtige activiteit betreft en stemt niet in met het standpunt dat sprake is van normaal vermogensbeheer. Hierover loopt momenteel een procedure van een buurgemeente.

Wat zijn de gevolgen?

Het gevolg is dat de gemeente mogelijk de Vpb-naheffing moet betalen over de afgelopen jaren. Daarnaast zal de gemeente een openingsbalans moeten opstellen en jaarlijks de fiscale resultaten moeten aangeven in de aangifte.

Beheersmaatregel:

De gemeente volgt de ontwikkelingen in een lopende bezwaar- en beroepsprocedure van een buurgemeente. De hoogste rechter zal een uitspraak moeten doen of deze inkomsten onder de reikwijdte vallen van de Wet Vpb. Uitgangspunten zijn dat gemeente een pleitbaar standpunt heeft (met 50% slagingskans) gelet op een lopende procedure van een buurgemeente en dat de jaren 2016 tot en met 2018 waarschijnlijk zijn verjaard.

Overige operationele risico's

Prijsstijgingen onderhoud en investeringen openbare ruimte, scholen, sportvoorzieningen en cultuurvoorzieningen etc.

Het reguliere (groot) onderhoud door de gemeente in onder meer de openbare ruimte, onderwijsgebouwen en sportvoorzieningen/cultuurvoorzieningen wordt uitbesteed aan marktpartijen. Daarmee maken we optimaal gebruik van de markt(werking). Het nadeel is dat de prijzen ook volledig afhankelijk zijn van de markt. Dit betekent dat de economische situatie van invloed is op de kosten, waarvan momenteel niet te voorspellen is wat het effect (positief dan wel negatief) zal zijn. In 2021 heeft dit risico zich voorgedaan (al dan niet als gevolg van een door Covid-19 veroorzaakt grondstoffentekort). In 2022 heeft dit risico zich ook voorgedaan. De investeringsportefeuille van de gemeente is ook gevoelig voor kostenstijgingen in de bouwmarkt (onder meer scholen, sportvoorzieningen en infrastructuur). Dit risico is betrokken bij een bredere raming uit hoofde van de sterk verhoogde inflatie. Hiertoe is in de raadsbrief van eind maart 2022 rekening gehouden met een aanvullend benodigde structurele reservering in het financieel meerjarenbeeld van € 1,8 miljoen jaarlijks voor de jaren 2022 en verder. Bij de kadernota 2026 is opgenomen dat niet alleen de exploitatie bedragen geïndexeerd worden maar dat in het vervolg ook structurele investeringsbudgetten geïndexeerd gaan worden. Voor de investeringen in schoolgebouwen verwijzen we ook naar het kerndossier Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Uitbreiding areaal

Delft is volop in ontwikkeling en heeft in de ontwikkelagenda uitgesproken verder te willen groeien (bouw van ongeveer 15.000 woningen). Dit brengt extra baten (aanvullende opbrengsten onroerendzaakbelasting, hogere gemeentefondsuitkering) en lasten (extra voorzieningen en onderhoudskosten) met zich mee. De verwachte ontwikkelingen brengen we via verbeterde prognoses in kaart, zodat we in de meerjarenbegroting op de diverse ontwikkelingen kunnen anticiperen. Daarom blijft dit onderwerp in de komende jaren in de risicoparagraaf alleen gehandhaafd als PM-post.

Risicomanagement informatiebeveiliging

Beveiliging van de informatie is van belang voor de bedrijfsvoering van de overheid. Om te borgen dat informatie en informatiesystemen optimaal worden beveiligd, vormt risicomanagement een belangrijk onderdeel in dit proces. Voor de risicobepaling wordt een inschatting gemaakt van mogelijke schade als informatiesystemen (tijdelijk) niet beschikbaar zijn (Beschikbaarheid), de informatie niet integer is (Integriteit) en/of deze informatie in verkeerde handen valt (Vertrouwelijkheid). Ook wordt een inschatting gemaakt van de dreigingen waartegen de overheid beschermd moet worden. Dit leidt tot beveiligingseisen om de risico's te beperken, die met passende maatregelen worden afgedekt. Bij het onderkennen en beperken van risico's zoals schade door uitval of gecompromitteerde integriteit van systemen komt de Business Continuity steeds meer centraal te staan. Korthedshalve verwijzen we hier verder naar de paragraaf Bedrijfsvoering en de jaarlijkse Verantwoordingsrapportage waarin het college hierover verantwoording aflegt aan de raad. De onzekerheid op de mogelijke financiële impact van inbreuken op de Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid van gegevens en informatiesystemen is in het algemeen, dus niet voor een specifiek geval, bijzonder groot. Daarom wordt dit risico als PM-post opgenomen.

Opvang en huisvesting ontheemden, statushouder en asielzoekers

De gemeente heeft te maken met een toenemend aantal ontheemden uit Oekraïne en statushouders. Daarnaast vangt Delft sinds 2022 asielzoekers op. Als risico's worden voorzien extra werkzaamheden voor de gemeente Delft en meer druk op de zorg en op de woningmarkt.

Voor de ontheemden uit Oekraïne en statushouders vervult de gemeente een regierol als het gaat om de beschikbaarheid en financiering van huisvesting, onderwijs(huisvesting) voor kinderen en sociale/maatschappelijke voorzieningen. De inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense ontheemden is per 1 juli jl. verhoogd van 349 naar 400 voor de gemeente Delft. Tegelijkertijd vervalt de locatie Stefanna per 31 december 2025. Het is dus noodzakelijk om uitbreiding te realiseren. Hiervoor is overleg over een locatie. De tijdelijke rechtsbescherming voor vluchtelingen uit Oekraïne is verlengd met een jaar tot maart 2027, en deze wijzigt dan waarschijnlijk naar een tijdelijke verblijfsstatus van 3 jaar.

De wettelijke taakstelling voor huisvesting statushouders is in 2024 niet gehaald. De achterstand van 2024 is alsnog ingelopen maar de prognose voor 2025 is dat de gemeente de taakstelling niet gaat halen. Dit heeft in december 2024 geleid tot een ambtelijk toezichtgesprek met de provincie Zuid-Holland. Eind februari heeft de gemeente een ambtelijk voorstel ingediend om de achterstand in te lopen. Dat voorstel leunt sterk op een extra instroom van statushouders met een studie(intentie) bij studentenhuysvester DUWO. Naar verwachting gaat het het COA echter niet lukken om voldoende van deze huishoudens aan Delft te koppelen. De huisvesting van statushouders in sociale huurwoningen draagt bij aan het knelpunt in de huisvesting van reguliere woningzoekenden. Om het knelpunt te verminderen is met woningcorporatie Vidomes een pilot woningdelen gestart, dat in 2026 zal worden geëvalueerd, en wordt verder gewerkt aan een project voor flexwoningen aan de Brasserskade. Om het draagvlak voor de woonruimtebemiddeling te behouden, zetten de gemeente en samenwerkingspartners in op andere oplossingen, zoals de aankoop van woningen of inzet van beleggerswoningen of vrije sectorhuurwoningen van woningcorporaties. Voor de daarmee gepaard gaande kosten heeft de gemeente ambtelijk aangegeven aan de toezichthouder dat er ook rijksmiddelen nodig zijn. Conform de toezichtladder van de provincie zal hier in de 2e helft van 2025 het gesprek ook bestuurlijk over gevoerd gaan worden.

In het kader van de Spreidingswet heeft de minister van Asiel en Migratie, eind 2024, het verdeelbesluit genomen, waarmee per gemeente de verdeling voor de opvang van asielzoekers is vastgesteld. Op basis daarvan moet Delft minimaal 376 opvangplaatsen beschikbaar stellen, waarvan 50 geschikt voor alleenreizende minderjarige vreemdelingen (amv). De gemeente verwacht aan haar opgave voor de eerste cyclus (tot begin 2026) van de Spreidingswet te voldoen met de huidige noodopvanglocaties aan het Manderspark en de Kleveringweg (Campanilehotel) en een nieuwe opvanglocatie voor de doelgroep amv op Sportpark Kruithuisweg, die eind 2025 wordt opgeleverd. Voor de feitelijke opvang en begeleiding is het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) primair verantwoordelijk. De gemeente dient locaties beschikbaar te stellen en is daarnaast verantwoordelijk voor het faciliteren van onderwijs en jeugdzorg. In het wetsvoorstel Wet versterking regie en volkshuisvesting (Wvrv) is opgenomen dat vreemdelingen geen recht meer hebben op een urgentie. Als dit wetsvoorstel door de Eerste Kamer wordt aangenomen zal dit grote gevolgen hebben voor de uitvoering van de wettelijke taakstelling.

Risico onderwijswetgeving

In het IHP 2025-2041 (wettelijke verplichting) zijn bindende afspraken gemaakt met schoolbesturen over (de financiering van) nieuwbouw en vervangende huisvesting voor het onderwijs. Met de aankomende wetwijziging (naar verwachting invoeringsdatum begin 2026) 'planmatige en doelmatige aanpak van onderwijshuisvesting in het funderend onderwijs' kan een verplichting ontstaan voor het vaststellen van een integraal huisvestingsplan (IHP) voor gemeenten en meerjarenonderhoudsplan (MJOP), op basis van een bouwkundige inspectie, voor schoolbesturen. Daarnaast is het voorstel om gegevens in het IHP te standaardiseren. Het huidige IHP is vormvrij en voldoet niet aan alle (voorgestelde) eisen uit het wetsvoorstel en de eventuele verdere regels over de verplichte gegevens die worden gesteld aan een IHP. Het aanpassen van het IHP aan de voorgestelde regelgeving kan leiden tot extra inzet en administratieve lasten, en dus ook tot extra kosten. (Voor andere risico's: zie Kerndossier IHP)

Daarnaast is per 1 juni 2021 de wet 'Meer ruimte voor nieuwe scholen' in werking getreden. Hierdoor is voor initiatiefnemers de drempel voor het oprichten van een nieuwe school verlaagd. Deze stelselwijziging is bedoeld voor meer ruimte voor vernieuwing in het onderwijs. Na een positief besluit van de minister heeft de gemeente, samen met het schoolbestuur, veertien maanden de tijd om de start van de school voor te bereiden en heeft de gemeente de opgave om in (tijdelijk) passende huisvesting te voorzien. Jaarlijks kan de gemeente geconfronteerd worden met een nieuwe opgave op het gebied van onderwijshuisvesting.

In 2035 is er in Nederland een inclusief onderwijssysteem. Dat is het doel van de 'Werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035' van OCW. De agenda is een uitwerking van de coalitieafpraak over inclusief onderwijs. Leerlingen zullen steeds minder specifiek speciaal onderwijs aangeboden krijgen en steeds meer in het regulier onderwijs een plek krijgen. Eén van de actielijnen is 'Bouwen aan een toegankelijke en inclusieve huisvesting'. Gebouwen moeten flexibel worden ingericht zodat ze voor zoveel mogelijk leerlingen toegankelijk zijn en ze ruimte bieden aan jongeren met verschillende ondersteuningsbehoeften. Het is nog niet duidelijk in hoeverre dit huisvestingsconsequenties heeft, maar te denken valt aan meer m² per leerling en verbouwingen voor specifieke ruimten.

BUIG: Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten

Het BUIG-budget is het door de gemeente niet-beïnvloedbare bedrag dat zij ontvangt om onder meer bijstandsuitkeringen te verstrekken. Het BUIG-budget kent sinds 2022 een aparte component voor het verstrekken van loonkostensubsidies (LKS). Het

macrobudgetdeel daarvoor wordt verdeeld op basis van gerealiseerde aantallen in het voorafgaand jaar in heel Nederland. Zolang de aantallen uitkeringen in de pas loopt met de landelijke trend is er geen probleem. Als de gemeente hoger uitkomt dan het landelijk model voorspelt, moet zij zelf 7,5% van het rijksbudget uit algemene middelen bijpassen. Dit risico effectueert zich wanneer de BUIG-middelen niet toereikend zijn voor de uitkeringen.

Invaren wethouderspensioenen bij ABP

Per 1 januari 2028 gaan de pensioenen voor wethouders over naar het ABP. Vanwege een verschil in de methodiek van waarderen, zal de huidige voorziening niet toereikend zijn als de gemeente moeten invaren bij het ABP. De hoogte en omvang is nog onzeker, omdat het deelnemersbestand natuurlijk ook nog kan veranderen onder meer door overlijden, waarmee ook de hoogte van de voorziening verandert. Richting 2028 wordt een kwantificering van de risico opgesteld.

Risicomanagement: de Delftse aanpak

Algemeen

In aanvulling op de gedefinieerde risico's binnen programma's (zie sectie Risicoprofiel) en het weerstandsvermogen, brengen we hier onzekerheden in beeld die de stad als geheel raken en een langetermijnperspectief kennen (voor nadere toelichting zie 'Delftse aanpak risico's in beeld', 2016). De risico's bij verbonden partijen zijn opgenomen in de betreffende paragraaf, waarin per partij de relevante risico's zijn benoemd. De aanpak onderscheidt:

- strategische risico's die een langetermijnperspectief kennen en van belang zijn voor de stad als geheel, en deels of geheel liggen binnen de invloedssfeer van de stad, en anderzijds
- kerndossiers die betrekking hebben op het beleid, de maatregelen of de projecten die horen bij de aanpak van de strategische risico's.

Strategische risico's en kerndossiers

Hieronder is een geactualiseerd overzicht opgenomen van de *strategische risico's*.

nr.	<i>Strategische risico's zijn:</i>	<i>Werkwijze</i>
1	In het sociaal domein niet kunnen garanderen van de zorg en/of kwaliteit daarvan.	Verdere monitoring, mede aan hand van het Actieplan Sociaal Domein (zie ook Risicoprofiel).
2	De veelheid van ontwikkelingen die op Delft afkomen zet de leefbaarheid onder druk.	Verkennen van het effect van de opgaven voor de fysieke, economische en sociale infrastructuur op mogelijke tweedeling.
3	Complexe wet- en regelgeving op het ruimtelijk domein maakt dat we onze ambities niet kunnen realiseren	Verkennen van de mogelijkheden van kennismanagement en omgevingsmanagement.

4	Vanaf 2027 kunnen als gevolg van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW) nieuwe lozingsvergunningen mogelijk niet worden verleend en bestaande vergunningen komen onder druk te staan. Dit is bijvoorbeeld het geval bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijfslocaties, maar ook bij verbouw, beheer en onderhoud van bijvoorbeeld infrastructuur. Het is op dit moment onduidelijk wat de impact gaat zijn, of en hoe hoog boetes gaan uitpakken, maar ook welke (financiële) risico's er ontstaan door het niet kunnen verlenen van nieuwe vergunningen of het moeten aanpassen van bestaande vergunningen of werkzaamheden. Bovendien is het risico dat er meer inzet nodig zal zijn (bij de gemeente en de ODH) voor de 'juridisering', zoals verzoeken tot handhaving en bezwaar- en beroepsprocedures, en voor het daadwerkelijk handhaven van vergunningen en het aanpassen van de vergunningen.	Voor het behalen van de KRW-doelen zijn het Rijk, provincie Zuid-Holland, waterschappen en Omgevingsdienst naast de gemeente ook verantwoordelijk. De gemeente heeft haar (beperkte) rol met name in de vergunningverlening voor lozingen op het riool en voor grondverzet en de handhaving daarvan. Verder is de gemeente verantwoordelijk voor lozingen vanuit het gemeentelijk rioleringsstelsel. Aan de hand van de landelijke en regionale kennisontwikkeling op dit gebied wordt voor Delft de komende periode/jaren een inschatting gemaakt van de genoemde risico's.
5	Netcongestie: te weinig capaciteit op het elektriciteitsnet waardoor bedrijven, inwoners en organisaties te maken krijgen met schaarste. Die schaarste kan ertoe leiden dat ruimtelijke projecten of bedrijfsvestigingen geen doorgang vinden.	Netbeheerders zijn verantwoordelijk voor netverzwaring. Zolang de capaciteit nog niet toereikend is, stimuleren wij slim omgaan met elektriciteit, opslag en andere maatregelen die de claim op het elektriciteitsnet verminderen.
6	Bedrijfsprocessen zijn door hun afhankelijkheid van IT kwetsbaar als de IT/het internet uitvalt	Verkennen van de wijze van versterking van de business continuïteit, waarbij de organisatie plannen formuleert om de bedrijfsprocessen minder afhankelijk te maken van IT en het risico op IT-uitval
7	Lokale gevolgen van bovenregionale crisis, zoals een nieuwe pandemie, of gevolgen van de klimaatcrisis, zoals een overstroming of grote droogte.	In strategie en beleid wordt de klimaatverandering meegewogen waar relevant en waar deze (lokaal) kan worden beïnvloed, zoals bij de energietransitie, de ruimtelijke ontwikkelingen en bij waterbeheersing (zie Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie, de investeringsbudgetten Waterplan en Waterberging en het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan). Bij een bovenregionale gebeurtenis als overstroming of ernstige ziekte-uitbraak,

of zelfs pandemie, zal de lokale crisisorganisatie in werking treden, waarbij de gemeente ook verantwoordelijkheid heeft voor de dochterondernemingen en deels voor de andere verbonden partijen. Er zal samenwerking zijn met andere relevante organisaties in de regio en provincie en met andere overheden voor de beheersmaatregelen.

Voor strategisch risico 1 zijn geïnterviewde financiële risico's opgenomen in het operationeel risicoprofiel op de voorgaande pagina's. Voor strategische risico's 2 tot en met 7 geldt dat het onderwerpen betreft die naar hun karakter en/of de fase van inventarisatie (nog) niet in een concreet beslag op het weerstandsvermogen zijn te vertalen. Hier houden we rekening mee via de methodiek waarbij als streefwaarde een weerstandsratio van minimaal 1,4 ('ruim voldoende') wordt aangehouden. Verder spelen niet direct financieel te vertalen risico's bij het bereiken van bestuurlijke doelen, zoals bijvoorbeeld de bouwopgave. Daarbij valt te denken aan de krappe arbeidsmarkt en de stikstofcrisis.

Kerndossiers:

Hieronder is een geactualiseerd overzicht opgenomen van de bestaande kerndossiers, waar nu Theater de Veste aan is toegevoegd op basis van motie 7.2.1 (aangenomen 17 juli 2025). Voor dossier Schieoevers is op de voorgaande pagina's in het operationele risicoprofiel een gekwantificeerd risicobedrag te vinden. Ook voor het project Prinsenhof is inmiddels in het risicoprofiel een gekwantificeerd risicobedrag opgenomen. In verband met de huisvesting van scholen is ook relevant het risico Onderwijswetgevingsplannen in de subsectie 'overige operationele risico's'.

Kerndossiers/projecten	Voortgang	Informatievoorziening
Schieoevers	Het bestemmingsplan Schieoevers-Noord (Kabeldistrict en Nieuwe Haven) en de bijbehorende (MER) besluiten zijn op 18 oktober 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarop is beroep ingesteld bij de Raad van State. In maart 2025 is een tweede herstelbesluit vastgesteld door de gemeenteraad en op dit moment is de gemeente in afwachting van een zittingsdatum. In juli 2025 is de gebiedsvisie Station Delft	De raad ontvangt twee keer per jaar een voortgangsrapportage, naast de reguliere informatievoorziening via de P&C-cyclus.

	Campus vastgesteld. Op basis hiervan kunnen de deelgebieden ontwikkeld worden. Het bestemmingsplan Verbreding Delftse Schie is in maart 2025 door de gemeenteraad vastgesteld, op basis daarvan werkt de provincie Zuid Holland verder aan de plannen voor de verbreding.	
Project Prinsenhof	Na besluitvorming in het eerste kwartaal van 2024 is het Technisch Ontwerp uitgewerkt. In het eerste kwartaal van 2025 is aangevangen met de realisatie van het project.	De periodieke bijeenkomsten van de raads werkgroep zijn en worden voortgezet. In het vierde kwartaal van 2025 krijgt de gemeenteraad een voorgangsrapportage aangeboden.
Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) 2020-2036	Samen met de schoolbesturen geven we invulling aan de strategische huisvestingsopgave. Het IHP is een dynamisch plan. Nieuwe wetgeving, maatschappelijke ontwikkelingen, bestuurlijke fusies/wijzigingen, gewijzigde beleidsambities vanuit het onderwijs hebben consequenties voor onderwijshuisvesting en groei van de stad. Op 6 maart 2025 is door de raad het geactualiseerde IHP 2025–2041 vastgesteld.	Jaarlijks wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van de projecten middels de raadsinformatiebrief. Zie de meest recente raadsinformatiebrief 20 mei 2025 (zaaknr 2526344).
Theater de Veste	In april 2024 zijn de resultaten van een verkenning naar de toekomst van Theater de Veste aan de raad gestuurd (RIS-nummer 2415212). Navolgend heeft de gemeenteraad op 3 december 2024 het raadsvoorstel aangenomen, inclusief het amendement 'Wel onderzoek naar nieuwbouw, maar nog geen voorkeur'. Dit besluit bestaat uit onder andere het	Over nieuwbouw Theater de Veste is afgesproken jaarlijks, vanaf 2028, bij de Kadernota af te wegen of een volgende verkennende fase voor het project nieuwbouw Theater de Veste gestart wordt. De informatievoorziening verloopt dan ook langs de reguliere P&C-cyclus (deze tabel in programmabegroting en in de jaarstukken). Dit wordt mogelijk uitgebreid na besluitvorming

uitwerken van een financiële strategie voor zowel het investeringsbedrag als de dekking van de structurele lasten voor een nieuw te bouwen theater in (of aangrenzend aan) de binnenstad. Daarnaast is toen ook besloten uit te werken hoe het huidige Theater de Veste in stand kan worden gehouden tot het moment van nieuwbouw. Over dit plan voor instandhouding heeft besluitvorming plaatsgevonden bij de Kadernota 2026. Echter, gezien de samenhang tussen de stukken zijn beide voorstellen wel tegelijkertijd aan de raad voorgelegd. De raad heeft de Financiële Strategie vastgesteld met nog drie moties (17 juli 2025).	over de aanpak voor de toekomst van het theater.
--	---

Algemeen

De paragraaf begint met een toelichting op het weerstandsvermogen en de financiële positie van de gemeente Delft. Dit gebeurt aan de hand van de Algemene reserve, het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie), de meerjarige balans en de financiële kengetallen. Daarna is het risicoprofiel opgenomen, waarin inzichtelijk is gemaakt welke risico's de benodigde weerstandscapaciteit onderbouwen. Tot slot volgt een toelichting op het Delftse risicomanagement met de strategische risico's en de kerndossiers.

LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de geraamde inkomsten uit de gemeentelijke heffingen en van het fiscaal beleid in 2026. Verder biedt de paragraaf een overzicht van de tariefontwikkelingen, een opgave van de woonlasten en informatie over de kostendekkendheid van tarieven en over de kwijtschelding.

Lokale heffingen algemeen

De gemeente mag alleen die belastingen opleggen die zijn toegestaan volgens de wet (meestal de Gemeentewet). We noemen dit de decentrale of lokale heffingen. De lokale heffingen die Delft in 2026 oplegt zijn:

- onroerendezaakbelasting (OZB): eigenaren woningen en niet-woningen en gebruikers niet-woningen
- afvalstoffenheffing voor huishoudens en reinigingsrechten voor bedrijven
- rioolheffing
- parkeerbelasting
- precariobelasting
- reclamebelasting
- toeristenbelasting
- kadegelden
- leges

Er zijn drie soorten lokale heffingen:

1. algemene belastingen
2. bestemmingsheffingen
3. retributies (rechten en leges)

De algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt waarvoor. Onder de algemene belastingen vallen de OZB, de reclamebelasting, de precariobelasting, de parkeerbelasting en de toeristenbelasting.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Dit zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De gemeente mag niet meer heffen dan de kosten die zij voor de taak of voorziening maakt.

Retributies heft de gemeente bij een specifieke dienstverlening die voor die persoon een individueel voordeel oplevert. Dit zijn bijvoorbeeld de kadegelden of de leges voor een paspoort. Ook hier mogen de tarieven niet meer dan kostendekkend zijn.

De tariefvoorstellen voor de gemeentelijke heffingen biedt het college aan in het raadsvoorstel tot vaststelling van de afzonderlijke belastingverordeningen en de legesverordening. De heffing en inning van belastingen en een groot deel van de leges wordt

voor de gemeente gedaan door de Regionale Belasting Groep (RBG). Parkeren Delft is verantwoordelijk voor de heffing en inning van de parkeerbelasting.

Actuele ontwikkelingen rond gemeentelijke belastingen

Nominale ontwikkeling

Bij het opstellen van de begroting worden de budgetten aangepast aan de trendmatige kostenontwikkelingen om uit te komen op het prijspeilniveau van 2026; dit is de nominale ontwikkeling. Doel is het behoud van de dienstverlening op het niveau van 2025. Het stijgingspercentage voor gemeentelijke tarieven is hiervoor gekoppeld aan de Consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau. Voor 2026 is dit 2,6%. De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn met dit percentage aangepast, tenzij er reden is hiervan af te wijken. Deze omstandigheden zijn dan toegelicht in de begroting of bij de betreffende verordening. Voor een aantal legesproducten geldt een landelijk maximumtarief, zoals bij een paspoort en een rijbewijs.

Hogere btw op overnachtingen

Het kabinet heeft besloten om per 1 januari 2026 de btw op overnachtingen te verhogen van 9% naar het hoge tarief van 21%. Het effect daarvan is aanzienlijk. Ter illustratie: een overnachting met een kostprijs van € 100 kost nu met btw € 109. Vanaf 1 januari 2026 zal dat € 121 zijn. Dit kan zowel voor de toeristische markt als de zakelijke markt voor congressen grote impact hebben op het aantal overnachtingen en daarmee op de opbrengst van de toeristenbelasting. In de evaluatie van de laatste verhoging van de toeristenbelasting gaat het college onder meer in op de verhoging van de btw.

Ontwikkelingen bij bezwaarschriften door 'no cure no pay'-bureaus

De laatste jaren dienen de zogenaamde 'no cure no pay'-bureaus in heel Nederland steeds meer bezwaarschriften in tegen de WOZ-waardering. Dit zorgt ook bij de RBG voor steeds meer werk en uitvoeringskosten. Op 1 januari 2024 is de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm in werking getreden. Die wet matigt de vergoedingen en maakt daarmee het 'verdienmodel' voor de bureaus minder interessant. Een uitspraak van de Hoge Raad uit juli 2024 leek het effect van de wet op dit punt (voorlopig) weer teniet te doen. In reactie hierop heeft het kabinet aanvullende maatregelen genomen waarmee de proceskostenvergoeding weer is verlaagd. Over 2025 is een aanzienlijke vermindering van het aantal bezwaarzaken zichtbaar.

Toetreding gemeente Zuidplas tot de RBG.

De procedure rond de voorgenomen toetreding van de gemeente Zuidplas tot de RBG is inmiddels zover gevorderd dat toetreding per 1 januari 2026 aannemelijk is.

Reinigingsheffingen

Door het Rijk is een verhoging aangekondigd van de zgn. verbrandingsbelasting. Deze kosten drukken op de gemeentelijke taak van de afvalverwerking. Verhoging van deze belasting kan mogelijk leiden tot verhoging van reinigingsheffingen. Dit zijn de afvalstoffenheffing voor de huishoudens en het reinigingsrecht voor bedrijven. Verdere bijzonderheden, zoals omvang van de verhoging en ingangsdatum zijn nog niet bekend.

Geraamde inkomsten

Hieronder het overzicht van de werkelijke inkomsten in 2024 en de geraamde inkomsten voor 2025 en 2026:

Bedragen x 1.000	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Woonlastenheffingen			
OZB*	33.909	37.198	38.858
Afvalstoffenheffing (voor aftrek kwijtschelding)	18.447	19.003	19.621
Rioolheffingen (voor aftrek kwijtschelding)	14.638	15.150	15.424
Overige heffingen			
Reinigingsrechten	611	551	565
Havendienst	292	165	270
Leges omgevingsvergunningen	3.216	3.897	2.979
Overige Leges	3.327	2.669	2.790
Parkeerbelastingen	9.746	8.920	9.749
Reclamebelasting	270	261	257
Precariobelasting	518	334	342
Toeristenbelasting	1.938	1.682	1.682

86.912
89.830
92.537

* De opbrengst OZB is inclusief opbrengst voor het ondernemersfonds

Op de OZB-tarieven voor niet-woningen zit een vaste opslag van 8,22%, bestemd voor het Ondernemersfonds. Het beheer van dit fonds ligt bij de ondernemers. Het geraamde bedrag voor 2026 is circa € 1,3 miljoen. Nadere informatie over de parkeerbelasting is opgenomen bij het programma Bereikbare en leefbare stad.

Woonlasten

Visie woonlasten

De visie van het college op de woonlasten is dat:

1. voor de OZB een gematigde ontwikkeling het uitgangspunt is. Dit betekent in principe alleen de jaarlijkse indexatie van de opbrengst, met name voor inflatiecorrectie. Als voor het bereiken van een positief begrotingssaldo en/of een structureel evenwicht bijsturingsmaatregelen noodzakelijk zijn, is een extra verhoging van de OZB een mogelijkheid (een 'knop') die kan worden overwogen;
2. voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing volledig het profijtbeginnsel van toepassing is. Dit betekent dat de gemeente alle in aanmerking komende kosten voor deze taken via de heffing omslaat over alle huishoudens. Alle inwoners van Delft hebben er immers belang bij dat de gemeente deze taken uitvoert;
3. kosten van kwijschelding bij de afvalstoffen- en rioolheffing niet kunnen worden opgebracht uit het budget voor armoedebeleid. Het uitgangspunt is dat de kosten van kwijschelding worden doorberekend in de tarieven.

Totaal woonlasten:

Bedragen x 1.000	2025	Areaal	Nominaal	Overige	%	2026
Opbrengsten woonlasten						
OZB	37.198	254	1.406		4,45%	38.858
Afvalstoffenheffing	19.003	93	525		3,25%	19.621
Rioolheffing	15.150	125	149		1,80%	15.424
Totaal						

Hieronder volgt een toelichting per component van de woonlasten:

Onroerendezaakbelastingen

De OZB-opbrengst stijgt met de indexatie en het nieuw areaal. Verder is geen aanvullende verhoging opgenomen.

- de indexatie bedraagt 3,78%. Dit is het gewogen gemiddelde van de indexatie op het deel dat het Rijk in mindering brengt op de algemene uitkering uit het gemeentefonds (indexatie met 4,2%) en het overige deel (indexatie met CPI van 2,6%)
- de geraamde meeropbrengst voor het nieuw areaal bedraagt € 254.000.

Ontwikkeling geraamde opbrengst OZB

Bedrag n x 1.000	2025	Indexati e	Indexati e %	Overig e	Grondsla g tarieven	Nieu w area al	Stijging opbreng st	Ramin g 2026
	37.198	1.406	3,78%	-	38.604	254	1.656	38.858

* Deze raming is inclusief de opbrengst van het Ondernemersfonds.

De meeropbrengst uit nieuw areaal is een extern effect. Deze is niet meegenomen bij de grondslag voor de tariefberekening.

De berekende tarieven zijn:

- eigenaren woningen: 0,09466%
- eigenaren niet-woningen: 0,38414%
- gebruikers niet-woningen: 0,30188%

De grondslag voor de OZB is de WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen. De uitvoering van de WOZ heeft de gemeente overgedragen aan de RBG, die voor deze taak onder toezicht staat van de landelijke Waarderingskamer. Deze instantie toetst geregeld de uitvoering door de RBG en heeft hiervoor het oordeel 'Goed - 5 sterren' gegeven. Het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden) publiceerde tot 2024 jaarlijks gegevens over de woonlasten in de Nederlandse gemeenten. In de tabel hieronder zijn de gegevens tot en met 2023 verwerkt uit de aparte COELO-publicatie over de woonlasten bij de grote gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Vanaf 2024 zijn in de tabel de gegevens uit de Atlas lokale lasten van COELO over alle Nederlandse gemeenten opgenomen. Hierdoor is de gemiddelde aanslag in Delft gedaald ten opzichte van het landelijk gemiddelde. In 2022 is door het CBS de berekeningswijze van de gemiddelde woningwaarde veranderd. Dit verklaart de buitengewone stijging in dat jaar.

Aanslag gemiddelde woning

	2022	2023	2024	2025	2026
Aanslag Delft	€ 395	€ 436	€ 459	€ 494	€ 517

Stijging/daling	€ 114	€ 40	€ 23	€ 35	€ 23
Gemiddeld NL	€ 347	€ 375	€ 423	€ 453	n.t.b.
Percentage t.o.v. gemiddeld NL	114%	116%	108,5%	109%	n.t.b.

bron: COELO

Gesloten circuits reiniging en riool

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn gebonden aan de toerekenbare kosten voor die specifieke taken en mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het uitgangspunt in Delft is om alle kosten die voor doorberekening in aanmerking komen ook door te berekenen in de tarieven. In de enige afwijking hiervan zijn de kosten voor oninbaarheid voor 70% doorberekend. De reden hiervoor is dat deze betrekking hebben op een periode van vijf jaar, waarbij op dit moment een licht dalende trend zichtbaar is bij de oninbaarheid. Hieronder staan de tabellen met de geraamde toerekenbare kosten, de geraamde opbrengsten, de kostendekkendheid en de tariefvoorstellen op basis van de prognoses voor de aantallen huishoudens voor 2026. De aan de heffingen toerekenbare kosten en de aantallen huishoudens zijn geactualiseerd. Bij de reinigingsheffingen is de stijging van de bijdrage aan Avalex 5%. Doordat de indirecte kosten minder zijn gestegen en er gerekend is met een geprognosticeerde toename van 250 huishoudens zijn de tarieven voor 2026 aangepast met 2,8%.

Bij de rioolheffing is een structurele verhoging van € 800.000 toegepast van de toevoeging aan de voorziening voor onderhoud en vervanging. Deze is noodzakelijk vanwege de stijgende kosten voor deze activiteiten. In 2024 is gestart met een reeks onttrekkingen aan de exploitatievoorziening voor demping van de tariefstijging. Deze bedroeg bij de start € 1.000.000. Dit bedrag loopt jaarlijks met € 200.000 terug. Dit betekent dat de onttrekking in 2026 € 600.000 bedraagt. De tariefstijging wordt daarmee beperkt tot 1%, zonder de onttrekking uit de voorziening zou de noodzakelijke stijging in het voorstel op ongeveer 10% komen. De kostendekkendheid van de rioolheffing komt hiermee op 91,5%.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing (x € 1.000)			
Lasten		Baten	
Taakveld	€ 15.628	Eenpersoons huishoudens	€ 6.409
Schoonmaakkosten	€ 1.000	Meerpersoons huishoudens	€ 12.106
Kwijtschelding	€ 1.422	Kamerbewoning	€ 1.107
Overhead	€ 265	Totaal	€ 19.621
BTW	€ 1.680		
Perceptiekosten	€ 565	Kostendekkendheid	99,80%
Dekking oninbaar	€ 129		

Totale lasten taak reiniging	€ 20.690	Tariefmutatie	2,8%
Baten buiten de heffing	€ - 1.1029	Tarief eenpersoons	€ 283,59
Toerekenbaar aan de heffing	€ 19.660	Tarief meerpersoons	€ 444,25

Kostendekkendheid rioolheffing (x € 1.000)			
Lasten		Baten	
Taakveld	€ 13.027	Eigenaren	€ 11.969
Schoonmaakkosten	€ 1.000	Gebruikers tot 500 m3	€ 3.211
Kwijtschelding	€ 257	Gebruikers boven 500 m3	€ 244
Overhead	€ 1.311	Totaal baten uit de heffing	€ 15.424
BTW	€ 710	Dekking via onttrekking uit voorziening	€ 1.400
Perceptiekosten	€ 443	Gedekte kosten	€ 16.824
Dekking oninbaar	€ 107	Kostendekkendheid van de heffing	91,5%
Totale lasten taak riolering	€ 16.856	Tariefmutatie	1,0%
		Tarief eigenaren	€ 209,98
		Tarief gebruikers tot 500 m3	€ 58,92
		Tarief gebruikers boven 500 m3	€ 0,70

Tarief ontwikkeling bij de woonlasten

De ontwikkeling van de tarieven OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing is in onderstaande tabellen weergegeven voor de belastingjaren 2022 tot en met 2026.

Onroerendezaakbelastingen	Woningen		Niet-woningen	Niet-woningen	
Jaar	eigenaren	mutatie	eigenaren	gebruikers	mutatie
2022	0,09668%	-9,34%	0,30414%	0,24737%	-0,93%
2023	0,09485%	-1,90%	0,33657%	0,26385%	10,66%
2024	0,09743%	2,72%	0,34625%	0,26926%	2,87%
2025	0,09983%	2,50%	0,37854%	0,30733%	8,53%
2026	0,09466%	-5,18%	0,38414%	0,30188%	1,48%

* De tarieven van voor 2024 zijn aangepast naar de hoogte zoals vastgesteld bij de 1e wijziging voor een correcte vergelijking

Bij de OZB zijn de tarieven mede afhankelijk van de waardeontwikkeling. Bij de woningen is de juli-prognose voor de peildatum OZB 2026 van de RBG 10,5% en bij de niet-woningen 0,8%. De tariefontwikkeling wordt daarnaast bepaald door de jaarlijks vastgestelde beginwaarde waarover de geschatte waardeontwikkeling wordt toegepast. Verder geeft de RBG jaarlijks prognoses voor de correctiefactoren voor het effect van bezwaren, oninbaarheid en leegstand.

Reinigingsheffingen	Afvalstoffenheffing		Reinigingsrecht		
Jaar	Meerpersoonshuishouden	Eenpersoonshuishouden	Mutatie	Zakelijke gebruikers	mutatie
2022	€ 400,50	€ 255,66	9,84%	€ 454,39	9,84%
2023	€ 400,50	€ 255,66	0,00%	€ 454,39	0,00%
2024	€ 417,09	€ 266,25	4,14%	€ 473,20	4,14%
2025	€ 432,30	€ 275,96	3,65%	€ 490,47	3,65%
2026	€ 444,25	€ 283,59	2,80%	€ 504,20	2,80%

Rioolheffingen	Afvoerrecht per m3			Aansluitrecht		
Jaar	Tot en met 500 m3	500 - 500.000 m3	Boven 500.000 m3	Mutatie	Eigenarentarief	mutatie
2022	€ 48,20	€ 0,57	€ 0,21	0,00%	€ 171,78	0,00%
2023	€ 54,42	€ 0,64	€ 0,24	12,90%	€ 193,94	12,90%

2024	€ 55,28	€ 0,65	€ 0,24	1,59%	€ 197,02	1,59%
2025	€ 58,32	€ 0,69	€ 0,25	5,50%	€ 207,85	5,50%
2026	€ 58,92	€ 0,70	€ 0,26	1,03%	€ 209,98	1,03%

Lastendruk belastingjaar 2025

Huishoudens

In onderstaande tabel zijn de lokale lasten voor 2026 opgenomen voor vier basistypen huishoudens, uitgaande van een gemiddelde WOZ-waarde voor een woning in Delft.

- een gezin met een woning in eigendom met een waarde van € 546.000;
- een gezin dat een woning huurt;
- een alleenstaande met een woning in eigendom met een waarde van € 546.000;
- een alleenstaande die een woning huurt.

Het CBS stelt de gemiddelde woningwaarde per twee jaar vast. Voor deze begroting is de gemiddelde waarde van 2025 zoals die door COELO voor Delft is gebruikt (€ 494.795), aangepast met de prognose van het stijgingspercentage van 10,5% zoals opgegeven door de RBG.

Woonlasten in Delft op basistype huishouden	Bedragen x € 1,-			
	OZB	Afval	Rioolaansluiting	Rioolafvoer
Gezin met eigen woning met waarde van € 546.000	517	444	210	59
Gezin met een huurwoning		444		59
Alleenstaande met eigen woning met waarde van € 546.000	517	283	210	59
Alleenstaande met een huurwoning		283		59

Vergelijking met gemeenten in de regio (afgelopen jaar)

De lokale lasten van Delft zijn in de onderstaande grafiek vergeleken met die van andere gemeenten in de regio en met het landelijk gemiddelde. De lokale lasten van Leiden zijn toegevoegd, omdat dit een stad is van vergelijkbare grootte met eveneens een universiteit en een historisch centrum. Het betreft een vergelijking van de lasten in 2025, omdat de tarieven voor 2026 van andere gemeenten nog niet bekend zijn.

Woonlastenvergelijking per huishouden in andere gemeenten in 2025

De tabel hieronder laat de vergelijking zien van de totale woonlasten voor één-persoons- en meerpersoonshuishoudens (EPH-MPH) in verschillende gemeenten in 2025. De woonlasten zijn: het bedrag aan OZB voor de gemiddelde woning, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Woonlasten in de regio			Bedragen x € 1,-	
	Gemiddeld e woonlasten EPH (eigenaar bewoner)	Gemiddeld e woonlast en MPH (eigenaar bewoner)	Gemiddeld e woonlasten EPH (huurder)	Gemiddeld e woonlast en MPH (huurder)
Delft	1.036	1.192	334	491
Leiden	1.033	1.322	325	613
Midden-Delfland	1.126	1.225	527	626
Pijnacker-Nootdorp	939	1.050	507	619
Westland	957	1.081	479	604

bron: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/>

Overzicht tarieven met maximale kostendeckendheid van 100%

Voor heffingen met de zogenaamde opbrengstlimiet is hieronder een overzicht van het percentage van kostendeckendheid opgenomen. Hierbij geldt dat bij een percentage van onder de 100% niet alle geraamde kosten worden gedekt uit de geraamde opbrengsten; daarboven is sprake van een mogelijke meeropbrengst. De betreffende heffingen zijn:

- rioolheffing,
- afvalstoffenheffing,
- leges,
- kadegelden.

Toe te rekenen kosten zijn directe en indirecte kosten.

Directe kosten: dit zijn kosten voor de activiteiten die in een meer dan zijdelings verband staan met de geleverde dienst, zoals:

- directe loonkosten,
- directe materiaalkosten,
- perceptiekosten (kosten van heffen en invorderen),
- kosten kwijtschelding,
- btw-kosten,
- voorlichtingskosten, voor zover niet samenhangend met beleidsvoorbereiding en beleidsvaststelling,

- kosten voor handhaving, toezicht en controle, voor zover het de eerste controle op het nakomen van vergunningverlening betreft of specifiek samenhangt met de verleende dienst zoals de milieucontrole bij afvalstoffenheffing.

Indirecte kosten: dit zijn de overheadkosten, dus alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Niet toerekenbare kosten zijn:

- kosten voor beleidsvoorbereiding,
- kosten voor handhaving, toezicht en controle, tenzij het om de bij toerekenbare kosten genoemde uitzonderingen gaat,
- kosten van inspraak- en bezwaarprocedures.

Leges

De legesverordening is, conform de nieuwe modelverordening van de VNG, onderverdeeld in drie hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening
- Hoofdstuk 2: Omgevingsvergunning
- Hoofdstuk 3: Diensten vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

Wettelijk geldt dat de opbrengsten uit leges op het niveau van de totale verordening maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Binnen hoofdstuk 1 en 2 is kruisfinanciering tussen of binnen de verschillende paragrafen toegestaan. Dit betekent dat een tekort op de ene legessoort mag worden gecompenseerd met overdekking uit een andere legessoort

Tabel: overzicht geraamde kostendekkendheid Legesverordening 2025 (bron: Kostendekkendheid.nl)

Kostendekkendheid Legesverordening (x € 1.000)	Directe kosten	Overhead	Totale lasten	Totale baten	Kostendekking
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	1.417	1.342	2.759	2.405	87%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning	2.059	1.014	3.073	2.979	97%
Hoofdstuk 3 Europese Dienstenrichtlijn	56	54	110	63	57%
Totaal	3.532	2.410	5.942	5.447	92%

De legesverordening voldoet op het vereiste niveau aan de wettelijke opbrengstlimiet, doordat het totaal en elke titel afzonderlijk onder de 100% kostendekkendheid blijven.

Binnen hoofdstuk 1 past de gemeente kruisfinanciering toe tussen de verschillende producten, zoals huwelijken, huisvestingsvergunning en de uitgifte van huisnummers. Bij hoofdstuk 1 is een grote component directe kosten die niet onder de loonkosten vallen. Dit zijn grotendeels (90%) verplichte afdrachten aan het Rijk voor producten waarvoor landelijk

bepaalde maximprijzen gelden, zoals reisdocumenten en de verklaring omtrent gedrag. Delft hanteert deze maximumtarieven. Door de grote aantallen zijn de landelijke tarieven sterk bepalend voor het percentage van kostendekkendheid in hoofdstuk 1. Door de cao stijgingen zijn de personeelslasten sterk gestegen. De toerekenbare overheadkosten zijn licht gedaald bij Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 3 is de kostendekkendheid met 1 procentpunt gestegen t.o.v. 2025. Het dekkingspercentage bij Hoofdstuk 3 heeft te maken met beleidskeuzes, zoals een relatief laag tarief bij evenementen.

Binnen hoofdstuk 2, de omgevingsvergunningen, is er kruisfinanciering tussen de projecten met een hogere bouwsom en projecten uit de categorie met de laagste bouwsommen (tot € 1 miljoen). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb is er de afgelopen anderhalf jaar veel veranderd rond de leges omgevingsvergunningen. Een belangrijk effect is dat een verschuiving gaande is van activiteiten waarvoor leges kunnen worden geheven, zoals toetsing van aanvragen, naar activiteiten die uit algemene middelen bekostigd moeten worden, zoals toezicht en handhaving. Verder staan legesopbrengsten onder druk door langdurende maatschappelijke ontwikkelingen zoals de stikstofproblematiek, stijgende bouwkosten door inflatie en prijsontwikkeling op de woningmarkt voor koop en huur. Dit alles leidt tot een dalende legesopbrengst. In 2024-2025 is daarom door de betrokken afdeling met externe ondersteuning gewerkt aan een vernieuwd model voor de legesheffing bij omgevingsvergunningen. De uitgangspunten daarvoor zijn:

- een realistische raming van de legesopbrengst en de daaraan toerekenbare kosten, wat de voorspellende werking van de begroting vergroot;
- gegrond op landelijke ervaringscijfers maar met doorwerking van Delftse kenmerken, zoals de monumentendichtheid;
- op basis van standaard aantallen, kengetallen en tarieven;
- met goede mogelijkheden voor analyse en sturing via de cyclus van planning & control.

Kern van het model is het toepassen van een vast referentiejaar, wat als standaard is bepaald voor de kosten en opbrengsten en het daaruit berekende percentage aan kostendekkendheid. Voor het referentiejaar zijn soorten en aantallen aanvragen, toe te rekenen uren en overige kosten en uurtarieven genormeerd. In de tarieven voor de activiteit bouwen is een stijging van 4,91% verwerkt in de heffingspercentages en de bedragen in euro's. De reden hiervoor is dat de stijging van de cao-lonen van de afgelopen jaren nog niet was verwerkt in de tarieven, doordat deze enkele jaren niet zijn geïndexeerd, met dekking hiervoor uit de egalisatievoorziening. Hiervoor is op dit moment geen saldo meer beschikbaar in de voorziening. Na verwerking van de aanpassingen is het overzicht voor het referentiejaar als volgt:

Referentiejaar omgevingsvergunningen	Aantallen	Totaal uren	Kosten uren	Overige kosten	Totale kosten	Totale opbrengst	Kostendekking
Voorfase	98	848	€ 104.643	€ 60.994	€ 165.637	€ 31.087	
Activiteit bouwen < € 5.000.000	367	6.035	€ 744.665	€ 228.354	€ 973.018	€ 1.064.190	

Activiteit bouwen > € 5.000.000	8	718	€ 88.626	€ 4.761	€ 93.387	€ 1.490.4 42	
Ruimtelijke ordening	287	4.79 4	€ 591.55 5	€ 178.3 76	€ 769.93 1	€ 248.405	
Monumenten / beschermd stadsgesicht	247	4.44 0	€ 574.89 6	€ 153.5 22	€ 701.41 8	€ 136.653	
Overige (kappen, uitweg, aanleg)	114	1.03 2	€ 127.40 0	€ 70.84 8	€ 198.24 9	€ 24.622	
Vermindering	230	230	€ 28.357	€ 143.0 24	€ 171.38 2	- € 14.467	
Teruggaaf	0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Totaal	1.351	18.0 97	€ 2.233.1 42	€ 839.8 79	€ 3.073.0 21	€2.979. 102	97%

Het referentiejaar zal voortaan gebruikt worden als het uitgangspunt voor monitoring, sturing en analyse van de jaarlijkse realisatie. Het model kan ook worden gebruikt om de impact van een aangekondigde verandering in regelgeving te beoordelen. Zo vallen bijvoorbeeld verbouwingen nu nog niet onder de Wkb, maar het voornemen is dat dit op enig moment wel zal gebeuren. In het model kan berekend worden wat dan het effect is op de toerekenbare kosten, de legesopbrengsten en de kostendekkendheid van de leges.

Binnen hoofdstuk 3 heeft de beleidskeuze om voor evenementen een beperking van de kostendekkendheid te hanteren een sterk effect op het totale percentage van de titel. Vanwege de maatschappelijke betekenis is dit onderdeel bij veel gemeenten niet kostendekkend.

Kadegelden

De rechten voor het zogenaamde kadegeld vanwege overslag van goederen zijn geregeld in de verordening Kadegelden Delft. De verordening heeft één hoofdstuk met een tarief voor bulkgoederen en een tarief voor stukgoederen. Het dekkingspercentage is 32%. De verhaalbare kosten betreffen het totaal van de geraamde onderhoudskosten aan kademuren. Omdat het gaat om een zeer klein aantal belastingplichtigen, wordt de geraamde opbrengst vooral begrensd door de redelijkheid van de tarieven, eerder dan door het percentage aan kostendekkendheid.

Kadegelden (bedragen x € 1.000)

Lasten	508
Baten	165
Kostendekking	32%

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is bedoeld voor mensen met een laag inkomen zonder vermogen of waardevolle bezittingen. Bij de kwijtschelding wordt rekening gehouden met het vermogen en met de betalingscapaciteit. De gemeentelijke regels voor de kwijtschelding zijn opgenomen in de Kwijtscheldingsverordening Delft 2013. Kwijtschelding valt onder de aan de RBG overgedragen taken. In Delft kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing gebruik, leges huisvestingsvergunning en het gemeentelijk deel van de leges voor een identiteitsbewijs. Het aantal kwijtscheldingsverzoeken stabiliseert de laatste jaren. Een groeiend aantal wordt automatisch toegekend via de informatie van het Inlichtingenbureau.

Kwijtschelding (bedragen x 1.000)	Jaarrekening 2024	Programmabegroting 2025	Programmabegroting 2026
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	1.338	1.422	1.422
Kwijtschelding rioolheffing gebruik	215	257	257
Kwijtschelding leges	3	15	15

GRONDBELEID

Grondbeleid en doelstellingen

Het grondbeleid is één van de middelen die de gemeente tot haar beschikking heeft om (ruimtelijke) doelstellingen te kunnen realiseren. Het grondbeleid is daarmee ondersteunend aan beleidsvelden als wonen, werken, onderwijs, cultuur, zorg en recreatie. Gegeven deze doelstellingen streeft de gemeente naar het optimaliseren van de financiële uitkomsten. De financiële uitkomsten zijn in deze begroting opgenomen in het programma Goed Wonen. Nadere uitleg over de in deze paragraaf gepresenteerde cijfers is te vinden in het Tussentijds Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (TMPG) 2025.

Uitvoering van de nota grondbeleid

In een nota Grondbeleid legt een gemeente vast hoe zij haar ruimtelijke doelstellingen wil bereiken en welke instrumenten zij hiervoor tot haar beschikking heeft. Een gemeente kan zich actief en/of faciliterend opstellen om gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. Daarnaast zijn er tussenvormen mogelijk waarin gemeente en private partijen samenwerken. In maart 2022 heeft de raad de nota Grondbeleid 2022-2025 vastgesteld. Gekozen is voor een situationeel grondbeleid. Dat betekent dat de focus ligt op faciliterend grondbeleid, maar dat, daar waar opportuun, ook een actieve rol kan worden ingenomen.

Informatievoorziening

Jaarlijks stellen we het MPG op. Dit document geeft inzicht in de te verwachten resultaten per grondexploitatie en het verloop van het risicoprofiel. De in het MPG benoemde risico's worden opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing en lopen mee in de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente Delft. Naast het MPG stellen we ook jaarlijks het TMPG op. Dit is een tussentijdse actualisatie (peildatum 1 juni) van de grondexploitaties om te zien of de projecten financieel nog op koers liggen. Het TMPG loopt mee met de najaarsrapportage. Bij het MPG en het TMPG wordt ook gerapporteerd over de stortingen in en onttrekkingen aan de ingestelde bestemmingsreserve Reserve kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen. Deze Reserve is ingesteld op grond van de Nota Kostenverhaal (raadsbesluit juli 2021).

Parameters

De parameters op basis waarvan de netto contante waarde (NCW=verwacht resultaat in € per 1-1-2025) en de eindwaarde (EW=verwacht resultaat in € per einddatum project) van grondexploitaties worden berekend, zijn deels gebaseerd op BBV-regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) en deels gebaseerd op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De parameters bij het TMPG 2025 zijn gelijk gehouden aan die bij het MPG 2025. Bij het MPG 2026 zullen de parameters opnieuw worden ingeschat. De toegepaste parameters zijn in de volgende tabel weergegeven.

Parameters TMPG 2025

Excel-tabel

Parameters (T)MPG 2025		
	2025	2026 en volgend
Bouw- en woonrijp maken	5,7%	3,5%
Overige kosten	4,4%	2,9%
Opbrengstenstijging	2,9%	2,9%
Rentetoerekening	0,39%	0,39%
Discontovoet	2%	2%

Verwachte financiële resultaten

Alle grondexploitaties zijn tussentijds geactualiseerd. Zij geven een stabiel tussentijds resultaat te zien. In de onderstaande tabel zijn de verwachte resultaten weergegeven.

Bouwgronden in exploitatie

Excel-tabel

TMPG 2025				
Bedragen x € 1.000, per ultimo	NCW	Winst / Verlies	EW	Looptijd
	1-1-2025		einde looptijd	
Kop van de Buitenhof	226	Winst	275	2034
Kop Nieuwe Haven	-420	Verlies	-428	2025
Maria Duystlaan	-1.496	Verlies	-1.619	2028
Nieuw Delft	1.230	Winst	1.332	2028
Voorhof Noord-West	579	Winst	627	2028
Haring	-1.374	Verlies	-1.401	2025

Ontwikkeling boekwaarde

In onderstaande tabel* is het verwachte verloop van de boekwaarde voor de grondexploitaties gedurende het begrotingsjaar 2026 weergegeven. De tabel geeft daarnaast inzicht in de nog resterende kosten en opbrengsten**.

* Deze cijfers zijn nog niet verwerkt in de programmabegroting 2026-2029. Deze begrotingswijziging leveren we mee bij het MPG 2026.

** Kosten worden als positieve bedragen en opbrengsten als negatieve bedragen weergegeven.

Verloop boekwaarde en kosten/opbrengsten

Excel-tabel

Verloop boekwaarde en kosten/opbrengsten		Boekwaarde verloop 2026			Resterend		
Bedragen x €1.000	per 1-1	2026	Kosten	Opbrengsten	2027	Kosten	Opbrengsten
Kop van de Buitenhof		7.066	2.169	-3.266	5.970	56.138	-62.383
Kop Nieuwe Haven		n.v.t.					
Maria Duystlaan		1.161	1.756	-2.940	-23	2.750	-1.108
Nieuw Delft		-2.101	5.438	-13.461	-10.124	9.753	-961
Voorhof Noord-West		378	1.042	-	1.420	1.994	-4.042
Haring		n.v.t.					
Totalen		6.504	10.405	-19.667	-2.757	70.636	-68.494

Systematiek van winstneming

De gemeente heeft met de projecten Kop van de Buitenhof, Nieuw Delft en Voorhof Noord-West drie winstgevende grondexploitaties. Voor een winstgevende grondexploitatie bestaat de verplichting om via een voorgeschreven methode te berekenen of er tussentijds winst genomen moet worden. Deze berekening vindt plaats bij de eerstvolgende Jaarrekening 2025.

Systematiek van verliesneming

Voor alle verliesgevende grondexploitaties moet een verliesvoorziening worden gevormd. Deze voorziening is gewaardeerd op de netto contante waarde. De omvang van de voorziening per 1-1-2025 bedraagt € 3,3 miljoen. Eventuele aanpassing vindt plaats op basis van het MPG 2026 bij de Jaarrekening 2025.

Benodigd weerstandsvermogen

Aan actieve gebiedsontwikkeling zijn risico's verbonden. Deze worden per project bij zowel het MPG als het TMPG in beeld gebracht. Ieder risico kent een kans van optreden (maximaal 50%) en een financieel effect als het risico zich voordoet. Kans van optreden maal het financieel effect levert een risicobedrag op. De volgende tabel geeft inzicht in het totale risicobedrag (optelsom van alle risicobedragen) voor zowel de projectspecifieke risico's als de algemene (voor iedere grondexploitatie geldende) risico's. Bij het TMPG 2025 is sprake van een risicobedrag van € 10,9 miljoen voor alle grondexploitaties tezamen. Met beide typen risico's wordt rekening gehouden in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Het totale benodigde weerstandsvermogen, gecorrigeerd voor het verwachte positief resultaat van Voorhof Noord-West, Nieuw Delft en Kop van de Buitenhof, bedraagt € 9,0 miljoen. Dit is € 0,2 miljoen meer dan ten tijde van het MPG 2025.

Projectspecifieke risico's

Excel-tabel

<i>Projectspecifieke risico's in uitvoering zijnde grondexploitaties</i>	
Risicobedragen x €1.000	TMPG 2025
Totalen	7.117
Op te nemen in weerstandsvermogen	5.475
<i>Algemene risico's in uitvoering zijnde grondexploitaties</i>	
Risicobedragen x €1.000	TMPG 2025
Totalen	3.793
Op te nemen in weerstandsvermogen	3.575
<i>Projectspecifieke + algemene risico's</i>	
Risicobedragen x €1.000	TMPG 2025
TOTAAL	10.911
OP TE NEMEN IN WEERSTANDSVERMOGEN	9.051

Vennootschapsbelasting

Bij de invoering van de vennootschapsbelasting in 2016 bleek dat het Grondbedrijf zich niet kwalificeerde als onderneming in fiscale zin. Omdat de grondexploitatie Nieuw Delft bij de Jaarrekening 2024 (MPG 2025) positief is geworden, zal deze kwalificatie nader bekeken moeten worden.

Overige gebiedsontwikkelingen en grondposities

De gemeente heeft ook nog een aantal grondposities. Het TMPG 2025-2028 beschrijft de overige gebiedsontwikkelingen met hierin de gemeentelijke grondposities.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

Deze paragraaf gaat over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen en kunstwerken, verlichting, speeltoestellen, riolering, gebouwen en maatschappelijke voorzieningen. In deze paragraaf geven we aan hoe we kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. In de Financiële verordening is onder andere opgenomen hoe en wanneer de gemeente haar kapitaalgoederen afschrijft. De paragraaf is opgebouwd uit de volgende onderdelen: openbare ruimte, vastgoed en maatschappelijke voorzieningen. Per onderdeel gaan we in op de specifieke beleidskaders, beheerplannen en financiën. In de onderstaande tabel is het overzicht van de beheer- en beleidsplannen opgenomen.

Bedragen * € 1.000	Vastges teld (jaar)	Loop tijd (t/m jaar)	Financi ële ver taling in begroting (ja/nee)	Financiering via reserve /voorzieningen/exp loitatie/ investerin g (V/E/I/R)	Actueel beleids plan (ja/nee)	Achterst allig onderho ud (ja/nee)
Wegen	2023	2027	Ja	E/R/I	Ja	Ja
Riolering	2021	2026	Ja	E/V	Ja	Nee
Groen en water	2023	2027	Ja	E/R/I	Ja	Nee
Civiele constructies	2023	2027	Ja	E/I	Ja	Nee
Verlichting	2023	2027	Ja	E/I	Ja	Nee
Speeltoestellen	2023	2027	Ja	E/I	Ja	Nee
Verkeersregelins tallaties	2022	2025	Ja	E/I	Ja	Nee
Straatmeubilair en bebording	-	-	Ja	E	Ja	Nee
Vastgoed	2019	2023	Ja	V/E	Ja	Nee
Sportparken	2023	2027	Ja	E/V	Ja	Nee

Openbare ruimte

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente. Een goede openbare ruimte draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van de gebruikers van de openbare ruimte. Daarnaast is een functionele én goed onderhouden openbare ruimte van groot economisch belang en draagt deze ertoe bij dat Delft een aantrekkelijke plaats is om te verblijven en in te investeren.

Voor het beheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte heeft de gemeente een aantal instrumenten. Dit zijn het integrale beheersysteem en de diverse schouw- en inspectierondes voor de vaststelling van de onderhoudsgesteldheid van de openbare ruimte. Op basis hiervan maken we via de beheerplannen keuzes voor de instandhouding en/of vervanging en de daarvoor benodigde middelen.

De beheerplannen geven op korte en middellange termijn (twintig jaar) aan welke onderhouds- en vervangingsmaatregelen in welk jaar genomen worden om het kapitaalgoed in stand te houden. Ook wordt er inzichtelijk gemaakt welke financieringsbehoefte er is op de korte termijn (vijf jaar). Voor de langere termijn is de Nota Kapitaalgoederen opgesteld. Deze geeft een theoretische weergave van de vervangingsopgave voor de periode van twintig tot honderd jaar.

Beheerplannen

De vastgestelde beheerplannen worden – indien nodig – geactualiseerd en eventueel ontbrekende beheerplannen worden opgesteld. In 2019 is de beheervisie openbare ruimte vastgesteld. We zijn gestart met het actualiseren van de beheervisie. We werken aan het beheerplan straatmeubilair en bebording. De technische en beeldkwaliteitsniveaus zijn vastgesteld op de ondergrens van duurzaam technische instandhouding (CROW-niveau 'C'). Dit met uitzondering van de binnenstad en het beschermd stadsgezicht, waar we CROW-niveau 'B' hanteren. Deze niveaus zijn opgenomen in de beheerplannen. De beheerplannen zijn gebaseerd op een technische controle en/of schouw van het areaal in het terrein en geven een realistisch beeld van de uit te voeren werkzaamheden en de budgetten die hiervoor nodig zijn.

Areaaluitbreidingen (stelpost areaaluitbreiding gebiedsontwikkelingen)

De financiële consequenties voor de areaaluitbreidingen zijn inzichtelijk gemaakt. De kosten zijn primair te verdelen over het programma Schone en veilige stad en de Overhead. Alle gebieden of onderwerpen waar sprake is van areaaluitbreiding zijn opgenomen in onderstaande tabel. Elk jaar bij de kadernota actualiseren we deze tabel. De tabel geeft een totaal overzicht van benodigde en op dit moment beschikbare middelen. Bij de kadernota is de volgende aanpassing gedaan: de nog te ontvangen bedragen zijn geïndexeerd en de Kop van de Buitenhof is als gebiedsontwikkeling toegevoegd. Voor de toekomstige (nog niet begrote) kosten areaaluitbreiding is een stelpost beschikbaar. De stelpost is opgenomen in het programma Financiën (zie Stelposten).

Areaaluitbreiding gebiedsontwikkelingen							
Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.
Nieuw Delft	550	550	550	550	550	550	550

Schoemakerplantage	100	100	100	100	100	100	100
Schieoevers station Campus	30	30	30	30	30	30	30
Schieoevers Kabeldistrict			75	121	177	931	931
De Staal					89	89	89
Gelatinebrug				495	495	495	495
Gelatinetunnel					63	63	63
Nieuwe Haven	55	55	55	55	55	55	55
Gele Scheikunde	107	107	107	107	107	107	107
Delfia	100	100	100	100	100	100	100
Bethelpark	50	50	50	50	50	50	50
Ecofietsbrug A13				110	110	110	110
Kop van de Buitenhof				88	88	88	88
Subtotaal S&R	992	992	1.067	1.806	2.014	2.768	2.768
Handhaving	239	320	398	398	478	510	510
Subtotaal Handhaving	239	320	398	398	478	510	510
Interne Dienstverlening (overhead BAG BGT)	100	125	150	175	200	225	225
KCC	175	210	245	280	350	385	385
Subtotaal ID	275	335	395	455	550	610	610
Totaal kosten	1.506	1.647	1.860	2.659	3.042	3.888	3.888

Stijgende kosten

Bovenop de reguliere aanpassing van de budgetten aan het prijspeil 2026, bestaat bij alle kapitaalgoederen het risico dat zich extra kostenstijgingen voordoen. Dit als gevolg van sterk stijgende grondstofprijzen, materieel- en materiaalkosten. Als dit risico optreedt, zijn de beschikbare middelen niet toereikend voor de beoogde werkzaamheden en kan sprake zijn van consequenties voor de leefbaarheid en het veilig gebruik van de openbare ruimte. Bij de Kadernota 2026 is besloten om niet alleen de exploitatiebudgetten te indexeren maar ook de investeringen.

Wegen

De omvang van het wegennet is circa 330 hectare. Hiervan is circa 84 hectare asfalt en circa

10 hectare halfverharding. De overige 236 hectare bestaat uit elementenverharding. Uit de meest recente inspecties blijkt dat we met 12% op niveau D achterstanden hebben in het onderhoud. Dit ondanks de inzet van aanvullende middelen in de vorige beheerplanperiode. Daarom zetten we verder in op het onderhoud van het areaal en stellen we conform het beheerplan aanvullend investeringsbudget beschikbaar. Een groot deel van het achterstallig onderhoud bevindt zich in wijken waar het riool vervangen moet worden (Voorhof en Buitenhof). Als gevolg van de extra degeneratievergoeding voor de glasvezeluitrol in Delft zal de degeneratie in het vervolg in de voorziening Degeneratie gedoteerd worden en in het opvolgende jaar in het onderhoudsprogramma uitgezet worden.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Wegen	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	1.344	1.344	1.344	1.344
Groot onderhoud (E)	2.523	2.880	2.880	2.880
Kapitaallasten (E)	684	801	981	1.288
Totaal	4.551	5.025	5.205	5.512
Wegen investeringen	2.824	5.123	5.123	

Riolering

In 2021 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2022-2026 vastgesteld. Binnen dit vGRP is er naast de aandacht voor de afvalwaterzorgplicht – de duurzame instandhouding van het rioolstelsel – ook aandacht voor de hemelwater- en grondwaterzorgplicht. Nieuw in dit geactualiseerde vGRP is de opname van watergerelateerde klimaatmaatregelen. Het beoogde kwaliteitsniveau hebben we vastgelegd en vertaald naar de hiervoor benodigde inspanningen en financiële middelen. Om invulling te geven aan de verschillende zorgplichten voeren we projecten uit. Denk hierbij aan het aanleggen van een gescheiden rioolstelsel, het vervangen van riolering die niet meer voldoet aan de gestelde eisen en het onderhouden van gemalen en drukriolering.

De bewoners en bedrijven in Delft betalen rioolheffing. De opbrengst hiervan besteden we geheel aan het vervullen van de drie zorgplichten. Bij het bepalen van het riooltarief gaan we uit van een 100% kostendekkend tarief. Vanaf 2020 is er gedurende ongeveer tien jaar een vervangingspiek in de riolering. Deze wordt veroorzaakt door een niet-homogene opbouw van het stelsel. De hiervoor benodigde investering wordt geactiveerd en vervolgens (versneld) afgelost. Hierdoor kunnen we het tarief van de rioolheffing stabiel houden. De kostendekkendheid van het tarief lichten we toe in de paragraaf lokale heffingen.

Het hierboven genoemde risico van extra kostenstijgingen geldt ook voor het al vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Als de kostenstijging zich voordoet, wordt nader bezien wat hiervan de gevolgen zijn voor de totale kosten en opbrengsten in het gesloten circuit.

bedragen x € 1.000

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	12.003	12.003	12.003	12.003
Mutatie voorzieningen (V)	-600	-400	0	0
Kapitaallasten (E)	1.015	1.143	1.151	1.139
Totaal	12.418	12.746	13.154	13.142

Riolering investeringen	1.943
--------------------------------	--------------

Groen en water

Het openbaar groen en water zijn een beeldbepalend onderdeel van de openbare ruimte. In 2023 is het beheerplan Groen en water vastgesteld voor de periode 2024-2027. Het beheerplan geeft een verdere uitwerking van de beleidskaders die de raad heeft vastgesteld in de nota Groen. In het beheerplan zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het onderhouden van het groen in de stad. Maar ook om de klimaatadaptieve inrichting te kunnen onderhouden.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Groen en Water	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	4.855	5.174	5.174	5.174
Groot onderhoud (E)	734	469	141	141
Kapitaallasten (E)	434	552	690	836
Totaal	6.023	6.195	6.005	6.151

Groen investeringen	2.022	2.021	1.896
----------------------------	--------------	--------------	--------------

Civiele constructies

In 2023 heeft de raad het beheerplan Civiele constructies vastgesteld. In dit beheerplan zijn de civiele kunstwerken en de constructieve beschoeiingen samengevoegd. De inzet van de middelen is gericht op duurzaam technische instandhouding (minimale instandhouding, functionaliteit en voorkoming van kapitaalvernietiging). Uit inspecties blijkt dat de ondergrens van duurzaam technische instandhouding is bereikt. Voor het uitvoeren van regulier onderhoud op het beoogde onderhoudsniveau en vervanging hebben we daarom de investeringsbudgetten aangepast. Uit aanvullende inspecties blijkt dat op verschillende plekken het areaal in slechtere staat is dan op basis van de vorige inspecties verwacht kon worden.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Civiele Constructies	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	793	824	824	824
Groot onderhoud (E)	1.000	1.000	1.000	1.000
Kapitaallasten (E)	1.270	1.373	1.640	1.952
Totaal	3.063	3.197	3.464	3.776

Investeringsplan Civiele Constructies

4.160 4.276 2.600

Openbare verlichting

In 2023 is het beheerplan Openbare verlichting vastgesteld. Het beleid is gericht op duurzaam instandhouding van de openbare verlichting in Delft. Hierbij kijken we ook naar het slim verduurzamen van het areaal. De financiële middelen die nodig zijn voor uitvoering hiervan zijn opgenomen in de reguliere exploitatiebegroting. De vervanging van lichtmasten, het kabelnetwerk, de OV-toonschakeling en de uitplaatsing van schakelsystemen uit de Stedin-huisjes worden via investeringen gefinancierd. In het vastgestelde beheerplan is met name extra budget beschikbaar gesteld voor de vervanging van lichtmasten en de vervanging van de kabelstructuur. Ook vervangen we de spanverlichting in de binnenstad die aan het einde van de levensduur is. In gebieden waar we de buitenruimte integraal aanpakken gaat de straatverlichting over op gelijkspanning. Hiermee besparen we substantieel op gebruik van schakelkasten, koper en energie.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Openbare Verlichting	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	1.630	1.633	1.633	1.633
Kapitaallasten (E)	293	370	442	510
Totaal	1.923	2.003	2.075	2.143

Investeringsplan Openbare Verlichting

2.759 2.759 2.740

Speeltoestellen

Het speelbeleid 'Ruimte voor spelen' is een aantal jaren geleden opgesteld. De plantermijn van dit document mag dan wel verlopen zijn, de uitgangspunten voldoen goed. In 2023 is het beheerplan Speelvoorzieningen vastgesteld. Conform het beheerplan verhogen we het investeringsbudget voor de vervanging van speelvoorzieningen.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Spelen	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	232	202	202	202
Kapitaallasten (E)	355	355	175	175
Totaal	587	557	377	377

Investerings Spelen	551	551	473
----------------------------	------------	------------	------------

Verkeersregelinstallaties

In 2022 is het beheerplan Verkeersregelinstallaties vastgesteld. Het beleid is gericht op duurzaam instandhouding van de verkeersregelinstallaties, het parkeerrouteinformatiesysteem (PRIS) en afsluitingen in Delft. De voor uitvoering hiervan benodigde financiële middelen zijn deels opgenomen in de reguliere exploitatiebegroting. De vervanging van de verkeersregelinstallaties wordt gefinancierd via investeringen. De actualisatie van het beheerplan is uitgesteld, zodat er één integraal beheerplan opgesteld kan worden. Ook investeren we in innovatie waarmee de doorstroming voor met name fietsers wordt bevorderd.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Verkeersregel Installaties	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	990	990	990	990
Kapitaallasten (E)	151	151	151	151
Totaal	1.141	1.141	1.141	1.141

Investerings VRI	394	394	394
-------------------------	------------	------------	------------

Straatmeubilair en bebording

In 2024 had het beheerplan Straatmeubilair en bebording vastgesteld moeten worden. Door capaciteitsgebrek is er echter nog geen invulling gegeven aan het opstellen van het beheerplan. Op dit moment worden de kosten van straatmeubilair en bebording gefinancierd vanuit de exploitatiebegroting.

bedragen x € 1.000				
Beheerplan Straatmeubilair en Bebording	Begroot 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Regulier onderhoud (E)	296	301	301	301

Kapitaallasten (E)	0	0	0	0
Totaal	296	301	301	301
Investerings Straatmeubilair en Bebording	0	0	0	

Vastgoed

Kaders

Het bezitten van vastgoed betekent dat we verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van tijdig en voldoende onderhoud. Door onderhoudsmiddelen optimaal in te zetten, kan ons vastgoed zo lang mogelijk bijdragen aan de gemeentelijke doelen en is er geen sprake van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Het onderhoudsniveau dat we nastreven voor de objecten die we in eigendom hebben, is van invloed op de waarde, levensduur en kwaliteit van een object. Het onderhoud bepaalt hiernaast een substantieel deel van de huurprijs gebaseerd op de integrale kostprijs.

Het onderhoudsbeleid van de gemeente Delft gaat op hoofdlijn uit van sober en doelmatige instandhouding op basis van een objectieve conditiemeting volgens NEN767 in een 4-jaarlijkse cyclus. Voor monumenten voeren we aanvullend tussentijdse warme inspecties uit. Wijzigingen, aanpassing of upgradering van het bestaande voorzieningenniveau zijn geen onderdeel van de instandhouding en zijn op basis van het huidige onderhoudsbeleid en de beschikbare middelen niet in de onderhoudsbegroting opgenomen. Onze panden zijn in 2023 en 2024, per pand en per gebouwonderdeel, geïnspecteerd door een onafhankelijke inspecteur. De ernst, omvang en intensiteit van gebreken is vastgesteld en voorzien van een conditiescore. De meerjarige onderhoudsbegroting is herijkt op basis van deze conditiemetingen. Op basis van deze cijfers is een onderhoudsplanning opgesteld, waarbij we een koppeling maken met de routekaart verduurzaming vastgoedportefeuille en het uitvoeringsplan.

Planning

De onderhoudsplanning is financieel vertaald en verwerkt in de begroting. De cijfers zijn hierbij een globale langetermijnplanning. In werkelijkheid fluctueert het onderhoudsvolume. Jaarlijks maken we een concrete jaarplanning, waarbij we rekening houden met de marktomstandigheden, de ambities en wetgeving over verduurzaming en de capaciteitsplanning. Het groot onderhoud (vervangingsonderhoud) wordt vanaf 2023 verrekend met de onderhoudsvoorziening Vastgoed. Dit betekent dat jaarlijks sprake is van een storting vanuit de exploitatie in de voorziening en een besteding ten laste van de voorziening. De storting in de voorziening bedraagt € 2.409.318. Dit is de gemiddelde onderhoudslast voor de komende twintig jaar. Deze dotatie vindt voor € 397.000 plaats vanuit het programma Algemene dekkingsmiddelen en Overhead en voor € 2.012.318 uit het programma Economie en vastgoed.

Bij het onderdeel 'overzichten' (achterin deze programmabegroting) zal het verloop van de voorziening zichtbaar worden.

Risico's in verband met marktomstandigheden

In de begroting is rekening gehouden met een aanname van stijgende bouwkosten. Langere doorlooptijden door de krapte op de markt en aanvullende stijging van bouwkosten (materiaal en loopkosten) zijn mogelijk.

Maatschappelijke voorziening

De gemeente heeft een zorgplicht om voor het primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs voldoende lesuren bewegingsonderwijs aan te bieden. De gemeente is ook verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportaccommodaties. Uitgangspunt daarbij is dat de Delftse sportaccommodaties toegankelijk, functioneel en veilig moeten zijn en daarmee voldoen aan de normering van de sportbonden. Op basis van deze uitgangspunten actualiseren we jaarlijks het beheerplan Buitensport.

Onderwijshuisvesting

Voor het primair onderwijs krijgt de gemeente middelen van het Rijk voor instandhouding van de voorziening bewegingsonderwijs. Op basis van gemiddelde ramingen van de meerjarenonderhoudsplanning (MOP) is er structureel budget beschikbaar conform het reguliere vastgoedbeleid.

Sportvoorzieningen

Het beheerplan Buitensport maakt inzichtelijk wat de verwachte kosten zijn voor (dagelijks) beheer en onderhoud en voor groot onderhoud. Daarnaast bevat het beheerplan Buitensport ook renovatieplanning (investeringen) voor de bestaande sportvelden en inrichting van de buitensportaccommodaties.

Buitensportaccommodaties			bedragen x € 1.000
Sportpark/Sportveld	Dagelijks onderhoud	Meerjaren investering	Totale kosten bedragen
Sportpark Brasserskade	331	698	1.029
Sportpark Pauwmolen	80	2	82
Sportpark Biesland	103	31	135
Sportpark Kruithuisweg	82	0	82
Sportpark Kerkpolder	117	0	117
Sportpart Tanthof-Zuid	144	0	143
Boombeheer sportparken	100	0	100
Totaal	957	731	1.688

VERBONDEN PARTIJEN EN SUBSIDIES

Algemeen

Deze paragraaf behandelt de verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen) en de algemene subsidiezaken van de gemeente. Informatie over de regionale samenwerking is te vinden in het programma Stad en Bestuur.

De bron van de gegevens is de meest recente beschikbare jaarstukken of jaarverslag van de organisatie.

Verbonden Partijen

De gemeente participeert, met andere organisaties of zelfstandig, in verbonden partijen voor effectieve en efficiënte uitvoering van gemeentelijke taken, beleid en/of beleidsdoelen. De verbonden partijen zijn daarmee van maatschappelijk en politiek belang. Participatie door de gemeente in deze organisaties heeft niet alleen voordelen, maar levert ook financiële en bestuurlijke risico's op. Want de participanten in een verbonden partij dragen (per definitie) de risico's gezamenlijk. Om de synergie vanuit de samenwerking optimaal te benutten en de risico's te beheersen, is aandacht voor de sturingsrelatie en risicobeheersing essentieel. Het beleidskader hiervoor is vastgelegd in de 'Nota Bestuurlijke Rolneming & Verbonden partijen 2025', vastgesteld in de gemeenteraad op 19 juni 2025.

Na beantwoording van de wensen en bedenkingen van de raad heeft het college besloten tot de oprichting van de organisatie Delft Welzijn/Delft voor Elkaar BV (zaaknummer 2526348). Vanaf 1 januari 2026 voert deze organisatie met de beleidsopdracht van de gemeente het welzijnswerk uit binnen Delft. Vanaf de volgende versie van deze paragraaf, in de Jaarstukken 2025, wordt de vennootschap, dan ook als verbonden partij opgenomen.

Definitie: een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang wordt gesproken als er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht of een vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.
- Er is een direct financieel belang wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, of als er een financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Indien sprake is van een participatie in een organisatie met alleen een bestuurlijk óf een financieel belang, dan spreken we van een deelneming. Binnen deze definitie van verbonden partij vallen de gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen waarin de gemeente aandelen heeft, die ook vaak als deelneming worden aangeduid. Gerangschikt naar beide soorten geven we hieronder beknopt relevante informatie weer over elke verbonden partij in relatie tot de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. Alleen bij de GR MRDH is er sprake van uitstaande leningen (aan OV-bedrijven) en is de daarvoor gecorrigeerde schuldquote ook opgenomen, terwijl de 'bruto schuldquote' niet meer wordt gebruikt in lijn met het BBV (art 11 lid 2d). Voor alle partijen geldt dat de *indicator grondexploitatie* en *belastingcapaciteit* niet van toepassing is en daarom niet is opgenomen in de tabellen.

Naar aanleiding van de aanbeveling van de Rekenkamer in het onderzoek 'Grip op verbonden partijen' om de informatiepositie van de raad te versterken, is hier nu meer actuele en relevante informatie te vinden per verbonden partij. In aanvulling is een start

gemaakt met de koppeling van de uitvoering met beleidsdoel(en) van de gemeente; dit is nog in ontwikkeling en de stand van zaken is per verbonden partij aangegeven in de tabel.

De genoemde financiële cijfers komen uit het jaarverslag 2024 van de verbonden partij. Behalve de bijdrage voor begrotingsjaar 2026: die komt uit de begroting van de gemeente, in lijn met de begroting van de verbonden partij. Voor meer toelichting verwijzen we hier naar die onderliggende stukken.

Gemeenschappelijke regelingen

Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)

Algemene informatie	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH) is een samenwerking gericht op ondersteuning van de inkoop van specialistische jeugdzorg voor Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer (H9-gemeenten).
Vestigingsplaats / link	Den Haag https://sbjh.nl
Doel / openbaar belang	SbJH voert namens de gemeenten taken uit voor een efficiëntie en adequate administratieve verwerking van de jeugdhulp. Opgedragen taken betreffen onder meer de ondersteuning van de aanbesteding en/of inkoop van jeugdhulp in lijn met de gewenste transformatie in de jeugdhulp, voorbereiden (en eventueel in mandaat aangaan) en het beheer van de contracten, de administratieve verwerking van transacties, en de monitoring van de uitvoering van de contracten en de analyse van de gegevens per gemeente.
Koppeling beleidsdoel(en)	Het SBJH faciliteert en ondersteunt de gemeenten in Haaglanden met contractbeheer en monitoring bij het behalen van de volgende beleidsdoelen: - Versterken van het gewone opvoeden - Tijdig inzetten van de best passende hulp - Kinderen en jongeren groeien zo thuis mogelijk op - Duurzaam veilig opgroeien - Jeugdhulp en onderwijs werken effectief samen
Deelname wel/niet verplicht	Op grond van artikel 2.8 van de Jeugdwet werkt de gemeente samen in de jeugdhulpregio Haaglanden (één van de 42 regio's in Nederland).
Ontwikkelingen	De landelijke Hervormingsagenda geeft gemeenten de opdracht om kostenbesparing te realiseren met het doorvoeren van diverse (lokale) maatregelen. Een aantal elementen, zoals beperken van de reikwijdte van de jeugdwet, eenvoudigere uitvoering en inkoop en versterken van de lokale teams, krijgen vorm binnen het proces om in Haaglanden tot nieuwe/herziene contracten voor de jeugdhulp te komen per 1 januari 2027.

Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	De gemeenten financieren de jeugdzorg en het SbjH levert ondersteunende diensten. Het functioneren van SbjH draagt bij aan het beperken van de risico's voor de gemeenten. De (financiële) risico's voor SbjH zelf zijn daarmee beperkt.	
Programma	Gezonde en sociale stad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: Bedrijfsvoeringsorganisatie	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 583.000	€ 199.000
Vreemd vermogen	€ 4.138.000	€ 3.573.000
Resultaat	-/-€87.000	
Financieel belang	9,03%	
Omvang van de bijdrage 2026	€ 446.092	
Financiële kengetallen		
Netto schuldquote	-17,26%	-9,87%
Solvabiliteit	12,34%	5,27%
Structurele exploitatieruimte	0,00%	0,00%

GGD Haaglanden/Veilig Thuis (GGD/VTH)

Algemene informatie	GR GGD en VTH bestaat uit twee regionaal opererende organisaties (onderdelen van de gemeente Den Haag) die samen een openbaar lichaam vormen, vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD en Veilig Thuis Haaglanden (VTH). De GGD is verantwoordelijk voor publieke gezondheid en Veilig Thuis is het regionale advies- en meldpunt voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Deelnemende gemeenten zijn: Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De operatie is georganiseerd met gemeente Den Haag als gastheer.
Vestigingsplaats / link	Den Haag / https://www.ggdhaaglanden.nl & https://veiligthuis Haaglanden.nl

Doel / openbaar belang	De GGD behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van: - Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid; dit is nader uitgewerkt tot taken op het gebied van i) gelijke kansen op een goede gezondheid, ii) gezonde leefomgeving, iii) acute problemen publieke gezondheid, iv) veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt, en v) deskundige proactieve organisatie. De VTH heeft als doelstelling: - Het voorkomen van, en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daartoe vervult VTH de taken van de advies- en meldfunctie op het terrein van huiselijk geweld voor de gemeenten en is zij het expertisecentrum voor huiselijk geweld.
Koppeling beleidsdoel(en)	Voor de 5 beleidsambities van de GGD zie: https://jaarverslag.ggdhaaglanden.nl/jaarverslag2024/cover. Deze ambities zijn gekoppeld aan de notitie Gezondheidsbeleid van de gemeente, die zijn grondslag vindt in de rijksnota Gezondheidsbeleid en de akkoorden IZA, GALA, AZWA (zie blokje 'Ontwikkelingen' verderop in deze tabel). Voor informatie en rapportages over gezondheid zie de gezondheidsgids, met onder meer, de Gezondheidsmonitor (GM) volwassenen en ouderen 2024 en de GM Jongvolwassenen 2024; bijvoorbeeld met gemeenteprofielen, van verslaving tot vaccinatiegraad. In Jaarstukken 2024 van de GR staan behalve de financiële cijfers ook enkele overzichtscijfers, bijvoorbeeld de halvering van de wachtlijst van VTH van 2023 naar 2024 (blz. 28).
Deelname wel/niet verplicht	Verplicht op grond van: - Wet publieke gezondheid, Wet op de lijkbezorging en wet Kinderopvang; - de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 voert Veilig Thuis Haaglanden de gemeentelijke taken uit rondom huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast stelt de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor professionals de norm om melding te doen bij Veilig Thuis bij (vermoedens van) acute en structurele onveiligheid.
Ontwikkelingen	GGD: Regionale uitvoering van het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het programma

Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) door onder andere het verder vormgeven van de regionale preventie-infrastructuur, het versterken van de kennisfunctie van GGD Haaglanden en het ontwikkelen van passende monitoring en evaluatie. Aanvullend bouwt het Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) voort op het IZA en GALA.

2. Het versterken van de uitvoering van infectieziektebestrijding en advisering over een gezonde leefomgeving.
3. Intensiveren samenwerking met GGD Hollands Midden op het gebied van forensische geneeskunde om deze taak toekomstbestendig uit te kunnen voeren.

VTH werkt samen met partners in 2026 specifiek aan:

1. Terugdringen van de wachtlijst en voortzetten van de ontwikkelde werkwijze daarin.
2. Expertiseontwikkeling over femicide.
3. Veilig Thuis Haaglanden volgt de landelijke ontwikkelingen rondom de inzet op vroegtijdig herkennen van rode vlaggen van intieme terreur en femicide.
4. Tot slot wordt in 2026 naar verwachting een volgende stap gezet in de ontwikkeling van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Dit kan impact hebben op de werkzaamheden van Veilig Thuis.

Risico's
(financieel,
bestuurlijk,
maatschappelijk)

- Uitbreiding of wijziging wettelijke takenpakket met onvoldoende kostendeekkende vergoeding door Rijk
- Maatschappelijke calamiteit (infectieziekte uitbraak)
- Calamiteit in de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld cyberattack)
- Een *breach* (schending) van de informatiebeveiliging en privacybescherming, waarbij het resterend gebruik van softwarepakket (HP-Zone) van GGD Nederland als risico geldt
- Boven verwachting verzuim en tekort aan personeel door krapte op de arbeidsmarkt

Programma Gezonde en sociale stad

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam

Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 2.432.000	€ 2.258.000
Vreemd vermogen	€ 1.054.000	€ 765.000
Resultaat	€ 568.000	
Financieel belang	10,2%	

Verstrekke garanties / geldleningen	geen
Omvang van de bijdrage (2026)	€ 4.336.000

Financiële kengetallen

Netto schuldquote	3,2%	1,18%
Solvabiliteit	52%	80%
Structurele exploitatieruimte	0,026%	0,0%

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

Algemene informatie	De <u>ODH</u> is een regionale uitvoeringsdienst die zich richt op de uitvoering en handhaving van diverse milieuwetten en de groene wetgeving. Het gaat daarbij om toetsing van meldingsplichten, vergunningverlening, adequaat toezicht op legale en mogelijk strijdige situaties, behandeling van overlastmeldingen en handhaving. Andere deelnemende partijen zijn de gemeenten Den Haag, Pijnacker-Nootdorp, Westland, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Zoetermeer, Rijswijk, Wassenaar en de provincie Zuid-Holland.	
Vestigingsplaats / link	Den Haag	https://OmgevingsdienstHaaglanden.nl
Doel / openbaar belang	Uitvoering van wettelijk taken in verband met vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieubelastende activiteiten en bodemtaken. De verplichte bundeling van middelen moet de kwaliteit van organisatie en uitvoering borgen en tegelijkertijd leiden tot een meer uniforme en efficiëntere uitvoering op regionaal niveau.	
Koppeling beleidsdoel(en)	In de eerste twee trimesters van 2024 heeft de ODH de onderstaande aantallen op de VTH-taken gerealiseerd voor de gemeente Delft: • Afgehandelde vergunningen: 1 • Afgehandelde meldingen activiteitenbesluit: 34 • Uitgevoerde milieucontroles: 469 • Handhavingsbesluiten: 39 Daarnaast adviseert de ODH desgevraagd ook op beleidsontwikkelingen en initiatieven. Voor meer informatie zie de jaarimpressies en de pdf jaarcijfers aldaar in de link.	

Deelname wel/niet verplicht	Een verplichte samenwerking op grond van de Omgevingswet (art 18.21) en de regio-indeling op basis van de Ministeriële Regeling (op basis van afspraken tussen het Rijk, IPO en de VNG)	
Ontwikkelingen	Doorontwikkeling van taakuitvoering, dienstverlening en organisatie: • Doorontwikkeling taakuitvoering Omgevingswet en groene wetten • Vormgeven ketensamenwerking • Versterken regionale samenwerking met de overige omgevingsdiensten binnen Zuid-Holland • Doorontwikkeling organisatie • Meedenken met en adviseren aan deelnemers in beleidsvorming, grote ontwikkelingen en uitdagingen in de fysieke leefomgeving • Borging van kennis en expertise • Versterken informatievoorziening en datahuishouding	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	• Gevolgen Omgevingswet voor taakuitvoering • Implementatie Koersplan ODH 2024-2028 • Hogere (kwaliteits)ambities vanuit Interbestuurlijk Programma VTH-stelsel en onzekerheden vanuit financiering vanuit het Rijk	
Programma	Duurzame stad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 2.653.000	€ 2.654.000
Vreemd vermogen	€ 9.640.000	€ 9.757.000
Resultaat	€ 692.000	
Financieel belang	5%	
Verstrekke garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage (2026)	€ 1.717.000	
Financiële kengetallen		
Netto schuldquote	10,4%	9,0%
Solvabiliteit	21,6%	18,9%

Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%
-------------------------------	------	------

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

Algemene informatie	De VRH voert uit en behartigt de belangen van de gemeenten in de regio Haaglanden op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer. De gemeenten (Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer) besturen en de VRH voert uit met gezamenlijke beleidsvorming.
Vestigingsplaats / link	Den Haag https://www.vrh.nl
Doel / openbaar belang	De VRH is verantwoordelijk voor risicobeheersing (door middel van planvorming, toetsing en opleiden) en crisisbeheersing (door het beheren van de multidisciplinaire crisisorganisatie en het actief uitvoeren van operationele taken ten tijde van incidenten en crises). Door dit vanuit een gemeenschappelijke regeling te doen, kan er centraal materiaal en middelen worden ingekocht, kunnen specialismes verdeeld worden en is er uniformiteit in de werkwijze.
Koppeling beleidsdoel(en)	Voor een overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden in 2024, heeft de VRH het Jaaroverzicht 2024 Veiligheidsregio Haaglanden opgesteld. (www.vrh.nl/sites/default/files/2025-01/Jaaroverzicht%202024_digitaal.pdf)
Deelname wel/niet verplicht	Wettelijke verplichte deelname (wet Veiligheidsregio's: artikel 8 [wijziging per AMvB])
Ontwikkelingen	De negen gemeenten in Haaglanden werken intensief samen op het gebied van de gemeentelijke taken op het gebied van crisisbeheersing. Hierbij worden gezamenlijk plannen, piketten en vakbekwaamheidsprogramma's ontwikkeld en beheerd. In 2024 is een belangrijke mijlpaal bereikt met het afronden van het project Doorontwikkeling Bevolkingszorg. Met ingang van 1 juli is de nieuw ingerichte organisatie van bevolkingszorg operationeel. Door een nauwere regionale samenwerking zijn voordelen op het gebied van robuustheid, eenduidigheid en kosten bereikt. Een soortgelijk project is gestart om ook de gemeentelijke taken op het gebied van crisiscommunicatie door te ontwikkelen en meer aan te laten sluiten aan de huidige verwachtingen van bestuur en samenleving. Daarnaast is de VRH gericht op de thema's: verdichting (bevolkingsgroei en daarmee samenhangende bebouwing), energietransitie en verduurzaming. In het kader van de financiële vraagstukken die er liggen, heeft de VRH in 2024 de

bezuinigingsmogelijkheden uitgelopen en gepresenteerd. De gevraagde bezuiniging (6,2%) kan slechts gerealiseerd worden tegen significante consequenties op de hulpverleningscapaciteit en aanrijtijd in Haaglanden.

Het resultaat in 2024 van € 3,8 miljoen veroorzaakt een toename in het eigen vermogen. Het resultaat is onder meer het gevolg van leveringsproblemen en vertraging in dienstverlening, positieve rentevoordeel, minder harde stijging energiekosten en extra middelen van het Rijk aan het einde van het jaar verstrekt. Het wordt voor € 3,0 miljoen uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, waarmee het eigen vermogen weer zal dalen, en verder bestemd in voorzieningen zoals voor Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (€ 0,6 miljoen).

Risico's
(financieel,
bestuurlijk,
maatschappelijk)

De gevraagde bezuiniging vanuit de deelnemende gemeenten kan niet zonder merkbare gevolgen voor de brandweerzorg worden doorgevoerd bij de uitvoeringsdienst VRH.

Programma

Schone en Veilige stad

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling: Openbaar lichaam

Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 6.865.000	€ 10.041.000
Vreemd vermogen	€ 73.103.000	€ 73.172.000
Resultaat	€ 3.785.000	
Financieel belang	9%	
Verstrekke garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage (2026)	€ 10.281.000	

Financiële kengetallen

Netto schuldquote	52,2%	49,9%
Solvabiliteit	5,5%	7,3%
Structurele exploitatieruimte	3,7%	3,0%

Regionale Belastinggroep (RBG)

Algemene informatie	De RBG is een samenwerking met andere gemeenten en waterschappen en heeft tot taak de heffing en inning van decentrale belastingen. Deelnemers zijn Hoogheemraadschap Delfland, Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard, gemeenten Delft, Schiedam, Vlaardingen. Toetreding van gemeente Zuidplas in 2026 is in een vergevorderd stadium.	
Vestigingsplaats / link	Schiedam	https://www.derbkg.nl
Doel / openbaar belang	Efficiënte heffing en inning van decentrale belastingen zoals OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en waterschapsbelasting.	
Koppeling beleidsdoel(en)	Realiseren van belastingopbrengst naar ramingen in de begroting.	
Deelname wel/niet verplicht	Geen verplichting tot deelname	
Ontwikkelingen	Invoeren van maatschappelijk verantwoord incassobeleid bij problematische schuldsituaties. Toetreding gemeente Zuidplas in 2026.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Beleidstaak ligt bij de deelnemers. De RBG zal alleen geld aantrekken voor de uitvoeringstaak. Er vindt geen uitzetting van gelden plaats en er wordt geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten zoals derivaten. De belastingopbrengsten voor de deelnemers vallen buiten de financieringsparagraaf.	
Programma	Stad en bestuur	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 3.800.000	€ 3.308000
Vreemd vermogen	€ 4.900.000	€ 2.864.000
Resultaat	€ 519.000	
Financieel belang	12,9%	
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage (2026)	€ 2.114.000	
Financiële kengetallen		

Netto schuldquote	-14,72%	-20%
Solvabiliteit	43,68%	54%
Structurele exploitatieruimte	3,55%	3%

Avalex (Afvalinzameling)

Algemene informatie	Avalex is het gemeenschappelijk afvalinzamelingsbedrijf met deelnemers de gemeenten Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Delft.
Vestigingsplaats / link	Den Haag / https://www.avalex.nl
Doel / openbaar belang	Uitvoering van de wettelijke afvalinzamelingstaak / hogere efficiëntie en kwaliteit door de samenwerking.
Koppeling beleidsdoel(en)	Zie infographic onderaan https://www.avalex.nl/over-avalex-2/
Deelname wel/niet verplicht	Geen wettelijke verplichting tot deelname
Ontwikkelingen	Stijging kosten door overheidsmaatregelen (onder andere belastingverhoging op verbranding). Naast de vergroting van efficiëntie van routes voor het legen van containers is nu ook de kostenbesparing gerealiseerd bij de afvalbrengstations. De huisvesting van Avalex in Den Haag is verbouwd en het verduurzaamde kantoor is eind 2024 weer betrokken. De plannen voor sloop en (ver)nieuwbouw van de vestiging in Delft worden nog verder ontwikkeld voordat de definitieve bouwopdracht kan worden verstrekt in 2026. En in 2026 start de gemeente Midden-Delfland met Avalex met de invoer van een tariefprikkel door gebruik van het restafvaltarief. Dit heeft veel voorbereiding gevraagd van de gemeente en Avalex. De opgedane kennis en ervaring neemt Avalex mee in het verder innoveren van de dienstverlening om betere afvalscheiding in alle deelnemende gemeenten te realiseren.
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	De deelneming van Avalex in HVC betekent een maximale garantstelling voor Delft van € 24,5 miljoen waar een provisie tegenover staat van 1%. Risico's voor Avalex zijn verder personeelstekort door arbeidsmarkttekorten en onvoorzien hoge prijsstijgingen en beperkte beschikbaarheid van materialen bij leveranciers. Zie voorts paragraaf weerstandsvermogen begroting Avalex (sectie 2.4). De weerstandsratio van Avalex is 0,8.

Programma	Schone en veilige stad	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)*	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 7.538.000	€ 7.097.000
Vreemd vermogen	€ 44.529.000	€ 38.434.000
Resultaat	-/- € 529.000	
Financieel belang	11/36 = 30,6%	
Verstreckte garanties / geldleningen	zie risico's / geen	
Omvang van de bijdrage (conform begroting 2026: pre-DVO)	€ 14.625.000	
Financiële kengetallen		
Netto schuldquote	75%	65%
Solvabiliteit	15%	16%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%
* de beginstanden van de balansposten zijn in de jaarrekening 2024 gecorrigeerd ten opzichte van de eindstanden zoals opgenomen in de jaarrekening 2023 van Avalex.		
Metropool Regio Den Haag (MRDH)		
Algemene informatie	De MRDH is sinds 2015 verantwoordelijk voor de beleidsvelden 'Bereikbaarheid en Mobiliteit' en 'Economisch Vestigingsklimaat'. De 21 deelnemers zijn: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Delft, Den Haag, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Nissewaard, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Voorne aan Zee, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De inkomsten van de MRDH zijn een jaarlijkse brede doeluitkering (BDU) van het Rijk, rijkssubsidies en inwonersbijdragen van gemeenten.	
Vestigingsplaats / link	Rotterdam / https://www.mrdh.nl	

Doel / openbaar belang	De MRDH is de vervoersautoriteit en heeft als een belangrijke taak het aanbesteden van de OV-concessies voor het stads- en streekvervoer. De MRDH investeert in de aanleg van (regionale) infrastructuur voor auto, fiets en openbaar vervoer. De MRDH helpt bij het realiseren van de investeringsagenda van Delft op het gebied van bereikbaarheid. Voor het economische vestigingsklimaat zet de MRDH zich in voor toekomstbestendige arbeidsplaatsen, het verhogen van de (innovatieve) productiviteit en bedrijvigheid en het creëren van voldoende ruimte voor economische activiteiten op de juiste plek.
Koppeling beleidsdoel(en)	Via mobiliteitsverbeteringen dragen we bij aan de energietransitie en aan de duurzame en veilige bereikbaarheid van de groeiende stad. In het Delftse mobiliteitssysteem staat de voetganger op de eerste plaats, als schoonste vorm van vervoer, die de minste ruimte inneemt. Daarnaast stimuleren we ook het gebruik van de (deel)fiets en het openbaar vervoer. Voor de langere termijn willen we samen met de MRDH en de concessiehouders het OV-systeem versterken. De MRDH versterkt de (regionale) economie door het krachtige Delftse ecosysteem, dat werkt als permanente kraamkamer voor innovaties en innovatieve bedrijven, te ondersteunen met fondsen en (kennis)bijeenkomsten. Zo werkt Delft met de MRDH onder meer aan innovaties in de energievoorziening voor kantoren en bedrijventerreinen bij het realiseren van ruimte voor ondernemen. Bovendien wordt de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven verbeterd door cofinanciering van het campus ecosysteem, de aansluiting innovatieve opleidingen op de arbeidsmarkt te onderzoeken en campusnetwerkbijeenkomsten te organiseren. Ook worden zo de mogelijkheden verkend om talent aan te trekken en te behouden voor Delft. In jaarverslag 2024 rapporteert de MRDH in tabel hoe ze bijdroeg aan ieder doel en de status van alle activiteiten.
Deelname wel/niet verplicht	De MRDH is een vrijwillig samenwerkingsverband. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft vanuit het Rijk de status van vervoerregio en daarmee ook wettelijke taken rond verkeer en vervoer. Om die reden is de MRDH opdrachtgever van het regionale en stedelijke openbaar vervoer in de 21 gemeenten. De MRDH is bovendien directe ontvanger van de rijksmiddelen voor regionaal verkeer en vervoer en subsidieverstrekker voor lokale bereikbaarheidsprojecten.
Ontwikkelingen	De Strategische agenda 2023- 2026 van de MRDH bevat de hoofdpogaven: 1 - Investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren, 2 - Toekomstbestendige economie stimuleren, 3 - Actieve (fiets) en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren, 4 - Vernieuwen van werklocaties, 5 - Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk, 6 - Herstellen van het OV-systeem. De MRDH-visie op het economisch vestigingsklimaat en de mobiliteitsvisie worden begin 2026 vastgesteld, na een

zienswijzeronde in 2025. En na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de Strategische Agenda van de MRDH geactualiseerd.

In 2024 is tien jaar samenwerken in de GR MRDH uitgebreid geëvalueerd. In het actieplan evaluatie MRDH hebben de deelnemende gemeenten de gewenste verbeteringen in de samenwerking vastgelegd. En na beantwoording van de zienswijzen over het actieplan heeft de MRDH op 11 juli 2025 het actieplan vastgesteld. De implementatie van het actieplan loopt door in 2026.

Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	De risico's voor het economisch vestigingsklimaat zijn beperkt en kunnen uit het weerstandsvermogen worden gedekt. Voor de projecten voor de bereikbaarheid en openbaar vervoer gaan de risico's die uitstijgen boven het weerstandsvermogen ten koste van uitvoering van andere projecten (faseren). Daarnaast zijn er risico's met lage kans in verband met de financiering van OV-maatschappijen en verlenen van (rail)concessies en de Verordening bussenlening ten behoeve van de elektrificatie.
--	--

Programma	Bereikbare stad & Economie en vastgoed
-----------	--

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam
------------	---

Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 35.000.000	€ 42.000.000
Vreemd vermogen	€ 1.5 miljard	€ 1.75 miljard
Resultaat	€ 830.000	
Financieel belang	4,4% (naar inwonertal). stembewicht 9/206	
Verstrekke garanties / geldleningen	€ 1,0 miljard	€ 1,0 miljard
Omvang van de bijdrage (2026)	€ 330.672	

Financiële kengetallen

Netto schuldquote	175,4%	158,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekke leningen	- 6,5%	- 6,4%
Solvabiliteit	2,1%	2,3%
Structurele exploitatieruimte	0,4%	% (nog onbekend)

Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoering (GRB) Delft-Rijswijk

Algemene informatie	Samenwerking Delft-Rijswijk op het gebied van ICT-beheer (bedrijfsvoering). Deze GRB is opgericht om de IT-infrastructuur en werkplek van de gemeente Delft en Rijswijk onder te brengen om daarmee kwetsbaarheid te verminderen, kwaliteit te verhogen en kosten te beperken. Beide gemeenten voeren zelf applicatiebeheer en functioneel beheer uit. Het bestuur van de GRB Delft-Rijswijk stelt het ICT-pakket vast gericht op werkplek, netwerk, informatiebeveiliging en hosting. Dit pakket bevat zowel gezamenlijke diensten als diensten per gemeente. De governance-afspraken zijn zodanig dat de organisatie geen eigen (vrije) exploitatieruimte kent, er geen leningen worden afgesloten en geen eigen vermogen wordt opgebouwd.
Vestigingsplaats	Delft
Doel / openbaar belang	Efficiëntie in effectief ICT-beheer (bedrijfsvoering) van voldoende kwalitatief niveau.
Koppeling beleidsdoel(en)	De GRB levert ondersteunende diensten om de uitvoering van de beleidsdoelen van beide gemeenten mogelijk te maken. Periodiek wordt er een evaluatie uitgevoerd, en werkt de GRB aan de realisatie van de aanbevelingen uit het evaluatierapport. In 2027 zal de GRB opnieuw worden geëvalueerd, en zal het evaluatierapport worden gedeeld met de raad.
Deelname wel/niet verplicht	geen verplichting tot deelname
Ontwikkelingen	Vanaf 2024 zijn nieuwe afspraken gemaakt over de diensten en het kwaliteitsniveau. Bij deze herziening van de dienstverleningsovereenkomst zijn heldere afspraken gemaakt met als doel meer inzicht en overzicht te creëren. De ontwikkelingen rond ICT gaan snel, met name als het gaat om werken in de cloud. Steeds meer applicaties worden als dienstverlening afgenomen (verSaasing: <i>software as a service</i>). De betekenis hiervan voor de GRB en de mogelijke ontwikkeling naar een regieorganisatie worden afgestemd met de deelnemers. In 2025 en 2026 vinden er verschillende strategische sessies plaats met de deelnemers en de GRB over de doorontwikkeling van de GRB. In 2026 wordt er gestart met het proces van een nieuwe evaluatie, om deze in 2027 aan te kunnen bieden aan de raad.
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Voor de risico's in IT-beheer zoals cyberattacks zie paragraaf bedrijfsvoering en de paragraaf Weerstandsvermogen - risicoprofiel. Uitdaging voor de GRB is de dienstverlening aan te laten sluiten op de wensen en eisen van de deelnemers (en eventuele verschillen

tussen de deelnemers) in een snel veranderende wereld. Risico's voor de GRB zijn verstoringen van de IT-dienstverlening en bedreigingen voor de informatiebeveiliging. Hier zijn verschillende beschermings- en beheersingsmaatregelen voor ingericht.

Programma	Overhead	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 1.368.643	€ 825.739
Resultaat	€ 0	
Financieel belang	n.v.t. ; doorberekening naar rato (stemgewicht 50%)	
Verstrekte garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage (2026, voor beheer, licenties en vaste kosten, zonder vergoeding per werkplek)	€ 1.088.000	
Financiële kengetallen		
Netto schuldquote	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteit	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.

Yes!Delft BV (Young Entrepreneurs society Delft)

Yes!Delft BV (Young Entrepreneurs society Delft)

Algemene informatie	Yes!Delft is een BV waarin de gemeente minderheidsaandeelhouder is. TU Delft Services BV (TU Delft) en de Erasmus Universiteit zijn eveneens aandeelhouders.
---------------------	--

Vestigingsplaats / link	Delft / https://yesdelft.com/	
Doel / openbaar belang	Aantrekken, behouden en vernieuwen bedrijvigheid. Ondersteunen studenten, professionals, wetenschappers in het succesvol oprichten van een eigen onderneming met een technologisch product of proces als basis.	
Koppeling beleidsdoel(en)	De activiteiten van YES!Delft dragen bij aan de groei van technische startups in Delft en daarmee aan de volgende beleidsdoelstellingen uit de Ruimtelijke Economische Visie (2018) van gemeente Delft: • Delft doorontwikkelen als stad van innovatie en technologie; • De realisatie van 10.000 extra banen op alle niveaus tot aan 2040.	
Ontwikkelingen	YES!Delft heeft na 2025 een financieringsopave met als basis de in 2023 vastgestelde strategie. De aandeelhouders van YES!Delft blijven in gesprek over haar financiële positie.	
Rol van de gemeente t.o.v. verbonden partij	De gemeente draagt bij in kapitaal en exploitatie.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Financiering van YES!Delft op de lange termijn is en blijft een aandachtspunt	
Programma	Economie en vastgoed	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 244.000	€ 461.000
Vreemd vermogen	€ 798.000	€ 279.000
Resultaat	-/- € 566.000	€ 67.000
Aandelen kapitaal	€ 18.000	€ 18.000
Financieel belang	20% (=gestort kapitaal)	
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage 2026	€ 150.000	

Privaatrechtelijke organisaties (coöperatie en vennootschappen)

Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland (CBG)

Algemene informatie	In 2019 is het Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland (CBG) opgericht als opvolger van het Recreatieschap Midden-Delfland. Overige deelnemers zijn de gemeenten Midden-Delfland, Maassluis, Schiedam, Vlaardingen en Westland. De uitvoering van de taken is opgedragen aan Staatsbosbeheer (https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/locaties/midden-delfland). De deelnemende partijen hebben daarvoor een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. Behalve de deelnemende partijen draagt de provincie Zuid-Holland via een subsidie bij aan het beheer van de groengebieden.
Vestigingsplaats	Gemeente Midden-Delfland
Doel / openbaar belang	De coöperatie heeft als doel gezamenlijk met aanliggende gemeenten de belangen te behartigen van natuur, landschap en openlucht recreatie en het beheer, onderhoud en exploitatie van de natuur- en recreatiegebieden in Midden-Delfland. De gebieden die de gemeente Delft in beheer bij de CBG heeft ondergebracht zijn Abtswoudse Bos, Ackerdijkse Bos en Kerkpolder.
Koppeling beleidsdoel(en)	Wij zijn de pilotgemeente om hondenbeleid vorm te geven, zodat in het gehele gebied dezelfde regels gelden, veiligheid geborgd is voor ruiters en fietsers en dat daar ook op gehandhaafd kan worden. Hier wordt rekening gehouden met de wensen van de inwoners en ambtelijk om duidelijkheid te creëren in losloopgebieden en rustgebieden. Ook wordt er meer richting gegeven aan biodiversiteit in het gebied in samenwerking met LTO, gemeenten en Staatsbosbeheer. Daarnaast wordt in 2026 meer aandacht besteed aan de lopende programma's 1 en 2 om meer te gaan sturen op de projectuitvoering.
Ontwikkelingen	- In de begroting is een indexatie van 5,2% van toepassing voor de prijsstijging op de ramingen voor 2026 opgenomen waar relevant. Deze indexatie is gebaseerd op het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond. - De deelnemersbijdragen vanaf 2026 zijn gebaseerd op het geharmoniseerde model. Na 2026 zijn de deelnemersbijdragen niet verder geïndexeerd.
Rol van de gemeente t.o.v. verbonden partij	De gemeente is actief lid van de coöperatie en draagt haar deel bij aan de exploitatie.

	Risico's zijn beperkt door langjarige samenwerking. De dienstverlening door SBB is gebaseerd op de Samenwerkingsovereenkomst CBG-SEG-SBB over de periode 2021 t/m 2025 en de daarop gebaseerde Uitvoeringsovereenkomst. Voor de jaren 2026-2029 is de intentie van de betrokken partijen de samenwerking voort te zetten.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Met ingang van 2026 wordt de 'vaste' boekjaarsubsidie (à € 111.500) van de provincie vervangen door de Subsidieregeling beheer recreatiegebieden. De te verwachten bijdrage is afhankelijk van het aantal hectare aan recreatiegebied dat de provincie toerekent voor de CBG. Dit hoeft niet nadelig uit te pakken, maar de hoogte ervan zal jaarlijks fluctueren wat het meerjarig begroten lastiger maakt. Op dit moment is de portal van de provincie nog niet vrijgegeven. Hierdoor is de subsidie voor komende jaar nog onbekend. Om de begroting sluitend te krijgen, is ingestemd het tekort uit de algemene reserve tijdelijk te bekostigen.	
Programma	Duurzame stad	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 6.392.432	€ 6.916.855
Vreemd vermogen	€ 1.865.106	€ 1.756.841
Resultaat	€ 307.384	€ 238.694
Aandelen kapitaal	-	-
Financieel belang	1/5 (stemrecht) , 24,7% (fractie contributie)	
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage 2026	€ 454.227	

Innovation Quarter BV

InnovationQuarter BV

Algemene informatie	InnovationQuarter BV is sinds 2014 de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Zuid-Holland. Aandeelhouders zijn ministerie van Economische Zaken en Klimaat, provincie Zuid-Holland, Stichting Holdingsfonds Economische Investerings Den
---------------------	--

	Haag (HEID), gemeenten Rotterdam, Leiden, Delft, Den Haag, Dordrecht en Westland, Technische Universiteit Delft, Libertatis Ergo Holding (Universiteit Leiden), Erasmus MC Holding, Leids Universitair Medisch Centrum
Vestigingsplaats / link	Den Haag / https://www.innovationquarter.nl/over-innovationquarter/
Doel / openbaar belang	De economische structuur van de regio duurzaam versterken en het innovatief vermogen van Zuid-Holland ontsluiten. Door: aantrekken, behouden en vernieuwen van bedrijvigheid in de provincie.
Koppeling beleidsdoel(en)	De activiteiten van InnovationQuarter BV dragen bij aan de doelen van de gemeente Delft zoals omschreven in de Ruimtelijk Economische Visie 2030: • De realisatie van 10.000 extra banen op álle niveaus tot aan 2040 • De realisatie van 100.000 m2 extra bedrijfsruimte tot aan 2040; • Delft doorontwikkelen als stad van innovatie en technologie.
Ontwikkelingen	InnovationQuarter (IQ) heeft in 2024 gewerkt aan de realisatie van de doelen uit de in 2023 opgestelde meerjarenstrategie die de richtlijn vormt voor hun werkzaamheden de komende jaren tot aan 2026. Voor de jaren hierna wordt aan een strategie gewerkt. IQ richt zich op de maatschappelijke vraagstukken op het gebied van Duurzaam & Schoon, Slim & Veilig en Groen & Gezond om zo businesskansen voor vandaag en morgen te ontwikkelen. InnovationQuarter heeft de gestelde doelstellingen voor 2024 ruimschoots behaald.
Rol van de gemeente t.o.v. verbonden partij	De gemeente draagt bij in kapitaal en exploitatie.
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	In de jaarrekening 2024 zijn geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd.
Programma	Economie en vastgoed
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024) Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 117.452.000 € 114.607.000

Vreemd vermogen	€ 20.332.000	€ 23.249.000
Resultaat	€ 6.396.000	-/- € 2.845.000
Aandelen kapitaal	€ 125.836.000	€ 125.836.000
Financieel belang	2,578 %	
Verstreckte garanties / geldleningen	n.v.t.	
Omvang van de bijdrage 2026	€ 227.609	

Delft Support BV

Delft Support BV	
Algemene informatie	Delft Support BV is uitvoerder van gemeentelijke taken in het sociaal domein met 100% van de aandelen in eigendom van de gemeente. Delft Support vormt de lokale toegangsorganisatie voor de inzet van jeugdhulp en begeleiding en voorzieningen vanuit de Wmo.
Vestigingsplaats / link	Delft / https://www.delftsupport.nl/
Doel / openbaar belang	Zelfstandig en onafhankelijk kunnen beslissen over inzet van jeugdhulp en begeleiding en voorzieningen vanuit de Wmo met efficiënte bedrijfsvoering.
Koppeling beleidsdoel(en)	Zowel Team Wmo als Team Jeugd heeft met een intensieve aanpak de wachttijden verkort. Ook is DelftSupport met een eigen telefoonnummer weer wat dichterbij een integrale toegang. Zie voor overige doelen en onderbouwende cijfers het jaaroverzicht: https://delftsupport2024.jaaroverzicht.info/ .
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Opdrachtgever wettelijke taken op domein jeugd en wmo en enig aandeelhouder.
Ontwikkelingen	Landelijke ontwikkelingen zoals Hervormingsagenda, GALA, IZA/RIGA, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de nog komende Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) hebben invloed op de uitvoering van de diverse wetten door Delft Support. Delft Support is mede betrokken bij de stappen die de gemeente zet in het welzijnswerk in Delft. De inrichting van het

	nieuwe welzijnswerk moet naadloos aansluiten bij de werkzaamheden van Delft Support.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Met Data Protection Impact Assessment (DPIA) zijn risico's voor databeveiliging in beeld gebracht en maatregelen genomen; met behulp van risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de risico's voor het personeel in kaart gebracht en maatregelen genomen en deels in voorbereiding. Het risico voor de uitvoeringsorganisatie bestaat met name uit een mogelijk tekort aan personeel als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt.	
Programma	Gezonde en veilige stad	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 259.000	€ 475.000
Vreemd vermogen	€ 2.068.000	€ 2.596.000
Resultaat	€ 259.000	€ 217.000
Aandelen kapitaal	€ 100	€ 100
Financieel belang	100%	100%
Verstrekke garanties / geldleningen	geen	geen
Omvang van de bijdrage (concept Begroting 2026)	€ 17.270.796	

Werkse! Holding BV

Werkse! Holding BV

Algemene informatie	Werkse! Holding BV (100% dochteronderneming van de gemeente) is een onderdeel van Werkse! Organisatie, waar ook de gemeentelijke afdeling Werk en Inkomen onder valt. De taken omvatten: ontwikkelen, plaatsen en begeleiden van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Werkse! voert in opdracht ook taken uit voor gemeenten Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.	
Vestigingsplaats / link	Delft / https://www.werkse.nl/	

Doel / openbaar belang	Op bestuurlijke afstand ondernemend kunnen optreden in opdrachtverwerving voor arbeid voor de doelgroep.	
Koppeling beleidsdoel(en)	In 2024 werken 783 mensen bij Werkse! die elders niet aan het werk komen, volgen 312 mensen een arbeidsgerichte opleiding bij Werkse! en vinden 351 mensen een baan via Werkse!. Zie https://www.werkse.nl/over-ons-over-werkse/ en voor meer informatie bekijk het sociaal jaarverslag https://werkse.jaarverslag.org/	
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Opdrachtgever van gemeentelijke taken en enig aandeelhouder.	
Ontwikkelingen	De sociale werkvoorziening wordt afgebouwd en in plaats daarvan komt beschut werk. Dat betekent dat een deel van de doelgroep die voorheen onder de WSW viel nu volgens landelijke kaders regulier aan het werk dient te kunnen. De praktijk blijkt weerbarstiger waardoor Werkse! middels allerlei re-integratievoorzieningen deze doelgroep gedeeltelijk blijft bedienen. Daarnaast is er jaren sprake van arbeidsmarktkrapte. Dat brengt extra uitdagingen voor Werkse! met zich mee, omdat de toeleiding van inwoners naar werk die nu nog bijstand ontvangen gemiddeld genomen intensiever is dan een paar jaar geleden.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Wijziging taakopdracht met onvoldoende kostendeckende middelen van Rijk, economische verschuiving met onvoldoende arbeidspotentieel voor doelgroep, wijziging samenstelling participatiebestand bemoeilijkt plaatsing op betaald werk. Voor de organisatie bestaat risico op digitale criminaliteit (hacks, datagijzeling) en tekort aan personeel voor de taakuitvoering.	
Programma	Werk en inkomen / Begeleide participatie en Arbeidsparticipatie	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 2.450.000	€ 2.580.000
Vreemd vermogen	€ 2.295.000	€ 2.341.000
Resultaat	€ 170.000	€ 129.000
Aandelen kapitaal	€ 90.000	€ 90.000
Financieel belang	100%	100%
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	geen

Omvang van de bijdrage (2026) € 21.413.000

ParkerenDelft BV

ParkerenDelft BV

Algemene informatie	ParkerenDelft BV (voorheen Parking Delft of Integraal Parkeerbedrijf Delft) is 100% dochteronderneming van de gemeente.
Vestigingsplaats / link	Delft / https://parkerendelft.com
Doel / openbaar belang	Uitvoeren van het parkeerbeleid Delft en de exploitatie van parkeergarages.
Koppeling beleidsdoel(en)	ParkerenDelft geeft rechtstreeks uitvoering aan parkeer beleidsdoelen als parkeren voor verschillende doelgroepen (inwoners, bezoekers, ondernemers en voor gehandicapten), een autoluwe binnenstad en toegankelijkheid van de stad met behulp van parkeergarages.
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Enig aandeelhouder én opdrachtgever straatparkeren en garageparkeren.
Ontwikkelingen	ParkerenDelft voert een dialoog met de stad om te kijken waar kansen en /of verbeteringen zijn op het vlak van parkeren. De bezettingsgraden van de garages zijn weer op het niveau van vóór de coronatijd. De gemeente werkt aan een parkeertransitie. ParkerenDelft zal met ingang van 2026 een aantal parkeerautomaten in garages vervangen en daarbij de cashbetalingen uitfasen. De kosten van contante geldverwerking staan niet meer in verhouding tot het aandeel cashbetalingen (2-3%).
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Risico op waarde aandelen en de garantiestelling / financiering. De parkeertransitie draagt positief bij aan de bezetting van de garages en beperkt aldus het financiële risico. De businesscase blijft echter een punt van aandacht omdat er een negatieve kasstroom wordt voorzien tot 2032. Hierin wordt uitgegaan van een verhoging van de parkeertarieven in de garages elke twee jaar met een stabiel bezettingspercentage. De uitvoerende taken op het gebied van straatparkeren zijn middels een dienstverleningsovereenkomst (DVO) door de gemeente belegd bij ParkerenDelft BV. Uit risico-inventarisatie in 2024 komen risico's naar voren met betrekking tot de businesscase (zoals structurele daling parkeervraag ondanks de groei van de stad en aantal bezoekers) en tot de operatie (integriteit en

	beschikbaarheid data in verband met parkeervergunningen, onvoldoende gekwalificeerd personeel, incidenten met de garages als brand of overstrooming).	
Programma	Bereikbare stad / Parkeren	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	-/- € 10.630.070	-/- € 9.726.516
Vreemd vermogen	€ 66.645.194	€ 65.759.567
Resultaat	€ 685.974	
Aandelen kapitaal	€ 90.000	
Financieel belang	100%	
Verstrekke garanties / geldleningen (2024)	€ 12,9 miljoen / € 44,5 miljoen	€ 11,8 miljoen / € 43,5 miljoen
Omvang van de bijdrage (2025) (2026 in bespreking)	€ 2.567.000 voor activiteiten straatparkeren (Dienstverleningsovereenkomst)	

Stedin Holding NV

Stedin Holding NV	
Algemene informatie	Stedin NV is energielevering en -infrastructuurbedrijf in overheidshanden. In totaal 42 gemeenten zijn de aandeelhouder van deze N.V.
Vestigingsplaats /	Rotterdam / https://www.stedingroep.nl/aandeelhouders
Doel / openbaar belang	Netwerkbedrijf
Koppeling beleidsdoel(en)	Geen (de gemeente heeft hier een maatschappelijk (verplichte) rol en geen direct beleidsdoel).

Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Publieke aandeelhouder (energienetwerk in de gemeente)	
Ontwikkelingen	Gezien de energietransitie zal Stedin in de toekomst grote investeringen moeten gaan doen. In december 2023 is de rijksoverheid aandeelhouder geworden bij Stedin met aandelen ter waarde van € 500 miljoen. Tevens zijn enkele gemeenten in het verzorgingsgebied van Stedin toegetreden. Hierdoor is het aandelenbelang van de gemeente Delft gedaald van 2,15% naar 2,135%. Dividend voor de komende jaren zal zich bewegen tussen ongeveer € 1 miljoen en € 1,5 miljoen voor de gemeente Delft, naast de uitkering per jaar voor de cumulatief preferente aandelen van € 146.000.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Risico op waarde aandelen en lager / geen dividend. Stedin houdt de vraag naar energie(stroom) niet bij voor wat betreft de infrastructuur.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 3,2 miljard	€ 3,4 miljard
Vreemd vermogen	€ 5,1 miljard	€ 5,7 miljard
Resultaat (totaal)	€ 162 miljoen	€ 180 miljoen
Aandelen kapitaal	121.380 aandelen circa € 100 nominaal. Niet op de balans geactiveerd	
Financieel belang	2,135 % gestort aandelenkapitaal. Te ontvangen dividend over boekjaar 2024 uitkering regulier dividend voor Delft € 1 miljoen . Tevens te ontvangen dividend over de cumulatief preferente aandelen voor Delft over 2024 € 146.391.	
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	geen
Omvang van de bijdrage	n.v.t.	

Evides NV

Evides NV		
Algemene informatie	Aandeelhouder Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE) die 50% aandeelhouder is van Evides N.V.. Deze groep bestaat uit 17 gemeenten in Zuid-Holland. De andere 50% is in bezit van Agua B.V. met als aandeelhouders de provincie Zeeland en 13 Zeeuwse, 2 Brabantse en 1 Zuid-Hollandse gemeenten.	
Vestigingsplaats / link	Rotterdam / https://www.evides.nl/over-evides/de-organisatie/bestuur-en-governance	
Doel / openbaar belang	Beheren en exploiteren van een waterbedrijf	
Koppeling beleidsdoel(en)	Geen (de gemeente heeft hier een maatschappelijk (verplichte) rol en geen direct beleidsdoel).	
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Aandeelhouder met in totaal 32 gemeenten en provincie Zeeland, waarmee Evides N.V. geheel in overheidshanden verkeert.	
Ontwikkelingen	Evides zal de komende jaren veel gaan investeren om de beschikbaarheid en kwaliteit van het drinkwater te kunnen blijven garanderen. Dit zal een neerwaarts effect hebben op het uit te keren dividend de komende jaren. De huidige prognose van Evides is dat het dividend vanaf 2025 de helft zal zijn van eerdere jaren.	
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Evides heeft zes prioritaire risico's vastgesteld: 1. Cybersecurity incident; 2. Gebrek aan grondstoffen, bouw materiaal en chemicaliën (nieuw); 3. Ernstig ongeval; 4. Personeelstekort (nieuw); 5. Non-compliance ten aanzien van biologische stabiliteit; 6. Verscherpte normstelling PFAS.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 593 miljoen	€ 626 miljoen
Vreemd vermogen	€ 877 miljoen	€ 885 miljoen

Resultaat	€ 53,3 miljoen
Aandelen kapitaal	€ 431.000
Financieel belang	5,8% gestort aandelenkapitaal (in GBE die 50% heeft van Evides N.V.)
Verstrekke garanties / geldleningen	geen
Omvang van de bijdrage	n.v.t.

BNG Bank NV (Bank voor Nederlandse gemeenten)

BNG Bank NV (Bank voor Nederlandse gemeenten)

Algemene informatie	De BNG Bank is een bank ten dienste van de overheid en Delft neemt deel sinds de oprichting in 1914. Aandeelhouders zijn gemeenten door het hele land en de rijksoverheid is de grootste aandeelhouder met 49% van de aandelen.
Vestigingsplaats / link	Den Haag / https://www.bngbank.nl/over-BNG-Bank
Doel / openbaar belang	De BNG Bank draagt met haar dienstverlening bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten voor de financiering van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Koppeling beleidsdoel(en)	Geen (de gemeente heeft hier een maatschappelijk (verplichte) rol en geen direct beleidsdoel).
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Aandeelhouder sinds de oprichting en klant bij de bank.
Ontwikkelingen	De BNG Bank gaat haar kantoor in Den Haag de komende jaren grondig renoveren.
Risico's (financieel, bestuurlijk, maatschappelijk)	Beperkt risico. Waarde van aandelen niet geactiveerd. Jaarlijks dividend is beperkt.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap

Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
Eigen vermogen	€ 4,7 miljard	€ 4,8 miljard
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat	€ 294 miljoen [in eerdere jaren € 254 miljoen (2023) en € 300 miljoen (2022)]	
Aandelen kapitaal	47.385 aandelen van € 2,50. Niet op de balans geactiveerd	
Financieel belang	0,085% van het geplaatst aandelen kapitaal. Te ontvangen dividend € 102.351 . De BNG Bank zal 50% van het netto resultaat uitkeren in de vorm van dividend.	
Verstreckte garanties / geldleningen	geen	
Omvang van de bijdrage	n.v.t.	

Subsidie

Subsidiebeleid

Subsidie is de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.

In deze subparagraaf zijn opgenomen:

1. de hoofdlijnen van het beleid en de ontwikkeling in de subsidiesystematiek voor het verlenen van subsidies (uitgaande subsidies);
2. de uitgangspunten voor te ontvangen subsidies (inkomende subsidies).

Uitgaande subsidies

In deze subparagraaf zijn de hoofdlijnen van het beleid opgenomen voor het verlenen van subsidies en ontwikkelingen in de subsidiesystematiek.

Subsidiesystematiek

De Delftse subsidiesystematiek bestaat uit de Algemene Subsidieverordening Delft 2024 (ASV), de Verordening lokaalonderwijsbeleid Delft 2025, de Subsidieregeling gemeente Delft 2025, de Subsidieregeling Maatschappelijke initiatieven gemeente Delft 2024, de Subsidieregeling onderwijsachterstandenbeleid en voorschoolse voorzieningen gemeente Delft 2023, Subsidieregeling Delfts Sportakkoord, Subsidieregeling voor onderhoud

monumentale bomen. De ASV en de verordening lokaal onderwijsbeleid, bieden samen met de Algemene wet bestuursrecht het wettelijk kader voor de subsidieverlening. De subsidieregelingen omvatten praktische en specifieke spelregels voor het verlenen van de subsidies. Het is een middel om het door de raad vastgestelde beleid uit te voeren.

Daarnaast leent een aantal subsidies zich ervoor om in de begroting op te nemen: de begrotingssubsidies. In dat geval worden de subsidieontvanger, het maximale bedrag en een korte omschrijving van de activiteiten vastgesteld in de begroting. Een begrotingspost subsidie wordt gebruikt in het geval maar een enkele partij in aanmerking komt voor de subsidie en er anders een aparte regeling vastgesteld zou moeten worden om de activiteiten van deze partij te subsidiëren.

Subsidieregeling gemeente Delft 2025

Deze regeling bestaat uit een aantal hoofdstukken die concrete doelstellingen en activiteiten omschrijven waarvoor er subsidie aangevraagd kan worden. Daarnaast zijn de voorwaarden en criteria rondom de subsidieaanvraag uitgewerkt per hoofdstuk:

- Jeugd
- Onderwijs
- Onderhoud Speeltuinen
- Cultuur
- Evenementen
- Economie
- Schuldhulpverlening
- Armoedebestrijding
- Oud papier
- Straatfeesten
- Het versterken van de Sociale Basis
- Ondersteuning inwoners bij verduurzaming en energiebesparing woningen
- Investerings opstellen sportverenigingen Delft
- Duurzaamheid gemeente Delft
- Overige subsidie die bijdragen aan de doelstellingen het behoud en verbetering van Delft en bevorderen van de verbinding in Delft.
- Inzet woningcorporaties vanuit specifieke rijksuitkering energiearmoede
- Tijdelijke evenementen in de wijk
- Onderhoud en beheer skatebaan
- Participatieplekken
- Volkshuisvestingsfonds Multatulibuurt
- Creatieve makers en kleine culturele initiatieven of organisaties 2025 2026

Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven gemeente Delft 2024

Deze subsidie wordt verleend voor incidentele activiteiten en projecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelen én die gericht zijn op:

- Participatie van inwoners van Delft
- Eigen kracht van inwoners van Delft
- Sociaal klimaat en veiligheid in Delft
- Duurzaamheid en het Delftse milieu
- Versterken van de eigen kracht van de organisatie van de subsidieontvanger.

Subsidieregeling onderwijsachterstandenbeleid en voorschoolse voorzieningen gemeente Delft 2023

Het doel van deze subsidieregeling is het bevorderen van gelijke en optimale ontwikkelkansen voor alle Delftse peuters en basisschoolleerlingen door:

- a. voldoende en financieel toegankelijk aanbod van kinderopvang voor alle peuters;

- b. voldoende en financieel toegankelijk aanbod van kinderopvang met voorschoolse educatie voor doelgroeppeuters;
- c. (taal)verrijkingsactiviteiten gericht op het voorkomen of bestrijden van mogelijke onderwijsachterstanden aanvullend op het aanbod voor- en vroegschoolse educatie.

Subsidieregeling Delfts Sportakkoord

Het doel van deze subsidieregeling is het stimuleren van deelname aan sport- en beweegactiviteiten en het bestendigen daarvan als onderdeel van een gezonde leefstijl.

Subsidieregeling voor onderhoud monumentale bomen

Het doel van deze subsidieregeling is het bevorderen van deskundig onderhoud van monumentale bomen

Begrotingssubsidies

In de onderstaande lijsten zijn de namen opgenomen van organisaties die in 2026 begrotingssubsidie kunnen aanvragen, gerangschikt naar programma. Met het vaststellen van de begroting wordt per organisatie het maximale bedrag aan begrotingssubsidie voor 2026 bepaald. Binnen het maximale bedrag mag het college besluiten over het verstrekken van begrotingssubsidie.

In alle gevallen betreft het bij de hiervoor beschreven situaties het omzetten van regulier programmabudget in subsidiebudget. De gevolgen van deze wijzigingen voor het financieel beeld zijn neutraal.

Programma	Subsidieontvanger	Activiteiten	Subsidiebedrag
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting DOK	Stichting DOK ontvangt subsidie voor de volgende activiteiten: - Taaleducatie - Taalhuis - Informatiepunt Digitale Overheid - Cultuurhelden - DOK centrum - cultuureducatie	€ 5.276.752
Samenleven, onderwijs en cultuur	ROC Mondriaan	ROC Mondriaan ontvangt subsidie 'Doe weer mee'.	€ 10.000
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Buytendelft	Stichting Buytendelft ontvangt een exploitatiesubsidie voor het openhouden van de stadsboerderij en waterspeeltuin, het verzorgen van dieren en het onderhouden van de diervverblijven en het bieden van een leerzame omgeving voor (met name) gezinnen met jonge kinderen.	€ 96.805

Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Kinderboerderij en waterspeeltuin Tanthof	Stichting Kinderboerderij Tanthof ontvangt een exploitatiesubsidie voor het openhouden van de stadsboerderij en waterspeeltuin, het verzorgen van dieren en het onderhouden van de dierverblijven en het bieden van een leerzame omgeving voor (met name) gezinnen met jonge kinderen.	€ 96.805
Samenleven, onderwijs en cultuur	Sportraad van Delft	De Sportraad van Delft ontvangt subsidie voor : - Het huldigingsbeleid - Het organiseren vereniging ondersteunende activiteiten: - Organisatie Nationale Sportweek - Het ontplooiën nieuwe activiteiten - Themabijeenkomsten - Kwartaalpublicatie Delft op Zondag - Vacatiegelden bestuur - Administratieve ondersteuning	€ 16.400
Samenleven, onderwijs en cultuur	Sportfondsen Delft B.V	Sportfondsen krijgt subsidie voor de exploitatie van het Sportfondsenbad Weteringlaan	€ 251.693
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Omroep Delft	Stichting Omroep Delft krijgt subsidie voor het creëren en onder de aandacht brengen van lokaal nieuws in beeld en geluid door middel van radio, TV en een interactieve website.	€ 107.969
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Reservefonds de VAK	De VAK krijgt subsidie voor cultuureducatie in de vrije tijd, het cursusaanbod en OPEN.	€ 968.760
Samenleven, onderwijs en cultuur	Theater De Veste	Theater de Veste krijgt subsidie voor het organiseren van theatervoorstellingen.	€ 2.535.777

Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Open Monumentendag Delft	Stichting Open Monumentendag Delft krijgt subsidie voor het organiseren van Open Monumentendag in Delft.	€ 31.589
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Sportaccommodatie Concordia	Stichting Sportaccommodatie Concordia krijgt subsidie voor de exploitatie en onderhoud van de golfbaan.	€ 49.946.
Samenleven, onderwijs en cultuur	Korfbalvereniging Fortuna Delft	Korfbalvereniging Fortuna krijgt subsidie voor het onderhoud van de korfbalvelden.	€ 11.381
Samenleven, onderwijs en cultuur	Kynologenclub Delft en omstreken	Kynologenclub Delft en omstreken krijgt subsidie voor het onderhoud van het hondensportterrein.	€ 5.127
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting Sportpark Biesland	Stichting Sportpark Biesland krijgt subsidie voor het onderhoud van de korfbalvelden en rugbyvelden.	€ 66.540
Samenleven, onderwijs en cultuur	Stichting DelftsPeil	Stichting DelftsPeil krijgt subsidie voor de uitvoering van verschillende culturele activiteiten en projecten voor en met bewoners van Delft en omstreken, waaronder ook kwetsbare doelgroepen. De activiteiten hebben een positieve impact op bewoners en dragen bij aan sociale inclusie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling. Deze activiteiten beslaan diverse wijk- en Stadsprojecten, advisering en ondersteuning nieuwe initiatieven en Cultuurhuis Delft met inzet van cultuurcoaches (combinatiefunctionarissen).	€ 454.383
Samenleven, onderwijs en cultuur	Delftse Werkgroep Homoseksualiteit	Delftse Werkgroep Homoseksualiteit (DWH) krijgt subsidie voor het geven van voorlichting, het	€ 15.000

		organiseren van kennismakingsgroepen en het (mede) organiseren van evenementen. Met deze activiteiten vergroot DWH de zichtbaarheid en bevordert het de bewustwording en acceptatie van LHBT+’ers in de regio Delfland.	
Schone en veilige stad	Stichting Slachtofferhulp Nederland	Stichting Slachtofferhulp Nederland krijgt subsidie voor het verlenen van (na)zorg bij rampen of calamiteiten, de 1-loketfunctie in Delft en een 24/7 piketregeling voor eerste opvang van slachtoffers of nabestaanden.	€ 43.831
Schone en veilige stad	Stichting Halt	Stichting Halt krijgt subsidie voor het geven van voorlichtingen op bo, vo en so scholen in Delft over de volgende onderwerpen: - Invloed van de groep - Online veiligheid - Online fraude en cybercriminaliteit - Geweld en wapenbezit	€ 19.805
Gezonde en sociale stad	Brijder Verslavingszorg	Brijder Verslavingszorg krijgt subsidie voor de activiteiten rondom verslavingspreventie en verslavingszorg.	€ 720.000
Gezonde en sociale stad	Arosa KesslerPerspektief	Arosa KesslerPerspektief krijgt namens de DWO-regio subsidie van centrumgemeente Delft (vanuit de DUVO-middelen) voor het uitvoeren van vrouwenopvang (huisvesting en begeleiding), het bieden van hulp en ondersteuning via ambulante trajecten huiselijk geweld, het bieden van hulp en advies via het loket huiselijk geweld, en het verzorgen van de risicoscreening en toeleiding naar de vrouwenopvang.	€ 1.900.000

Gezonde en sociale stad	Stichting KesslerPerspektief	Stichting KesslerPerspektief krijgt subsidie voor de maatschappelijke opvang namens de DWO-regio, Delft, Westland, Pijnacker-Nootdorp en Midden-Delfland de wettelijke taak op het gebied van maatschappelijke opvang (opvang en begeleiding dak- en thuislozen) uitvoert.	€ 4.335.000
Gezonde en sociale stad	GGZ Rivierduinen	Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Zuid-Holland is ondergebracht bij GGZ Rivierduinen en krijgt subsidie (vanuit DUVO-middelen) voor het verlenen van de juiste hulp aan slachtoffers van seksueel geweld.	€ 85.000
Gezonde en sociale stad	JGZ	JGZ krijgt subsidie voor de activiteiten: - Basispakket JGZ - Rijksvaccinatieprogramma - Basispakket JGZ flexibel	€ 3.300.000
Gezonde en sociale stad	Stichting Exodus Nederland	Stichting Exodus Nederland ontvangt subsidie voor het organiseren van nazorg voor ex-gedetineerden: afspraken maken over sociale re-integratie en inschakelen van partijen in Delft voor uitvoering hiervan.	€ 48.912
Gezonde en sociale stad;	Stichting JESS	Stichting Jess krijgt subsidie voor JIT. Het JIT leidt zorgmijdende (dreigende) dakloze jongeren toe naar het juiste zorgloket.	€ 125.000
Duurzame stad	Stichting Duurzaamheidscentrum De Papaver	Stichting Duurzaamheidscentrum De Papaver krijgt subsidie voor de Klimaatmaat en Natuur- en milieueducatie.	€ 358.162
Economie en vastgoed	Ondernemersfonds Delft	De gemeente legt een opslag op de onroerendezaakbelasting	€ 1.300.000

		niet-woningen die door het Ondernemersfonds worden besteed.	
Werk en inkomen	Stichting Voedselbank Delft	Stichting de Voedselbank krijgt een exploitatiesubsidie.	€ 34.200

Inkomende subsidies

Delft ziet en benut kansen om bij Rijk, provincie, regio (MRDH) en EU subsidies binnen te halen voor de eigen ambities en beleidsdoelstellingen. Het Subsidie Servicepunt (SSP) heeft hierin een centrale rol door als adviseur, facilitator en monitor te fungeren voor de verschillende beleids- en uitvoeringsafdelingen binnen de gemeente.

Het SSP heeft de verantwoordelijkheid om een gedegen advies te geven over het indienen van subsidieaanvragen. Dit omvat een zorgvuldige afweging van de criteria die van invloed zijn op de haalbaarheid van een aanvraag, waarbij niet alleen naar de directe voordelen, maar ook naar de lange termijn wordt gekeken. Factoren zoals uitvoeringsgereedheid, de noodzakelijke eigen bijdrage, en de beschikbare capaciteit worden meegenomen in deze afweging. Dit zorgt ervoor dat de gemeente niet alleen kortetermijnkansen benut, maar ook rekening houdt met de duurzaamheid en effectiviteit van de aanvragen op de lange termijn.

Naast de adviserende rol, faciliteert het SSP ook het aanvraagproces zelf. Dit houdt in dat het SSP niet alleen helpt bij het opstellen van de aanvragen, maar ook bij het verzamelen van de benodigde documentatie en het voldoen aan de specifieke eisen die aan de aanvragen gesteld worden. Bovendien biedt het SSP voorlichting en ondersteuning met betrekking tot de administratieve processen die volgen op de toekenning van subsidies. Dit omvat het waarborgen van een correcte verantwoording en rapportage, zodat de gemeente voldoet aan de vereisten van de subsidieverstrekkers.

Door de inzet van het SSP wordt het onderzoek naar mogelijke subsidies een integraal en actief onderdeel van de bedrijfsvoering binnen de gemeente Delft. Dit geldt voor alle gemeentelijke afdelingen, waardoor er gemeentebreed een cultuur ontstaat waarin subsidies effectief worden ingezet ter ondersteuning van beleidsinitiatieven en projecten. Het SSP fungeert als een verbindende schakel tussen verschillende afdelingen en externe subsidieverstrekkers, en draagt bij aan een efficiënte en transparante uitvoering van het subsidiebeleid.

BEDRIJFSVOERING

Algemeen

De wereld van bedrijfsvoering ontwikkelt zich in een razend tempo. Daarom streven we voortdurend naar modernisering van onze interne dienstverlening. Dit onderzoeken we in nauwe samenwerking met de gebruikers van deze dienstverlening. Waar nodig passen we onze dienstverlening aan.

Organisatie

Omvang van de organisatie en samenstelling personeelsbestand

In de huidige arbeidsmarkt blijft het een uitdaging om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden voor onze organisatie. Op 31 december 2024 bestond het personeelsbestand uit 991 fte, een toename van ongeveer 8,6% ten opzichte van 2023. Deze groei is het gevolg van de extra financiële middelen die Delft heeft ontvangen voor diverse investeringsprojecten. De komende jaren voorzien we geen verdere groei van de organisatie en blijft het aantal fte nagenoeg gelijk. Gemiddeld vervullen we meer dan 95% van onze vacatures, mede dankzij onze continue inzet om het Delftsblauwe werkgeverschap aantrekkelijk te maken en te houden. Deze inspanning zetten we vanaf dit jaar structureel door.

Delftsblauwe werkgever

Werken voor Delft betekent samen werken aan de stad door ons in te zetten voor het zorgvuldig uitvoeren van grote opgaven naast onze reguliere taken. Om beide te realiseren, werken we samen met collega's en partners in de stad. Binnen deze context bieden we onze medewerkers inhoudelijk interessant werk in een prettige en veilige werkomgeving. We investeren actief in ambtelijk vakmanschap, zodat iedereen de eigen talenten en ervaring optimaal kan inzetten en verder ontwikkelen. Leidinggevenden stimuleren zowel het inhoudelijke vakmanschap als de competentieontwikkeling van hun medewerkers, en worden hierin ondersteund via een leiderschapsprogramma. In 2025 zijn we gestart met het uitvoeren van verdiepende onderzoeken die voortkomen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Het onderzoek naar psychosociale arbeidsbelasting – waaronder werkdruk, (seksuele) intimidatie, agressie en pesten – heeft in 2025 plaatsgevonden op afdelingen waar signalen zijn dat dit aandacht vraagt. Op basis van deze onderzoeken kunnen leidinggevenden gericht werken aan het bevorderen van een gezonde en veilige werkomgeving. Deze aanpak sluit aan bij onze bredere inzet op preventie en welzijn op de werkvloer.

Ook stimuleren we interne mobiliteit, zodat medewerkers de kans krijgen om binnen de organisatie nieuwe uitdagingen aan te gaan. Daarnaast richten we ons op de toekomst door jong talent aan te trekken, onder andere via deelname aan het traineeprogramma van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Strategische personeelsplanning

In 2025 zijn we gestart met de gestructureerde implementatie van strategische personeelsplanning binnen de gehele organisatie. Het kritisch, beperkt en doelgericht inhuren van externe professionals vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. Door schaarste op de arbeidsmarkt en tijdelijke capaciteitstekorten kunnen we niet alle expertisebehoeften met eigen medewerkers invullen. Per 31 december 2024 bedraagt het percentage externe inhuur 17,8% van de loonsom. Dit ligt iets boven het landelijk gemiddelde van 17,6% voor gemeenten met meer dan 100.000 inwoners (exclusief de G4-gemeenten).

Vanuit ons streven naar het aantrekkelijk maken en blijven van het Delftsblauw werkgeverschap zetten we in op het versterken van onze vaste ambtelijke organisatie. In 2024 zijn 18 ingehuurd medewerkers in vaste dienst gekomen bij de gemeente Delft – een ontwikkeling die we willen voortzetten en intensiveren.

In 2026 blijft aandacht voor het verder terugdringen van externe inhuur door:

- gerichte werving voor structurele en tijdelijke functies waarvoor momenteel nog externe professionals worden ingezet. Daarnaast stimuleren we het gebruik van een nieuwe procedure voor het inhuren van externen, wanneer dit onvermijdelijk is;
- het vergroten van interne mobiliteit en opleidingsmogelijkheden;
- het versterken van strategische personeelsplanning, zodat tijdig kan worden geanticipeerd op toekomstige capaciteitstekorten, kennisverlies en het wegvallen van collectief geheugen.

Door deze inzet werken we toe naar een duurzamer evenwicht tussen externe en interne inzet, met meer continuïteit en binding binnen onze organisatie.

Diversiteit en veilige werkomgeving

Onze organisatie bestaat uit mensen met diverse achtergronden, afkomst en eigenschappen. We waarderen deze diversiteit, beschouwen het als een verrijking voor onze organisatie en zetten ons in om gelijke kansen voor iedereen te waarborgen. Dit maakt onlosmakelijk deel uit van onze rechtspositie en van hoe wij werven en selecteren. De inzet op het versterken van kennis en bewustwording over diversiteit en inclusie wordt structureel geborgd binnen de organisatie. In 2025 zijn concrete stappen genomen om een prettige en veilige werkomgeving voor iedereen te creëren. Op basis van de uitkomsten van de pulse-metingen – korte enquêtes met vijf gerichte vragen – nemen we gedurende het jaar gerichte stappen om de werkomgeving structureel te verbeteren en veiligheid te garanderen. Deze inzichten vormen de basis voor voortdurende ontwikkeling en verbetering. Dit doen we onder meer met toegankelijke middelen, zoals de app ‘Zou ik wat zeggen’ en door het beschikbaar stellen van vertrouwenspersonen voor alle medewerkers.

Informatievoorziening

Efficiënte en effectieve informatievoorziening is van cruciaal belang in onze moderne samenleving. Als gemeente streven we voortdurend naar verbetering van onze informatiesystemen en -processen, met als doel de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren en besluitvorming te optimaliseren. We willen betrouwbare, actuele en toegankelijke informatie bieden aan alle belanghebbenden, zodat zij weloverwogen beslissingen kunnen nemen en we gezamenlijk kunnen werken aan de ontwikkeling van onze stad.

Digitale autonomie

Delft is door digitalisering en de toenemende uitwisseling van informatie een steeds belangrijker onderdeel binnen haar netwerk van inwoners, samenwerkingspartners en afnemers van dienstverlening. Wij willen vanuit deze positie autonoom kunnen handelen bij de digitale inrichting van onze samenwerking. De komende jaren zetten we een stevige koers in om een zo hoog mogelijke mate van digitale autonomie te bereiken.

Digitaal Wendbaar

Digitale data is de basis voor onze informatie-uitwisseling, dienstverlening en samenwerking. Om met onderbouwde besluiten in de spelen op de snelle veranderingen in onze omgeving

moeten onze digitale middelen wendbaar zijn. Daarom maken we de komende jaren onze informatiehuishouding en digitale middelen flexibel en schaalbaar.

Digitaal weerbaar

Voortgaande digitalisering verandert onze samenleving constant. Dit gaat gepaard met nieuwe risico's en bedreigingen. Wij zorgen we de komende jaren dat we hier weerbaar tegen zijn. Onze infrastructuur is veilig en betrouwbaar, en onze medewerkers zijn digitaal bewust en vaardig.

Verantwoorde inzet kunstmatige intelligentie

Onze dienstverlening is grotendeels gedigitaliseerd. Daarbij komt dat de mogelijkheden voor toepassingen van kunstmatige intelligentie explosief zijn toegenomen. We onderzoeken hoe we doelmatig en ethisch verantwoord kunstmatige intelligentie kunnen inzetten. Tegelijkertijd werken we blijvend aan de digitale vaardigheid van onze organisatie om met deze digitale ontwikkelingen om te kunnen gaan.

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming

Uit de verantwoordingsrapportage Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming 2024 komt naar voren dat de gemeente Delft zowel op het gebied van informatiebeveiliging als gegevensbescherming verscheidene passende maatregelen heeft geïmplementeerd en stuurt op verbetering. Om de mate van volwassenheid op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming te vergroten en verder te ontwikkelen, zetten we in op risicomanagement en eigenaarschap.

Ter ondersteuning van het versterken van het eigenaarschap en de verantwoordelijkheid wordt een GRC/ISMS/Privacy-applicatie geïmplementeerd. Het doel is om een afdelingshoofd (risico-eigenaar) te voorzien van de juiste inzichten en stuurinstrumenten, en risico-gebaseerd te kunnen (bij)sturen. Op het gebied van business continuïteit zullen we werken aan standaardisatie en het onderhouden en uitbreiden van het aantal continuïteitsplannen. Om de processen rondom autorisaties bij personele wijzigingen (instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers) te verbeteren, is een pragmatische roadmap opgesteld, en gaan we kijken hoe we hier verdere invulling aan kunnen gaan geven. De aanbesteding voor netwerkmonitoring (MDR, Monitoring, Detection and Response)) wordt opnieuw uitgevoerd.

Vanuit Samenwerken met informatie werken we verder aan de verbetering van ons informatiebeheer. Ook werken we aan verschillende verbeteracties die voortvloeien vanuit de KPI-rapportage op dit vlak. Tot slot starten we in de loop van dit jaar met het actief scholen van de organisatie, gericht op de A.I.-geletterdheid.

Financiën

Sinds de implementatie van de nieuwe financiële applicatie (ERPx) in 2025 is er nog maar één basisapplicatie voor de ontsluiting van financiële informatie. Om de betrouwbaarheid van informatie te vergroten, is een groot aantal koppelingen met andere applicaties tot stand gebracht.

In 2026 bouwen we verder aan geautomatiseerd verwerken van inkomende en uitgaande facturen. We zetten daarbij software in voor factuurherkenning en verwerking in de ERPx-omgeving. Dit verhoogt de betrouwbaarheid en de snelheid van betalen.

Facilitair

Belangrijkste doel voor de facilitaire dienstverlening blijft de aankomende periode ook het bieden van een veilige, duurzame en klantgerichte werkomgeving, die de efficiënte levering van gemeentelijke diensten ondersteunt. Dit doen we ook voor Delft Support. Daarbij streven we naar passende en betaalbare facilitaire diensten, die bijdragen aan het welzijn van onze inwoners, organisaties, bezoekers en medewerkers.

Om dit ook in de toekomst te borgen, passen we waar mogelijk innovatieve oplossingen toe en werken we planmatig aan het onderhoud. Dit helpt ons om de toekomstige onderhoudsbehoeften van onder meer het stadskantoor in beeld te hebben en kostenbewust uit te voeren. Ook dragen we bij aan de energietransitie. Zo wordt de verlichting van het stadskantoor de komende periode verder omgezet naar ledverlichting.

We blijven de komende periode aandacht besteden aan het inclusief en toegankelijk inrichten van de gemeentelijke gebouwen, bijvoorbeeld door spraaksturing in de liften van het stadskantoor aan te brengen voor medewerkers of bezoekers met een visuele beperking. Ten slotte blijven we de ontwikkelingen monitoren rondom energie, en met name de kosten ervan en wordt de brandverzekering opnieuw aanbesteed.

Inkoop

Sinds de aansluiting bij het landelijk manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) eind 2022 werkt Delft aan toekomstbestendige inkoop. In 2025 heeft de evaluatie over 2023 en 2024 plaatsgevonden. Rekening houdend met de aanbevelingen uit deze evaluatie ontwikkelen we MVOI in 2026 verder door.

Naast de uitvoering van het actieplan en de versterking van contractbeheer speelt de gemeente in op bredere ontwikkelingen binnen het inkoopvak. Zo wordt onderzocht hoe kunstmatige intelligentie kan ondersteunen bij analyses, risicobeoordeling en documentatie, met oog voor transparantie en menselijke afweging. Tegelijk zien we een daling in het aantal inschrijvingen. Delft zet daarom in op het verlagen van administratieve lasten en het versterken van de marktbenadering, met aandacht voor lokale en kleinere partijen. Ook de toenemende juridisering vraagt om een goede balans tussen rechtmatig en doelgericht werken.

Delft richt zich op duidelijke, proportionele kaders en ruimte voor professionele keuzes. Daarnaast kijken we naar de inzet van alternatieve aanbestedingsvormen die beter passen bij complexe opgaven en samenwerking stimuleren. Zo blijft inkoop bijdragen aan maatschappelijke waarde, nu en in de toekomst.

Audits

Op grond van de Gemeentewet (art. 213a) verricht het college periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. In de Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Delft is vastgelegd dat het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de begroting en bij de jaarstukken van de jaarrekening rapporteert over de voortgang van deze onderzoeken. De ambtelijke sturing op

de audits ligt bij het Auditcomité, onder voorzitterschap van de gemeentesecretaris. Het Auditcomité stelt in september 2025 de onderzoeksplanning vast voor 2026. Het Auditcomité selecteert in beginsel twee onderwerpen/thema's voor onderzoek in 2026. In de planning wordt ruimte gelaten om lopende het jaar onderzoek te doen naar aanleiding van actuele knelpunten.

Niet financiële (on)rechtmatigheid: Frauderisico en naleving Wet fido

In de Financiële verordening is voorgeschreven dat het college in de paragraaf bedrijfsvoering van de programmabegroting en de jaarstukken respectievelijk informeert en rapporteert over niet-financiële onrechtmatigheid, in het bijzonder fraude(s) binnen de organisatie en het niet naleven van de bepalingen in de Wet fido en bijbehorende regelingen.

Beheersing frauderisico

Bij fraude gaat het om een opzettelijke handeling, gebruikmakend van misleiding, om (al dan niet financieel) voordeel te krijgen. Binnen de gemeente betreft het gedrag van bestuurders/medewerkers waarbij sprake is van het bewust schenden van regels om een ander of zichzelf te bevoordelen. In de organisatie is een frauderisicomodel ontwikkeld voor een aantoonbare beheersing van het frauderisico. Hiervoor zijn de processen geïnventariseerd waarbij een frauderisico aanwezig is. Daarvan is de impact van het risico benoemd. Jaarlijks worden de bestaande beheersmaatregelen geëvalueerd binnen de verschillende teams en afdelingen, om te bepalen of deze nog afdoende zijn of moeten worden aangevuld. Aan het college wordt gerapporteerd over fraude die zich eventueel heeft voorgedaan en over de afhandeling daarvan door de organisatie, met toetsing aan een hiervoor ontwikkeld Stappenplan vermoeden frauderisico. Het college stelt jaarlijks het geactualiseerde frauderisico-overzicht vast. In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken wordt hierover gerapporteerd.

Beheersing naleving Wet fido

Vier maal per jaar is er een treasuryberaad waaraan de wethouder financiën, de concerncontroller en de treasurer deelnemen. Hierin worden onder meer de verschillende onderdelen van Wet fido besproken. Zoals het verloop en prognose van de kasgeldlimiet, renterisico en schatkistbankieren. Het eventueel aantrekken, uitzetten van langlopende leningen wordt hier ook besproken. Indien van toepassing neemt het treasuryberaad hier ook besluiten over.

WET OPEN OVERHEID

Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een opener overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en informatiehuishouding op orde. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek openbaar maakt (denk aan de oude Wob-verzoeken) en actief betekent dat de gemeente vanuit zichzelf de informatie openbaar maakt. Ook is één van de verplichtingen om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Passieve openbaarmaking

Sinds 2023 worden verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo) om informatie openbaar te maken, centraal afgehandeld. Het komende jaar zetten we in op verdere verbetering van het afhandelingsproces. Kennis vergaren en kennisdeling staat hierbij centraal. Daarnaast wordt het publicatieplatform voor Woo-verzoeken, dat sinds 1 januari 2025 online is, verder geoptimaliseerd. Ook gaan we door met het uitdragen van het belang van openbaarheid van overheidsinformatie bij de vakafdelingen. Zo is de Wet open overheid onderdeel van de juridische leerlijn voor nieuwe medewerkers.

Actieve openbaarmaking

De implementatie van de actieve openbaarmaking loopt ook in 2026 door. We volgen hierin de planning van verschillende tranches die de rijksoverheid oplegt aan de gemeenten.

Informatiehuishouding op orde

Verbetering van onze informatiehuishouding en ons informatiebeheer is voor de gemeente een continue activiteit. We hebben continu aandacht voor het verbeteren van het bewustzijn en vaardigheden op het gebied van informatiebeheer.

In 2025 is gestart met de uitvoeringsfase van het project 'Samenwerken met informatie'. Dit is een grootschalig project waarin we de organisatie faciliteren met opleidingen, (bijgestelde) werkafspraken, gedragsregels en beleid om beter en veilig samen te kunnen werken met informatie. Tegelijk wordt, waar nodig, de inrichting van applicaties aangepast. Dit project loopt door tot in 2026.

Op deze manier verbeteren we de terugvindbaarheid van informatie, wat ons vervolgens in staat stelt om makkelijker te voldoen aan zowel de passieve als de actieve openbaarmakingsplicht.

FINANCIERING

Kaders en beleid

Zoals beloofd tijdens de commissiebehandeling van de kadernota 2026 wordt in deze paragraaf extra aandacht geschonken aan het treasurybeleid. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) vormt het wettelijke kader voor de financiering. De intentie van de wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid. Voor de beheersing daarvan is een aantal instrumenten geformuleerd:

- het stellen van een kwantitatieve kasgeldlimiet en renterisiconorm voor de begroting;
- het verplichten van een treasurystatuut, met onder meer het stellen van kwalitatieve en duurzame uitgangspunten voor uitzettingen en rente-instrumenten;
- het verplichten van een verantwoordingsrapportage in de jaarrekening en begroting.

De Treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles, onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen en renteaanpassingen. Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders. In principe zijn de uitgangspunten als volgt:

- zorgdragen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- bewerkstelligen van passende financieringslasten;
- beheersen van wettelijke en feitelijke rente- en of financieringsrisico's;
- risicomijdend uitzetten van gelden en afgeven van garanties;
- zorgdragen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de matching tussen opgenomen en uitgezette gelden. Dit principe zetten we ook in de komende periode door. Verder maken we actief gebruik van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het maximaal benutten van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden.

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Door de te betalen rente op de opgenomen leningen terug te dringen, willen we de rentekosten van de totale portefeuille minimaliseren. Hierbij mag de renterisiconorm niet worden overschreden, wordt het gebruik van kortlopende leningen beperkt tot de kasgeldnorm en moet de match tussen opgenomen gelden (o/g) en uitgezette gelden (u/g) niet in gevaar worden gebracht. Overtollige liquide middelen worden uitsluitend uitgezet bij het Ministerie van Financiën of andere gemeenten, waterschappen of provincies, met uitzondering van de provincie Zuid-Holland. Het zogenoemd 'schatkistbankieren' is landelijk voorgeschreven en heeft ten doel risico's voor gemeenten te verminderen.

We hanteren het bestuurlijke uitgangspunt dat terughoudend wordt omgegaan met het aangaan van nieuwe leningen en garantstellingen aan derden. Per geval wordt bezien of en in welke mate deze onontkoombaar zijn om noodzakelijke maatschappelijke doelen te

bereiken. Bij het verstrekken van leningen of garantstellingen eisen we maximale zekerheden en/of garanties.

De omvang van kapitaalverstrekingen en leningen (aan bijvoorbeeld woningcorporaties en verbonden partijen) is van een niveau van € 308 miljoen per eind 2013 gedaald tot € 66 miljoen eind 2024. De garantstellingen zijn gedaald van € 51 miljoen in 2013 tot € 16 miljoen per eind 2024.

Renteontwikkeling

In deze begroting gaan we uit van een stijgend rentepercentage voor langlopende leningen. De rentepercentages voor de komende vier jaar zijn gebaseerd op de tarieven van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) per juli 2025 voor op te nemen leningen. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe en vanwege risicobeheersing wordt in principe een opslag gehanteerd bovenop de BNG-tarieven.

Rente en risico-opslag	2026	2027	2028	2029
Basisrente (opgave BNG) 30-jaars lineaire lening	3,69%	3,82%	3,93%	4,08%
Risico-opslag	0%	0,25%	0,25%	0,25%

Het blijft zaak de renteontwikkeling in deze roerige tijden nauwlettend in de gaten te houden. De financieringsbehoefte blijft nauwgezet gemonitord worden. Bij de Kadernota 2027 bepalen we daarom opnieuw de actuele stand van zaken.

Op basis van de huidige leningenportefeuille (UG/OG), de maximale financieringsbehoefte en de verwachte renteontwikkeling, ontstaat het volgende beeld van de rente.

Rentekosten en -opbrengsten van de financieringsfunctie	2026	2027	2028	2029
Rentekosten	5.572	5.184	5.101	6.797
Renteopbrengsten (inclusief rekening-courant)	3.779	2.968	1.866	1.866
Saldo Rente	1.793	2.216	3.235	4.931

Vanaf 2028 is de verwachting dat het batig saldo op de rekening courant omslaat naar een negatief saldo. Vanaf dat moment zal er weer geld (kort of lang) moeten worden aangetrokken wat van invloed is op het saldo van rentekosten en -opbrengsten.

Renteschema

Op advies van de commissie BBV wordt een overzicht opgenomen waarmee we transparant inzicht bieden in de rentelasten en -baten en de wijze van rentetoerekening aan grondexploitaties, projectfinanciering en taakvelden (programma's). De rentetoerekening aan de taakvelden moet worden toegerekend met behulp van een rente-omslagpercentage.

Renteschema 2026-2029	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Bedragen x € 1.000				
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	5.572	5.184	5.101	6.797
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-3.779	-2.968	-1.866	-1.866
Saldo rentelasten en rentebaten	1.793	2.216	3.235	4.931
c1. Rente die aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-	-	-	-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-	-	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.793	2.216	3.235	4.931
d1. Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.793	2.216	3.235	4.931
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.584	2.244	3.245	4.945
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-209	28	10	14
g. Boekwaarde immateriële, materiële en financiële vaste activa waarover rente wordt berekend	557.440	590.540	624.089	659.315
Omslagrente				
Berekende omslagrente	0,32%	0,38%	0,52%	0,75%
Meerjarig gemiddelde	0,49%			
Omslagrente (afgerond)	0,32%	0,38%	0,52%	0,75%

Onder projectfinanciering wordt het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project verstaan. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering. Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. In het geval van projectfinanciering wordt de voor die aangetrokken lening geldende rente toegerekend aan het betreffende project. Dit kan een ander percentage zijn dan aan andere projecten wordt toegerekend op basis van de omslagrente.

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden (programma's) toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld (programma) te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.

Aan taakvelden worden rentelasten toegerekend. De werkelijke rentelasten (in euro's) kunnen afwijken van de voorgerecalculeerde renteomslag (in euro's). Als dit het geval is, kan

de gemeente besluiten tot correctie. Correctie is verplicht als deze afwijking groter is dan 25%

Renterisico

Met de invoering van Wet fido geldt een renterisiconorm. Deze norm stelt dat het bedrag van de vaste schuld waarover de gemeente in enig jaar een renterisico loopt maximaal 20% mag zijn van het begrotingstotaal. Het risico bestaat uit de componenten: netto renteherzieningen en netto aflossingen.

Voor de komende periode houden we rekening met de volgende bedragen:

Renterisiconorm en renterisico's				
Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	-			
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g				
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	-	-	-	-
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld	-	-	-	
3b. Nieuwe verstrekte lange leningen				
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	-	-	-	-
5. Betaalde aflossingen	12.680	8.773	19.060	17.768
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-	-	-	-
7. Renterisico op vaste schuld (2+6)	-	-	-	-
Renterisiconorm				
8. Begrotingstotaal	550.409	542.603	547.070	546.364
9. Percentage vastgesteld per ministeriele regeling	20%	20%	20%	20%
10. Renterisiconorm (8 x 9)	110.082	108.521	109.414	109.273
Toets renterisiconorm				
10. Renterisiconorm	110.082	108.521	109.414	109.273
7. Renterisico op vaste schuld	-	-	-	-
11. Ruimte(+) Overschrijding (-); (10-7)	110.082	108.521	109.414	109.273

De berekening laat zien dat de gemeente Delft binnen de wettelijke norm van de renterisico's blijft.

Kasgeldlimiet

De prognose voor de kasgeldlimiet 2026 is dat de gemeente geen (kort geld < 1 jaar) geld moet opnemen in 2026 en dus aan de wettelijke norm zal voldoen door de nog aanwezige liquiditeit die boven de € 50 miljoen is.

Kredietrisico u/g portefeuille

Naast het renterisico moet ook het kredietrisico van de uitzettingen worden bepaald. De samenstelling van de portefeuille in 2026 van uitgezette gelden (u/g) bestaat voor het grootste deel uit leningen aan ParkerenDelft BV (76%) en lokale woningcorporaties (2,8%). De overige leningen zijn aan de SVN (stimuleringsfonds 19,%) en de sportsector (zie onderstaande overzicht voor alle partijen).

De uitzetting aan de woningcorporaties staat onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Aan dit fonds hebben de twee toonaangevende rating-agencies de hoogste typering van kredietwaardigheid toegekend. Tegenover de leningen aan Parkeren Delft BV staat, als zekerheid, het recht van eerste hypotheek op de parkeergarages voor de gemeente.

Uitgezette geldleningen(UG lang)				
Bedragen x € 1.000 (ultimo boekjaar)	2026	2027	2028	2029
Woningcorporaties	1.540	1.360	1.174	985
ParkerenDelft BV	41.312	40.167	39.000	37.750
Voetbalvereniging DHL	177	154	130	107
Stimuleringsfonds	10.360	10.360	10.360	10.360
BUDO Gouweleeuw	64	56	49	41
St. Exploitatie Sport acc. Concordia	117	79	41	3
St. Kunstgras Sportpark Kruithuisweg	82	64	47	29
St. Scholengemeenschap Spinoza	600	500	400	300
Totaal	54.252	52.740	51.201	49.575

Garanties

De gemeente Delft staat voor de verschillende partijen in totaal voor bijna € 27,4 miljoen garant in 2026. Waarbij ParkerenDelft voor € 9,2 miljoen. Zoals in de tabel duidelijk wordt, nemen de bedragen jaarlijks af, en daarmee ook het risico. Als zekerheid tegenover de garanties heeft de gemeente in nagenoeg alle gevallen het recht van eerste hypotheek op onroerende zaken.

Afgegeven garanties				
Bedragen x € 1.000 (ultimo boekjaar)	2026	2027	2028	2029
ParkerenDelft BV	9.282	7.938	6.519	5.020
Sport	1.381	1.291	1.201	975
Wonen	10.360	6.786	4.451	1.985
Filmhuis Lumen	2.658	2.497	2.336	2.175
Totaal	23.681	18.512	14.507	10.155

De gemeente heeft nog een achtervangverplichting bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het theoretische geval dat de achtervangers op hun achtervangpositie worden aangesproken, doet zich pas voor als het garantievermogen van het WSW dreigt te dalen onder het garantieniveau. In dat geval zullen renteloze leningen aan het WSW moeten worden verstrekt om het garantievermogen weer aan te vullen. Daarbij geldt een vooraf bepaalde verdeling, namelijk dat het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% wordt verdeeld onder de deelnemende gemeenten. Hierbij neemt de 'schade'-gemeente de helft op zich van het gemeentelijk aandeel.

Prognose liquiditeitsbehoefte

Delft heeft naar verwachting in totaal € 197,4 miljoen aan rentedragende leningen ultimo 2026. De rentedragende schulden bestaan uit (81%) annuïtaire of lineaire leningen. De rest van de leningen is aflossingsvrij. In onderstaand schema wordt de relatie gelegd tussen de schuldpositie van de gemeente en de financieringsbehoefte. De schuld (rentedragende leningen) neemt toe met de financieringsbehoefte. Dit vertaalt zich in een mutatie op de overige schulden, omdat de wijze van financieren afhankelijk is van bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de investeringen en de grondopbrengsten. Het beleid is gericht op adequate financieringsvormen. Regelmatig kijken we – binnen de wettelijke kaders – naar de optimale verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Van de genoemde prognoses is nog niet bekend op welke wijze de financiering zal plaatsvinden (lang of kort, deze staat voorlopig opgenomen onder de 'overige schulden'). De aanname bij de prognose van de financieringsbehoefte is dat investeringen worden gerealiseerd met inachtneming van de te verwachten realisatie. De aanvullende behoefte aan (lang) geld prognosticeren we de komende jaren als volgt:

Liquiditeitsbehoefte				
Bedragen x € 1.000 (ultimo boekjaar)	2026	2027	2028	2029
Waarvan:				
Rentedragende leningen	197.400	188.625	169.564	181.976

Overige schulden (totale schuld)	214.737	211.063	193.882	144.125
Schuldpositie	411.737	399.688	363.446	326.101

Schuldpositie:	De optelling van vaste schulden, vlottende schulden en overlopende passiva (zie meerjarige balans)
Rentedragende leningen:	Bestaande leningenportefeuille
Overige schulden:	Dit is het niet rentedragende deel van de schuld, namelijk de vlottende schulden en de overlopende passiva

Prognose financieringsbehoefte	-	-	-	30.000
Totaal rentedragende leningen:	197.400	188.625	169.564	181.796

Toelichting

Bovenstaande houdt in dat alle kortlopende (< 1 jaar) uitzettingen en opgenomen gelden worden gesaldeerd. Het saldo gemiddeld per kwartaal (en niet meer dan drie opeenvolgende kwartalen) mag vervolgens niet meer bedragen dan 8,5% van het begrotingstotaal in het betreffende jaar.

OVERZICHTEN

UITVOERINGSINFORMATIE

Taakvelden

Excel-tabel

Exploitatie	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten							
01 Bestuur	132	100	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	1.793	2.700	2.033	2.085	1.439	1.439	1.439
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	6.734	5.242	6.669	6.150	6.156	6.289	6.289
0.4 Overhead	5.713	5.959	6.500	6.767	6.767	6.767	6.767
0.5 Treasury	7.678	9.640	7.377	6.022	5.211	4.509	4.662
0.61 OZB woningen	16.140	17.704	19.142	19.908	19.908	19.908	19.908
0.62 OZB niet-woningen	15.174	16.205	18.058	18.954	18.954	18.954	18.954
0.63 Parkeerbelasting	3.232	2.457	2.550	2.616	2.616	2.616	2.616
0.64 Belasting overig	748	1.588	2.824	2.841	2.841	2.841	2.841
0.7 Algemene uitkeringen en ove	272.654	288.205	306.775	316.890	323.133	320.581	320.992
08 Overige baten en lasten	33	57	0	0	0	0	0
010 Mutaties reserves	0	0	-191	0	0	0	0
11 Crisisbeheersing en brandwe	21	22	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	514	1.357	1.877	722	76	76	76
2.1 Verkeer en vervoer	2.966	1.201	1.263	725	648	538	538
2.2 Parkeren	7.015	7.314	6.959	7.269	6.649	6.649	6.649
2.3 Recreatieve havens	395	292	265	270	270	270	270
2.5 Openbaar vervoer	0	9	80	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	393	186	760	602	490	473	15
32 Fysieke bedrijfsinfrastruct	30	30	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	1.251	1.947	28	29	29	29	29
4.1 Openbaar basisonderwijs	32	90	327	378	528	278	28
4.2 Onderwijshuisvesting	570	1.096	662	591	591	591	591
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.000	5.230	6.218	5.242	5.589	5.589	4.401
5.2 Sportaccommodaties	1.848	1.297	572	584	584	584	584
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	11	651	276	0	0	0	0
5.4 Musea	2.170	1.654	577	1.713	1.731	1.731	1.731
5.5 Cultureel erfgoed	4	3	23	23	23	23	23
56 Media	0	308	0	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	251	484	-129	-66	39	39	39
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	14.112	12.055	8.920	1.941	1.045	1.045	235
62 Toegang en Eerstelijnsvoorz	743	1.555					
6.3 Inkomensregeling	53.746	60.955	62.327	62.169	62.169	62.169	62.169
6.4 WSW en beschut werk	12.950	4.511	11.764	11.764	11.764	11.764	11.764
6.5 Arbeidsparticipatie	1.455	2.410	210	5	5	5	5
66 Maatwerkvoorziening (WMO)	915	944	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	1.021	839	1.985	3.475	3.470
671c Dagbesteding (WMO)	0	56	0	0	0	0	0
671d Overige maatwerkarrangeme	2.827	2.997	0	0	0	0	0
672d Jeugdhulp zonder verblijf	136	1.451	0	0	0	0	0
674c Gesloten plaatsing	0	952	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	125	125	125	125	125
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	30	0	0	0	0
681a Beschermd wonen (WMO)	90	95	0	0	0	0	0
681b Maatschappelijke-en vrouw	818	855	0	0	0	0	0
682a Jeugdbescherming	13	130	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en Beleid WMO	0	0	2.798	2.806	30	0	0
7.1 Volksgezondheid	264	328	454	119	0	0	0
7.2 Riolerig	14.636	15.435	15.786	16.754	16.874	16.875	16.875
7.3 Afval	18.310	20.328	20.572	20.446	20.446	20.446	20.446
7.4 Milieubeheer	2.416	3.652	7.008	6.685	5.025	4.042	3.911

<i>Exploitatie</i>	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
7.5 Begraafplaatsen en cremator	79	152	149	152	152	152	152
8.1 Ruimtelijke en leefomgeving	1.012	1.323	742	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedr	7.645	17.572	10.083	12.447	11.395	23.728	29.051
8.3 Wonen en bouwen	3.116	3.340	10.631	4.912	4.381	5.145	3.647
Totaal Baten	486.785	524.124	544.116	541.480	539.668	549.746	551.293
Lasten							
0.1 Bestuur	4.887	6.818	6.661	6.491	6.342	6.335	6.335
0.2 Burgerzaken	6.644	7.412	7.327	7.475	6.362	6.480	6.480
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	12.562	10.028	7.158	9.786	11.895	10.536	10.498
0.4 Overhead	47.746	52.198	54.120	54.230	53.243	53.715	54.168
0.5 Treasury	1.993	6.315	5.192	4.014	2.984	1.909	1.905
0.61 OZB woningen	81	88	96	98	97	97	97
0.64 Belasting overig	1.301	2.049	2.201	2.129	2.129	2.129	2.129
0.7 Algemene uitkeringen en ove	0	0	-1.115	3.676	6.122	4.096	4.095
0.8 Overige baten en lasten	2.846	-2.032	479	3.864	3.177	1.791	1.936
09 Vennootschapsbelasting (VpB	237	21	107	104	102	102	102
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	9.343	9.664	10.294	10.303	10.330	10.612	10.612
1.2 Openbare orde en veiligheid	6.415	7.261	8.542	7.935	7.327	7.327	7.277
2.1 Verkeer en vervoer	19.190	15.987	16.934	19.450	21.246	21.590	22.427
2.2 Parkeren	4.428	4.902	5.916	6.398	6.010	6.033	6.019
2.3 Recreatieve havens	267	260	263	283	287	287	287
2.5 Openbaar vervoer	5.594	3.504	3.755	3.863	3.900	4.000	4.189
3.1 Economische ontwikkeling	1.796	1.746	2.807	2.905	2.590	2.420	1.805
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastruct	5	5	1	1	2	3	3
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsr	1.210	1.229	1.337	1.500	1.500	1.500	1.500
3.4 Economische promotie	2.880	3.183	3.629	3.694	3.593	3.448	3.448
4.1 Openbaar basisonderwijs	744	808	1.295	1.320	1.467	1.217	865
4.2 Onderwijshuisvesting	9.611	8.876	7.894	8.350	9.082	9.688	11.503
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.847	8.230	9.957	9.075	9.593	9.542	7.852
5.2 Sportaccommodaties	9.217	6.454	6.180	6.386	6.840	8.232	8.327
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.617	6.495	6.026	5.717	5.835	5.609	5.613
5.4 Musea	10.452	8.759	7.556	8.731	8.868	10.354	10.375
5.5 Cultureel erfgoed	352	1.267	421	385	386	396	416
5.6 Media	4.390	4.839	5.226	5.327	4.792	4.792	4.792
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.072	7.768	8.406	9.063	8.983	8.475	8.649
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	14.779	17.350	19.268	15.599	14.982	13.892	12.931
6.2 Toegang en Eerstelijnsvoorz	15.268	18.300	0	0	0	0	0
6.2.3 Toegang en eerstelijnsvoorziening Integraal	0	0	18.210	20.107	19.176	18.686	17.686
6.3 Inkomensregeling	74.428	73.860	74.176	73.597	73.226	73.379	74.222
6.4 WSW en beschut werk	25.973	18.076	26.814	26.783	26.683	26.582	25.769
6.5 Arbeidsparticipatie	12.960	15.100	13.620	13.619	13.670	13.519	13.545
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	5.303	5.503	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	5.847	6.181	6.113	6.114	6.114
6.7.1.1 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	9.973	10.697	10.844	10.749	10.749
6.7.1.2 Begeleiding (WMO)	0	0	12.072	12.643	12.854	12.804	13.064
6.7.1.3 Dagbesteding (WMO)	0	0	3.315	3.417	3.472	3.527	3.375
6.7.1.4a Huishoudelijke hulp (WMO)	8.643	8.904	0	0	0	0	0
6.7.1.4b Begeleiding (WMO)	12.941	11.589	0	0	0	0	0
6.7.1.4c Dagbesteding (WMO)	442	3.030	0	0	0	0	0
6.7.1.4d Overige maatwerkarrangeme	4.032	3.630	0	0	0	0	0
6.7.2a Jeugdhulp begeleiding	5.395	5.312	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
672b Jeugdhulp behandeling	3.286	3.410	0	0	0	0	0
672c Jeugdhulp dagbesteding	4.002	4.986	0	0	0	0	0
672d Jeugdhulp zonder verblijf	4.240	3.042	0	0	0	0	0
673a Pleegzorg	1.763	1.932	0	0	0	0	0
673b Gezinsgericht	837	900	0	0	0	0	0
673c Jeugdhulp met verblijf ov	2.312	3.625	0	0	0	0	0
674a JeugdbehandelingGGZ zonde	7.188	7.558	0	0	0	0	0
674b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ	2.452	4.078	0	0	0	0	0
674c Gesloten plaatsing	1.410	1.315	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	1.856	2.185	2.185	2.065	2.065
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	25.676	30.426	30.460	29.597	29.592
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	10.260	12.462	12.494	11.809	11.809
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	766	923	933	965	965
6.791 PGB WMO	0	0	954	1.028	1.034	1.034	1.034
6.792 PGB Jeugd	0	0	322	632	622	537	537
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	19.819	20.278	19.278	19.278	19.278
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	11.168	10.434	10.478	10.124	10.130
681a Beschermd wonen (WMO)	10.860	13.725	0	0	0	0	0
681b Maatschappelijke-en vrouw	9.550	10.542	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	2.451	2.984	2.995	2.891	2.891
6.822 Jeugdreclassering	0	0	356	442	452	444	444
682a Jeugdbescherming	1.741	2.213	0	0	0	0	0
682b Jeugdreclassering	276	261	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en Beleid WMO	0	0	3.197	3.214	588	558	560
6.92 Coördinatie en Beleid Jeugd	0	0	1.410	2.084	1.319	1.179	1.179
7.1 Volksgezondheid	5.307	5.992	6.445	6.402	6.326	6.299	6.306
7.2 Riolerig	12.937	13.365	13.237	14.106	14.035	14.043	13.959
7.3 Afval	14.501	15.513	15.013	15.789	15.796	15.796	15.796
7.4 Milieubeheer	6.593	8.590	17.486	11.188	9.370	7.864	7.733
7.5 Begraafplaatsen en cremator	149	209	142	175	185	183	182
8.1 Ruimtelijke en leefomgeving	5.808	6.882	6.599	6.646	5.974	5.222	4.658
8.2 Grondexploitatie (niet-bedr	8.467	13.510	10.620	13.066	12.069	24.403	27.414
8.3 Wonen en bouwen	6.267	7.982	16.950	10.752	9.903	10.810	8.671
Totaal Lasten	473.837	494.418	536.690	550.409	542.603	547.070	546.364
010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	-51.831	-19.440	-64.478	-30.899	-15.040	-11.088	-7.855
010 Mutaties reserves (stortingen)	57.449	35.865	62.064	21.732	11.656	13.226	12.120
Saldo	7.336	13.281	9.841	238	449	537	664

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserves

Reserves																
(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar
Algemene reserve Weerstandscapaciteit	117.764	19.942	32.693	105.014	13.113	6.152	111.976	5.965	4.960	112.981	10.864	2.176	121.670	9.587	940	130.317
Totaal algemene reserve	117.764	19.942	32.693	105.014	13.113	6.152	111.976	5.965	4.960	112.981	10.864	2.176	121.670	9.587	940	130.317
Reserve Automatiseringsmiddelen	3.923	345	475	3.793	-	1.111	2.682	-	460	2.222	-	460	1.762	-	460	1.302
Reserve Beleid en Uitvoering	15.148	7.161	1.851	20.458	-	1.087	19.371	-	916	18.454	-	903	17.551	-	211	17.340
Reserve Cultureel Erfgoed Delft	338	172	150	360	72	-	432	72	-	503	72	-	575	72	-	647
Reserve Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang	1.189	-	-	1.189	-	-	1.189	-	-	1.189	-	-	1.189	-	-	1.189
Reserve Energie in de wijken	5.733	-	98	5.635	-	598	5.037	-	598	4.439	-	598	3.841	-	598	3.243
Reserve Investeringsplan	2.416	1.400	-	3.816	1.300	-	5.116	1.300	-	6.416	-	-	6.416	-	-	6.416
Reserve Kostenverhaal Bovenwijkse voorzieningen	9.780	1.741	7.100	4.421	-	-	4.421	-	-	4.421	-	-	4.421	-	-	4.421
Reserve Maatschappelijke Voorzieningen	61	-	15	46	-	15	31	-	-	31	-	-	31	-	-	31
Reserve MO/BW/Begeleiding	30.090	500	8.022	22.568	-	1.000	21.568	-	-	21.568	-	-	21.568	-	-	21.568
Reserve Openbare Ruimte	3.579	900	1.000	3.479	-	1.000	2.479	-	630	1.849	-	-	1.849	-	-	1.849
Reserve Project Prinsenhof	11.630	2.922	-	14.552	255	-	14.807	255	-	15.062	-	-	15.062	-	-	15.062
Reserve Schie-oever	25.447	876	1.555	24.768	-	1.513	23.255	-	1.080	22.175	-	763	21.412	-	512	20.900
Reserve Sociaal domein	4.156	900	750	4.306	1.126	2.000	3.432	735	1.000	3.167	1.087	1.000	3.254	1.430	-	4.684
Reserve Stad	33.139	-	7.027	26.112	-	11.213	14.899	-	-	14.899	-	-	14.899	-	-	14.899
Reserve VAK	31	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve WGA-ERD	300	430	430	300	430	430	300	430	430	300	430	430	300	430	430	300
Reserve Bomenfonds	-	526	-	526	-	-	526	-	-	526	-	-	526	-	-	526
Reserve Degeneratiekosten	-	2.393	500	1.893	331	-	2.224	-	-	2.224	-	-	2.224	-	-	2.224
Reserve Verplaatsing flexwoningen	-	1.300	-	1.300	-	-	1.300	-	-	1.300	-	-	1.300	-	-	1.300
Reserve Betaalbaar wonen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal bestemmings- egalisatiereserves	146.960	21.566	29.004	139.522	3.514	19.967	123.068	2.792	5.114	120.746	1.589	4.155	118.180	1.932	2.211	117.901

Reserves																
(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar
Reserve Dekking Kapitaallasten	49.510	14.018	2.074	61.455	4.637	2.152	63.940	2.431	2.303	64.069	306	3.969	60.405	133	4.042	56.497
Reserve Gemeentelijke Huisvesting	325	9.025	-	9.350	-	2.425	6.925	-	2.250	4.675	-	375	4.300	-	250	4.050
Reserve Onderwijshuisvesting	860	512	516	856	467	202	1.121	467	412	1.176	467	412	1.231	467	412	1.286
Subtotaal dekkingsreserves en grondbeleid	50.696	23.556	2.590	71.662	5.104	4.779	71.987	2.898	4.965	69.920	773	4.757	65.936	601	4.704	61.833

(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar
Reserve Organisatie ontwikkeling Werkse!	443	-	-	443	-	-	443	-	-	443	-	-	443	-	-	443
Reserve Slapende dienstverbanden Werkse!	29	-	-	29	-	-	29	-	-	29	-	-	29	-	-	29
Reserve Werkse!	171	-	-	171	-	-	171	-	-	171	-	-	171	-	-	171
Subtotaal reserves inzake Werkse!	643	-	-	643	-	-	643	-	-	643	-	-	643	-	-	643
Totaal bestemmingsreserves	198.299	45.121	31.594	211.826	8.618	24.747	195.698	5.690	10.080	191.309	2.362	8.912	184.759	2.532	6.915	180.376
Totaal reserves	316.064	65.064	64.287	316.841	21.732	30.899	307.674	11.656	15.040	304.290	13.226	11.088	306.428	12.120	7.855	310.693

Voorzieningen

Voorzieningen																
(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar 2025	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar 2025	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar 2026	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar 2027	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar 2028	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar 2029
Voorziening wethouderspensioenen	7.457	707	364	7.800	700	400	8.100	700	400	8.400	700	400	8.700	700	400	9.000
Voorziening amoveren putten GR Grondwater	2.518	-	2.518	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0
Voorziening verlofsparen	215	70	10	275	70	10	335	70	10	395	70	10	455	70	10	515
Totaal voorzieningen t.b.v. verplichtingen / verliezen	10.189	777	2.892	8.075	770	410	8.435	770	410	8.795	770	410	9.155	770	410	9.515

(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar 2025	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar 2025	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar 2026	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar 2027	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar 2028	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar 2029
Voorziening GREX (grondexploitatie)	456	66	132	390	31	421	-	32	32	-	32	32	-	-	-	-
Voorziening achterstallig onderhoud sportvoorzieningen (grondsanering sportparken)	1.086	500	1.435	151	-	-	151	-	-	151	-	-	151	-	-	151
Voorziening rechtsgedingen	215	-	-	215	-	-	215	-	-	215	-	-	215	-	-	215
Voorziening omzetbelasting	1.221	-	1.221	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen t.b.v. risico's	2.978	566	2.789	756	31	421	366	32	32	366	32	32	366	-	-	366

(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar 2025	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar 2025	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar 2026	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar 2027	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar 2028	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar 2029
Voorziening onderhoud vastgoed	8.320	498	2.409	6.409	2.409	7.202	1.617	3.909	4.365	1.161	2.409	3.115	455	2.409	2.728	137
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	2.690	1.395	3.662	423	1.350	731	1.042	1.350	1.926	466	1.350	160	1.656	1.350	2.051	954
Dekking van het groot onderhoud gymzalen	33	149	-	182	149	147	183	149	149	183	149	149	183	149	149	183
Voorziening faciliterend grondbeleid	-	821	160	661	-	50	611	-	167	444	-	220	224	-	224	-
Totaal voorzieningen gelijkmatige verdeling lasten	11.044	2.863	6.231	7.675	3.908	8.130	3.453	5.408	6.607	2.254	3.908	3.644	2.518	3.908	5.152	1.274

Voorzieningen																	
(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar 2025	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar 2025	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar 2026	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar 2027	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar 2028	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar 2029	Saldo einde boekjaar 2029
Voorziening toekomstige vervanging riool	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	0
Totaal voorzieningen t.b.v. vervangingsinvesteringen met heffing	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	0

(bedragen × € 1.000)	Saldo begin boekjaar 2025	Vermeer deringen 2025	Vermin deringen 2025	Saldo einde boekjaar 2025	Vermeer deringen 2026	Vermin deringen 2026	Saldo einde boekjaar 2026	Vermeer deringen 2027	Vermin deringen 2027	Saldo einde boekjaar 2027	Vermeer deringen 2028	Vermin deringen 2028	Saldo einde boekjaar 2028	Vermeer deringen 2029	Vermin deringen 2029	Saldo einde boekjaar 2029	Saldo einde boekjaar 2029
Voorziening Arboretum Heempark/Korftlaan	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20	20
Voorziening archeologie Spoorzone	36	-	-	36	-	-	36	-	-	36	-	-	36	-	-	36	36
Voorziening begraafplaatsen (afgekochte grafrechten)	155	-	-	155	-	26	129	-	26	103	-	-	103	-	-	103	103
Voorziening Delftse Blik	43	-	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening Omgevingsvergunningen	626	-	626	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening ontwikkeling volkshuisvesting (woonvisie)	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	12
Voorziening projecten RMD	2.235	-	65	2.170	-	420	1.750	-	450	1.300	-	-	1.300	-	1.300	-	-
Voorziening Reiniging	773	-	-	773	-	-	773	-	-	773	-	-	773	-	-	773	773
Voorziening riolering	4.811	-	800	4.011	-	600	3.411	-	400	3.011	-	-	3.011	-	-	3.011	3.011
Voorziening schenking Museum Prinsenhof	9.841	-	-	9.841	-	-	9.841	-	-	9.841	-	-	9.841	-	-	9.841	9.841
Totaal voorzieningen middelen van derden	18.551	-	1.534	17.018	-	1.046	15.972	-	876	15.096	-	-	15.096	-	1.300	13.796	13.796

Totaal voorzieningen	42.762	4.206	13.445	33.523	4.709	10.007	28.225	6.210	7.925	26.510	4.710	4.086	27.134	4.678	6.862	24.950	24.950
-----------------------------	---------------	--------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------	---------------

Toelichting bestedingsoverzicht

Het vormen en beheren van reserves is een bevoegdheid van de raad, wat voortkomt uit hun budgetrecht. De gemeenteraad beslist bij raadsbesluit of een reserve wordt ingesteld, opgeheven of dat de bestemming ervan wordt gewijzigd. Ook toevoegingen (dotaties) en onttrekkingen aan reserves zijn alleen mogelijk na goedkeuring van de raad.

In onderstaand overzicht zijn van iedere reserve het verloop, (bestedings)doel en de geraamde toevoegingen en onttrekkingen opgenomen.

Voorafgaand aan de begrotingscommissie van 30 oktober 2025 zal een nadere analyse van de reserves en mogelijkheden voor herbestemming ter beschikking worden gesteld (motie Onderzoek reserves (6.2.14A)).

Bestedingsoverzicht

Excel-tabel

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve Weerstandscapaciteit	117.764	105.014	111.976	112.981	121.670	130.317
<i>Doel: De algemene reserve heeft een bufferfunctie, de beschikbare ruimte in de algemene reserve heet de weerstandscapaciteit. Met deze reserve worden onvoorziene financiële tegenvallers (risico's) opgevangen.</i>						
Buffer (geactualiseerd)	17.950	-	-	-	-	-
Units SIC (Stichting Islamitisch College) - vrijval stelpost	321	-	-	-	-	-
Units SIC (Stichting Islamitisch College) - bijdrage uit res. Onderwijshuisv.	104	-	-	-	-	-
JR 2024 - Budget Delft-West	667	-	-	-	-	-
KN 2026 - Reservering Groei van de stad	-	-	4.619	7.964	7.687	-
PB 2026 - Delft-West regiodeal Buurtfabriek	-	-	446	-	-	-
PB 2026 - Incidentele dekkingsmidd. van BR Stad naar AR (dotatie Mobiliteitsgelden)	900	900	900	900	900	900
PB 2026 - Incidentele dekkingsmidd. van BR Stad naar AR	-	11.213	-	-	-	-
PB 2026 - Reservering Groei van de stad	-	1.000	-	2.000	1.000	-
Internationale Schakelklas (ISK) - tijdelijke huisvesting	-125	-	-	-	-	-
KN 2023 - amendement oprichting Delftse volwassenenfondssport en cultuur	-117	-117	-	-	-	-
Uitgaven IDD (geactualiseerd)	-1.175	-2.147	-1.942	-1.336	-940	-
Uitgaven Delft-West (geactualiseerd)	-2.303	-1.552	-3.018	-840	-	-
OHV Karrepad 2 - huur	-167	-167	-	-	-	-
PB 2024 - inzet incidentele middelen voor begrotingssaldo (2024)	-6.100	-	-	-	-	-
PB 2024 - inzet incidentele middelen voor begrotingssaldo (2025)	-8.300	-	-	-	-	-
KN 2026 - HP: Inzet incidentele dekkingsmiddelen	-7.650	-	-	-	-	-
PB 2025 - Amendement 80 jaar vrijheid is niet vanzelfsprekend (A.6.2.G)	-50	-	-	-	-	-
PB 2025 - Amendement gemeente Delft als culturele aanjager (A.6.2.B)	-75	-	-	-	-	-
Septembercirculaire 2024 - verminderde onttrekking	3.800	-	-	-	-	-
NJ 2024 - Extra leegstandskosten	-50	-50	-	-	-	-
8e BGW 2025 - Rietveld / reservering IHP Cultuur	-3.000	-	-	-	-	-
JR 2024 - Resultaatbestemming jaarstukken 2024	-6.812	-	-	-	-	-
11e BGW 2025 - Herinrichting Beatrixlaan	-569	-	-	-	-	-
PB 2026 - Indexatie investering MPD (toevoeging aan reserve dekking kap.last.)	-	-2.119	-	-	-	-

Reserve Automatiseringsmiddelen	3.923	3.793	2.682	2.222	1.762	1.302
<i>Doel: De reserve is ingesteld om gemeentebrede automatiseringsprojecten van de grond te tillen. Deze reserve is bedoeld voor alle nuttige voorzieningen op IT-gebied. Onderzoek naar op voorhand voor toepassing in de gemeente kansrijke technieken en/of hardware valt hier ook onder. Gemeentebrede ontwikkelingen (als opzet van het netwerk, een gezamenlijke e-mailvoorziening etc.) worden hieruit bekostigd.</i>						
NJ 2025 - Uitvoeringskosten Omgevingswet (DU) Meircirculaire 2025	345	-	-	-	-	-
Kadernota 2024 - Dienstverlening (geactualiseerd)	-	-400	-150	-150	-150	-
Samen Werken Met Informatie	-419	-111	-	-	-	-
NJ 2025 - Implementatie bodeminformatiesysteem (BIS)	-56	-	-	-	-	-
PB 2026 - Beleidsvisie digitalisering	-	-600	-310	-310	-310	-

Reserve Beleid en Uitvoering	15.148	20.458	19.371	18.454	17.551	17.340
<i>Doel: Deze bestemmingsreserve is bedoeld om door de raad goedgekeurde projecten te financieren. Deze reserve is ontstaan door samenvoeging van verschillende bestemmingsreserves. De onderliggende bestedingsplannen van de oorspronkelijke reserves zijn opgenomen in deze reserve.</i>						
JR 2024 - Alleenverdienersproblematiek	123	-	-	-	-	-
JR 2024 - Incidenteel beheer vastgoedportefeuille	110	-	-	-	-	-
JR 2024 - Opvang Oekraïne	1.880	-	-	-	-	-

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
JR 2024 - Uitvoering energiekostenregeling cultuur	100	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Restant incidenteel budget Lau Mazirel	248	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Subsidie vernieuwen sportpark RingPass en Blue Birds	1.700	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Flexwoningen Brasserskade (voordeel SPUK Oekraïne)	3.000	-	-	-	-	-
Middelen Volkshuisvestingsfonds	-1.407	-717	-526	-853	-211	-
Isolatieplan	-100	-100	-100	-	-	-
Motie STIP-energietoeslag	-	-220	-110	-	-	-
PB 2024 - Internationale Schakelklas (ISK) - tijdelijke huisvesting	-125	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Sloop opstal Ezelsveldlaan en herstel bedieningshuis Kolenhavenbrug	-110	-	-	-	-	-
NJ 2025 -Subsidieregeling energiekostenregeling cultuur	-100	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Vrijval Teding van Berkhoutlaan	-9	-	-	-	-	-
JR 2024 - Flankerend beleid energiearmoede	-	-	-131	-	-	-
PB 2026 - Aanpak ondermijning	-	-50	-50	-50	-	-

Reserve Cultureel Erfgoed Delft	338	360	432	503	575	647
<i>Doel: Deze reserve heeft meerdere functies: aankopen, digitalisering en egalisatie tentoonstellingen/bedrijfsvoeringsrisico's.</i>						
Dotatie reserve	72	72	72	72	72	72
JR 2024 - Joods Erfgoed	100	-	-	-	-	-
Subsidieregeling 'Bescherming, behoud en beleving Joods erfgoed'	-150	-	-	-	-	-

Reserve Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189
<i>Doel: Met het instellen van een egalisatiereserve wordt bereikt dat Delft haar regionale taak voor het realiseren en in stand houden van voorzieningen uit de DUVVO optimaal kan uitvoeren. Daarbij wordt een verhoogde transparantie bereikt bij het inzichtelijk maken van financiële overzichten aan de regiogemeenten en blijven de regionale middelen (bij onderbesteding in een jaar) ook beschikbaar voor de regio.</i>						
Geen dotaties of onttrekkingen geraamd	-	-	-	-	-	-

Reserve Energie in de wijken	5.733	5.635	5.037	4.439	3.841	3.243
<i>Doel: Reserve ten behoeve van voorstellen die, vanuit een integrale aanpak van wijkopgaven in voornamelijk de kwetsbare wijken, het traject van warmte-uitvoeringsplannen versnellen.</i>						
Energietransitie (meerjarenprogramma Klimaatmaat)	-98	-98	-98	-98	-98	-98
Uitgaven Energietransitie (geactualiseerd)	-	-500	-500	-500	-500	-500

Reserve Investeringsplan	2.416	3.816	5.116	6.416	6.416	6.416
<i>Doel: Deze reserve heeft tot doel de kosten van incidentele projecten te financieren.</i>						
KN 2024 - Dotatie rentevoordeel	1.400	1.300	1.300	-	-	-

Reserve Kostenverhaal Bovenwijkse voorzieningen	9.780	4.421	4.421	4.421	4.421	4.421
<i>Doel: Reserveren van ontvangen financiële bijdragen van private initiatiefnemers (bovenwijkse voorzieningen; maatregelen vergroting rioolcapaciteit a.g.v. de uitbreidingsopgave/gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke bijdrage) en eventuele gemeentelijke middelen. De middelen inzetten voor de maatregelen m.b.t. uitbreiding rioolcapaciteit en/of ruimtelijke ontwikkelingen.</i>						
KN 2022 - Reservering voor investeringen in de stad	1.000	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Gele Scheikunde niet IGVO onderdeel Bovenwijkse voorziening	212	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Gele Scheikunde onderdeel financiële bijdrage	529	-	-	-	-	-

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
NJ 2025 - t.b.v. dekking kapitaallasten uitbreiding riolering		-7.100	-	-	-	-

Reserve Maatschappelijke Voorzieningen	61	46	31	31	31	31
<i>Doel: De Egalisatiereserve Maatschappelijke Voorzieningen heeft tot doel; het egaliseren van voor- en nadelen die ontstaan door transacties op het gebied van maatschappelijke voorzieningen en de instandhouding hiervan. De incidentele baten en lasten als gevolg van deze transacties, en de lasten die gemoeid zijn met de instandhouding van de maatschappelijke voorzieningen op het vastgestelde niveau en aanpassingen in het kader van multifunctionaliteit, kunnen niet altijd worden opgevangen binnen de exploitatie. De fluctuaties in de exploitatie worden opgevangen in deze reserve. Bij maatschappelijke voorzieningen gaat het om accommodaties in de beleidsvelden welzijn, sport, zorg, onderwijs, recreatie en cultuur.</i>						
NJ 2025 / PB 2026 - Onderzoekskosten IHP Zorg/Welzijn		-15	-15	-	-	-

Reserve MO/BW/Begeleiding	30.090	22.568	21.568	21.568	21.568	21.568
<i>Doel: Deze reserve is ingesteld ter egalisatie van de middelen die vanuit de centrumfunctie maatschappelijke opvang en beschermd wonen worden ontvangen. Hiermee geven we uitvoering aan de regionale functie en de transformatie van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen als gevolg van de verandering in wet- en regelgeving.</i>						
NJ 2025 - Wmo Beschermd wonen	500	-	-	-	-	-
KN 2026 - Eenmalige onttrekking uit reserve MO-BW	-6.222	-	-	-	-	-
PB 2024 - 40 trajecten begeleiding opvang dak- en thuislozen in regionale flexwoningen	-1.800	-	-	-	-	-
PB 2026 - financiering regionale initiatieven zorgaanbieders toekomstig beheersbaar houden kosten voor BW	-	-1.000	-	-	-	-

Reserve Openbare Ruimte	3.579	3.479	2.479	1.849	1.849	1.849
<i>Doel: De reserve Openbare Ruimte is bedoeld om de schommelingen in de lasten van het onderhoud wegen, straten, pleinen, groen, waterwegen en civiele kunstwerken over meerdere jaren te egaliseren. Daarnaast worden ook de schommelingen in de tijd tussen de geplande datum van onderhoudswerkzaamheden en de realisatie opgevangen.</i>						
KN 2022 - Vervangingsinvesteringen beheer van de stad	900	-	-	-	-	-
KN 2023 - Beheerplan groen en water	-1.000	-1.000	-630	-	-	-

Reserve Project Prinsenhof	11.630	14.552	14.807	15.062	15.062	15.062
<i>Doel: De reserve is ingesteld om het Prinsenhof, als monumentaal complex incl. tuin, toekomstbestendig en duurzaam te maken door middel van renovatie en restauratie. Het resterende saldo van deze bestemmingsreserve dient bij realisatie van het project overgeheveld te worden naar de BR Dekking Kapitaallasten. Dit i.v.m. het dekken van de afschrijvingslasten van het investeringskrediet van € 34,5 miljoen dat de raad op 1 februari 2024 beschikbaar heeft gesteld voor Project Museum Prinsenhof Delft.</i>						
PB 2023 - Vrijval kapitaallasten Museum Prinsenhof	255	255	255	-	-	-
PB 2025 - Vrijval uit voorziening Vastgoed	2.000	-	-	-	-	-
NJ 2025 - Vrijval voorziening Vastgoed	667	-	-	-	-	-

Reserve Schie-oever	25.447	24.768	23.255	22.175	21.412	20.900
<i>Doel: De reserve is ingesteld ter dekking van het ontwikkelplan Schieoever t/m fase 2 en de bijbehorende bovenwijkse voorzieningen.</i>						
Geactualiseerde Businesscase Schieoever	876	-	-	-	-	-
Geactualiseerde Businesscase Schieoever	-1.555	-1.513	-1.080	-763	-512	-

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
----------	-------------------------	------	------	------	------	------

Reserve Sociaal domein	4.156	4.306	3.432	3.167	3.254	4.684
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Doel: Deze reserve is bestemd als dekking voor tijdelijke initiatieven, instrumenten en projecten die bijdragen aan kostenbesparingen en innovatie binnen het sociaal domein en voor dekking wanneer deze initiatieven nog niet volledig effect sorteren. Daarnaast heeft de reserve als doel om incidentele voorbereidings- en frictiekosten hieromtrent te financieren.

Reservering indexering WMO	-	376	735	1.087	1.430	
KN 2024 - Inzet voor transitie	750	750	-	-	-	
NJ 2025 - Delft Support	150	-	-	-	-	
KN 2023 - Bestedingen	-300	-	-	-	-	
PB 2024 - BUIG / Loonkostensubsidie	-450	-	-	-	-	
PB 2026 - Bestedingen	-	-2.000	-1.000	-1.000	-	

Reserve Stad	33.139	26.112	14.899	14.899	14.899	14.899
---------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Doel: Het mogelijk maken van projectbijdragen die voor de lange termijn de structuur van de stad versterken op ruimtelijk en economisch gebied. De criteria voor de reserve richten zich op een solide businesscase, voldoende cofinanciering en de positieve impact die de voorstellen hebben op de stad.

Financieel kader Agenda Stad	900	900	900	900	900	
PB 2026 - Incidentele dekkingsmidd. van BR Stad naar AR (dotatie Mobiliteitsgelden)	-900	-900	-900	-900	-900	
PB 2026 - Incidentele dekkingsmidd. van BR Stad naar AR	-	-11.213	-	-	-	
Futureproof Warmtenet Delft	-3.027	-	-	-	-	
Subsidie WarmtePompCentrale (WPC)	-4.000	-	-	-	-	

Reserve VAK	31	0	0	0	0	0
--------------------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------

Doel: Het zelfstandig functioneren van de VAK (Vrije Akademie) te bevorderen door voorkomende schommelingen in jaarlijkse baten en lasten op te vangen. Deze reserve is ingesteld op 1-1-2011 en is een samenvoeging van de reserve Bedrijfsvoering VAK en de reserve Vervanging Instrumenten en apparatuur VAK.

NJ 2025 - Bijdrage bestrijdingsmaatregelen geluidsoverlast.	-31	-	-	-	-	
---	-----	---	---	---	---	--

Reserve WGA-ERD	300	300	300	300	300	300
------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Doel: In verband met de stijgende verzekeringspremie en een inschatting van de toekomstige uitkeringen is er voor gekozen om het risico WGA-ERD (Eigenrisicodrager Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten) per 1 januari 2023 niet meer te verzekeren, maar eigenrisicodrager te worden. Op grond van de huidige kennis, omstandigheden en ervaringscijfers is het eigenrisicodragerschap voordeliger dan de jaarlijkse verzekeringspremie.

Jaarlijkse dotatie	430	430	430	430	430	
Jaarlijkse onttrekking	-430	-430	-430	-430	-430	

Reserve Bomenfonds	0	526	526	526	526	526
---------------------------	----------	------------	------------	------------	------------	------------

Doel: Bij de Jaarrekening 2024 is de Voorziening Bomenfonds vrijgevallen. De vrijval is via de resultaatbestemming per 1-1-2025 toegevoegd aan nieuw gevormde reserve Bomenfonds. In deze reserve worden ontvangen de gelden aangehouden die zijn ontvangen ter compensatie voor de bomenkap als gevolg van de verbreding van het spoor.

JR 2024 - Dotatie reserve Bomenfonds	428	-	-	-	-	
NJ 2025 - Opbrengst verkoop trafo Kerkpolderweg	98	-	-	-	-	

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Degeneratiekosten	0	1.893	2.224	2.224	2.224	2.224
<i>Doel: Bij de Jaarrekening 2024 is de Voorziening Degeneratiekosten vrijgefallen. De vrijval is via de resultaatbestemming per 1-1-2025 toegevoegd aan nieuw gevormde reserve Degeneratiekosten. In deze reserve worden ontvangen de gelden aangehouden die zijn ontvangen ter compensatie voor herstelwerkzaamheden openbare ruimte.</i>						
JR 2024 - Dotatie van saldo voorziening Degeneratiekosten		2.062	-	-	-	-
Dotatie aan reserve		331	331	-	-	-
NJ 2025 - Inzet degeneratievergoeding		-500	0	-	-	-

Reserve Verplaatsing flexwoningen	0	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
<i>Doel: Bij de Jaarrekening 2024 is deze reserve gevormd waarin de ontvangen rijksmiddelen aangehouden die bestemd zijn voor toekomstige verplaatsing van flexwoningen.</i>						
JR 2024 - Dotatie van saldo voorziening Flexwoningen		-1.300	-	-	-	-

Reserve Dekking Kapitaallasten	49.510	61.455	63.940	64.069	60.405	56.497
<i>Doel: Doel is het dekken van afschrijvingslasten van investeringen.</i>						
KN 2026 - MJOP Facilitair		1.064	2.518	2.431	306	133
8e BGW 2025 - Rietveld		4.776	-	-	-	-
11e BGW 2025 - Herinrichting Beatrixlaan		569	-	-	-	-
NJ 2025 - t.b.v. dekking kapitaallasten uitbreiding riolering		7.100	-	-	-	-
NJ 2025 - DW Gebiedsgerichte aanpak		200	-	-	-	-
NJ 2025 - DW extra investeringen speelplekken in openbare ruimte		310	-	-	-	-
PB 2026 - Indexatie investering MPD		-	2.119	-	-	-
8e BGW 2025 - Rietveld		-	-	-191	-191	-191
11e BGW 2025 - Herinrichting Beatrixlaan		-	-	-	-19	-19
Afschrijvingen geactualiseerd		-2.074	-2.152	-2.112	-3.759	-3.832

Reserve Gemeentelijke Huisvesting	325	9.350	6.925	4.675	4.300	4.050
<i>Doel: Het financieren van alle niet activeerbare kosten van het project HNK en het opvangen van de risico's van deze niet activeerbare uitgaven.</i>						
KN 2026 - MJOP Facilitair		8.685	-	-	-	-
NJ 2025 - Vertraging werkzaamheden MJOP Facilitair		340	-	-	-	-
KN 2026 - MJOP Facilitair		-	-2.325	-2.150	-250	-250
PB 2025 / PB 2026 / NJ 2025 - Afwikkeling project HNK		-	-100	-100	-125	-

Reserve Onderwijshuisvesting	860	856	1.121	1.176	1.231	1.286
<i>Doel: Het opvangen van kosten van het onderhoud van de schoolgebouwen voor het primair en voortgezet onderwijs te Delft.</i>						
Jaarlijkse dotatie (geactualiseerd)		512	467	467	467	467
Jaarlijkse onttrekking (geactualiseerd)		-516	-202	-412	-412	-412

Reserve Werkse!	643	643	643	643	643	643
<i>Doel: De bestemmingsreserve is bedoeld om voor de kosten van SW-ers bovenop de taakstelling van het rijk die worden gemaakt om de wachtlijsten weg te werken.</i>						
Geen dotaties of onttrekkingen geraamd		-	-	-	-	-

Reserve Betaalbaar wonen	-	-	-	-	-	-
<i>Doel: De bestemmingsreserve is bedoeld om alle middelen die van het Rijk worden ontvangen voor de realisatie van betaalbare woningen in te</i>						

Reserves	saldo per 31/12/2024	2025	2026	2027	2028	2029
<i>zetten voor het daadwerkelijk betaalbaarder maken van nieuwe woningbouwprojecten in de stad.</i>						
Geen dotaties of onttrekkingen geraamd		-	-	-	-	-

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Algemeen

De tabel Incidentele baten en lasten geeft een onderbouwing van het structurele begrotingsevenwicht en draagt bij aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten.

Bij het opstellen van de tabel Incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het betreft baten en lasten in de meerjarenbegroting,
- het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.

(bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
Programma / Omschrijving	B/L				
Duurzame stad					
- Delft-West	L	70			
- IDD	L	50			
- Energietransitie	L	1.635	1.464	1.451	809
Goed wonen					
- Delft-West	L	51			
- IDD	L	1.815	1.690	1.234	940
Gezonde en sociale stad					
- Delft-West	L	456	430		
- Inzet reserve Sociaal domein	L	2.000			
- Financiering initiatieven zorgaanbieders Beschermd wonen	L	1.000			
Samenleven, onderwijs en cultuur					
- Delft-West	L	975	2.142	840	
- IDD	L	132	102	102	
- Volwassenenfonds Sport en cultuur	L	117			
- OPEN Geluid	L	117			
- Inrichting gedenkplek koloniaal en slavernijverleden	L	300			
- Inclusief samenleven	L	125	125		
Economie en vastgoed					
- Omzetting reserve Vastgoed naar voorziening	L		-1.570		
- IDD	L	150	150		
- Red de REV	L	200			
Financiën					
- stelpost Nominale ontwikkeling	L	3.250			
		12.443	4.533	3.627	1.749
Mutaties in reserves					
Incidentele reservemutaties		-11.652	-3.512	5.803	8.173
Saldo van incidentele baten, lasten en reservemutaties in de begroting		791	1.021	9.430	9.922
Begrotingssaldo		238	339	438	443
Structureel begrotingsevenwicht		1.029	1.360	9.868	10.365

De tabel geeft inzicht in de incidentele posten die het begrotingssaldo beïnvloeden. Hierbij geldt dat na correctie voor incidentele lasten het saldo verbetert. De correctie voor incidentele baten verslechtert het saldo. Tevens zijn de incidentele reservemutaties toegevoegd. Een vermeerdering (storting) verbetert het structurele evenwicht, een vermindering (onttrekking) verslechtert het structurele evenwicht. Na eliminatie van de incidentele posten resteert het structureel evenwicht van de begroting.

Een positief structureel evenwicht betekent niet dat er ruimte is voor extra uitgaven. En een negatief structureel evenwicht betekent niet dat bezuinigd moet worden. Het structureel evenwicht geeft uitsluitend een beeld van het begrotingssaldo ná eliminatie van alle incidentele lasten, baten en reservemutaties. Hierdoor ontstaat inzicht in de robuustheid van de begroting. De achterliggende gedachte hierbij is dat een begroting waarin structurele

lasten gedekt worden door incidentele baten op termijn niet houdbaar is en leidt tot een ongunstige financiële positie.

Conclusie

Na correctie van de incidentele baten, lasten en reservemutaties op het begrotingssaldo is de begroting in 2026 structureel in evenwicht. Dit betekent dat sprake is van 'structureel en reëel begrotingsevenwicht', oftewel structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Toelichting

Duurzame stad

Delft-West

Voor de opgave Delft-West zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (circulaire economie).

IDD

Voor de opgave Innovatiedistrict Delft (IDD) zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (circulaire economie).

Energietransitie

Voor de opgave Energietransitie zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (bestemmingsreserves Beleid en uitvoering, Energie in de wijken). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (isolatieplan, warmtenet, energiearmoede).

Goed wonen

Delft-West

Voor de opgave Delft-West zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (cofinanciering aanvraag Volkshuisvestingsfonds).

IDD

Voor de opgave Innovatiedistrict Delft (IDD) zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (programmakosten, gebundeld budget en ontwikkelagenda visie en strategie, kwaliteit openbare ruimte).

Gezonde en sociale stad

Delft-West

Voor de opgave Delft-West zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (langer en weer thuis, maatschappelijke diensttijd).

inzet reserve Sociaal domein

Voor de transitie in het sociaal domein zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (bestemmingsreserve Sociaal domein). Deze middelen worden ingezet voor tijdelijke initiatieven, instrumenten en projecten die bijdragen aan kostenbesparingen en innovatie binnen het sociaal domein en voor incidentele voorbereidings- en frictiekosten.

Financiering initiatieven zorgaanbieders Beschermd wonen

Voor beheersing van kosten voor beschermd wonen zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (bestemmingsreserve MO-BW). Dekking wordt geleverd voor financiering van regionale initiatieven vanuit zorgaanbieders om toekomstig de kosten voor beschermd wonen beheersbaar te houden.

Samenleven, onderwijs en cultuur

Delft-West

Voor de opgave Delft-West zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (combinatiefunctie, regiodeal).

IDD

Voor de opgave Innovatiedistrict Delft (IDD) zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (Smart Makers Delft, positionering IDD).

Volwassenenfonds Sport en cultuur

Bij de Kadernota 2023 is het amendement Oprichting Delftse Volwassenenfonds Sport en Cultuur aangenomen. Het voorstel geldt voor drie jaar en wordt gedekt door de Algemene reserve.

Open Geluid

Voor het oplossen van geluidsverlast bij OPEN zijn eenmalig middelen beschikbaar gesteld. Het gaat om een financiële bijdrage voor het aanbrengen van geluidsisolatie.

Inrichting gedenkplek koloniaal en slavernijverleden

Incidentele middelen zijn geraamd voor de inrichting van een gedenkplek voor het koloniaal- en slavernijverleden. De realisatie start in 2026.

Inclusief samenleven

Voor het nieuwe beleidsterrein Inclusief Samenleven is - naast structurele capaciteit- 1 FTE incidenteel benodigd voor 2026 en 2027. De capaciteit is nodig om projecten en activiteiten uit de nota Samen thuis in Delft ten uitvoer te brengen, aan de verwachtingen vanuit de stad te kunnen voldoen en contacten te onderhouden, partnerschappen te versterken, inwoners te enthousiasmeren, signalen sneller op te pakken en samen verder te bouwen aan een Delft van ons allemaal.

Economie en vastgoed

Omzetting reserve Vastgoed naar voorziening

Dit betreft de aanvulling van tekorten die zijn ontstaan bij de omzetting van de reserve naar de voorziening die op basis van de Jaarstukken 2022 is voorgeschreven door de provincie.

IDD

Voor de opgave Innovatiedistrict Delft (IDD) zijn incidentele dekkingsmiddelen gereserveerd (Algemene reserve). Dit betekent dat ook de activiteiten de hiermee gedekt worden incidenteel zijn (Planet B.io).

Red de REV

Incidentele middelen zijn geraamd voor het programma betaalbare bedrijfsruimte. De inzet van een stadsmakelaar vindt plaats in 2026.

Financiën

Stelpost Nominale ontwikkeling

Nadat is rekening gehouden met de bouwstenen verbetert het financiële beeld in vergelijking met de Kadernota 2026. Hierdoor ontstaat financiële ruimte die is toegevoegd aan de stelpost Nominale ontwikkeling.

(bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
Structurele reservemutaties					
	B/L				
Reserve Dekking kapitaallasten	B	2.485	128	3.663	3.909
Structurele reservemutaties		2.485	128	3.663	3.909
(bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
Incidentele reservemutaties					
	B/L				
Algemene reserve	L	13.113	5.965	10.864	9.587
Reserve Automatiseringsmiddelen	L				
Reserve Cultureel erfgoed	L	72	72	72	72
Reserve Investeringsplan	L	1.300	1.300		
Reserve Prinsenhof	L	255	255		
Reserve Sociaal domein	L	1.126	735	1.087	1.430
Reserve WGA-ERD	L	430	430	430	430
Reserve Stad	L				
Reserve Degeneratievergoeding	L	331			
Reserve Onderwijshuisvesting	L	467	467	467	467
Algemene reserve	B	-6.152	-4.960	-2.176	-940
Reserve Automatiseringsmiddelen	B	-1.111	-460	-460	-460
Reserve Beleid en uitvoering	B	-1.087	-916	-903	-211
Reserve Energie in de wijken	B	-598	-598	-598	-598
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	B	-15			
Reserve MO/BW/Begeleiding	B	-1.000			
Reserve Openbare ruimte	B	-1.000	-630		
Reserve Schieoevers	B	-1.513	-1.080	-763	-512
Reserve Sociaal domein	B	-2.000	-1.000	-1.000	
Reserve Stad	B	-11.213			
Reserve WGA-ERD	B	-430	-430	-430	-430
Reserve Gemeentelijke huisvesting	B	-2.425	-2.250	-375	-250
Reserve Onderwijshuisvesting	B	-202	-412	-412	-412
Incidentele reservemutaties		-11.652	-3.512	5.803	8.173

BIJLAGEN

BELEIDSINDICATOREN

Algemeen

Trends en analyses van onderstaande beleidsindicatoren staan in de 'Staat van Delft': <https://delft.notubiz.nl/document/14193854/1> .

Duurzame stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven in 2050
CO2-uitstoot in kiloton	-53%	-51%	-100%
% Delftenaren die naar eigen zeggen duurzaam bezig zijn	57%	70%	100%

Bereikbare stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: PB 2030
Bereikbaarheid: klantwaardering	7,5	7,9	8,5
Fietsen en lopen: klantwaardering	8,4	8,6	9,0
% Auto: aandeel verplaatsingen	19%	Minder auto <18%	Minder auto
% Fiets: aandeel verplaatsingen	46%	Meer fietsen >42%	Meer fietsen
% Lopen: aandeel verplaatsingen	27%	Meer lopen >33%	Meer lopen
% OV: aandeel verplaatsingen	3%	Meer OV >1%	Meer OV

Goed wonen	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Aandeel corporatiewoningen (excl. Studenten) Woningen	36%	> 33%	> 33%
Woningen	54.218	+ 900	60.000
Studentenwoningen	+136	+ 250	+3.500
Meldingen woonoverlast	673	=>365	=>365

Schone en veilige stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
% Tevreden bewoners over openbare ruimte	77%	79%	85%
% Voelt zich veilig in de buurt	86%	89%	90%
Veiligheidsindex: misdrijven	+2,4%	-5%	-5%
Jeugdcriminaliteit: % minderjarige verdachten	11,7%	12%	10,5%

Gezonde en sociale stad	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Jeugdzorg: aandeel geslaagde hulpverlening	72%	71%	71%
Waardig oud worden: % eenzaamheid 75+	53%	48%	45%
% Eenzaamheid	44%	38%	35%
% Voelt zich vaak/soms gediscrimineerd	12%	9%	5%

Samenleven, onderwijs en cultuur	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
% Schoolverlaters	2,8%	2,28%	1,5%
VVE doelgroeppeuters	79%	75%	80%
% Goede ervaren gezondheid	74%	80%	85%
% Niet sporters	38%	40%	35%
Cultuurwaardering	7,0	7,3	8,0

Werk en inkomen	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Armoede, kansenongelijkheid	Delft 40	wordt kleiner	gelijk aan landelijk
bijstand per 1000 inwoners Delft	NL 34		
% Kinderen in armoede	8%	8%	6%

Geslaagde schuldhulpverlening	50%	67%	75%
-------------------------------	-----	-----	-----

Economie en vastgoed	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Overnachtingen toeristen	342.394	418.000	435.000
Vierkante meter bedrijfsruimte (VBO-industriefunctie)	328.517	383.000	413.000
Groei aantal banen (werkzame personen)	61.438	58.000	60.000

Stad en bestuur	Stand:	Streven: PB 2026	Streven: 2030
Met elkaar: vertrouwensscore B&W	6,4	6,6	7,0

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN BBV

Duurzame stad			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
% Hernieuwbare elektriciteit	5,8%	40,9%	2022
Omvang huishoudelijk restafval	142kg	150kg	2023
Goed wonen			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
Woonlasten éénpersoonshuishouden	1.036	957	2024
Woonlasten meerpersoonshuishouden	1.192	1.050	2024
WOZ-waarde woningen (voorlopige cijfers)	336.000	379.000	2024
Nieuwbouw per 1.000 woningen	23,6	9,1	2023
Schone en veilige stad			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	3,9	4,3	2024
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,1	1,2	2024
Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	2,6	2,2	2024
Vernielen en beschadigingen per 1.000 inwoners	5,8	5,7	2024
Gezonde en sociale stad			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners 12-18jr	11	9	2024
% Jongeren met delict voor rechter	1%	1%	2023
% Jongeren met jeugdhulp	16,6%	13,7%	2024
% Jongeren met jeugdreclassering	0,2%	0,4%	2024
% Jongeren met jeugdbescherming	1,1%	1,0%	2024
Samenleven, onderwijs en cultuur			

Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0,5	6,3	2023
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	41	27	2023
Werk en inkomen			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
% Netto arbeidsparticipatie	70,7%	73,2%	2024
% Functiemenging	52,7%	54,2%	2023
Bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners	41	34	2023
Demografische Druk	52,8%	70,7%	2024
Aantal re-integratievoorzieningen	200,8	203,1	2024
Wmo-cliënten met maatwerkarrangement	670	720	2024
% Kinderen in armoede	8%	6%	2023
% Jeugdwerkloosheid	1%	2%	2023
Economie en vastgoed			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	Nederland	Peiljaar
Banen per 1.000 inwoners	777	836	2023
Vestigingen per 1.000 inwoners	127,4	181,8	2023
Overhead*			
Vergelijkingscijfers BBV	Delft	2022	2023
Formatie per 1.000 inwoners		8,4	8,4
Bezetting per 1.000 inwoners		8,3	8,7
Apparaatskosten (per inwoner)		929	1.005
Externe inhuur		18,3%	17,3%
% Overhead (t.o.v. totale begroting)		7,60%	9,00%

*De 'regeling beleidsindicatoren gemeente' bepaalt dat de indicatoren voor 'overhead' uit eigen lokale gegevens berekend worden. Een landelijke vergelijking is, in tegenstelling tot de andere hierboven genoemde onderwerpen, niet beschikbaar.

AANGENOMEN MOTIES EN AMENDEMENTEN

Moties en amendementen

